

Ocena jakości kształcenia w Uniwersytecie Śląskim

w roku akademickim 2013/2014

1) Wdrażanie i doskonalenie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia

W roku akademickim 2013/2014 System Zapewniania Jakości Kształcenia (SZJK) w Uniwersytecie Śląskim został w pełni wdrożony we wszystkich jednostkach w odniesieniu do studiów I i II stopnia oraz jednolitych studiów magisterskich. Kontynuowane były prace nad pełniejszym objęciem przez system studiów doktoranckich i podyplomowych oraz nad doskonaleniem poszczególnych procedur w ramach systemu.

We wszystkich trzynastu podstawowych jednostkach organizacyjnych Uczelni, a także w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych działały Wydziałowe Zespoły ds. Jakości Kształcenia (WZJK). W większości jednostek funkcjonowały ponadto Kierunkowe Zespoły Zapewniania Jakości Kształcenia (KZZJK) dla wszystkich kierunków studiów, w tym nowo utworzonych. Wyjątkami były Wydział Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego, Wydział Teologiczny i Szkoła Zarządzania, gdzie ze względu na specyfikę jednostek za zgodą Rektora funkcje i zadania KZZJK wypełniały WZJK.

Na poziomie ogólnouczelnianym działania projakościowe koordynował Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (UZJK), który stale współpracował z następującymi organami koleżeńskimi zajmującymi się kształceniem:

- Komisja ds. kształcenia Senatu Uniwersytetu Śląskiego,
- Zespół ds. Wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji,
- Komisja ds. studiów doktoranckich.

W celu doskonalenia jakości kształcenia na studiach podyplomowych zorganizowane zostało spotkanie z udziałem Prorektora ds. kształcenia i studentów oraz Pełnomocnika Rektora ds. jakości kształcenia z Kierownikami studiów podyplomowych prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim. W jego trakcie przedyskutowano m. in. kwestię właściwego objęcia studiów podyplomowych przez SZJK w sposób dostosowany do specyfiki tych studiów oraz opracowano koncepcję utworzenia Komisji ds. studiów podyplomowych, która odpowiedzialna będzie za koordynację wszystkich kwestii związanych z kształceniem podyplomowym w Uczelni.

Senat Uniwersytetu Śląskiego podjął m. in. następujące, ważne dla procesu kształcenia uchwały:

- *Uchwała nr 229 z dnia 18 marca 2014 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wytycznych dla rad podstawowych jednostek organizacyjnych Uniwersytetu Śląskiego dotyczących uchwalania planów i programów studiów doktoranckich,*

- *Uchwała nr 274 z dnia 29 kwietnia 2014 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Regulaminu studiów doktoranckich w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach,*
- *Uchwała nr 331 z dnia 23 września 2014 r. zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Regulaminu studiów doktoranckich w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach.*

Jego Magnificencja Rektor UŚ wydał ponadto :

- *Zarządzenie nr 165 z dnia 16 grudnia 2013 r. w sprawie wprowadzenia w Uniwersytecie Śląskim procedur tworzenia nowych kierunków studiów oraz zmiany efektów kształcenia i programów kształcenia istniejących kierunków studiów,*
- *Zarządzenie nr 171 z dnia 20 grudnia 2013 r. zmieniające zarządzenie w sprawie zasad prowadzenia w Uniwersytecie Śląskim zajęć dydaktycznych z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość,*
- *Zarządzenie nr 62 z dnia 23 kwietnia 2014 r. w sprawie wzorów formatek dokumentacji programu kształcenia na studiach doktoranckich.*

Doskonaleniu SZJK służyły, zorganizowane przez Biuro ds. Jakości Kształcenia z inicjatywy Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia we współpracy z Pełnomocnik Rektora ds. Systemu Bolońskiego i Krajowych Ram Kwalifikacji, seminaria i szkolenia. W roku akademickim 2013/2014 odbyły się:

- *dwa ogólnouczelniane seminaria poświęcone wdrażaniu Krajowych Ram Kwalifikacji i Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (13.12.2013, 14.05.2014);*
- *jedno szkolenie z zakresu obsługi wewnętrznych systemów zapewniania jakości kształcenia dla pracowników administracji (28.10.2013);*

Ponadto w Uniwersytecie Śląskim odbyło się zorganizowane we współpracy z Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji *seminarium bolońskie* pt. „*Studia doktoranckie w rok po wprowadzeniu KRK*” (15.11.2013).

Cykl szkoleń i seminariów będzie kontynuowany w kolejnym roku akademickim.

2) Doskonalenie programów kształcenia

W roku akademickim 2013/2014 w Uniwersytecie Śląskim zostały utworzone następujące kierunki studiów, które zostaną uruchomione począwszy od 1 października 2014 r.:

1. animacja społeczno-kulturalna z edukacją kulturalną (WEiNoE);
2. bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe (WNS);
3. doradztwo polityczne i publiczne (WNS);

4. indywidualne studia międzyobszarowe (Kolegium ISM);
5. informacja w instytucjach e-społeczeństwa (WFiI);
6. informatyka stosowana (WMMFiCh);
7. mediteranistyka (WFiI);
8. oligofrenopedagogika z arteterapią (WEiNoE);
9. stosowane nauki społeczne (WNS);
10. studia regionalne (WNoZ);
11. sztuka pisania (WFiI).

Niestety Wydział Artystyczny nie uzyskał zgody MNiSW na utworzenie kierunku muzyka użytkowa, którego dokumentacja została również w pełni opracowana.

Dodatkowo utworzone zostały nowe formy studiów na już istniejących kierunkach:

1. biotechnologia – studia w języku angielskim (WBiOŚ);
2. kultury mediów – studia II stopnia (WFiI);
3. mechatronika – studia II stopnia (WLiNoM);
4. międzynarodowe studia polskie – studia I stopnia (WFiI).

Ponadto utworzono 21 nowych specjalności/programów studiów na studiach stacjonarnych i 12 na studiach niestacjonarnych.

W ramach prac nad doskonaleniem jakości kształcenia Senat UŚ dokonał zmiany efektów kształcenia następujących kierunków studiów:

- informacja naukowa i bibliotekoznawstwo,
- projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej.

Szczegółowe dane na temat innych prac doskonalących prowadzonych na poziomie wydziałów znajdują się w poszczególnych *Raportach z oceny własnej jednostek w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014*, które stanowią załączniki do niniejszej oceny.

3) Akredytacje

W roku akademickim 2013/2014 została przeprowadzona przez Polską Komisję Akredytacyjną (PKA) ocena instytucjonalna Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego. Wydział został oceniony pozytywnie jako jednostka spełniająca „w pełni” kryteria oceny instytucjonalnej.

Poza tym PKA przeprowadziła trzy oceny programowe na następujących kierunkach studiów:

- geofizyka (WNoZ) – ocena pozytywna;
- inżynieria materiałowa (WLiNoM) – ocena pozytywna;
- edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej (WArt) – ocena warunkowa.

Przyznając ocenę warunkową, PKA zgłosiła następujące zasadnicze uwagi i zalecenia do WSZJK na tym kierunku: nieadekwatność części ocen prac dyplomowych oraz lakoniczność recenzji, konieczność stosowania odpowiednich procedur w odniesieniu do procesu dyplomowania w ramach systemu jakości, w procesie dyplomowania powinna zostać uwzględniona ocena pracy artystycznej studenta. Zalecono wprowadzenie procedury zatwierdzania tematów prac licencjackich, poprawę jakości (staranności i wnikliwości) recenzji, poszerzenie zakresu pracy dyplomowej (świadczanie artystyczne, lekcja pokazowa), analizę i weryfikację form prowadzenia niektórych zajęć, poszerzenie wymiany międzynarodowej, sprawdzenie wewnętrznych unormowań prawnych dot. pobierania opłat za powtarzanie semestru, udoskonalenie zapisów dot. zasad rekrutacji. Ponadto zalecono „modyfikację w zakresie treści przedmiotów posiadających już w swojej nazwie zupełnie różne obszary wiedzy i umiejętności (np. instrument z literaturą i metodyką nauczania, pedagogika instrumentalna z kameralistyką)”, jak również „wprowadzenie świadczenia artystycznego oraz przeprowadzenie lekcji pokazowej podczas egzaminu dyplomowego”. PKA stwierdziła, że „skuteczność wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest ograniczona, bowiem nie wszystkie procedury służące zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia zostały wdrożone, o czym świadczy niski poziom prac licencjackich i magisterskich” oraz brak „efektywnych mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu samego procesu dyplomowania”. Władze Wydziału Artystycznego niezwłocznie po akredytacji przystąpiły do wdrażania działań naprawczych i doskonalących, które umożliwią kierunkowi uzyskanie oceny pozytywnej w kolejnym roku akademickim.

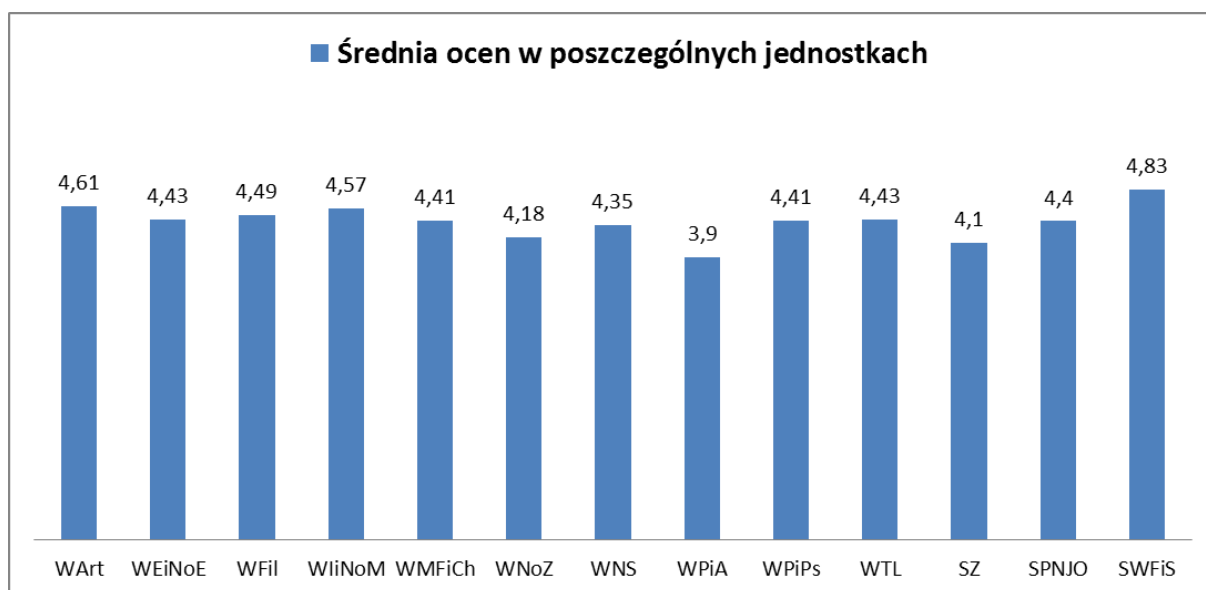
4) Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

Ocena poziomu satysfakcji studentów z procesu kształcenia odbywała się według ogólnouczelnianej ankiety wprowadzonej *Zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego nr 44/2009 z dnia 4 czerwca 2009 r. w sprawie ankiety oceny zajęć dydaktycznych*, z zastosowaniem procedur wypracowanych przez jednostki w roku 2009. Obsługa procesu ankietyzacji w semestrze zimowym była finansowana ze środków projektu UPGOW, natomiast począwszy od semestru letniego, w związku z zakończeniem projektu, realizacja zadań w tym zakresie została przejęta przez Biuro ds. Jakości Kształcenia, które w związku z tym zostało wzmocnione kadrowo w wymiarze jednego etatu.

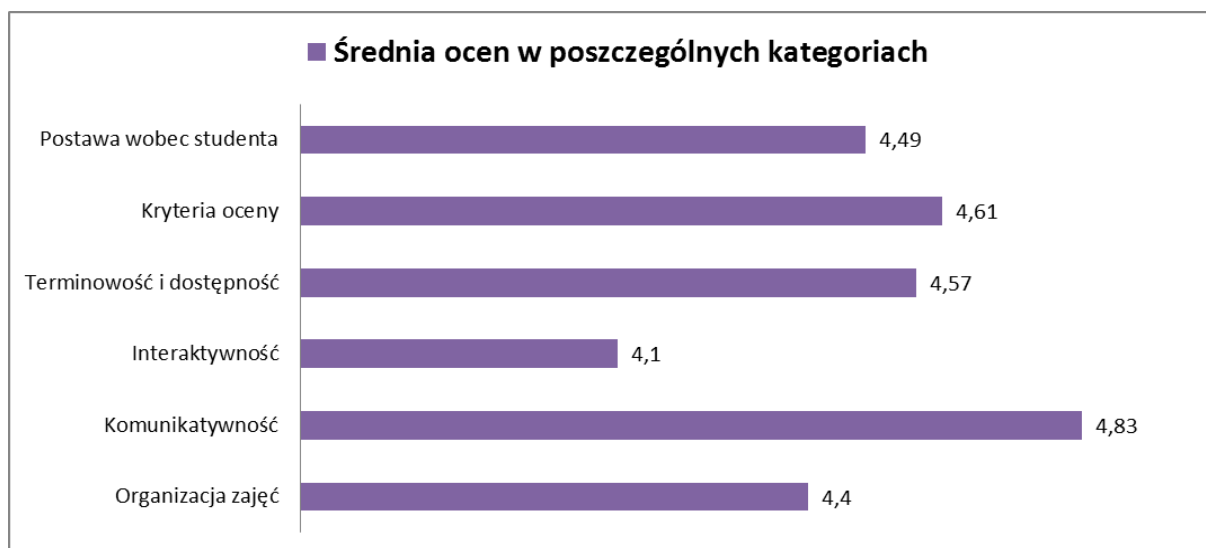
Dwukrotnie w trakcie trwania roku akademickiego przeprowadzono na wydziałach, w instytutach/katedrach ankietę oceny zajęć dydaktycznych. Ankietowane zajęcia i ich prowadzący wypadali, z nielicznymi wyjątkami, dobrze lub bardzo dobrze. Ankieta

na studiach pierwszego i drugiego stopnia została przeprowadzona w formie tradycyjnej, za pomocą papierowych formularzy wykorzystywanych do tej pory w trakcie poprzednich ankietacji. Większość wydziałów została objęta centralnym systemem ankiet i ich skanowania. Wyjątek stanowił Wydział Biologii i Ochrony Środowiska, który ze względu na specyfikę studiów otrzymał pozwolenie na utworzenie i przeprowadzenie własnej ankiety.

W ankiecie wzięło udział przeszło 16 tysięcy studentów, którzy odpowiedzieli na pytania dotyczące ok. 800 zajęć dydaktycznych. Średnia ocen ankietowanych zajęć w Uniwersytecie Śląskim wyniosła 4,39 (w skali od 1-5), co można uznać za wynik pozytywny.

Studenci mogli wypowiedzieć się na temat prowadzonych zajęć, wystawiając oceny w kilku kategoriach: postawa prowadzącego wobec studenta, kryteria wystawianej oceny, terminowość, dostępność prowadzącego, interaktywność, komunikatywność. Respondenci oceniali także organizację zajęć.

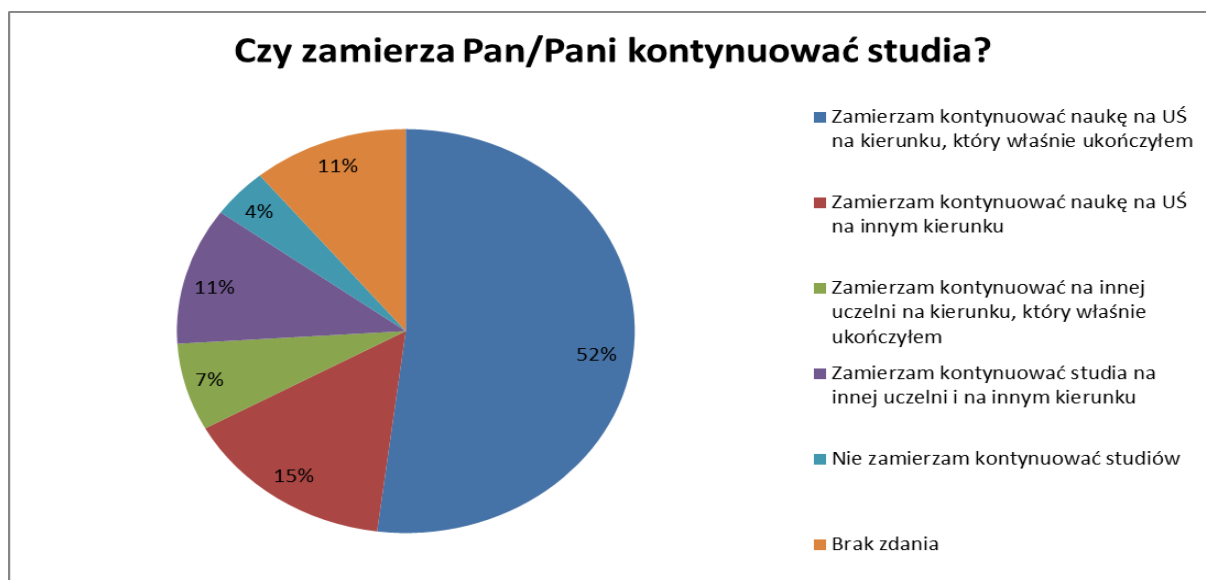

Odbywały się także hospitacje, które objęły przede wszystkim pracowników uzyskujących najniższe wyniki w badaniach ankietowych oraz młodszych pracowników naukowych, hospitolowanych przez ich przełożonych.

Koniec roku akademickiego wiązał się z uruchomieniem ankiety poziomu satysfakcji osób kończących studia I stopnia w Uniwersytecie Śląskim. Ankieta została przeprowadzona w formie elektronicznej za pomocą systemu Ankieter w dniach od 2 czerwca 2014 do 15 października 2014 roku. Na ankietę odpowiedziało 667 osób przy liczbie 3465 możliwych respondentów (zwrotność na poziomie 19%). Odpowiedzi udzielali absolwenci wszystkich wydziałów prowadzących studia I stopnia, kończący zarówno studia stacjonarne (544 respondentów), jak i niestacjonarne (87 respondentów).

Aż 52% respondentów stwierdziło, że zamierza kontynuować studia na Uniwersytecie Śląskim, na kierunku który właśnie ukończyło. 15% ankietowanych deklaruowało chęć kontynuacji studiów na UŚ, ale na innym kierunku.

Na pytanie „Czy zamierza P. kontynuować studia?” 328 respondentów odpowiedziało twierdząco, jednocześnie deklarując kontynuację tego samego kierunku w Uniwersytecie Śląskim. Wybór innego kierunku, ale w ramach UŚ, zadeklarowało 95 ankietowanych. Ten sam kierunek, ale na innej uczelni, pragnie kontynuować 48 respondentów, zaś 69 wybierze inną uczelnię i inny kierunek. 25 osób w ogóle nie zamierza kontynuować studiów, zaś 68 nie potrafiło odpowiedzieć na pytanie.

Wśród powodów, dla których studenci nie chcą kontynuować studiów w Uniwersytecie Śląskim, wskazywano między innymi: brak perspektyw zawodowych, zmiana zainteresowań w trakcie studiów, bardziej atrakcyjny program kształcenia na innej uczelni, ciekawość odbywania studiów na innej uczelni, chęć zdobycia nowego doświadczenia.

Najczęstsze powody rezygnacji z kontynuowania studiów II stopnia na danym kierunku:

Zmiana na inny kierunek	Wybór innej uczelni	Brak woli kontynuowania studiów
➤ Brak perspektyw zawodowych	➤ Bardziej atrakcyjny program kształcenia	➤ Poczucie braku sensu studiowania na studiach II stopnia ze względu na uwarunkowania rynku pracy
➤ Podobieństwo programów studiów I i II stopnia	➤ Ciekawość odbywania studiów na innej uczelni	➤ Posiadanie tytułu „magistra” na innym kierunku
➤ Mało interesujący program kształcenia	➤ Chęć studiowania w atrakcyjniejszym mieście	➤ Studiowanie równoległe na innych kierunkach
➤ Zmiana zainteresowań	➤ Chęć uzyskania dyplomu prestiżowej uczelni	➤ Poczucie „straty czasu”
➤ Nie odpowiadająca atmosfera studiowania na danym kierunku	➤ Chęć studiowania na uczelni znajdującej się bliżej miejsca zamieszkania	➤ Niski poziom nauczania
➤ Likwidacja kierunku studiów II stopnia	➤ Brak danego kierunku studiów II stopnia na UŚ	➤ Mało praktyki

Absolwenci jako atuty Uniwersytetu Śląskiego podawali lokalizację, bliskość innych wydziałów, CiNiB-y i Biblioteki Śląskiej. Pozytywnie oceniali także bogatą ofertę i interesujące kierunki, fachową i cenioną kadrę dydaktyczną oraz renomę uczelni. Podkreślali również dobrą atmosferę i pozytywne relacje między studentami. Ankietowani jako wady wskazywali bałagan organizacyjny i niedostatki obsługi administracyjnej, zbyt małą liczbę modułów praktycznych, chaotyczne harmonogramy zajęć i ich późną publikację, a także niewielką liczbę miejsc parkingowych pod wydziałami.

Atuty Uniwersytetu Śląskiego	Mankamenty Uniwersytetu Śląskiego
➤ Lokalizacja, bliskość wydziałów i innych jednostek;	➤ Bałagan organizacyjny, niedostatki obsługi administracyjnej;
➤ Bliskość CiNiB-y oraz Biblioteki Śląskiej;	➤ Zbyt mała liczba zajęć praktycznych;
➤ Bogata oferta, interesujące kierunki i specjalności;	➤ Niewielka ilość miejsc parkingowych pod wydziałami;
➤ Renoma uczelni;	➤ Chaotyczne harmonogramy zajęć i ich późna publikacja;
➤ Fachowa i ceniona kadra dydaktyczna;	➤ Brak możliwości kontynuowania kierunku na studiach II stopnia;
➤ Dobra atmosfera na uczelni, dobre relacje między studentami;	➤ Zamknięcie ośrodka dydaktycznego w Rybniku;

Absolwenci studiów I stopnia zwracali także uwagę na brak wystarczającej liczby sal na niektórych wydziałach, co skutkuje rozłożeniem godzin zajęć między 8:00 a 19:00 z kilkogodzinnymi przerwami. Sugerowano również zmianę zasad logowania się na zajęcia. System "kto pierwszy ten lepszy" jest wg ankietowanych niesprawiedliwy i często doprowadza do przeciążenia serwerów, co uniemożliwia zalogowanie się do systemu. Wśród sugestii padały również propozycje wprowadzenia nakazu składania telefonów komórkowych podczas kolokwii i egzaminów, celem wyeliminowania możliwości ściągania (co jest rzekomo procederem nagminnym). Zwracano również uwagę na słaby zasięg studenckiej sieci wi-fi.

Ankieta oceny zajęć dydaktycznych na studiach trzeciego stopnia została przeprowadzona w formie elektronicznej za pomocą systemu Ankieter. Niestety, bardzo mała zwrotność ankiet uniemożliwiła wyciągnięcie rzetelnych i istotnych wniosków. Elektroniczna forma przeprowadzania ankiety na studiach doktoranckich okazała się nieskuteczna, w związku z tym zdecydowano, że od nowego roku akademickiego studia trzeciego stopnia zostaną objęte systemem nowej ankiety w formie papierowej, wspólnej dla wszystkich poziomów studiów.

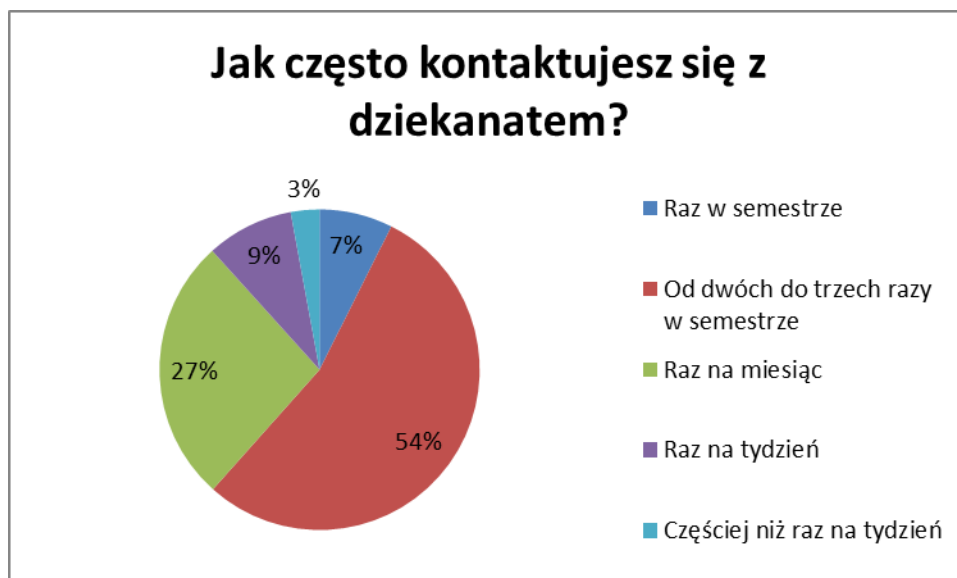
Kolejnym badaniem przeprowadzonym w Uniwersytecie Śląskim była ankieta oceny przez studentów obsługi administracyjnej. Ankieta została przeprowadzona w sposób elektroniczny za pomocą systemu Ankieter. W badaniu wzięło udział 2517 respondentów, którzy oceniali pracę dziekanatów wszystkich jednostek Uniwersytetu Śląskiego. Główną grupę respondentów stanowili studenci studiów I stopnia (57%), studenci studiów II stopnia stanowili grupę liczącą 26% respondentów, zaś jednolitych studiów magisterskich – 18%.

Studenci oceniali pracę obsługi administracyjnej w siedmiu kategoriach, mogąc skorzystać z 5-stopniowej skali oceny. Na pytanie „Jak oceniasz pracę pracowników dziekanatów w poszczególnych kategoriach?” studenci Uniwersytetu Śląskiego udzielili odpowiedzi, oceniając ogólnie pracę dziekanatów „w stopniu średnim”.

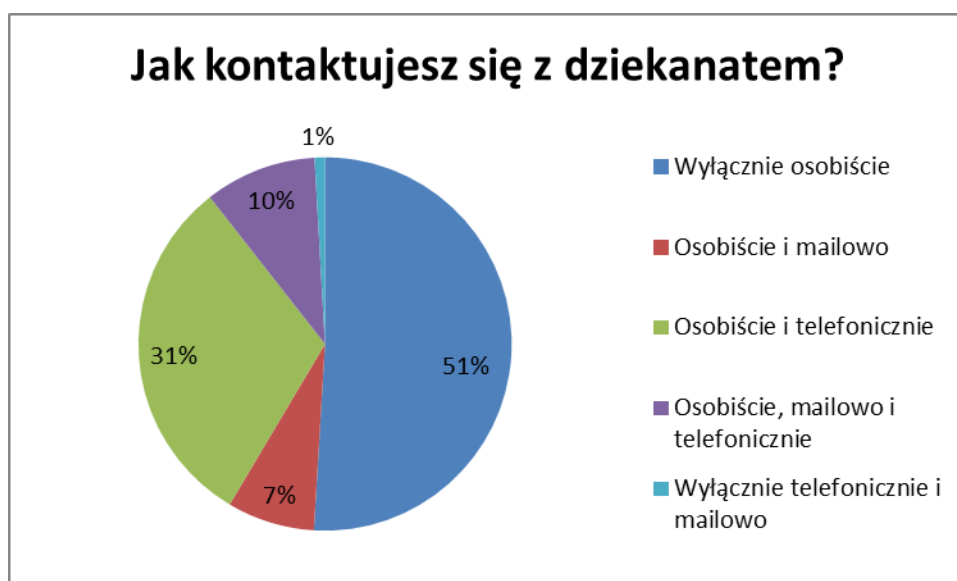

Ponad połowa ankieterów kontaktuje się z dziekanatem dwa do trzech razy w semestrze, zaś 27% przynajmniej raz w miesiącu. 9% badanych stwierdziło, że odwiedza dziekanat raz w tygodniu, zaś 3% odpowiedzi wskazało „częściej niż raz na tydzień”. Jedynie 7% respondentów kontaktuje się z dziekanatem raz w semestrze.

W ankiecie oceny obsługi administracyjnej zapytano również studentów o sposoby kontaktowania się z dziekanatami. Może dziwić fakt, że przeszło połowa respondentów kontaktuje się z dziekanatami wyłącznie osobiście. Prócz osobistej wizyty, 31% badanych korzysta także z telefonu, 7% z poczty internetowej, zaś 10% zarówno z poczty elektronicznej, jak i telefonu. Jedynie 1% respondentów kontaktuje się z dziekanatem wyłącznie telefonicznie lub za pomocą poczty.

Najczęściej pojawiającymi się w ankiecie uwagami dotyczącymi pracy dziekanatów i obsługi administracyjnej były:

- zbyt krótkie godziny otwarcia dziekanatów dla studentów;
- czekanie w wielogodzinnych kolejkach (szczególnie w trakcie sesji);
- brak informacji o aktualnie przyjmowanej dokumentacji (np. brak przejrzystych wykazów dokumentów w internecie);
- utrudniony kontakt telefoniczny i mailowy;
- nieuprzejmość, przedmiotowe podejście do studenta;
- zbyt mała liczba zatrudnionych osób.

W odpowiedziach pojawiały się także pozytywne opinie dotyczące konkretnych dziekanatów i pracujących w nich osób. Wskazywano na uprzejmość, cierpliwość, zrozumienie, umiejętność szybkiego rozwiązywania pilnych spraw oraz innych problemów. Studenci docenili również tabliczki informujące o pierwszeństwie kobiet w ciąży, osób z dzieckiem czy osób niepełnosprawnych.

Poza badaniami ankietowymi stosuje się również inne metody poznawania opinii studentów, zwłaszcza w formie kontaktów bezpośrednich oraz corocznych lub co semestralnych spotkań władz jednostek i przedstawicieli KZZJK ze studentami poszczególnych kierunków.

Wszystkie jednostki spełniają wymagania odnośnie do minimum kadrowego potrzebnego dla prowadzonych kierunków studiów. W przypadku Szkoły Zarządzania powstał jednak problem wypełnienia wymogów wynikających z §§ 96, 101 i 221a ust. 1 *Statutu Uniwersytetu Śląskiego* oraz art. 2 ust. 1 pkt 29 i art. 67 ust. 1 od 2-5 *ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym* odnośnie do liczby nauczycieli akademickich potrzebnych do utworzenia podstawowej jednostki organizacyjnej. Zgodnie z nimi musi ona zatrudniać minimum 15 pracowników, w tym co najmniej 8 posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego. Sprawia to, że dalsze funkcjonowanie Szkoły Zarządzania jako samodzielnej podstawowej jednostki organizacyjnej Uczelni stoi pod znakiem zapytania. Konieczne jest znaczące wzmocnienie kadrowe jednostki lub reorganizacja struktury Uniwersytetu poprzez włączenie Szkoły w strukturę któregoś z wydziałów. Również na Wydziale Nauk Społecznych w Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa (prowadzącym cztery kierunki studiów: *politologia, dziennikarstwo i komunikacja społeczna* oraz nowo uruchomione *bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe i doradztwo polityczne i publiczne*) można zaobserwować niedoetatowanie skutkujące obecnie nadmierną liczbą godzin

ponadwymiarowych. Na Wydziale Nauk Społecznych odnotowano również problem zbyt skromnych środków finansowych na wynagrodzenia dla specjalistów z zewnątrz prowadzących zajęcia na studiach, (szczególnie na kierunkach: *dziennikarstwo i komunikacja społeczna, doradztwo filozoficzne i coaching, turystyka historyczna*). Stawki, które są niewspółmiernie niskie w stosunku do standardów rynku pracy oraz fachowych umiejętności ekspertów, powodują, że ci ostatni coraz częściej rezygnują ze współpracy z wydziałem. Tymczasem dla właściwej jakości procesu kształcenia na tych kierunkach niezbędny jest udział osób posiadających praktyczne doświadczenie zdobyte w pracy zawodowej poza uczelnią.

5) Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

Wsparcie udzielane studentom w zakresie opieki naukowej można ocenić jako bardzo dobre. Seminarya dyplomowe prowadzone są w grupach, których liczebność umożliwia bezpośredni, stały kontakt studenta z promotorem. Seminarya magisterskie, z nielicznymi wyjątkami, prowadzone są przez samodzielnych pracowników naukowych. Na Wydziale Nauk Społecznych oraz Wydziale Prawa i Administracji występuje jednak problem zbyt licznych grup zajęciowych – często liczących ponad 30 studentów w przypadku grup ćwiczeniowych.

W większości jednostek powoływani są opiekunowie lat studiów, których zadaniem jest pomoc studentom i ułatwianie im przystosowania się do funkcjonowania w społeczności akademickiej. Studenci korzystają z ich wsparcia szczególnie podczas pierwszego roku studiów pierwszego stopnia.

We wszystkich jednostkach nauczyciele akademicy prowadzą konsultacje dla studentów w wymiarze od jednej do trzech godzin tygodniowo. Konsultacje dla studentów niestacjonarnych odbywają się w terminach dostosowanych do potrzeb osób pracujących zawodowo. Terminy konsultacji są podawane do publicznej wiadomości, a w większości jednostek także udostępniane w internecie. Warto jednak podjąć działania na rzecz upowszechnienia praktyki publikowania terminów konsultacji oraz innych istotnych dla studentów informacji na stronach internetowych wszystkich jednostek.

Również w przypadku pracowników administracyjnych godziny pracy są powszechnie dostępne i dostosowane do potrzeb studentów. Wsparcie oferowane studentom jest wykorzystywane w różnym stopniu, w zależności od specyfiki jednostki oraz potrzeb studentów.

Infrastruktura dydaktyczna jest zróżnicowana. Są jednostki dysponujące nowymi budynkami i bardzo dobrą bazą lokalową, jak i jednostki, gdzie dostępne sale zajęciowe spełniają wymagania w stopniu zaledwie dostatecznym. Konieczne jest podejmowanie dalszych wysiłków na rzecz wyposażania sal dydaktycznych w sprzęt multimedialny (zwłaszcza rzutniki) i właściwego przeszkolenia nauczycieli akademickich do jego wykorzystywania oraz bieżącego aktualizowania specjalistycznego oprogramowania wykorzystywanego w procesie dydaktycznym. Część przyrządów sportowych w salach gimnastycznych i siłowniach jest przestarzała. Zauważalne są problemy w obsłudze techniczno-informatycznej niektórych jednostek, trudna sytuacja w tym zakresie jest szczególnie w Szkole Zarządzania. Na Wydziale Pedagogiki i Psychologii wielkość niektórych sal ćwiczeniowych jest zbyt mała w stosunku do rosnącej liczebności grup ćwiczeniowych. Z podobnym problemem borykają się studenci Wydziału Filologicznego (w części katowickiej) oraz Wydziału Nauk Społecznych, czego efektem są późne godziny odbywania zajęć. Podniesieniu jakości kształcenia na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska służyłoby zrealizowanie planowanej inwestycji, zakładającej powstanie Centrum Biotechnologii i Bioróżnorodności.

Biblioteki są dobrze zaopatrzone i oferują szeroki dostęp do materiałów potrzebnych w procesie dydaktycznym. Godziny ich funkcjonowania umożliwiają pełne korzystanie ze zbiorów również osobom pracującym zawodowo.

Ważnym działaniem na rzecz zapewnienia właściwego wsparcia doktorantom rozpoczynającym studia w Uniwersytecie Śląskim było utworzenie „Poradnika doktoranta Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach” – kursu e-learningowego na platformie Moodle zawierającego wszystkie najważniejsze informacje o studiach III stopnia. Został on opracowany przez jednostki administracji ogólnouczelnianej (Biuro ds. Jakości Kształcenia, Dział Kształcenia, Dział Nauki, Dział Studenckich Spraw Socjalnych, Dział Informatycznej Obsługi Toku Studiów we współpracy z Centrum Kształcenia Ustawicznego oraz Uczelnianą Radą Samorządu Doktorantów) i zatwierdzony przez Komisję ds. studiów doktoranckich.

6) Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

Przyjęta w roku akademickim 2011/2012 *Uchwała nr 126 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim* przewiduje wdrożenie *Karty nauczyciela akademickiego* oraz *Karty kierunku* jako narzędzi SZJK.

W roku akademickim 2013/2014 pracownicy Działu Informatycznej Obsługi Toku Studiów we współpracy z Biurem ds. Jakości Kształcenia opracowali kompleksowe narzędzie informatyczne *Karta kierunku* w oparciu o system USOS. Umożliwia ono gromadzenie kompletu informacji w językach polskim i angielskim dotyczących programów kształcenia prowadzonych kierunków studiów, a także ich publikowanie za pośrednictwem strony internetowej informator.us.edu.pl, co pozwala na wypełnienie m. in. kompletu wymagań dla programu Erasmus+ w zakresie udostępniania danych. System służy również do kompleksowego zarządzania programami kształcenia i tworzenia dokumentacji nowych kierunków (m. in. automatycznie generuje plany studiów oraz matryce pokrycia efektów kształcenia i pozwala na łatwy wydruk kompletu dokumentacji). Obecnie prowadzone są działania polegające na wprowadzaniu do systemu danych o programach kształcenia prowadzonych kierunków studiów.

Równolegle trwały prace nad koncepcją nowej *Karty nauczyciela akademickiego* (KNA). Powstała propozycja powołania zespołu, w którym reprezentowani będą przedstawiciele pionów odpowiedzialnych za sprawy kadrowe, naukowe, dydaktyczne, jakości kształcenia oraz informatycy, a który opracuje zakres merytoryczny KNA i będzie koordynował jej wdrożenie.

Niezależnie od wdrażania *Kart* większość jednostek praktykuje umieszczanie na swoich stronach internetowych informacji o programach kształcenia, sylabusach, harmonogramach zajęć, godzinach konsultacji etc.

7) Podsumowanie

Uczelniany Zespół Jakości Kształcenia pozytywnie ocenia jakość kształcenia w Uniwersytecie w roku akademickim 2013/2014. Bardzo istotnie wzbogacona i udoskonalona została oferta kształcenia – utworzono aż 11 nowych kierunków studiów, 4 nowe formy studiów, 21 nowych specjalności lub programów studiów na studiach stacjonarnych oraz 12 na niestacjonarnych, a także udoskonalono efekty kształcenia 2 kierunków studiów.

Znaczącym sukcesem jest opracowanie i wdrożenie systemu *Karty kierunku*. Konieczne są jednak dalsze intensywne działania na rzecz wprowadzenia do niej kompletu danych o prowadzonych kierunkach studiów. Należy również kontynuować prace nad nową *Kartą nauczyciela akademickiego* w oparciu o przyjęte założenia.

O efektach działań projakościowych świadczą pozytywne oceny po akredytacjach przeprowadzonych przez PKA. Należy jednak podejmować dalsze wysiłki w celu uzyskania

ocen wyróżniających. W Instytucie Muzyki konieczne jest zaś podjęcie istotnych działań na rzecz zapewniania jakości prac dyplomowych.

Kadra dydaktyczna Uniwersytetu prezentuje wysoki poziom i w odpowiedni sposób udziela wsparcia studentom w procesie dydaktycznym, co znajduje odzwierciedlenie w ankietach studentów. W związku z tworzeniem nowych kierunków studiów konieczne wydaje się zwiększenie zatrudnienia w niektórych jednostkach w celu zapewnienia stabilnego minimum kadrowego i wysokiej jakości kształcenia. Wskazane są również dalsze działania na rzecz budowania kultury jakości w społeczności akademickiej Uczelni.

W związku z zakończeniem projektu UPGOW oraz wyczerpaniem zapasu kwestionariuszy dotychczasowej ankiety oceny zajęć dydaktycznych należy dokonać ewaluacji dotychczasowego systemu prowadzonych badań, w szczególności udoskonalić kwestionariusz ankiety oraz wdrożyć technologię umożliwiającą transfer wyników bezpośrednio do nowej *Karty nauczyciela akademickiego*, co umożliwi rezygnację z uciążliwego kodowania kwestionariuszy. Należy także wdrożyć ankietę oceny satysfakcji osób kończących studia na studiach II stopnia oraz jednolitych studiach magisterskich.

Również infrastrukturę dydaktyczną należy uznać za dobrą, jednak wskazane jest podejmowanie dalszych wysiłków w kwestiach omówionych w niniejszym raporcie.

Bardziej szczegółową listę rekomendowanych działań na rzecz poprawy jakości kształcenia zawiera dokument *Rekomendacje działań doskonalących proces kształcenia na Uniwersytecie Śląskim w Katowicach*, sporządzony stosownie do §4 ust. 3 pkt. 2 *Uchwały nr 126 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim* i przedłożony Jego Magnificencji Rektorowi Uniwersytetu Śląskiego.

Spis załączników:

- 1) Raport z oceny własnej Wydziału Artystycznego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 2) Raport z oceny własnej Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 3) Raport z oceny własnej Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 4) Raport z oceny własnej Wydziału Filologicznego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 5) Raport z oceny własnej Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 6) Raport z oceny własnej Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 7) Raport z oceny własnej Wydziału Nauk o Ziemi w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 8) Raport z oceny własnej Wydziału Nauk Społecznych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 9) Raport z oceny własnej Wydziału Prawa i Administracji w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 10) Raport z oceny własnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 11) Raport z oceny własnej Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 12) Raport z oceny własnej Wydziału Teologicznego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 13) Raport z oceny własnej Szkoły Zarządzania w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 14) Raport z oceny własnej Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014;
- 15) Raport z oceny własnej Studium Wychowania Fizycznego i Sportu w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014.

Raport z oceny własnej Wydziału Artystycznego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK

W kadencji 2012-2016 powołano Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia w składzie: przewodniczący - dr hab. Adam Molenda, członkowie: dr Małgorzata Mendel-Miśka, adi. Jarosław Skutnik, adi. Krzysztof Dadak, dr Ryszard Solik, dr Paweł Synowiec oraz Kierunkowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia w następujących składach: na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej*: przewodnicząca - dr Małgorzata Mendel Miśka, członkowie: dr Magdalena Szyndler, dr Ewa Bogdanowicz, dr Agnieszka Kopińska, dr Aldona Ślusarz, dr Joanna Glenc, prof. dr hab. Krystyna Ślusarz, dr Zenon Mojżysz, dr Aleksandra Zeman, dr hab. Tomasz Spaliński; na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych*: przewodniczący adi. Krzysztof Dadak, członkowie: dr hab. Krystyna Pasterczyk, dr Agnieszka Jaworska, dr Joanna Wowrzeczka, dr Ireneusz Botor, dr Grzegorz Majchrowski; na kierunku *grafika*: przewodniczący - adi. Jarosław Skutnik, członkowie: prof. UŚ Joanna Piech-Kalarus, dr Adam Czech, dr Tomasz Kipka, dr Jerzy Pietruczuk, dr hab. Krzysztof Pasztuła; na kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej*: przewodniczący – dr Paweł Synowiec, członkowie: dr Remigiusz Kopoczek, dr Hanna Grzonka. Wszystkie zespoły zostały powołane przez Dziekana Wydziału Artystycznego w dniu 19.11.2013 r.

Zespół wydziałowy składa się z czterech przewodniczących zespołów kierunkowych oraz przedstawiciela Zakładu Teorii Sztuki i Fotografii Artystycznej (pracownicy tego zakładu prowadzą seminaria związane z przygotowaniem dyplomowych na trzech kierunkach związanych ze sztukami plastycznymi) oraz przewodniczącego.

Każdy zespół kierunkowy jest reprezentowany przez grupę osób wchodzących w skład minimum kadrowego danego kierunku.

W roku akademickim 2013/2014 z poszczególnymi zespołami współpracowali studenci.

2. Informacje o funkcjonowaniu SZJK w jednostce.

Na Wydziale Artystycznym funkcjonuje Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia przyjęty Uchwałą Rady Wydziału w dniu 29 maja 2013 r. System ten oparty jest z jednej strony na propozycjach zawartych we wzorcu zaproponowanym przez Uczelniany Zespół Jakości Kształcenia a z drugiej strony na dotychczasowych praktykach zapewnienia jakości ustalonych w poprzednich latach w dwóch instytutach stanowiących wewnętrzne jednostki Wydziału Artystycznego – w Instytucie Sztuki i Instytucie Muzyki oraz w zakładach stanowiących jednostki wewnętrzne instytutów. Praktyki te polegają przede wszystkim na analizach wyników pracy dydaktycznej i osiągnięć studentów. Analizy te przeprowadzane były na posiedzeniach rad instytutów oraz na zebraniach zakładów. Znaczącymi formami monitorowania efektów kształcenia są od wielu lat wystawy prac studentów oraz koncerty organizowane przez instytuty i zakłady.

Dokument formułuje opis wewnętrznego systemu tak aby specyfika kształcenia na wydziale oraz dotychczasowe praktyki uzyskały w tym opisie właściwy wyraz w kontekście obecnych wymogów prawnych jak i propozycji UZJK związanych ze specyfiką Uniwersytetu Śląskiego. Dokument został sformułowany przez WZJK. W ciągu roku akademickiego 2013/14 nie zostały zgłoszone żadne uwagi do opisu systemu ze strony KZZJK ani innych podmiotów (Rad Instytutów, Zakładów). WZJK zwrócił jednak uwagę na konieczność analizy systemu w roku 2013/2014 i

możliwość wprowadzania korekt i zmian mających na celu poprawę jego funkcjonowania. Po zgłoszeniu zastrzeżeń przez PKA uznano, że zasadniczym mankamentem funkcjonowania WZJK jest niedopełnianie procedur wymaganych przez system, a nie wadliwy zapis.

3.

Informacje o akredytacjach w jednostce

Polska Komisja akredytacyjna (w składzie: przewodniczący prof. Sławomir Kaczorowski, członkowie: prof. Marta Wierzbiniak, prof. Andrzej Godek, Dawid Kolenda, mgr Wioletta Marszelewska) dokonała oceny programowej na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* prowadzonym w ramach obszaru sztuki/dziedzina sztuk muzycznych na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Kierunek uzyskał ocenę warunkową. PKA zgłosiła następujące zasadnicze uwagi i zalecenia do SZJK: nieadekwatność części ocen prac dyplomowych oraz lakoniczność recenzji, konieczność stosowania odpowiednich procedur w odniesieniu do procesu dyplomowania w ramach systemu jakości, w procesie dyplomowania powinna zostać uwzględniona ocena pracy artystycznej studenta. Zalecono wprowadzenie procedury zatwierdzania tematów prac licencjackich, poprawę jakości (staranności i wnikliwości) recenzji, poszerzenie zakresu pracy dyplomowej (świadczanie artystyczne lekcja pokazowa), analizę i weryfikację form prowadzenia niektórych zajęć, poszerzenie wymiany międzynarodowej, sprawdzenie wewnętrznych unormowań prawnych dot. pobierania opłat za powtarzanie semestru, udoskonalenie zapisów dot. zasad rekrutacji.

Ponadto zalecono „modyfikację w zakresie treści przedmiotów posiadających już w swojej nazwie zupełnie różne obszary wiedzy i umiejętności (np. instrument z literaturą i metodyką nauczania, pedagogika instrumentalna z kameralistyką)” jak również „wprowadzenie świadczenia artystycznego oraz przeprowadzenie lekcji

pokazowej podczas egzaminu dyplomowego”.

PKA stwierdziła, że „skuteczność wydziałowego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest ograniczona, bowiem nie wszystkie procedury służące zapewnieniu i doskonaleniu jakości kształcenia zostały wdrożone, o czym świadczy niski poziom prac licencjackich i magisterskich” oraz brak „efektywnych mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu samego procesu dyplomowania”. Stwierdzono, że system wymaga dalszego doskonalenia m.in. pod względem skuteczności w diagnozowaniu słabych stron.

Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej była następująca:

- koncepcja rozwoju kierunku – w pełni
- cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji – znacząco
- program studiów - znacząco
- zasoby kadrowe - znacząco
- infrastruktura dydaktyczna - w pełni
- prowadzenie badań naukowych - w pełni
- system wsparcia studentów w procesie uczenia się - znacząco
- wewnętrzny system zapewnienia jakości - znacząco.

4.

Inne.---

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

a. Informacje o zmianach w programach kształcenia

W roku akademickim 2013/2014 dokonano zmian w programie kształcenia kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* I i II stopnia. Zmiany były związane z utworzeniem nowej specjalności *dźwięk w grach* (oprócz już istniejącej *grafika komputerowa gier*). Dokonano zmian w kierunkowych efektach kształcenia, które zostały przyjęte przez Senat UŚ.

Kierunek przyporządkowany jest do obszaru sztuki, efekty kształcenia przyporządkowano w niektórych przypadkach dodatkowo do dziedziny sztuki muzyczne

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych

Uchwałą Senatu UŚ utworzono nową specjalność na kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* I i II stopnia – *dźwięk w grach*. Kierunek przyporządkowany jest do obszaru sztuki, efekty kształcenia przyporządkowano w niektórych przypadkach dodatkowo do dziedziny sztuki muzyczne.

Rozważa się utworzenie kierunku związanego z *malarstwo* i projektami interdyscyplinarnymi, jak również kierunku *projektowanie graficzne* i *muzyka użytkowa*.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki

Programy kształcenia poszczególnych kierunków prowadzonych na Wydziale Artystycznym określają przede wszystkim swój związek z misją i strategią uczelni. Prace nad określeniem strategii wydziału były prowadzone od roku 2012/2013. W dniu 17 września 2014 roku na Radzie Wydziału powołano zespół ds. strategii, którego zadaniem jest analiza realizacji poszczególnych zadań i aktualizacja. Zespołowi przewodniczy prof. Wiesław Cienciąła.

Zgodność programu kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* z misją i strategią uczelni.

Kierunek wpisuje się w strategię rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2012 – 2020. Przede wszystkim dotyczy to celów operacyjnych związanych

z innowacyjnością kształcenia i tworzeniem nowoczesnej oferty dydaktycznej. Podstawowym priorytetem jest tu zapewnienie studentom w ramach kierunku jak najwyższej jakości kształcenia, a w szczególności zapewnienie zarówno wiedzy ogólnej dotyczącej muzyki jako fenomenu kulturowego, wiedzy szczegółowej dotyczącej różnych praktycznych pól działania w zakresie sztuki muzycznej, ale też przede wszystkim zespołu umiejętności, pozwalającego im w przyszłości na twórcze uprawianie sztuki muzycznej, a także dalsze przekazywanie wiedzy i umiejętności w tym zakresie. Niebagatelną rolę w ramach kształcenia na kierunku odgrywają też elementy teorii i praktyki pedagogicznej i dydaktycznej. Duży nacisk kładzie się na praktyczne przygotowanie studentów do zmieniającej się rzeczywistości społeczno-gospodarczej oraz na uwrażliwienie ich na ciągle zmieniającą się rolę sztuki muzycznej w społeczeństwie, tak, aby w przyszłości mogli sprostać różnym, wynikającym z tego wyzwaniom zawodowym i społecznym. W tym kontekście ważne jest przede wszystkim wyrobienie w studentach gotowości do nieustannego samodoskonalenia się, do pogłębiania własnej wiedzy i nabywania nowych umiejętności w zależności od aktualnych potrzeb. Kierunek *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej*, ze względu na specyfikę sztuki muzycznej od początku cyklu kształcenia nie ogranicza się tylko do biernego przyswajania wiedzy, ale zakłada i wspiera aktywne uczestnictwo studentów w procesie kształcenia problemowego. Studenci w całym przebiegu studiów konfrontowani są z potrzebą twórczego rozwiązywania problemów, rozwijania własnej kreatywności oraz stosowania nabytej wiedzy teoretycznej w praktyce. Kierunek studiów przyczynia się także do realizacji celów strategicznych związanych z silnymi zespołami badawczymi i badaniami naukowymi na światowym poziomie. Kadra naukowa związana z realizacją kierunku prowadzi różnorodne badania naukowe na polu sztuki muzycznej, a także dziedzin pokrewnych lub pośrednio z nią związanych, jak muzykologia, etnologia i pedagogika. Badania te, poza oczywistą rolą w rozwoju naukowym kadry i podnoszeniu jej kompetencji, są także bezpośrednio związane z procesem kształcenia studentów. Także w ramach celu strategicznego związanego z aktywnym współdziałaniem uczelni z otoczeniem, kierunek wpisuje się w strategię rozwoju Uniwersytetu Śląskiego. Zarówno kadra naukowa, jak i studenci kierunku biorą aktywny udział w życiu kulturalnym i społecznym regionu. Również tematy opracowań dyplomowych wpisują się w ogólne

założenia kierunku, jak też reagują bezpośrednio na uwarunkowania lokalne (np. kulturę muzyczną regionu i jej szczególne cechy). Działalność edukacyjno-artystyczna realizowana w ramach koncepcji kształcenia, spójna ze strategią jednostki i strategią Uniwersytetu Śląskiego to:

- wykonawstwo muzyczne, - historia i teoria muzyki z uwzględnieniem polskiego i światowego dorobku kultury muzycznej, - historia i teoria muzyki ze szczególnym uwzględnieniem dziedzictwa kulturowego regionu śląskiego, - edukacja muzyczna z uwzględnieniem potrzeb estetycznych współczesnego odbiorcy, - pedagogika muzyczna, - terapia muzyczna w działaniach pedagogicznych, - projekty interdyscyplinarne z kluczową rolą muzyki,

Nurty prowadzonej aktywności edukacyjno-artystycznej włączanej do programu kształcenia podlegają stałej aktualizacji polegającej na dostosowywaniu ich do potrzeb zmieniającej się rzeczywistości w obszarze naukowo-badawczym, artystycznym, edukacyjnym, estetycznym i gospodarczym.

Absolwenci kierunku *Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* (w zależności od poziomu realizowanych studiów) mogą zajmować się: - edukacją muzyczną na poziomie przedszkola, szkoły podstawowej, szkół ponadpodstawowych, - animacją muzyczną prowadzona w różnego rodzaju placówkach oświatowych i kulturalnych, - organizacją i obsługą festiwali i innych imprez muzycznych, - prowadzeniem zespołów muzycznych, - prowadzeniem różnego rodzaju działalności artystycznej, w tym także rozrywkowej, - pracą w placówkach realizujących zajęcia w zakresie rytmiki, - terapią muzyczną w działaniach pedagogicznych, - muzyką liturgiczną, - muzyką elektroniczną i komputerową, - pedagogiką instrumentalną i kameralistyką.

Do programu kształcenia, aktualnie realizowanego, oraz tego, który Instytut Muzyki będzie proponował w najbliższym czasie, włączone są praktyki i staże obejmujące: - zajęcia praktyczne z wybranymi przez studentów zespołami artystycznymi (chóry, orkiestry, zespoły kameralne i inne) działającymi głównie na terenie Śląska, - praktyki specjalistyczne z wybranymi przez studentów instytucjami i ośrodkami funkcjonującymi w regionie, prowadzącymi działalność muzyczną, - praktyki w instytucjach kultury i organizacjach zajmujących się realizacją cyklicznych projektów muzycznych bądź interdyscyplinarnych z kluczową rolą muzyki, - udział w różnego rodzaju inicjatywach realizowanych na rzecz otoczenia (działania artystyczne inicjowane przez pedagogów i studentów

wpisujące się w szereg cyklicznych i okazjonalnych działań miasta, powiatu i województwa, jak również szereg samodzielnych akcji studenckich kierowanych do społeczności lokalnej. Instytut Muzyki pozostaje w stałym kontakcie z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, z którymi prowadzone są konsultacje dotyczące koncepcji kształcenia. Interesariusze wewnątrzni, to przede wszystkim pracownicy naukowo-dydaktyczni ze wszystkich zakładów wchodzących w skład Instytutu Muzyki, wskazani przez ich kierowników, oraz przedstawiciele studentów zasiadający w Radzie Instytutu i Radzie Wydziału. W spotkaniach konsultacyjnych dotyczących ostatecznego kształtu koncepcji kształcenia uczestniczyli także interesariusze zewnętrznymi. Są to głównie przedstawiciele szkół ogólnokształcących, szkół muzycznych, placówek oświatowych, kulturalnych i edukacyjnych (w tym także ośrodków zajmujących się edukacją, wychowaniem i rehabilitacją osób niepełnosprawnych), a także instytucje samorządu terytorialnego, instytucje kultury oraz stowarzyszenia i fundacje organizujące ważne dla regionu imprezy muzyczne.

Zgodność programu kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* oraz programu kierunku *grafika* z misją i strategią uczelni oraz wydziału.

Programy kształcenia kierunków *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* i *grafika* odnoszą się w podobny sposób do misji i strategii uczelni. Oba kierunki oferują kształcenie plastyczne. Zasadnicza różnica między tymi kierunkami polega na stopniu specjalizacji. *Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* ma charakter bardziej interdyscyplinarny niż *grafika*.

Silne zespoły badawcze i badania naukowe na światowym poziomie. Model kształcenia przyjęty na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* i *grafika* jest ściśle powiązany z charakterem dydaktyki w Instytucie Sztuki czyli zakłada przenikanie się sztuk plastycznych z szeroko pojętą edukacją humanistyczną. Aktywność twórcza i naukowa koncentruje się z jednej strony na zindywidualizowanych przedsięwzięciach twórczych, z drugiej zaś na teoretycznej, interdyscyplinarnej refleksji. Projekty artystyczne i badawcze

realizowane są w ramach badań statutowych i projektów własnych, jako indywidualne i zespołowe ściśle powiązane z zainteresowaniami twórczymi i badawczymi pracowników katedr działaniami. Efektem prowadzonych badań są praktyki artystyczne, działalność wystawiennicza oraz publikacje naukowe w postaci druków zwartych, artykułów w czasopismach, publikacji elektronicznych, wystąpienia na konferencjach, sesjach, forach i warsztatach.

Działalność naukowo-badawcza jest ściśle związana z procesem dydaktycznym prowadzonym w Instytucie Sztuki. Można ją określić jako lokującą się na styku sztuki i nauki, jako że kierunek jest umocowany w strukturach uniwersyteckich. Wyraża się to z jednej strony tym, że pracownicy dydaktyczni Instytutu Sztuki zajmujący się teorią, choć reprezentują różne dyscypliny uwzględniają w swych kierunkach badawczych nurt szeroko rozumianej sztuki, w tym sztuk plastycznych ze znaczącym udziałem grafiki. Świadczą o tym publikacje albumowe, w których istotną część poświęcono teoretycznym rozważaniom. Wielu artystów czynnie zajmujących się dydaktyką publikuje teksty teoretyczne z zakresu sztuki.

Poszczególne katedry utrzymują w różnym stopniu współpracę międzynarodową z uczelniami zagranicznymi oraz z uczelniami artystycznymi w kraju poprzez organizację wspólnych wystaw, plenerów, warsztatów artystycznych, konkursów. Działaniom wymienionym wyżej towarzyszy stały rozwój kadry naukowej. W tym wszczywanie i zakończenie powodzeniem przewodów doktorskich i habilitacyjnych.

Innowacyjne kształcenie i nowoczesna oferta dydaktyczna.

Podstawowym celem nauczania na kierunkach *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych i grafika* jest kształcenie artystyczne. Na tych kierunkach stosowane są metody dydaktyczne z uwzględnieniem specyfiki kształcenia plastycznego. Planowane jest prowadzenie zajęć od roku 2013/2014 w ramach pracowni otwartych. Oferta kształcenia w językach obcych realizowana jest indywidualnie w wybranych pracowniach dla studentów zagranicznych studiujących w ramach programów Erasmus i Sokrates. Indywidualizacja procesu kształcenia jest dostępna poprzez pracę ze studentami szczególnie uzdolnionymi w ramach Indywidualnego Toku Studiów (ITS), a także w ramach Indywidualnej Organizacji Studiów (IOS) dla studentów realizujących dwa kierunki studiów oraz

studentów niepełnosprawnych pracujący pod opieką pedagogów wyznaczonych przez kierowników katedr.

W pracowniach artystycznych (ok. 70% zajęć) podstawową metodą dydaktyczną są warsztaty praktyczne oraz indywidualna korekta. Studenci w trakcie działań warsztatowych nabywają umiejętności niezbędne do pracy artystycznej i zawodowej. Celem warsztatów jest ukształtowanie samodzielności twórczej studentów oraz dogłębne poznanie warsztatu graficznego, jego specyfiki oraz technologii i oprogramowania komputerowego w projektowaniu graficznym i działalności artystycznej. Nauczyciel akademicki w tym procesie występuje w roli osoby wspierającej i inspirującej indywidualne poszukiwania twórcze i rozwój osobowy studenta. Taki tryb postępowania w przekazywaniu wiedzy i doświadczeń zawodowych stwarza najlepszą możliwość do realizacji zadań programowych wyznaczonych w przyjętym planie studiów.

Program studiów zakłada spójność w zakresie poszczególnych przedmiotów i dziedzin. Oznacza to, że programy przedmiotów teoretycznych i kształcenia ogólnoplastycznego są skorelowane z programami kształcenia specjalistycznego z możliwie daleko idącą indywidualizacją zadań i wymagań stawianych studentowi oraz metod ich prowadzenia. Zakłada się, że układ zadań problemowych uwzględnia stopniowanie przedstawianych problemów i trudności w ich realizacji. Pod koniec studiów następuje uściślenie problematyki w zakresie wybranej specjalności. Konieczność sprecyzowania jej zakresu uświadamia szeroki wachlarz merytorycznych problemów przy jednoczesnym zdobyciu przez studenta umiejętności samodzielnego dochodzenia do rozwiązywania zagadnień trudnych, ambitnych. Z tego względu metody nauczania zakładają zwiększenie samodzielności pracy studenta i równocześnie zwiększenie jego poczucia odpowiedzialności za wykonaną pracę. Uzupełnieniem programowych zadań i ćwiczeń są inne formy poszerzania wiedzy, np.: prezentacje, pokazy, seminaria, wystawy, wycieczki dydaktyczne, itp.

Aktywne współdziałanie z otoczeniem. Instytut Sztuki prowadzi pracę artystyczną i badawczą wdrażaną poprzez konkretne realizacje artystyczne, wystawy, projekty na rzecz Uniwersytetu Śląskiego, regionu oraz najbliższego środowiska – Cieszyna we współpracy z lokalnymi i regionalnymi partnerami.

Podejmuje współpracę międzynarodową z uczelniami zagranicznymi oraz z uczelniami artystycznymi w kraju poprzez organizację wspólnych wystaw, plenerów, warsztatów artystycznych, konkursów. Pracownicy Instytutu Sztuki prowadzą działalność kulturotwórczą ważną dla rozwoju Uczelni i regionu poprzez udział w życiu artystycznym, działalność dydaktyczną oraz organizacyjną związaną z popularyzacją kultury wizualnej. W roku akademickim 2013/14 podejmowano m.in. współpracę z: Liceum Plastycznym w Wodzisławiu Śląskim, Galerią ARTadres w Skoczowie, Zespołem Szkół Ekonomiczno – Gastronomicznych w Cieszynie, Niepublicznym Liceum Plastycznym w Cieszynie, Zamkiem Sztuki w Cieszynie, Gimnazjum z klasą artystyczną w Wiśle, Miejskim Ośrodkiem Kultury w Zabrze, KASS Strelnice – Galeria Puda w Czeskim Cieszynie, Fundacją Animacji Społeczno-Kulturalnej, Energetyką Cieszyn, Miastem Cieszyn, Wydziałem Etnologii i Nauk o Edukacji, organizatorami Biennale i Spotkań Sztuki w Wenecji Cieszyńskiej.

Systemowe zarządzanie. Obecny Instytut Sztuki uformowały trwające ponad trzydzieści lat wysiłki organizacyjne i programowe. Ich wynikiem jest wypracowany program kształcenia na kierunkach artystycznych - *grafice i edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych*. W konsekwencji wysokiej jakości kształcenia, działalności kulturotwórczej, artystycznej, naukowej oraz podnoszonych kwalifikacji kadry akademickiej Instytut Sztuki, decyzją Rady Wyższej Szkolnictwa Artystycznego otrzymał w latach 2001-2002 prawa do nadawania stopnia doktora i doktora habilitowanego w dziedzinie sztuk plastycznych, w dyscyplinie artystycznej „sztuki piękne”.

Instytut Sztuki działając w strukturach Wydziału Artystycznego wspiera rozwój naukowy i artystyczny własnej kadry. Ważnym założeniem polityki kadrowej Instytutu Sztuki jest systematyczny rozwój artystyczno-naukowy kadry dydaktycznej, który przekłada się na podnoszenie kwalifikacji pedagogicznych i pracę dydaktyczną. Czynnikiem sprzyjającym systematycznemu podnoszeniu kwalifikacji jest okresowa ocena pracy nauczycieli akademickich zatrudnionych na Wydziale Artystycznym Uniwersytetu Śląskiego.

Władze Instytutu Sztuki i Wydziału sprzyjają rozwojowi kadry naukowej i dydaktycznej. Systematycznie realizowane są plany dotyczące podnoszenia

kwalifikacji naukowych. W budżecie wydziału corocznie są zabezpieczane środki finansowe na realizację prac awansowych, w tym finansowanie publikacji i dokumentacji dorobku artystycznego.

Grono nauczycieli akademickich Instytutu Sztuki stanowią wybitni artyści graficy, malarze, rzeźbiarze, fotograficy – posiadający znaczący dorobek artystyczny i naukowy. Bogate doświadczenia twórcze zdobywane w codziennej praktyce artystycznej, w uprawianych przez siebie dyscyplinach plastycznych jest wykorzystywane w kształceniu studentów. Pozwala to na zapewnienie właściwego poziomu kształcenia, a także na systematyczną aktualizację treści kształcenia.

Zgodność programu kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* z misją i strategią uczelni oraz wydziału.

Studia w zakresie Produkcji Rozrywki Interaktywnej (SPRINT) to wspólna inicjatywa kilku wydziałów Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, działających we współpracy z firmami branży gier komputerowych w celu wzbogacenia oferty dydaktycznej uczelni o specjalności kształcące poszukiwanych na rynku pracy specjalistów. Dwie specjalności studiów i jeden kierunek, działające pod wspólną nazwą projektu SPRINT, kształcić będą informatyków (SPRINT-CODE), grafików komputerowych gier (SPRINT-ART) i twórców narracji (SPRINT-WRITE).

Dynamicznie rozwijająca się w Polsce branża gier komputerowych od początków swego istnienia cierpi na niedostatki kadrowe. Ekonomiczne znaczenie branży podkreślić może fakt, że budżety produkcji polskich gier komputerowych niejednokrotnie znacznie przewyższają budżety polskich produkcji filmowych, zaś za dynamicznym corocznym wzrostem sektora nie nadąża rynek pracy, na którym zapotrzebowanie na specjalistów świadczących usługi w zakresie pre-produkcji, produkcji i postprodukcji rozrywki interaktywnej rośnie proporcjonalnie do rozwoju branży.

Dotychczasowa praktyka zatrudnienia w branży gier komputerowych wskazuje więc na systemowe braki w kształceniu kadry przez polskie instytucje edukacyjne.

Firmy sektora poszukują pracowników głównie wśród entuzjastów gier komputerowych, których wykształcenie kierunkowe nie zawsze odpowiada konkretnym potrzebom branży, wymuszając intensywne i kosztowne szkolenia kadry. W odpowiedzi na te potrzeby powstała koncepcja studiów wyższych, oferujących kierunkowe specjalistyczne wykształcenie; program kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* ze specjalnością *grafika komputerowa gier* (SPRINT-ART) jest znaczącym elementem tej strategii.

d. Sposób uwzględniania wyników badania losów absolwentów

Nie prowadzono metodycznego badania losów absolwentów. Istnieje ogólna wiedza o losach absolwentów, o uczestnictwie w działalności artystycznej, uczestnictwie w kulturze, jak również o wykonywanych zawodach oraz uzupełnianiu wykształcenia przez absolwentów. Część informacji na temat losów absolwentów uzyskiwano na podstawie materiałów informacyjnych i marketingowych otrzymywanych bezpośrednio przez pracowników wydziału. Wiedza ta w pewnym stopniu jest wykorzystywana w projektowaniu programów. Głównie w aspekcie specjalizacji – dawania absolwentowi wykształcenia w określonej specjalności. Na temat trafności tej strategii tworzenia programów trwa jednak dyskusja i w najbliższych latach sprawa związku programów z losami absolwentów będzie bardziej szczegółowo analizowana.

Badanie losów zawodowych absolwentów kierunku *Edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* prowadzonym na Wydziale Artystycznym jest znaczącym i niezbędnym elementem dopełniającym obraz kształcenia. Badaniem losów absolwentów zajmuje się w Uniwersytecie Śląskim Biuro Karier UŚ, które opracowało wspólną dla wszystkich wydziałów ankietę dostępną na stronie UŚ. Instytut Muzyki opracował dodatkowo wewnętrzną ankietę, dzięki której skutecznie dociera do absolwentów kierunku. Celem badań przeprowadzonych w latach 2011, 2012, 2013 i 2014 było uzyskanie odpowiedzi na pytania dotyczące ich aktywności na rynku pracy, czy kontynuują edukację muzyczną i jakie przedmioty-moduły szczególnie pomogły im w kształtowaniu swojej ścieżki zawodowej. Badania sondażowe przeprowadzane są z wykorzystaniem anonimowej, dobrowolnie wypełnianej ankiety, przesyłanej na adres mailowy

studentów – absolwentów kierunku. Jej wyniki poddawane są analizie i wpływają na modyfikacje dokonywane w programie kształcenia.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia

Większość programów kształcenia jest związana z kształceniem artystycznym gdzie nie istnieje możliwość trwałej współpracy z jednym określonym interesariuszem zewnętrznym. Studia w dużej mierze przygotowują do wykonywania wolnego zawodu. Prowadzi się współpracę z różnymi instytucjami kultury, które w obecnej chwili nie uczestniczą w tworzeniu programów.

Współpraca stała prowadzona jest w programie kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej*. W ramach tego kierunku prowadzona jest współpraca z czołowymi producentami i wydawcami gier i przemysłów kreatywnych z kraju i zagranicy. Model porozumienia został oparty na porozumieniu zawartym w roku 2011/2012 z firmą Nicolas Games, które zakłada wymianę doświadczeń i kadr pomiędzy Uniwersytetem i firmą, dostęp do najnowszych technologii i oprogramowania komputerowego, szkolenia dla nauczycieli i pracowników firmy, a także praktyki i staże studenckie. W roku akademickim 2013/2014 prowadzona była współpraca z :

Incuvo Sp. z o.o., The Farm 51. S.A., Alvernia Studios S.A., Vivid Games S.A., Techland S.A.

Instytut Muzyki współpracuje z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi, z którymi prowadzone są konsultacje dotyczące koncepcji kształcenia. Interesariusze wewnętrzeni to przede wszystkim pracownicy naukowo-dydaktyczni ze wszystkich zakładów wchodzących w skład Instytutu Muzyki, wskazani przez ich kierowników, oraz przedstawiciele studentów zasiadający w Radzie Instytutu i Radzie Wydziału. Od szeregu lat IM współpracuje ze szkołami ogólnokształcącymi, szkołami muzycznymi, placówkami oświatowymi, kulturalnymi i edukacyjnymi (w tym także z ośrodkami zajmującymi się edukacją, wychowaniem i rehabilitacją osób niepełnosprawnych), a także instytucjami samorządu terytorialnego, instytucjami kultury oraz stowarzyszeniami i fundacjami organizującymi ważne dla regionu imprezy artystycznymi.

Wymienieni wyżej interesariusze wewnętrzni są zapraszani na spotkania, podczas których konsultowane są proponowane modułowe efekty kształcenia Instytut Muzyki realizował lub realizuje współpracę z:

1. Narodowym Instytutem Audiowizualnym.
  2. Telewizją Polską w Katowicach
  3. Stowarzyszeniem im. artysty Jana Wałacha w Istebnej.
  4. Instytutem Teologicznym im. Św. Jana Kantego w Bielsku-Białej.
  5. Diecezjalną Szkołą Organistowską I i II stopnia w Bielsku-Białej.
  6. Państwową Ogólnokształcącą Szkołą Muzyczną im. Stanisława Moniuszki w Bielsku-Białej.
  7. Zespołem Szkół Muzycznych im. Jana Kiepury w Sosnowcu.
  8. Szkołą Muzyczną „Da capo” w Krakowie.
  9. Orkiestrą im. Telemanna w Bielsku-Białej.
  10. Stowarzyszeniem „Via Musica” w Cieszynie.
  11. Cieszyńskim Ośrodkiem Kultury „Dom Narodowy”.
  12. Gminą Cieszyn.
  13. Muzeum w Ustroniu „Zbiory Marii Skalickiej”.
  14. Centrum Sztuki Współczesnej „Solvay” w Krakowie.
  15. Centrum Kultury „Zamek w Toszku”.
  16. Zespołem Szkół Muzycznych im. Feliksa Rybickiego w Tychach.
  17. Zespołem Śpiewaków Miasta Katowice „Camerata Silesia”.
  18. Ośrodkiem Kultury Żydowskiej w Krakowie.
  19. Bielskim Towarzystwem Muzycznym.
  20. Państwową Szkołą Artystyczną im. Pawła Kalety w Czeskim Cieszynie.
  21. Gimnazjum z Polskim Językiem Nauczania w Czeskim Cieszynie.
  22. Ośrodkiem Rehabilitacyjno – Edukacyjno – Wychowawczy Polskiego Stowarzyszenia na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym. Koło w Cieszynie.
  23. Zespołem Szkół Specjalnych w Skoczowie.
  24. Centrum Pedagogicznym dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego.
  25. Polskim Towarzystwem Artystycznym „Ars Musica” w Czechach
- Poza włączaniem się IM w organizację przedsięwzięć realizowanych przez UŚ, pedagodzy i studenci są organizatorami warsztatów, kursów mistrzowskich, festiwali ogólnopolskich i międzynarodowych:
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Wokalnej „Viva il canto”,

- Panorama Sztuki Chrześcijańskiej „Musica Sacra”,
- Międzynarodowy Letni Kurs Pianistyczny,
- Międzynarodowe Mistrzowskie Kursy Wokalne,
- Kurs Metody Dobrego Startu,
- Kurs Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne,
- Cieszyńska Wiosna Muzyczna,
- Śląski Festiwal Bachowski

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych

Zasadniczo efekty kształcenia obszarowe mają charakter paneuropejski, co wpływa jednoznacznie na uwzględnianie międzynarodowych wzorców. Kierunki prowadzone na wydziale stanowią kontynuację ustabilizowanych i tradycyjnych wzorców, również międzynarodowych, kształcenia artystycznego. Nie prowadzi się na wydziale analiz systemowych kształcenia artystycznego za granicą.

W Instytucie Sztuki na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* jest prowadzona obserwacja sytuacji międzynarodowej w wybranych pracowniach artystycznych realizujących program. Wnioski z tych obserwacji przekładają się na budowę treści programowych modułów i sylabusów.

Na kierunku *grafika* zarówno w warstwie dydaktyki jak i działalności artystycznej pracownicy katedry oraz studenci kierunku grafika uczestniczą w działaniach z instytucjami i szkołami kształcącymi grafików poza granicami kraju.

W programach kierunków *grafika* oraz *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* określono źródła wzorców (uczelnie zagraniczne oraz publikacje), z których korzystano. Nie określono sposobu wykorzystania tych wzorców.

Współpraca międzynarodowa Instytutu Muzyki w zakresie dydaktyki oraz badań naukowych obejmuje przede wszystkim następujące działania:

- prezentacje i koncerty organizowane przez partnerów zagranicznych z udziałem pracowników i studentów,
- udział pracowników i studentów w festiwalach i konkursach międzynarodowych,

- wystąpienia pracowników na konferencjach naukowych organizowanych przez instytucje zagraniczne,

- udział pracowników i studentów w warsztatach organizowanych przez partnerów zagranicznych, bądź z ich udziałem,

- współpraca z zagranicznymi instytucjami w ramach badań naukowych,

- wyjazdy dydaktyczne pracowników i studentów w ramach programu ERASMUS.

Działania te stanowią ważny, choć nie kluczowy element procesu dydaktycznego, a w szczególności:

- umożliwiają poznanie w teorii i praktyce metod nauczania i systemu kształcenia w innych krajach oraz wymianę doświadczeń w tych dziedzinach z partnerami zagranicznymi, są przez to pomocne w procesie ciągłej strukturalnej modernizacji oferty dydaktycznej

i dopasowywania jej do aktualnych potrzeb studentów,

- skłaniają do szeroko pojętej refleksji nad najważniejszymi wartościami związanymi z muzyką, wykonawstwem i edukacją muzyczną oraz ich miejscem we współczesnej rzeczywistości w kraju i za granicą,

- przyczyniają się do poszerzenia oferty dydaktycznej, zwiększania jej innowacyjnego charakteru, a dla partycypujących w nich studentów są uzupełnieniem i rozszerzeniem programu nauczania,

- są istotnym elementem rozwoju naukowego i artystycznego pracowników, co przekłada się na ogólne podwyższenie jakości kształcenia,

- pozwalają na aktualizację stanu wiedzy w danych dziedzinach i w konsekwencji na ciągle wprowadzanie elementów najnowszej wiedzy do treści nauczania,

- pomagają w stopniowym rozwijaniu potencjału artystycznego i badawczego Instytutu Muzyki.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy

Instytuty uwzględniają odrębnie problematykę potrzeb rynku pracy w programach kształcenia.

W Instytucie Muzyki na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* wieloletnie, wybiórcze monitorowanie karier zawodowych absolwentów wskazuje na fakt, iż w znaczącym procencie podejmują oni pracę w różnego rodzaju placówkach rehabilitacyjnych, mając wykształcenie jednokierunkowe, bez przygotowania w zakresie ogólnie rozumianej terapii. Potrzebę zatrudniania specjalistów muzykoterapeutów zgłaszają przede wszystkim ośrodki prowadzące warsztaty terapii zajęciowej oraz sanatoria i szpitale rehabilitacyjne ponieważ liczba osób wymagających opieki terapeutów stale rośnie. Stąd też plan utworzenia na kierunku zmodyfikowanej specjalności pod nazwą *Terapia muzyczna w edukacji i wychowaniu*.

Aktualnie uwzględnianie potrzeb rynku pracy w programie kształcenia ogranicza się do realizowania spotkań konsultacyjne, w których uczestniczą interesariusze wewnętrzni (pracownicy naukowo-dydaktyczni i studenci) i zewnętrzni (przedstawiciele szkół ogólnokształcących, szkół muzycznych, placówek oświatowych, kulturalnych i edukacyjnych, w tym także ośrodków zajmujących się edukacją, wychowaniem i rehabilitacją osób niepełnosprawnych). Potrzeby rynku pracy analizowane są także w wyniku ankietyzacji absolwentów kierunku.

W Instytucie Sztuki na kierunkach *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* i *grafika* zakładane efekty kształcenia zostały zdefiniowane na podstawie długoletniej praktyki dydaktyczno-naukowej, w odpowiedzi na rozwój rynku usług artystycznych, poziom rozwoju poszczególnych dyscyplin, w tym subdyscyplin graficznych oraz ekspansję narzędzi multimedialnych w praktyce artystycznej. Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* funkcjonują specjalności do wyboru dające dodatkowe kwalifikacje obok równocześnie prowadzonego na tym kierunku kształcenia nauczycielskiego. Specjalności te mają na celu poszerzenie zakresu zawodowych sprawności (malarska kreacja obrazu, rzeźbiarskie kształtowanie przestrzeni, grafika użytkowa i artystyczna, multimedia, fotografia i rysunek), pozwalające funkcjonować w obszarze rynku sztuki (zajęcia uwzględniają realizację zamówień, wystaw, udział w programach stypendialnych, projektach twórczych). Program kształcenia przedmiotów plastycznych uwzględnia szerokie spektrum rozwiązań formalnych, środków współczesnych technologii, uwzględnia również relacje z otoczeniem, umożliwiając udział w konkursach, wystawach i akcjach plastycznych poza

uczelnia. Umiejętności zdobyte na zajęciach są weryfikowane podczas praktyk studenckich (praktyka pedagogiczno – metodyczna na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych*, praktyki w instytucjach kultury na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych oraz praktyka w instytucjach kultury lub instytucjach komercyjnych prowadzących działalność w zakresie projektowania graficznego, reklamy lub działalność wydawniczą*).

W roku akademickim 2013/14 kontynuowano prace rozpoczęte w latach wcześniejszych głównie w zakresie wprowadzania treści i kształcenia umiejętności szczególnie przydatnych na rynku pracy (znak graficzny, ilustracja, plakat, identyfikacja wizualna, opakowanie produktu, itd.).

Na kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wizualnej* zakładane efekty kształcenia zostały zdefiniowane na podstawie zapotrzebowania rynku pracy (wydawcy i producenci gier). Wynikały m.in. ze współpracy z czołowymi krajowymi przedstawicielami tej branży, m.in. Nicolas Games, Dragon Entertainment, Techland, City Interactive.

h. Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia

Na ankietę poziomu satysfakcji osób kończących studia I stopnia w Uniwersytecie Śląskim na Wydziale Artystycznym w roku akademickim 2013/2014 odpowiedziało 9 osób: 4 absolwentów kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* i 5 absolwentów kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej*. Raport sporządzono 20.11.2014 r. Zasadniczo wyniki wskazują średnią lub dużą satysfakcję absolwentów z ukończenia studiów.

Najbardziej wyraziste opinie zostały wyrażone w następujących kwestiach:

-Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń. - Poleciał(a)bym studia na Uniwersytecie Śląskim innym osobom. Zdecydowanie się zgadzam – 8 osób.

-Jakie działania zamierza P. podjąć tuż po ukończeniu studiów? Zamierzam kontynuować naukę – 8 osób.

-Czy chciał(a)by P. pracować w zawodzie zgodnym z ukończonym kierunkiem studiów? Tak – 8 osób.

Jak ocenia P. swoje szanse na rynku pracy? Trudno powiedzieć – 9 osób.

Czy w ramach programu studiowanego przez P. kierunku zdarzało się, że obszary

wiedzy i umiejętności powtarzały się na zbyt wielu przedmiotach (Dotyczy to np. sytuacji, kiedy te same zagadnienia analizowane były w ramach różnych przedmiotów) ? Takie sytuacje zdarzały się bardzo rzadko – 7 osób.

Jak ocenia P. wykorzystanie technik multimedialnych w trakcie zajęć?

Prowadzący wykorzystywali techniki multimedialne w sposób właściwy – stanowiły one istotną pomoc w czasie zajęć – 7 osób.

Czy podczas studiów miał/a P. realną możliwość wyboru: - promotora pracy dyplomowej/magisterskiej? Tak – 8 osób.

Jak ocenia P. warunki studiowania na uczelni, biorąc pod uwagę następujące kryteria: - Ogólną atmosferę panującą na wydziale i uczelni? Bardzo dobrze – 7 osób.

Zasadniczym wnioskiem po analizie wyników ankiety jest potrzeba stworzenia w programach zajęć lub praktyk, które zwiększą możliwości podjęcia pracy przez absolwentów.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia

We wszystkich programach kształcenia tworzonych według zasad KRK każdy moduł ma określone precyzyjnie efekty kształcenia odnoszące się do efektów kierunkowych oraz ma określone metody weryfikacji efektów kształcenia.

Kryteria ocen są określone w sylabusach.

Opracowane są narzędzia do weryfikacji efektów kształcenia dla wszystkich modułów (w wielu wypadkach są to narzędzia sprawdzone od wielu lat) .

Sposób sprawdzania wiedzy i umiejętności studentów uzależniony jest od prowadzonego przedmiotu. W przypadku przedmiotów artystycznych dominującą formą weryfikacji jest wystawa, prezentacja pracy plastycznej, złożenie projektu

lub prezentacja umiejętności związanych z muzyką. W wielu przypadkach dochodzi werbalna prezentacja przedstawionych realizacji, uwzględniająca wypowiedź profesjonalną pod względem terminologicznym. W przypadku przedmiotów teoretycznych stosuje się sprawdziany pisemne i ustne, kolokwia i egzaminy.

Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* ocena końcowa zwykle składa się przynajmniej z dwóch składowych, z których liczona jest średnia ważona lub arytmetyczna. Warunki te określają szczegółowo moduły i sylabusy. Ponadto przyjęto zasadę przeprowadzania zaliczeń i egzaminów końcowych z udziałem komisji lub dodatkowo w formie występu publicznego.

We wszystkich programach kształcenia moduły praktyk są opisane na takich samych zasadach jak moduły wszystkich innych zajęć. Są określone efekty kształcenia oraz sposoby ich weryfikacji. Dla wszystkich kierunków są ponadto opracowane przewodniki określające zasady realizacji praktyk.

Kontrolę nad prawidłowością realizacji praktyk sprawują wyznaczeni przez instytuty opiekunowie praktyk dla poszczególnych kierunków. Pracownicy ci są odpowiedzialni za opracowanie i aktualizowanie przewodników praktyk oraz za weryfikowanie efektów kształcenia praktyk.

b. Zasady dyplomowania

Każdy kierunek ma określone w programie kształcenia zasady oraz procedurę przeprowadzania egzaminu dyplomowego na każdym poziomie kształcenia. Dyplomy na dwóch kierunkach (*edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* oraz *grafika*) są bardzo rozbudowane (praca dyplomowa jest realizowana pod opieką dwóch lub trzech promotorów). Zasady i procedury są przestrzegane. Największym problemem jest organizacja obron, przy dużej liczbie członków komisji oraz w przypadku kierunków związanych ze sztukami plastycznymi przy konieczności zorganizowania wystawy lub prezentacji dyplomowej pracy artystycznej.

Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* funkcjonuje zasada realizacji dyplomu składającego się z dwóch komponentów (artystycznego i teoretycznego). Na tę sprawę zwróciła uwagę PKA. Wszystkie aktualne programy kształcenia uwzględniają tę zasadę dyplomowania.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia

Efekty kształcenia w roku 2013/2014 były analizowane zarówno w zakładach jak i w radach instytutów. Zasadniczą formą monitorowania weryfikacji efektów kształcenia w Instytucie Sztuki była wystawa końcoworoczna, która miała miejsce w czerwcu 2014 r., na której większość pracowni artystycznych, realizujących różne moduły, przedstawiła osiągnięcia studentów. Na otwartej wystawie zostały zaprezentowane prace, które wcześniej podlegały weryfikacji w ramach modułów realizowanych na kierunkach *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, grafika i projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej*. Podczas przeglądu pracowni, któremu przewodniczył dyrektor instytutu zostały omówione zagadnienia realizacji efektów kształcenia, problemy adekwatności metod weryfikacji efektów kształcenia oraz zawartość sylabusów. Została również przedstawiona ocena efektów kształcenia. Uzupełniające analizy odbyły się również wśród pracowników poszczególnych zakładów pod przewodnictwem kierownika. Przegląd, który odbył się w ramach Instytutu Sztuki został podsumowany i udokumentowany przez kierowników poszczególnych zakładów w formie sprawozdania przekazanego do WZJK. Na wszystkich zajęciach, których efekty kształcenia weryfikowano poprzez wystawy i prezentacje wysoko oceniono ich realizację. Nie wskazano szczególnych problemów z osiągnięciem efektów przez studentów.

Jednocześnie uznano, że wystawa, pokaz lub prezentacja jest sprawdzoną i uznaną formą weryfikacji efektów kształcenia na zajęciach w pracowniach artystycznych i nie przewiduje się w najbliższych latach zmian w tym zakresie. Jednocześnie potwierdzono zasadę wynikającą z zapisu w wewnętrznym systemie jakości, że dobra ocena osiągnięcia efektów kształcenia na danych zajęciach wystawiona na podstawie przeglądu wystawy końcoworocznej zwalnia z konieczności przeprowadzania hospitacji kontrolnej. Monitoring weryfikacji efektów kształcenia na zajęciach, których efekty nie są weryfikowane przez wystawy,

prezentacje i pokazy odbywał się poprzez analizy sylabusów i hospitacje prowadzone przez kierowników zakładów i KZZJK. Wyniki tych analiz zostały przedstawione w sprawozdaniach przekazanych do WZJK.

Ponadto dokonano analizy wybranych losowo dokumentacji prac dyplomowych realizowanych na kierunkach *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, grafika*. Analizy te były prowadzone, zgodnie z zapisem w wewnętrznym systemie jakości, przez zespoły nadzorowane przez kierowników zakładów, których pracownicy prowadzili dyplomy. Poddano analizie około 50 % dokumentacji artystycznych prac dyplomowych oraz około 15% dokumentacji pisemnych prac dyplomowych. Wnioski analiz zostały przekazane w formie sprawozdań do WZJK przez kierowników zakładów. Zespoły analizujące dokumentacje prac artystycznych stwierdziły, że oceny promotorów i recenzentów są zasadniczo adekwatne. W przypadkach wzbudzających wątpliwości stwierdzono tendencję do zawyżania ocen. Nie stwierdzono rażących błędów. Recenzje i opinie promotorów uznano za merytoryczne. Zespoły stwierdziły, że kryteria oceniania dyplomów zostaną zastrzeżone bez stosowania nadzwyczajnych działań naprawczych.

Zespół analizujący prace pisemne przedstawił następujące wnioski:

1. wszystkie poddane przeglądowi prace (zarówno licencjackie, jak i magisterskie) odpowiadały pod względem problemowym, redakcyjnym, wreszcie objętościowym standardom prac określonym dla studiów artystycznych (np. w planach studiów kierunku grafika);
2. na obu kierunkach problematyka prac była zasadniczo związana ze studiami, bądź w szerszym kontekście dotyczyła wybranych aspektów kultury artystycznej, w dwóch przypadkach należy nawet mówić o wspólnym zagadnieniu realizowanym zarazem na dyplomie artystycznym i w pracy pisemnej;
3. prace spełniały także w zdecydowanej większości wymagania związane z redagowaniem prac pisemnych, w szczególności chodzi o właściwą adjustację tekstu, czytelność i kompletność przypisów, właściwie sporządzoną bibliografię i spisy ilustracji. W przypadku dwóch odnotowano zastrzeżenia w zakresie poprawności języka (błędy stylistyczne, składniowe, interpunkcyjne);

4. należy zwrócić uwagę na chwilami znaczące różnice w zakresie ocen wystawianych przez promotora i recenzenta, i raczej tendencję do wystawia not najwyższych;

5. należy także wskazać różnice kryteriów związane z praktykowaniem sporządzania recenzji (tak przez promotorów prac pisemnych, jak i recenzentów) na trzech różnych drukach. Przy czym niezmiennie obowiązuje druk „dziekanatowy”, zgodny z ministerialnym wzorcem. Dwa pozostałe warianty: A. *Opinia o pisemnej licencjackiej pracy dyplomowej* i B. *Recenzja dyplomowej pracy teoretycznej* to, jak się wydaje, wersje „instytutowe”, wydawane w sekretariacie. Niestety struktura kryteriów została w odnośnych wersjach znacznie okrojona i sprowadzona do ogólnej opinii. W efekcie w recenzjach tych brak punktów i kryteriów zamieszczonych w druku dziekanatowym. W konsekwencji oznacza to nie tylko daleko idące uogólnienia, ale przede wszystkim pominięcie obowiązujących kryteriów oceny pracy, które powinny być identyczne dla wszystkich;

6. niejednokrotnie recenzje pisane ręcznie okazują się trudne w odczytaniu, nieczytelne są także podpisy autorów recenzji;

7. w przeglądanej dokumentacji zdarzały się również recenzje bardzo powierzchowne; które, na przykład w obszarze oceny merytorycznej ograniczały się wyłącznie do stwierdzenia w rodzaju: (cytat) „praca nie budzi zastrzeżeń merytorycznych”, bądź zupełnie pomijały wymogi redakcyjne czy językowe.

Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej KZZJK* zapoznał się z dokumentacją dotyczącą realizacji i weryfikacji efektów kształcenia.

Dokumentami, które stanowiły podstawę analizy były:

- moduły i sylabusy;
- dokumentacja praktyk i warsztatów;
- protokoły z hospitacji zajęć;
- wewnętrzne protokoły oceny końcowej modułów.

Dokonano przeglądu i analizy wszystkich realizowanych modułów i sylabusów pod kątem ich spójności w zakresie treści programowych i form weryfikacji, nie stwierdzając niezgodności. Skala analizy – 100%.

Dokonano analizy dokumentacji praktyk pedagogicznych (skala analizy – 100%) oraz praktyk i warsztatów artystycznych (skala analizy – 60%).

Dokonano analizy protokołów z przeprowadzonych hospitacji zajęć dydaktycznych. Łącznie przeprowadzono:

- 11 hospitacji w Zakładzie Dyrygowania i Wokalistyki;
- 9 hospitacji w Zakładzie Instrumentalistyki;
- 7 hospitacji w Zakładzie Teorii Muzyki i Kompozycji.

Skala analizy - 30%.

Dokonano analizy wewnętrznych protokołów oceny końcowej modułów po zakończeniu sesji egzaminacyjnej. Nie brano pod uwagę wyników sesji poprawkowej. Skala analizy – 100%.

KZZJK stwierdza, iż osiągnięcie przez studentów określonych w modułach efektów kształcenia jest zadowalające. Nie stwierdzono występowania takiej grupy efektów kształcenia, której znacząca liczba studentów nie osiąga. Nie ma zatem zastrzeżeń do sylabusów i nie występuje konieczność wprowadzenia istotnych działań naprawczych. W bardzo nielicznych przypadkach wprowadzane są przez koordynatorów modułów modyfikacje modułowych efektów kształcenia oraz – co się z tym wiąże – drobnych zmian w programach zajęć (sylabusach). Taką sytuację odnotowano w przypadku dwóch modułów. Istotniejsze działania naprawcze należy zastosować w przypadku seminariów licencjackich i magisterskich z uwagi na fakt, iż 44% studentów nie przystąpiło do obrony pracy dyplomowej w pierwszym terminie.

KZZJK dokonał analizy prac dyplomowych na studiach I i II stopnia. Skala analizy – 28,5%.

KZZJK stwierdza, że w zdecydowanej większości oceny wystawione za prace są adekwatne do ich zawartości merytorycznej. Jednocześnie zespół oceniający zwraca uwagę na zbyt ogólne recenzje promotorów i recenzentów.

Część efektów kształcenia w Instytucie Muzyki była możliwa do zweryfikowania również poprzez koncerty studentów, które miały miejsce na terenie uczelni jak i na występach i wystawach w kraju i zagranicą. W Instytucie Muzyki weryfikacja efektów kształcenia realizowana jest za pomocą opracowanych narzędzi, ich monitorowanie odbywa się komisyjnie, w oparciu o szczegółowy protokół weryfikacji efektów kształcenia, po zakończeniu każdego semestru. Po przeprowadzeniu monitoringu efektów kształcenia za semestr zimowy i letni w roku akademickim 2013/2014, w którym zebrano opinie od wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych realizujących zajęcia na prowadzonym kierunku stwierdzono, że realizowany program kształcenia w pełni umożliwia osiągnięcie kierunkowych efektów kształcenia. Monitoring i modyfikacja efektów kształcenia modułowych jest dokonywana na bieżąco.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych

W roku akademickim 2013 /14 ankieta przeprowadzona została odrębnie dla każdego kierunku, w dwóch instytutach.

Na kierunku *grafika* W roku akademickim 2013/14 ankietyzacji poddano ogółem 25 pracowników realizujących zajęcia na kierunku *grafika*. Średnia ocena uzyskanych w procesie ankietyzacji wyniosła 4,6. W grupie osób ankietowanych nie odnotowano znacząco odbiegających od średniej wyników - jedna osoba uzyskała nieco niższy wynik a cztery osoby wynik wyższy niż ogólna średnia. Analiza ankiet potwierdza, że ocena pracy dydaktyków na kierunku *grafika* jest dość wysoka w zakresie wszystkich badanych komponentów. Zarówno realizacja zajęć, jak system opieki nad studentami poza zajęciami (typu: konsultacje, wystawy, projekty studenckie, itp.) jest oceniany stosunkowo wysoko. W tym zakresie nie przewidziano szczególnych zadań naprawczych

Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* ocenie poddane zostały zajęcia prowadzone przez wszystkich nauczycieli akademickich. Średnia ocen wyniosła 4,5 (żadna ocena nie była niższa niż 4,0). Kierunkowy zespół jakości stwierdził, że należy zmienić metodę przeprowadzania ankietyzacji oraz, że ankieta powinna dotyczyć prowadzonych zajęć dydaktycznych, a nie pracownika (co stanowi trend odwrotny niż postulowany przez UZJK).

Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* ankietyzacji poddano zajęcia 25 osób. Spośród wszystkich ankietowanych pracowników tylko 1 osoba uzyskała średnią poniżej oceny dobrej (3,74), pozostali łącznie uzyskali średnią 4,56. Znaczenie więcej studentów oceniało pracowników prowadzących przedmioty teoretyczne (średnio 25 studentów na pracownika), podwyższając obiektywność tych ocen. Średnia ocena u pracowników prowadzących przedmioty teoretyczne wynosiła 4,3. Pracownicy prowadzący przedmioty artystyczne byli oceniani najczęściej przez zaledwie 8 do 15 studentów. Żaden z ankietowanych pracowników nie otrzymał oceny negatywnej. We wszystkich ankietowanych kategoriach średnie oceny były wyższe niż 4. Na uwagę zasługuje fakt najwyższej średniej w dwóch kategoriach: Postawa wobec studenta (4,78) i Kryteria ocen (4,66) a najniższej średniej w kategorii – Interaktywność (4,34). Zwrócono uwagę na poprawność obliczania średniej, ocena z kategorii – Twoja obecność na zajęciach nie była wliczana do średniej oceny danego pracownika. W tej kategorii, po zsumowaniu obecności wszystkich studentów, średnia wynosi 4,41.

Na kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* ankietyzacji podlegały zajęcia prowadzone przez wszystkich nauczycieli akademickich. We wszystkich ankietowanych kategoriach średnie oceny były wyższe niż 4,5.

Zarówno KZZJK jak i Dyrekcje uznały, że wyniki nie zobowiązują do podjęcia kroków naprawczych.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

Hospitacje w roku 2013/2014 były organizowane na bieżąco przez zakłady w obu instytutach. W Instytucie Sztuki nie miały charakteru systemowego. Głównie polegały na kontroli młodszych pracowników przez ich przełożonych czyli kierowników katedr lub samodzielnych pracowników zajmujących się tymi samymi dyscyplinami. W Instytucie Sztuki asystenci, wykładowcy oraz adiunkci hospitowani są przez pracowników samodzielnych. Jedną z form hospitacji są zajęcia dydaktyczne prowadzone wspólnie przez pracowników młodszych i samodzielnych. Należy zaznaczyć, że zgodnie z regulacją ustaloną w wewnętrznym systemie jakości w przypadku dobrego wyniku monitoringu weryfikacji efektów kształcenia podczas przeglądu wystaw końcoworocznych nie ma konieczności przeprowadzania hospitacji kontrolnych.

Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* w roku 2013/2014 były prowadzone systematyczne hospitacje.

Przeprowadzono:

- 11 hospitacji w Zakładzie Dyrygowania i Wokalistyki;
- 9 hospitacji w Zakładzie Instrumentalistyki;
- 7 hospitacji w Zakładzie Teorii Muzyki i Kompozycji.

Stanowi to około 30% wszystkich nauczycieli prowadzących zajęcia na kierunku.

Na kierunku *grafika* w roku 2013/2014 hospitacjami objęto wybrane zajęcia teoretyczne. W wyniku hospitacji potwierdzono warunki do uzyskania założonych efektów kształcenia w stopniu zadowalającym (na podstawie obserwacji wycinka praktyki dydaktycznej oraz analizy sylabusu zajęć). Ustalono, że w większości wypadków stosowane metody dydaktyczne, narzędzia i środki służą realizacji efektów kształcenia. Mankamentem potwierdzanym przez prowadzących zajęcia oraz część studentów jest zbyt duża liczba wyłonionych w modułach sposobów weryfikacji efektów kształcenia. Mnożenie tych sposobów nie sprzyja w ich ocenie realizacji założonych efektów kształcenia, wprowadza sztuczne podział w zakresie realizowanych treści i nie przekłada się w sposób jednoznaczny na uzyskanie najlepszych wyników kształcenia w zakresie modułu. Najważniejszym elementem naprawczym w tym zakresie działań jest wniosek o

zredukowanie nadmiernie rozbudowanych sposobów weryfikacji efektów kształcenia na poziomie modułów, a w ich następstwie, na poziomie sylabusów. Zasada przeprowadzania regularnych hospitacji jest ważnym narzędziem umożliwiającym ocenę realizacji efektów kształcenia. Wysoka ocena pracy dydaktycznej (potwierdzona równocześnie w procesie ankietyzacji zajęć) sprzyja realizacji wszystkich zakładanych dla kierunku *grafika* efektów kształcenia, natomiast w zakresie zadań naprawczych można umieścić również uwagę organizacyjną odwołująca się do konieczności sporządzania harmonogramu realizacji hospitacji

Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych* w roku akademickim 2013/2014 przeprowadzono hospitacje zajęć według zasady obowiązującej dotychczas w Instytucie Sztuki. Kontroli podlegali młodszy pracownicy (asystenci, wykładowcy, adiunkci) przez pracowników samodzielnych (przełożonych lub kierowników katedr). Na posiedzeniu KZZJK omawiano zasadność wprowadzenia systemowych hospitacji zajęć. Nowa zasada przeprowadzania regularnych hospitacji niewątpliwie byłaby ważnym narzędziem umożliwiającym ocenę realizacji efektów kształcenia, jednak jej wprowadzenie wymaga sporządzenia właściwego formularza i harmonogramu. KZZJK przygotowuje się do wprowadzenia takich hospitacji w następnym roku akademickim. Rozważa się przeprowadzenie hospitacji na przedmiotach teoretycznych, na pierwszych latach w pracowniach artystycznych, na zajęciach prowadzonych przez doktorantów i na zajęciach, które zostały nisko ocenione podczas ankietyzacji

Na kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* zgodnie z regulacją ustaloną w wewnętrznym systemie jakości ze względu na dobre wyniki monitoringu weryfikacji efektów kształcenia podczas przeglądu wystaw końcoworocznych nie przeprowadzono w roku 2013/2014 hospitacji kontrolnych.

c. **Zbiorne wyniki oceny okresowej pracowników**

W roku akademickim 2013/2014 wydziałowa komisja ds. oceny nauczycieli

akademickich nie przeprowadzała oceny okresowej pracowników. Ostatnia ocena była przeprowadzana w czerwcu 2013 r.

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

Wszystkie kierunki na Wydziale Artystycznym spełniają wymagania odnośnie minimum kadrowego. Składy minimum kadrowego na kierunkach *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, grafika, edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* znacznie przekraczają wymagania prawne. Na kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* wymagania prawne dotyczące minimum kadrowego są wypełnione. Wszyscy nauczyciele akademicki zgłoszeni do minimum kadrowego poszczególnych kierunków na wydziale spełniają warunek kwalifikacji prawnej i merytorycznej. Rozwój kadry jest dynamiczny, zapewnia ciągłość kadry (wyjątkiem jest jedynie Zakład Malarstwa gdzie dominują samodzielni pracownicy, tworząc jednocześnie najsilniejszą katedrę na wydziale). Sytuacja minimum kadrowego stanowi podstawy do rozwoju nowych specjalności lub kierunków.

Wszystkie kierunki prowadzone na wydziale są przyporządkowane do obszaru „sztuka”. Kierunkowe efekty kształcenia *edukacji artystycznej w zakresie sztuk plastycznych, grafiki i projektowania gier i przestrzeni wirtualnej* odnoszą się do dziedziny sztuk plastycznych i do dyscypliny sztuki piękne. Kierunkowe efekty kształcenia *edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej* odnoszą się do dziedziny sztuk muzycznych i do dyscyplin: dyrygentura, instrumentalistyka, kompozycja i teoria muzyki, rytmika i taniec, wokalistyka.

Badania prowadzone w obu instytutach oraz w katedrach są ściśle związane z wyżej wymienionymi dziedzinami i dyscyplinami. Pracownicy mają osiągnięcia i działalność udokumentowaną w corocznych sprawozdaniach.

Na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* poprawiła się w sposób znaczący relacja pomiędzy liczbą nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe a liczbą studentów dzięki sprawnej, konsekwentnej i przemyślanej polityce kadrowej. Podjęto w ostatnich latach starania o nowe zatrudnienia, które zakończyły się sukcesem. Obecnie stosunek ten wynosi 1:5.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

- opieka naukowa, zwłaszcza w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych oraz prac projektowych

Wsparcie naukowe i artystyczne jakie studenci otrzymują w ramach realizowanych prac związanych z przygotowaniem dyplomów należy ocenić jako dobre. Nauczyciele prowadzący pracownie dyplomowe i seminaria w Instytucie Sztuki są dostępni dla studentów również poza zajęciami i dyżurami, również za pośrednictwem środków elektronicznych. Możliwa jest stała współpraca. Studenci niekiedy uczestniczą wraz z nauczycielami we wspólnych przedsięwzięciach artystycznych, wystawach, koncertach lub festiwalach sztuk, co pozwala im zdobyć praktykę samodzielnego funkcjonowania na rynku sztuki i uczestniczenia czynnego w kulturze i stanowi promocję ich dokonań.

W Instytucie Muzyki opieka naukowo-artystyczna prowadzona była w ramach:

- seminariów dyplomowych
- modułów specjalizacyjnych
- egzaminów dyplomowych w zakresie modułów: Fortepian, Drugi instrument, Dyrygowanie, Emisja głosu.

Na wydziale funkcjonuje program wymiany LLP-Erasmus. Stopniowo zakres dostępności do programu jest poszerzany.

Niekiedy jest podnoszony przez studentów problem braku swobodnego wyboru seminarium i w niektórych przypadkach pracowni artystycznej. Wskazana byłaby większa mobilność międzywydziałowa oraz większa elastyczność programów kształcenia. W obecnej chwili nadrzędną wartością jest konstrukcja przydziału i obliczanie ilości osób w grupie. Rozważane są możliwości uelastycznienia liczebności grup i swobody dostępu studentów do poszczególnych seminariów i pracowni.

- opieka nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami

W Instytucie Sztuki i w Instytucie Muzyki opiekunowie poszczególnych lat są wyznaczani przez dyrekcję. W roku sprawozdawczym wszystkie roczniki kierunków *edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, grafika, projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej oraz edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* miały opiekunów. Zadaniem opiekuna jest kontakt ze studentami i pomoc we wszelkich sprawach związanych z organizacją zajęć, problemami z przeprowadzaniem zaliczeń, wspieranie studentów w rozwiązywaniu problemów na szczeblu dyrekcji instytutu lub władz dziekańskich.

- dostępność nauczycieli akademickich na konsultacjach dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach

Nauczyciele są dostępni na konsultacjach wg harmonogramu dyżurów (trzy godziny w tygodniu każdy nauczyciel). Harmonogramu dyżurów konsultacyjnych udostępniony jest na tablicach ogłoszeń w Instytucie Muzyki i Instytucie Sztuki oraz na stronie internetowej Instytutu Muzyki.

- dostępność pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych dostępności pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus)

Nie są znane poważniejsze uchybienia. Dziekanat podobnie jak sekretariaty i biblioteki pracują zgodnie z harmonogramami umożliwiającymi regularny dostęp studentów zarówno stacjonarnych jak i niestacjonarnych. W soboty dla studentów niestacjonarnych dyżury pełnią zarówno sekretariaty instytutów jak i dziekanat. Opiekunowie praktyk oraz koordynatorzy programu Erasmus są dostępni w czasie

swoich dyżurów i w dniach zajęć. Władze dziekańskie jak i dyrekcja są często dostępne poza godzinami urzędowania.

- stopień wykorzystania oferowanego wsparcia

Studenci nie zawsze wykorzystują warunki stwarzane przez poszczególne pracownie i czas dostępności nauczyciela.

Zainteresowanie uczestnictwem w proponowanych przedsięwzięciach, wystawach, koncertach jest duże.

Zainteresowanie programem Erasmus jest duże. W każdym roku chętnych jest więcej niż miejsc.

W praktyce rola opiekuna roku jest minimalna. Z reguły tego rodzaju sprawy studenci rozwiązują bezpośrednio w dyrekcji lub u prodziekana ds. studenckich. Dyżury nauczycieli akademickich są wykorzystywane w ciągu roku akademickiego w małym stopniu. Największe zapotrzebowanie na konsultacje występuje pod koniec semestru oraz w sesjach poprawkowych.

Studenci mogą ubiegać się o stypendium socjalne, wysokość stypendium jest zależna od dochodu w rodzinie. Dodatkowo zamiejscowemu studentowi studiów stacjonarnych przysługuje dodatek mieszkaniowy do stypendium socjalnego. Stypendium socjalne otrzymuje student niepełnosprawny. Ponadto, jeśli student przejściowo znajdzie się w trudnej sytuacji materialnej spowodowanej zdarzeniem losowym, może otrzymać maksymalnie dwa razy w roku akademickim zapomogę. Od drugiego roku studiów student ma prawo do stypendium rektora dla najlepszych studentów, przysługującego za średnią ocen nie niższą niż 4,1 oraz osiągnięcia naukowe i artystyczne.

Studenci studiujący na *edukacji artystycznej w zakresie sztuki muzycznej* korzystają z programów częściowo lub w całości finansowanych przez Komisję Europejską. W Instytucie Muzyki powołano jednego z pracowników naukowo-dydaktycznych na koordynatora d.s. mobilności studentów, którego zadaniem jest poszukiwanie i promowanie wspierających programów europejskich oraz pomoc w sprawach formalnych.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- infrastruktury dydaktycznej: sal dydaktycznych (w tym laboratoriów komputerowych i specjalistycznych), wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych itp.

Wydział Artystyczny spełnia podstawowe wymogi dotyczące infrastruktury dydaktycznej. Jej poziom zapewnia utrzymanie właściwej jakości kształcenia na kierunkach prowadzonych na wydziale.

Nadzór nad poszczególnymi pracowniami, laboratoriami, salami i sprzętem prowadzą władze instytutów. Budynek dydaktyczny spełniają wymagania określone w przepisach BHP.

Infrastruktura dydaktyczna Instytutu Sztuki:

Pracownie i sale wykładowe Instytutu Sztuki są przestronne, dobrze oświetlone światłem dziennym – co ma istotne znaczenie w realizacji zajęć z malarstwa, rysunku, rzeźby, grafiki warsztatowej oraz części zajęć z grafiki projektowej. Pracownie są dobrze wyposażone w sprzęty, urządzenia, prasy graficzne, a zwłaszcza aparaturę komputerową z najnowszym oprogramowaniem do projektowania graficznego, animacji, multimedii oraz aparaturę fotograficzną – co umożliwia realizację skomplikowanych projektów artystycznych. Pracownie są dobrze wyposażone w sprzęty, urządzenia, prasy graficzne, również w aparaturę komputerową z najnowszym oprogramowaniem do projektowania graficznego. W różnym stopniu są wyposażone pracownie realizujące zajęcia związane z animacją, multimediami, projektami interdyscyplinarnymi. Wyposażenie tych pracowni zasadniczo jest wystarczające, w niektórych przypadkach jest w pełni zadowalające. Dobrze wyposażona jest pracownia fotograficzna. Ogólny stan wyposażenia umożliwia realizację skomplikowanych projektów artystycznych.

Metraż sal i pracowni pozwala na prowadzenie planowanych zajęć, ćwiczeń lub warsztatów we względnie dużych grupach. Istnieją pewne trudności związane ze swobodnym prowadzeniem zajęć malarskich z wykorzystaniem nowych technologii oraz z przechowywaniem prac i sprzętu oraz akcesoriów wykorzystywanych na

zajęciach malarskich. Są zabezpieczone środki i pomieszczenie dla pracowni witrażu (jest sprzęt do prowadzenia witrażu). Od roku funkcjonuje również duża sala wykładowa, wykorzystywana przez dwa cieszyńskie wydziały.

Pracownie w zdecydowanej większości są dostępne dla studentów poza godzinami zajęć. Studenci mogą korzystać z pracowni indywidualnie od godziny 8.00 do 20.00 w dni robocze. Jest kilka ogólnodostępnych stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu na korytarzu budynku Instytutu Sztuki oraz w czytelni akademickiej.

Infrastruktura dydaktyczna Instytutu Muzyki:

Instytut Muzyki dysponuje bazą dydaktyczną w postaci sal dydaktycznych dostosowanych do trybu i metod nauczania poszczególnych przedmiotów. Liczba i powierzchnia sal wykładowych, seminaryjnych, ćwiczeń i pracowni komputerowej odpowiada liczbie studentów. Kilkanaście małych sal, które znajdują się w budynku głównym uczelni i budynku Instytutu Muzyki przeznaczonych jest do prowadzenia zajęć w trybie indywidualnym (nauczanie gry na instrumentach, zajęcia z dyrygowania, czytania partytur, emisji głosu i inne) i małogrupowym. Kilka sal wykładowych mieści się w budynku Instytutu Muzyki, gdzie odbywają się zajęcia w większych grupach. Do dyspozycji kierunku jest sala kameralna (organowa), w której realizowane są zajęcia chórów, zespołów wokalnych i instrumentalnych, a także koncerty. W niej także odbywają się komisyjne i publiczne zaliczenia modułów praktycznych. Pracownicy i studenci Instytutu Muzyki korzystają także z auli i sali baletowej. W dyspozycji Instytutu Muzyki jest sala kameralna połączona z gabinetem słuchania muzyki wyposażonym w sprzęt audiowizualny, bogatą płytotekę i bieżące czasopisma muzyczne. Ponadto w budynku Instytutu Muzyki znajduje się sala przeznaczona na posiedzenia Rady Instytutu, tam też przeprowadzane są wszystkie egzaminy dyplomowe. Instytut Muzyki posiada kilka pracowni specjalistycznych: pracownię instrumentów szkolnych, pracownię metodyczną i pracownię muzyczno-komputerową.

- dostępność pomocy dydaktycznych (podręczników, skryptów, notatek w Internecie i innych),

Nie są znane poważniejsze problemy z dostępem studentów do podręczników, skryptów, nut i innych notatek jak również sprzętu muzycznego. Do dyspozycji studentów są zbiory Biblioteki UŚ zaopatrzone w niezbędną literaturę i materiały nutowe. Czytelnia wydziałowa wyposażona jest w podręczny księgozbiór muzyczny, jak również w odpowiednią do liczby studentów ilość stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Godziny pracy biblioteki i czytelnicy dostosowane są do potrzeb studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. Pokażny zbiór nut znajduje się także w budynku Instytutu Muzyki. Instytut Muzyki posiada również salę perkusyjną i magazyn instrumentów muzycznych, które są do dyspozycji studentów.

W zakresie dostępności materiałów plastycznych pojawia się zagadnienie samodzielnego finansowania prac przez studentów. W pewnym stopniu prace studenckie są realizowane z wykorzystaniem materiałów zakupionych przez uczelnię, ale w dużej części są finansowane samodzielnie.

- wyposażenie bibliotek i czytelnicy, dostęp do komputerowych baz danych i katalogów wyposażenia bibliotek i czytelnicy, dostępu do komputerowych baz danych i katalogów w Uczelni i poza nią (liczba woluminów i warunki lokalowe)

Wydział Artystyczny wspólnie z Wydziałem Etnologii i Nauk o Edukacji posiada Bibliotekę Międzywydziałową, której zbiory liczą ok. 120 tysięcy pozycji książkowych. Zbiory biblioteki są uzupełniane każdego roku o pozycje proponowane przez Instytut Sztuki. Biblioteka Uniwersytecka w Cieszynie ma bezpośrednie połączenie z Biblioteką Główną Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, z której mogą korzystać studenci Wydziału Artystycznego, mając do dyspozycji ponad 600 tysięcy

woluminów.

W Instytucie Sztuki ponadto działa *Pracownia Obserwacji Faktów Artystycznych*, która jest jednocześnie czytelnią specjalistyczną z własnym księgozbiorem (7137 skatalogowanych pozycji). W zbiorze tym znajdują się opracowania poświęcone polskiej i zagranicznej sztuce współczesnej, w tym publikacje, czasopisma i filmy.

W Instytucie Muzyki znajduje się gabinet słuchania muzyki wyposażony w sprzęt audiowizualny, bogatą płytotekę i bieżące czasopisma muzyczne oraz duży zbiór nut. Instytut Muzyki posiada również salę perkusyjną i magazyn instrumentów muzycznych, które są do dyspozycji studentów. W budynku Instytutu Muzyki jest możliwy dostęp do komputerowej sieci uczelnianej i Internetu, zarówno poprzez łącza przewodowe, jak i bezprzewodowe (6 punktów dostępu) – w systemie eduroam, poprzez indywidualne konta użytkowników, chronione hasłem. Połączenie z Internetem poprzez sieć uczelnianą daje dostęp do zasobów licencyjnych udostępnionych w ramach Wirtualnej Biblioteki Nauki - pełnych tekstów czasopism największych światowych wydawców (Elsevier, Springer, ACS, AIP/APS, Ovid Biomedical Collections, EMIS, IEEE), abstraktów, cytowań oraz zasobów faktograficznych, a także polskich zasobów pełnotekstowych.

- wyposażenie w sprzęt komputerowy

Wszystkie pracownie wykorzystują technologie cyfrowe w realizacji zajęć. Nie wszystkie mają dobre warunki korzystania ze sprzętu komputerowego. Ostatnie zakupy z dotacji projakościowej jednak poprawiły sytuację. Na kierunku *projektowanie gier i przestrzeni wirtualnej* w wyniku uzyskanych grantów sytuacja pod tym względem jest bardzo dobra.

- racjonalność harmonogramów zajęć i organizacji zajęć racjonalności harmonogramów zajęć i organizacji zajęć

Specyfika sztuk plastycznych i sztuki muzycznej umożliwia różne rozwiązania konstrukcji harmonogramu i organizacji zajęć.

W obrębie sztuk plastycznych harmonogram opracowywany jest w Instytucie Sztuki. W roku 2013/2014 nastąpiła modyfikacja harmonogramu w kierunku ustalenia ramowego stałego układu zajęć z możliwością realizacji tych samych lub bardzo podobnych efektów kształcenia różnych modułów jednocześnie (dla różnych roczników) w pracowniach o charakterze autorskim. Sprawy te są nadal rozważane i projektowane w Instytucie Sztuki. Wprowadzenie tego systemu przyniosło większą możliwość wyboru pracowni przez studentów oraz oszczędności finansowe na wydziale.

Zajęcia i harmonogram na kierunku *edukacja artystyczna w zakresie sztuki muzycznej* są organizowane przez Instytut Muzyki. Nie są znane poważne wątpliwości czy trudności w organizacji zajęć.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

a. Stan wdrożenia *Karty kierunku*

Karta kierunku jest w trakcie wdrażania.

b. Publikowanie sylabusów

Sylabusy oraz informacje o formach weryfikacji efektów kształcenia podawane są do wiadomości studentów przede wszystkim w poszczególnych pracowniach i na poszczególnych zajęciach oraz na stronach internetowych instytutów.

Wprowadzony na Uniwersytecie Śląskim system publikacji sylabusów na stronie internetowej jest w trakcie wypełniania.

c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Opis procesu kształcenia, rozumianego jako opis ogółu działań mających na celu osiągnięcie efektów kształcenia stanowiący jednocześnie część programu

kształcenia (głównie sylabusy), jest częściowo publikowany na stronach dwóch instytutów Wydziału Artystycznego (Instytutu Sztuki i Instytutu Muzyki). Wiele informacji studenci uzyskują w systemie USOS podczas zapisów na poszczególne zajęcia. Elementy organizacji procesu kształcenia takie jak harmonogram, terminy egzaminów, wzory wpisów do indeksu, informacje o dyżurach, ogłoszenia o zmianach są publikowane w Instytucie Sztuki przede wszystkim na stronie internetowej i częściowo na tablicach ogłoszeń, natomiast w Instytucie Muzyki zarówno w formie papierowej na tablicach ogłoszeń jak i na stronie internetowej. Ponadto wiele zasadniczych informacji, w tym organizacja roku akademickiego, jest publikowanych na głównej stronie internetowej Uniwersytetu Śląskiego.

d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Zespół wydziałowy nie publikował dotychczas informacji na temat swojej działalności na oficjalnych stronach instytutów ani wydziału. Nie publikowano również wyników ankiet. Istnieje jedynie wymiana informacji pomiędzy członkami zespołów oraz informacje ustne zespołów jakości kształcenia na posiedzeniach Rady Wydziału i Rad Instytutów.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Na Wydziale Artystycznym ustalona jest praktyka sprawowania zasadniczej kontroli nad większością spraw dotyczących jakości kształcenia przez rady instytutów (Instytutu Muzyki oraz Instytutu Sztuki) oraz przez zakłady będące jednostkami wewnętrznymi instytutów, w tym w szczególności analizowanie i monitoring osiągniętych efektów kształcenia. Kierunki studiów prowadzone na wydziale są wyraźnie związane z konkretnymi instytutami i zakładami (poprzez skład minimum kadrowego, dziedziny i dyscypliny naukowe oraz prowadzone badania).

Specyfiką i dobrą praktyką wydziału artystycznego stanowiącą jedną z podstawowych form dbałości o jakość kształcenia artystycznego jest publiczne prezentowanie efektów kształcenia w postaci wystaw i koncertów, co pozwala w sposób obiektywny i wszechstronny zweryfikować ich osiągnięcie. Prezentacje te mają różny zasięg.

Istotną wartością w Instytucie Sztuki jest zjawisko autonomicznych działań związanych z jakością kształcenia prowadzonych przez poszczególne pracownie lub zakłady. Działania te obejmują np. dyskusje i analizy wzorców i rozwiązań międzynarodowych w danym obszarze dyscyplinarnym w ramach sztuk plastycznych. Analizy te wpływają na treści zajęć i zadań uwzględnianych w sylabusach. Działania te obejmują również specyficzną formę monitorowania karier absolwentów, która polega na wspólnym organizowaniu z nimi wystaw i wydarzeń artystycznych oraz współpracę z interesariuszami zewnętrznymi, którymi najczęściej są instytucje kultury, polegającą na programowaniu wystaw. Sprawy te rozwijają się w sposób samoczynny, niesystemowy i nierównomierny, różnie w poszczególnych zakładach i pracowniach.

Raport z oceny własnej Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK

Zespoły ds. Jakości Kształcenia powołano na posiedzeniu Rady WBiOŚ w dniu 19 października 2012 w poniżej opisanym składzie. Uchwałą Rady Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska z dnia 17 stycznia 2014 WZJK został włączony do Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia.

WZJK:

pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia: prof. dr hab. Dorota Kwiatkowska (przewodnicząca)

przewodniczący KZZJK:

koordynator kierunku Biotechnologia- dr hab. prof. UŚ Agnieszka Mrozik

koordynator kierunku Biologia - prof. dr hab. Barbara Tokarska-Guzik

koordynator kierunku Ochrona Środowiska - dr hab. Ryszard Ciepał

Prodziekan ds. kształcenia – prof. dr hab. Małgorzata Gaj

Prodziekan ds. studenckich – prof. dr hab. Zofia Piotrowska-Seget

student wskazany przez WRSS – Albert Janota

doktorant wskazany przez WRSD – mgr Karolina Chwiałkowska

KZZJK na kierunku Biologia:

prof. dr hab. Barbara Tokarska-Guzik – przewodnicząca

prof. dr hab. Piotr Węgierek

prof. dr hab. Piotr Świątek

dr Teresa Nowak

student wskazany przez WRSS – Katarzyna Grzeškowiak

KZZJK na kierunku Biotechnologia:

dr hab. prof. UŚ Agnieszka Mrozik – przewodnicząca

prof. dr hab. Zofia Piotrowska-Seget

dr Justyna Guzy-Wróbelska

dr Izabela Greń

student wskazany przez WRSS – Albert Janota

KZZJK na kierunku Ochrona Środowiska:

dr hab. Ryszard Ciepał – przewodniczący

prof. dr hab. Małgorzata Strzelec

dr hab. Gabriela Woźniak

dr Agnieszka Błońska

student wskazany przez WRSS – Miłosz Obrzut

Studia doktoranckie „Advanced methods in biotechnology and biodiversity”

prof. dr hab. Dorota Kwiatkowska – przewodnicząca

prof. dr hab. Jacek Gorczyca

dr hab. Bogdan Doleżych

dr Elżbieta Wolny

doktorant wskazany WRSD – mgr Aldona Śleziak

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce.

Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska został przyjęty uchwałą Rady Wydziału na posiedzeniu w dniu 22.02.2013 r.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce (o ile były takie w roku 2013/2014).

W roku 2013/14 na WBiOŚ nie było akredytacji.

4. Inne.

Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

a. Informacje o zmianach w programach kształcenia

W roku akademickim 2013/14 na wszystkich trzech prowadzonych przez WBiOŚ kierunkach studiów wprowadzono zmiany w programach zgodne z zaleceniami JM Rektora UŚ, dotyczące modułów:

- (i) *wychowanie fizyczne* – zmiana położenia zajęć realizowanych w wymiarze po 30h; zamiast I i II semestru studiów pierwszego stopnia zajęcia realizowane będą w II semestrze studiów pierwszego stopnia oraz w II semestrze studiów drugiego stopnia;
- (ii) *język angielski* - przeniesiony z semestrów I, II, III i IV na semestry III, IV, V, VI studiów pierwszego stopnia; dodatkowo wprowadzono 30h w semestrze I studiów drugiego stopnia.

Poza tym, uwzględniając analizę wyników sesji egzaminacyjnych na pierwszych latach studiów pierwszego stopnia, w celu podniesienia jakości kształcenia wprowadzono tzw. „przedmioty wyrównawcze”, dostępne dla studentów jako moduły fakultatywne. Zajęcia te mają na celu wyrównanie poziomu studentów rozpoczynających naukę. Na pierwszym roku wszystkich kierunków wprowadzono następujące fakultatywne moduły wyrównawcze: Podstawy biologii; Chemiczne podstawy procesów życiowych; Metody badań terenowych; Podstawy nauk o środowisku.

Wprowadzono także zmiany na wszystkich kierunkach dotyczące dostosowania liczby punktów ECTS niektórych modułów obowiązkowych i modułów do wyboru do wymiaru nakładu pracy studenta.

Inne wprowadzone na poszczególnych kierunkach zmiany w planie studiów:

Na kierunku Biologia:

- wyróżnienie na II poziomie studiów tzw. „dużych” przedmiotów (wiodących dla specjalności) i „małych”; w tym celu dla specjalności BOE zmniejszono liczbę godzin modułu „Wybrane działy ekologii” z 90 na 30 godzin; analogicznie dla specjalności EKOP zmniejszono liczbę godzin modułu „Filogenetyka i taksonomia roślin i zwierząt” z 90 na 30 godzin. Jednocześnie przyjęto następujące położenie przedmiotów w siatce: przedmiot wiodący dla specjalności („duży”) realizowany jest w semestrze I, przedmiot „mały” w semestrze II.

Na kierunku Biotechnologia:

- rozdzielenie obszernego modułu realizowanego w ciągu 1 semestru na 2 mniejsze realizowane w ciągu 2 różnych semestrów (Genetyki i analizy genetycznej na Podstawy genetyki i Analizę genetyczną)
- rozdzielenie niektórych modułów realizowanych dotychczas w ciągu 1 semestru na 2 semestry (Techniki informatyczne)
- zmiana położenia niektórych modułów w siatce zajęć
- wprowadzenie na specjalnościach Biotechnologia Roślin i Biotechnologia Środowiska małych modułów (45 godz.) Podstaw biotechnologii mikroorganizmów dla BR i Podstaw biotechnologii roślin na BŚ w miejsce dużych (90 godz.) Biotechnologii mikroorganizmów dla BR i Biotechnologii roślin dla BŚ

Na kierunku Ochrona Środowiska:

- rozdzielenie obszernego modułu realizowanego w ciągu 1 semestru na 2 mniejsze realizowane w ciągu 2 różnych semestrów (Geologia na Podstawy geologii oraz Geologia)
- zmiany położenia niektórych modułów w siatce zajęć (Hydrologia i gospodarowanie wodą, Prawo w ochronie środowiska – na wniosek studentów)
- przesunięcie jednego z modułów realizowanego jako obowiązkowy (uruchomiony w ramach programu UPGOW) do grupy fakultatywnych

Zmiany wprowadzone na studiach pierwszego i drugiego stopnia obowiązują od 2013/14

Prowadzono także intensywne prace nad modyfikacją programu Studiów Doktoranckich:

Na studiach doktoranckich prowadzonych na WBiOŚ od roku 2013/14 obowiązuje system ECTS zgodnie z Uchwałą nr 128 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2012 roku. W trakcie roku akademickiego prowadzono prace nad modyfikacją programu zmieniającą punktację ECTS i wprowadzającą efekty kształcenia. W procesie określania efektów kształcenia na studiach doktoranckich uczestniczyli interesariusze wewnętrzni, czyli Rada Programowa SD, ponadto: WZJK, Rada Wydziału BiOŚ, a także Wydziałowa Rada Samorządu Doktorantów. Programy studiów są konsultowane zarówno z pracownikami samodzielnymi Wydziału, jak i doktorantami – zgłaszane przez nich zapotrzebowanie lub propozycje eliminowania niektórych przedmiotów są wdrażane do kolejnych programów studiów.

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych

W roku akademickim 2013/2014 opracowano program nowej (trzeciej) specjalności na kierunku Biologia, studia II stopnia: „Waloryzacja zasobów przyrody.” Specjalizacja jest w ofercie od roku 2014/2015. Nie wprowadzano natomiast nowych programów na studiach pierwszego i drugiego stopnia kierunków Biotechnologia i Ochrona Środowiska.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki

Dokument opisujący Strategię rozwoju oraz misję Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska na lata 2013-2020 przyjęty został uchwałą Rady Wydziału. Dokument ten wpisuje się w strategię rozwoju uczelni i, co za tym idzie, programy studiów związane są również ze strategią i misją Wydziału. Związki programów studiów ze strategią i misją uczelni są opisane w dokumentach „Programy kształcenia” dostępnych na stronie internetowej wydziału.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów

Badania losów absolwentów prowadzi Biuro Karier UŚ. Bolączką pozostaje wciąż bardzo niska zwrotność ankietyzacji przeprowadzanej za pośrednictwem Internetu, która uniemożliwia wyciąganie wniosków.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia

- Uczestnictwo w pracach nad doskonaleniem programów przedstawicieli studentów i doktorantów wskazanych przez samorządy (członkowie WZJK, KZZJK oraz Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia).
- Wprowadzenie modułów z udziałem interesariuszy zewnętrznych, np. Przedsiębiorczość w biotechnologii – kierunek Biotechnologia, studia I stopnia; Przedsiębiorczość – kierunek Ochrona Środowiska, studia I stopnia; Pozyskiwanie i zarządzanie funduszami na rzecz działań z zakresu ochrony środowiska, Sprawozdawczość środowiskowa – kierunek Ochrona Środowiska, studia II stopnia, udział interesariuszy zewnętrznych (na zaproszenie) w prowadzeniu seminariów i pracowni – kierunek Biologia, studia I i II stopnia
- Funkcjonowanie na wszystkich trzech kierunkach Rad Programowych z udziałem interesariuszy zewnętrznych – przedstawicieli pracodawców

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych

Wydział Biologii i Ochrony Środowiska podjął starania i uzyskał finansowanie wyjazdów pracowników dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych z Priorytetu IV – Szkolnictwo wyższe i nauka (Działanie 4.3 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni w obszarach kluczowych w kontekście celów Strategii Europa 2020 UDA-POKL.04.03.00-00-168/12). Realizowany jest projekt NITKA („Zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu w zakresie narzędzi informatycznych i technologii”); w ramach zadania nr 9 „Staże i szkolenia w wiodących zagranicznych i krajowych ośrodkach akademickich i naukowo-badawczych”, podzadania nr 46, pracownicy Wydziału wyjeżdżają na staże dydaktyczne. Celem tych wyjazdów jest zwiększenie poziomu wiedzy kadry na temat sposobów rozwijania odpowiedzialnego kształcenia oraz poznanie aktualnych rozwiązań dydaktycznych stosowanych w tych ośrodkach i ich wykorzystanie w procesie dydaktycznym.

Pracownicy Wydziału zdobywają także doświadczenie i poznają wzorce międzynarodowe w trakcie wyjazdów w ramach ERASMUS. Opis obu typów wyjazdów zamieszczono w ostatnim punkcie raportu.

Osoby powracające z zagranicznych uczelni dzielą się doświadczeniami przedstawiając prezentacje na seminariach katedralnych.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy

Monitorowanie efektów kształcenia na rynku pracy prowadzone jest różnymi sposobami.

- Ankietyzacja/opinie absolwentów

Wydział otrzymuje informacje na temat badań przeprowadzonych przez Biuro Karier UŚ. W przypadku tego źródła informacji powtarzającym się problemem jest mała liczba absolwentów biorących udział w prowadzonych badaniach. Dlatego jako drugie źródło informacji wykorzystywane są kontakty pracowników naukowo-dydaktycznych (są to zwykle promotorzy i opiekunowie prac magisterskich) z absolwentami, w szczególności tymi, którzy po ukończeniu studiów drugiego stopnia podjęli studia doktoranckie, często na innych uczelniach, lub tymi, którzy pracują w regionie. Absolwenci utrzymują kontakty z Wydziałem mając jednocześnie głos doradczy jako przedstawiciele pracodawców, którzy wchodzi w skład Rad Programowych kierunków lub przyjmują studentów na praktyki.

- Udział interesariuszy zewnętrznych w realizacji procesu kształcenia

Pracodawcy i inni przedstawiciele rynku pracy uczestniczą także w określaniu i ocenie efektów kształcenia poprzez prowadzenie wspólnych badań naukowych z jednostkami WBiOŚ. Ponadto do programów studiów wprowadzono moduły z udziałem interesariuszy zewnętrznych, np. Przedsiębiorczość w biotechnologii, Biotechnologia w praktyce (kierunek Biotechnologia); Pozyskiwanie i zarządzanie funduszami na rzecz działań z zakresu ochrony środowiska, Sprawozdawczość środowiskowa (kierunek Ochrona środowiska). Interesariusze zewnętrzni biorą także udział na zaproszenie w seminariach i pracowniach (kierunek Biologia).

- Udział interesariuszy zewnętrznych w kształtowaniu programów kształcenia poprzez członkostwo w Radach Programowych studiów

Przedstawiciele pracodawców uczestniczą w Radach Programowych wszystkich trzech kierunków studiów wyższych prowadzonych przez WBiOŚ. Efektem posiedzeń Rady Programowej kierunku Ochrona Środowiska jest m.in. rozszerzenie oferty zajęć (modułów) fakultatywnych od roku akademickiego 2014/15 dla studentów wykonujących prace licencjackie na Wydziale Nauk o Ziemi oraz prace magisterskie na specjalności Geoekologia. Z kolei w toku konsultacji prowadzonych drogą mailową z Radą Programową kierunku Biologia, dotyczących oferty programowej w kontekście przydatności zawodowej dla przyszłych specjalistów biologów, członkowie Rady reprezentujący interesariuszy zewnętrznych zgłosili własne sugestie do oferty programowej, w efekcie których podjęto decyzję dotyczącą opracowania i uruchomienia nowej specjalności na studiach II stopnia: „Waloryzacja zasobów przyrody” (por. pkt. 1b).

- Zbieranie opinii od pracodawców przyjmujących studentów na praktyki

Źródłem informacji na temat zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy są także kontakty z pracodawcami w ramach praktyk zawodowych odbywających się w instytucjach/przedsiębiorcach na podstawie formalnej współpracy z wydziałem. Na mocy zarządzenia Rektora UŚ (nr 71 z 06.09.210 r.) pracodawcy są zobowiązani do wypełnienia Raportu z przebiegu praktyki zawodowej studenta. Raport ten jest uwzględniany przez wydziałowego opiekuna praktyk przy ocenianiu studenta. Celem pogłębienia informacji o efektach kształcenia, nabywanych przez studentów wydziału, WZZJK opracował formularz ankiety dla pracodawców, której wzór zatwierdziła RW w dniu. Ankieta będzie obowiązywać od 2014/15.

- Współpraca wydziału z otoczeniem na podstawie podpisanych porozumień z przedsiębiorstwami

W roku akademickim 2013/14 listę instytucji, z którymi podpisano porozumienie o współpracy w zakresie działalności naukowo-badawczej i dydaktycznej oraz wsparcia w budowaniu marki i wizerunku jednostek, powiększono o: Chorzowsko-Świętochłowickie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji; Miejski Zakład Usług Komunalnych w Sosnowcu; Górnośląski Park Przemysłowy Sp. z o. o., z siedzibą w Katowicach.

- Organizowanie szkoleń/kursów zakończonych certyfikatami
Zorganizowano szkolenie dla studentów i doktorantów Biologii, Ochrony Środowiska WBiOŚ i WNoZ, „Kurs GIS dla przyrodników”, przeprowadzony przez Zespół Edukacji Esri Polska Sp. z o.o. (wykłady + warsztaty odbyły się 10 kwietnia 2014).

h. Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia

Ankieta została przeprowadzona on-line przez Biuro ds. JK UŚ. Niestety, ze względu na zbyt niską zwrotność ankietyzacji (dla kierunku Biologia – 11 respondentów, Ochrona Środowiska - 9, Biotechnologia - 7) analiza wyników nie była możliwa.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia

Zgodnie z wymogami KRK modułowe efekty kształcenia oraz sposoby ich weryfikacji zostały przedstawione w opisie modułów. Kryteria oceniania studentów zostały opisane w sylabusach dla modułów. Realizacja opisanych w tych dokumentach zasad rozpoczęła się od roku akad. 2012/13.

b. Zasady dyplomowania

Zasady dyplomowania dla poziomów I i II poszczególnych kierunków studiów są określone w załączniku nr 4 programów kształcenia. Dokumenty te są dostępne na stronie internetowej wydziału. Zasady są stosowane w praktyce.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia

Wyniki monitorowania weryfikacji efektów kształcenia wraz z rekomendacjami przedstawiono w odrębnych dokumentach „Ocena efektów kształcenia na kierunku ... w roku akademickim 2013/14”, opracowanych przez KZZJK osobno dla każdego kierunku i poziomu studiów.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych

W roku akademickim 2013/14 zankietowano zajęcia z 44 modułów, prowadzone przez 51 pracowników; w sumie studenci wypełnili 1 764 ankiety. Niestety ze względu na niedostosowanie uczelnianego systemu do skanowania arkuszy ankiet WBiOŚ, nadał wszystkie arkusze ankiet sekretarze ds. ankietyzacji na WBiOŚ analizowali bez wykorzystania skanera (ręcznie!).

Wszyscy oceniani pracownicy oraz zajęcia z wszystkich modułów uzyskały oceny pozytywne powyżej przeciętnej. Dane z oceny zajęć zostaną uwzględnione w czasie oceny okresowej pracowników.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

Dane dotyczące doskonalących i kontrolnych hospitacji zajęć dydaktycznych przedstawiono w odrębnych dokumentach, „Ocena efektów kształcenia na kierunku ... w roku akademickim 2013/14”, opracowanych przez KZZJK osobno dla każdego kierunku i poziomu studiów.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

W roku akademickim 2013/14 nie była prowadzona ocena okresowa.

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

W roku akademickim 2013/14 na wszystkich trzech kierunkach minimum kadrowe wyraźnie przekraczało ustawowe wymogi, w szczególności liczby pracowników wynosiły:

- Biologia – 14 pracowników samodzielnych (5 prof., 9 dr hab.); 12 ze stopniem doktora
- Biotechnologia – 15 pracowników samodzielnych (8 prof., 7 dr hab.); 24 ze stopniem doktora
- Ochrona Środowiska – 18 pracowników samodzielnych (6 prof., 12 dr hab.); 11 ze stopniem doktora

Prowadzone przez ww. pracowników badania są zgodne z obszarami kształcenia.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

Każdy ze studentów jest pod opieką promotora pracy dyplomowej od 5 semestru 1 poziomu studiów lub od 1 semestru 2 poziomu studiów. Natomiast doktoranci w momencie rekrutacji mają przydzielonego opiekuna naukowego, wspólnie z którym przygotowują projekt badań. Opiekun (w niektórych przypadkach inny samodzielny pracownik naukowy) zostaje wyznaczony przez Radę Wydziału na promotora doktoranta w momencie wszczęcia przewodu doktorskiego.

Studenci każdego kierunku w pierwszym roku 1 stopnia studiów pozostają pod opieką opiekuna roku wyznaczonego przez Dziekana spośród pracowników naukowo-dydaktycznych.

Nauczyciele akademicy pozostają do dyspozycji zainteresowanych studentów w godzinach konsultacji ogłaszanych na tablicach ogłoszeń katedr/zakładów lub/i na stronach internetowych.

Pracownicy administracyjni i dydaktycy pełniący funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus) pozostają do dyspozycji zainteresowanych studentów w godzinach pracy biur ogłaszanych na tablicach ogłoszeń katedr/zakładów lub/i na stronach internetowych. Ocena pracy dziekanatów będzie prowadzona on-line przez UZZJK.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

Szczegółowa analiza ww. zasobów została przeprowadzona w budynkach WBiOŚ w trakcie przygotowań projektu MODLAB finansowanego z EFS. Pozwoliło to na rozpoznanie potrzeb, które zostały uwzględnione w ramach prac remontowych i doposażenia pracowni dydaktycznych, jakie odbyły się w czasie wakacji letnich w 2012 roku. Ogółem zakupiono blisko 180 nowych urządzeń laboratoryjnych, w tym, między innymi szereg mikroskopów stereoskopowych, studenckich, specjalistycznych mikroskopów fluorescencyjnych, spektrometr absorpcji atomowej, systemy do dejonizacji wody, naczynia do elektroforezy poziomej i pionowej, łąźnie wodne i piaskowe, spektrofotometry, komory laminarne, bloki grzejne, koncentratory do prób laboratoryjnych, wirówki, wagi laboratoryjne, cieplarki i inny, drobny sprzęt laboratoryjny.

Ponadto Pełnomocnik Dziekana ds. Pracowni Ogólnowydziałowych prowadzi pełną, na bieżąco aktualizowaną dokumentację dotyczącą dostępnego w pracowniach sprzętu. Z pracowni korzystać mogą doktoranci i magistranci wykonujący prace badawcze. W roku 2013/14 wydział wzbogacił się o kolejnych 50 urządzeń laboratoryjnych, w tym termocyklery, termostaty, szereg wirówek wysokoobrotowych, zamrażarki niskotemperaturowe, młyn do homogenizacji materiału biologicznego czy porometr do pomiaru przewodności aparatów szparkowych. W roku 2014 powstało także nowe laboratorium ogólnowydziałowe, zlokalizowane w budynku przy ul. Bankowej 9, w którym prowadzone będą prace dydaktyczne i badawcze z dziedziny systematyki i ewolucji zwierząt, z wykorzystaniem analiz DNA i narzędzi biologii molekularnej.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

a. Stan wdrożenia karty kierunku

Pod koniec roku akademickiego 2013/14 rozpoczęto wprowadzanie danych do karty, którego zakończenie planowane jest w kolejnym roku akademickim.

b. Publikowanie sylabusów

Przygotowano pełną dokumentację dla wszystkich modułów prowadzonych w obu semestrach roku akad. 2013/14 na wszystkich kierunkach i udostępniono ją na stronie internetowej Wydziału.

c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Przygotowano pełną dokumentację dla programów kształcenia na kierunkach i udostępniono ją na stronie internetowej Wydziału.

d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Informacje o WZZJK są dostępne na stronie internetowej Wydziału.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

a. Powołanie dla wszystkich prowadzonych na Wydziale kierunków studiów **Rad Programowych z udziałem interesariuszy zewnętrznych**, w szczególności przyszłych pracodawców, których uwagi są uwzględniane przy modyfikacjach bądź tworzeniu programów studiów.

b. Uruchamianie na Wydziale kierunków zamawianych (USTUŚ - Ochrona Środowiska)

c. Stałe doskonalenie umiejętności dydaktycznych nauczycieli akademickich oraz doktorantów WBiOŚ w ramach programu ERASMUS i NITKA:

Aktywność TS Profesorów Gości: W roku akademickim 2013/2014 na Wydziale Biologii i Ochrony Środowiska wykladało 3 Profesorów z Uczelni Partnerskich, którzy prowadzili wykłady jak również zajęcia laboratoryjne i seminaria. Liczba Gości była mniejsza od pierwotnie zaplanowanej, co było spowodowane trudnościami w uzyskaniu grantu po stronie Uczelni Partnerskich. Wykłady i zajęcia w ramach programu Erasmus poprowadzili:

1. Prof dr rer. nat. Otto Holst, Research Center Borstel, Niemcy, 19-22.02.2014 *Gospodarz: Katedra Mikrobiologii*
2. dr Luis Mur, Institute of Biological, Environmental and Rural Sciences, Aberystwyth University, UK, 15-17.04.2014 *Gospodarz: Katedra Anatomii i Cytologii Roślin*
3. Prof Mikael Skurnik, University of Helsinki, Finlandia, 17-20.03.2014 *Gospodarz: Katedra Mikrobiologii*

Aktywność STA nauczycieli akademickich WBiOŚ:

Pracownicy naukowo-dydaktyczni WBiOŚ prowadzili zajęcia i wykłady w Uczelniach partnerskich w ramach następujących wyjazdów.

1. dr Izabela Poprawa – Uniwersytet w Ostrawie i w Pradze, Czechy
2. dr hab. Magdalena Rost-Roszkowska – Uniwersytet w Ostrawie i w Pradze, Czechy
3. dr hab. Prof. UŚ Piotr Świątek – Uniwersytet w Ostrawie i w Pradze, Czechy
4. Prof. dr hab. R. Hasterok – University of Aberystwyth, Wielka Brytania

Aktywność STT nauczycieli akademickich i pracowników technicznych WBiOŚ:

Pracownicy naukowo-dydaktyczni WBiOŚ odbyli trzynastcie wyjazdów szkoleniowych.

1. dr Monika Jędrzejczyk-Korycińska – Friedrich-Schiller-Universität Jena, Niemcy
2. dr Anna Markowicz – Uniwersytet Alberta-Ludwika we Freiburgu, Niemcy
3. dr Izabela Franiel – Uniwersytet Wolverhampton, Anglia
4. dr Małgorzata Kalandyk-Kołodziejczyk – Università Degli Studi di Bari, Włochy
5. dr Katarzyna Kasperkiewicz – Research Center Borstel, Leibniz Center for Medicine and Biosciences, ARCB,DCL; Lubeka, Niemcy
6. dr Katarzyna Bzdęga – Institute of Botany, Pruhonice, Czechy
7. prof. dr hab. Barbara Tokarska-Guzik – University of Vienna, Austria
8. prof. dr hab. Adam Rostański – Icelandic Institute of Natural History Akureyri Division, Islandia

9. dr Agnieszka Kompała-Bąba – Uniwersytet Wolverhampton, Anglia
10. dr hab. Gabriela Woźniak – Universität Freiburg, Niemcy
11. dr hab. Gabriela Woźniak – University of Vienna, Austria
12. dr Edyta Sierka – Universität Freiburg, Niemcy
13. dr Joanna Szymanowska-Pułka – Institute of Science and Technology, Klosterneuburg, Austria

Stáže zagraniczne realizowane przez pracowników WBiOŚ w ramach projektu NITKA („Zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu w zakresie narzędzi informatycznych i technologii – NITKA” Priorytet IV – Szkolnictwo wyższe i nauka, Działanie 4.3 Wzmocnienie potencjału dydaktycznego uczelni w obszarach kluczowych w kontekście celów Strategii Europa 2020 UDA-POKL.04.03.00-00-168/12):

1. Dr Lipowczan Marcin - Max-Planck-Institut, Niemcy
2. Prof. dr hab. Hasterok Robert - Aberystwyth University, Wielka Brytania
3. Dr hab. Orczewska Anna - Ghent University, Belgia
4. Dr Orzechowska Maja - Institute of Biophysics, Academy of Science of Czech Republic
5. Dr hab. Woźniak Gabriela –University of Alcalá, Hiszpania
6. Dr hab. Hupert-Kocurek Katarzyna –School of Science, Institute of Technology, Irlandia
7. Dr Sułowicz Sławomir - University of Thessaly, Grecja
8. Mgr Gajeczka Monika –Leibniz Institute of Plant Genetics and Crop Plant Research, Niemcy
9. Dr Elsner Joanna - John Innes Centre, Wielka Brytania
10. Dr Borowska-Wykręt Dorota –University of Bern, Szwajcaria
11. Dr hab. Kafel Alina –University of Extremadura, Hiszpania

d. Organizacja Spotkań Naukowych WBiOŚ oraz spotkań Towarzystw naukowych, w których uczestniczą doktoranci i pracownicy prowadzący zajęcia dydaktyczne:

Wykłady w ramach Spotkań Naukowych WBiOŚ, które odbyły się w roku akad. 2013/2014:

1. Dr Eva Tensch, Faculty Centre of Biodiversity, University of Vienna, Austria: “Introduction to genome size measurement with flow cytometry”.
2. Dr Jaap Kaandorp, Faculty of Science, University of Amsterdam, Holandia: „Modelling and simulation of growth and form of scleractinian corals and the influence of the physical environment”
3. Dr Tomasz Górkiewicz, Instytut im M. Nenckiego PAN, Warszawa "Wpływ metaloproteiny macierzy zewnątrzkomórkowej 9 (MMP-9) na prądy zależne od receptorów NMDA w neuronach hipokampalnych oraz na długotrwałe wzmocnienie synaptyczne (LTP) w ciele migdałowatym"

Wykłady w ramach zebrań Oddziału Śląskiego Polskiego Towarzystwa Fizjologicznego:

1. dr hab. Wiesław Marcol: "Współczesne terapie naprawy rdzenia kręgowego"
2. dr Marcin Kłosok: "Analiza porównawcza frakcji lipidów i ich podatność na peroksydację jako wskaźnik stresu oksydacyjnego w narządach wybranych gatunków bezkręgowców"
3. dr Adrian Smętowski: "Zastosowanie predegenerowanych komórek Schwanna w eksperymentalnej terapii neuropatii nerwu wzrokowego"

Wykłady w ramach zebrań Oddziału Śląskiego Polskiego Towarzystwa Botanicznego:

1. dr Ewa Przedpeńska-Wąsowicz, dr Paweł Wąsowicz, Islandzki Instytut Historii Naturlanej: Spotkanie z Islandią - krainą lodu i ognia
2. dr Anna Wilczek, Uniwersytet Opolski: Wzrost obwodu kambium waskularnego w trakcie przyrostu promieniowego pnia - czy powszechna interpretacja rzeczywiście wyjaśnia ten proces?
3. prof. dr hab. Barbara Sudnik-Wójcikowska, Uniwersytet Warszawski: Stepy południowo-wschodniej Europy – zagrożenia i problem restytucji, ze szczególnym uwzględnieniem roli kurhanów
4. dr hab. Arkadiusz Nowak, Uniwersytet Opolski: Zbiorowiska roślinne Środkowej Azji - światowego hotpotu różnorodności biologicznej
5. dr hab. Alina Stachurska-Swakoń, Uniwersytet Jagielloński: Zmienność genetyczna gatunków ziołoroślowych w Europie i jej biogeograficzne implikacje.

Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji w Cieszynie Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach

RAPORT Z OCENY WŁASNEJ JEDNOSTKI

w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I. Informacje wstępne

Rok akademicki 2013/2014 był pierwszym, w którym w pełni funkcjonował przyjęty, po konsultacjach z podmiotami wewnętrznymi Wydziału i minimum kadrowym na kierunkach *etnologia* i *pedagogika*, System Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale (Uchwała Nr 15 Rady Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji z dnia 20 lutego 2013 roku). Po przyjęciu dokumentu WSZJK opracowano i przyjęto harmonogram realizacji zadań WSZJK w semestrze letnim 2012-2013 oraz rozpoczęto wprowadzać procedury systemu. WSZJK objęci zostali studenci wszystkich poziomów i form studiów na kierunkach prowadzonych przez Wydział, pracownicy Wydziału uczestniczący w procesie kształcenia oraz pozostałe podmioty związane z realizacją procesu kształcenia na Wydziale. W roku 2013/2014r wdrożono wszystkie procedury wynikające z przyjętego WSZJK. Zgodnie z wyrażoną na zebraniu we wrześniu 2014 roku opinią członków WZZJK oraz KZZJK wprowadzany System Zapewniania Jakości Kształcenia był przez cały rok jego wdrażania analizowany w celu podjęcia działań doskonalących w zakresie podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale.

W roku akademickim 2013/2014 Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia (WZJK) oraz Kierunkowe Zespoły Zapewniania Jakości Kształcenia (KZZJK) na kierunkach *pedagogika* i *etnologia*, które stanowią integralną częścią Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie, pracowały w składzie:

WYDZIAŁOWY ZESPÓŁ ds. JAKOŚCI KSZTAŁCENIA

1. dr hab. prof. UŚ Krzysztof ŚLEZIŃSKI – przewodniczący
2. dr Jolanta SKUTNIK
3. dr Beata OELSZLAEGER-KOSTUREK (urlop dla poratowania zdrowia)
4. dr Grzegorz ODOJ
5. mgr inż. Andrzej SZCZUREK
6. Kuba Moczyróg – Przedstawiciel Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego

KZZJK PEDAGOGIKA

1. dr hab. prof. UŚ Ewa OGRODZKA-MAZUR
2. prof. zw. dr hab. Katarzyna OLBRYCHT
3. dr hab. prof. UŚ Eugenia SMYRNOVA-TRYBULSKA
4. dr hab. prof. UŚ Alina SZCZUREK-BORUTA
5. dr hab. prof. UŚ Urszula SZUŚCIK
6. dr hab. prof. UŚ Andrzej MURZYN
7. dr Beata OELSZLAEGER-KOSTUREK (urlop dla poratowania zdrowia)
8. dr Beata CHOJNACKA-SYNASZKO
9. dr Sylwia WRONA
10. dr Bogusław DZIADZIA
11. studentka – Monika KRYM

KZZJK ETNOLOGIA

1. prof. zw. dr hab. Halina RUSEK
2. dr hab. prof. UŚ Jan KAJFOSZ
3. dr hab. Rastislava STOLICNA
4. dr Kinga CZERWIŃSKA
5. dr Anna DROŹDŹ
6. dr Grzegorz ODOJ
7. studentka – Georgina MATUSIAK

Po konsultacjach z wszystkimi podmiotami wewnętrznymi Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji na zebraniu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (WZZJK) początkiem roku akademickiego przyjęto harmonogram prac Wewnętrznego Systemu Jakości Kształcenia (WSJK).

II. Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

Analiza i podsumowanie funkcjonowania Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w roku akademickim 2012-2013, pozwoliły na podjęcie szeregu działań doskonalących na Wydziale. Jedną z pierwszych wprowadzonych zmian było przyjęcie i zatwierdzenie dokumentu *Wytyczne i zalecenia w sprawie organizacji procesu uzyskania dyplomu oraz przygotowania prac dyplomowych na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach* (Uchwałą Nr 60 Rady Wydziału EiNoE z dnia 26 czerwca 2013 roku).

a) Zakres zmian i modyfikacji programów kształcenia dokonanych w roku akademickim 2013/2014 w ramach procesu podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji:

- zatwierdzono zmiany w planach studiów na kierunku *pedagogika* i *oligofrenopedagogika z arteterapią*, które obowiązują od roku akademickiego 2014/2015. Na studiach stacjonarnych i/lub niestacjonarnych pierwszego i/lub drugiego stopnia wprowadzono *wychowanie fizyczne* oraz *język obcy* z ustaleniem rygorów zaliczenia oraz punktacją ECTS. (Uchwałą Nr 44 Rady Wydziału EiNoE z dnia 21 maja 2014 roku). Do przyjęcia tej Uchwały, w programie kształcenia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych II stopnia na kierunkach *etnologia* i *pedagogika*, obowiązywały moduły do wyboru w języku angielskim (Uchwałą Nr 58 Rady Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji z dnia 26 czerwca 2013 roku). Realizacja modułów w języku obcym związana była z możliwością wprowadzoną zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w Sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (Dz.U.Nr 253, poz.1520) i Uchwałą Nr 107 Senatu Uniwersytetu Śląskiego z dnia 6 grudnia 2011 r. oraz § 4 p.3. Uchwały Nr 108, w którym zapisano, że efekty kształcenia w zakresie nauki języków obcych studenci mogą osiągnąć na studiach drugiego stopnia w ramach modułów specjalistycznych prowadzonych w języku obcym lub z wykorzystaniem tego języka. Na Wydziale wprowadzono konsultacje z prowadzącymi i studentami, gdzie ustalono, że osiągnięcie efektów kształcenia założonych w modułach realizowanych z wykorzystaniem języka obcego jest znacznie utrudnione ze względu na duże dysproporcje związane ze znajomością języka obcego w obrębie jednej grupy, dlatego zdecydowano o

wprowadzeniu na studiach II stopnia regularnych lektoratów od roku akademickiego 2014/2015.

- zatwierdzono zmiany w planach studiów na kierunku *etnologia*, które obowiązują od roku akademickiego 2014/2015. Na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia wprowadzono *wychowanie fizyczne* oraz *język obcy* z ustaleniem rygorów zaliczenia oraz punktacją ECTS. (Uchwała Nr 45 Rady Wydziału EiNoE z dnia 21 maja 2014 roku)

- dokonano zmian w planach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia na kierunku *etnologia* obowiązujących od roku 2014/2015 (Uchwała Nr 54 Rady Wydziału EiNoE z dnia 09 lipca 2014 roku),

- zmieniono zapisy dotyczące sposobów weryfikacji efektów kształcenia. Po spotkaniu ze studentami podjęto decyzję o zweryfikowaniu zapisów dotyczących prezentacji – zrezygnowano w części modułów z dookreślenia „multimedialna”, aby umożliwić różnorodne formy prezentacji, zamiast powszechnie stosowanych prezentacji z użyciem mediów technicznych.

- w roku akademickim 2013/2014 spotkania KRK dotyczyły jedynie precyzowania zapisów modułowych bez wprowadzania zmian. Dążono do ujednolicenia i uporządkowania zapisów na kierunkach. Kontrolowano także formalną stronę zapisu sylabusów opracowywanych na każdy semestr.

b) W roku akademickim 2013/2014, biorąc pod uwagę doskonalenie oferty edukacyjnej Instytutu Nauk o Edukacji oraz biorąc pod uwagę dużą liczbę specjalności na kierunku *pedagogika*, podjęto starania mające doprowadzić do stopniowego zmniejszania liczby specjalności, a istniejące postanowiono lepiej dostosować do potrzeb systemu edukacyjnego. Po konsultacjach z podmiotami zewnętrznymi i wewnętrznymi opracowano programy kształcenia nowych kierunków, a programy istniejących specjalności – zmodyfikowano.

Na kierunku *pedagogika* zlikwidowano specjalność *edukacja filozoficzno-społeczna* z powodu niskiego poziom zainteresowania specjalnością (Uchwałą Nr 106 Rady Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji z dnia 18 grudnia 2013 roku).

W ramach prac grup roboczych w zespole ds. KRK oraz KZZJK na WEiNoE dokonano przeglądu i oceny dokumentacji związanej z modernizacją programów kształcenia w związku z wprowadzeniem specjalności na kierunkach *pedagogika* i *etnologia*.

Podjęte działania na istniejących kierunkach studiów doprowadziły do przygotowania i utworzenia specjalności, które znalazły się w ofercie edukacyjnej Wydziału na rok akademickiego 2014/2015:

- na kierunku *pedagogika* na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia opracowano:

pedagogikę opiekuńczo-wychowawczą z asystentem rodziny

wychowanie przedszkolne z wczesnym wspomaganie rozwoju dziecka

zintegrowaną edukację wczesnoszkolną z metodyką edukacji na odległość

(Uchwała Nr 106 Rady Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji z dnia 18 grudnia 2013 roku).

- na kierunku *etnologia* na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych I stopnia opracowano dwie specjalności:

dziedzictwo kulturowe w sektorze kreatywnym

(Uchwałą Nr 108 Rady Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji z dnia 18 grudnia 2013 roku) oraz

antropologia stosowana i studia kulturowe

(Uchwałą Nr 107 Rady Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji z dnia 18 grudnia 2013 roku).

W ramach prac grup roboczych w zespole ds. KRK oraz KZZJK w Instytucie Nauk o Edukacji dokonano przeglądu i oceny dokumentacji związanej z przygotowaniem programów kształcenia w ramach nowych kierunków. Po opracowaniu kierunkowych efektów kształcenia przyjętych przez senat Uniwersytetu Śląskiego, programu kształcenia i pozytywnej opinii zespołów MNiSW oraz Polskiej Komisji Akredytacyjnej, podjęto decyzję o uruchomieniu dwóch kierunków studiów:

oligofrenopedagogika z arteterapią

(Uchwała Nr 100 Rady Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji z dnia 04 grudnia 2013 roku) oraz

animacja społeczno-kulturowa z edukacją kulturową

(Uchwała Nr 99 Rady Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji z dnia 04 grudnia 2013 roku).

c) Na kierunkach *etnologia* i *pedagogika* programy kształcenia są zgodne z misją i strategią Uczelni oraz *Strategią Rozwoju Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji* na lata 2012-2020 (Uchwała Nr 14).

e) Tworzone nowe specjalności w ramach kierunku *etnologia i pedagogika* oraz decyzja o uruchomieniu dwóch kierunków studiów w Instytucie Nauk o Edukacji są wynikiem prowadzonej współpracy i konsultacji z wieloma interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi, m.in. z Wrocławskim Centrum Twórczości Dziecka we Wrocławiu, Centrum Inicjatyw Edukacyjnych w Kartuzach, Kuratorium Oświaty w Katowicach, Burmistrzem miasta Cieszyna, Zespołem Obsługi Jednostek Oświatowych oraz Wydziałem Kultury i Turystyki miasta Cieszyna, Starostą Powiaty Cieszyńskiego, dyrektorami przedszkoli i szkół realizujących nauczanie wczesnoszkolne, dyrektorami szkół specjalnych i integracyjnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, ośrodków wczesnej interwencji i warsztatów terapii zajęciowej oraz kierownikami świetlic środowiskowych. Przeprowadzono także konsultacje ze studentami zainteresowanymi ofertą edukacyjną Wydziału w celu lepszego jej dostosowaniu do potrzeb rynku pracy. W wyniku prowadzonych rozmów rozpoznano potrzeby środowiska lokalnego i zainteresowanie podmiotów zewnętrznych wprowadzaniem na rynek pracy absolwentów o określonych kompetencjach i umiejętnościach. Pod tym względem nawiązano także współpracę dydaktyczno-naukową i promocyjną ze szkołami ponad gimnazjalnymi w regionie śląskim. W ramach współpracy strony zadeklarowały m.in. realizację fakultatywnych zajęć dydaktycznych, warsztatów pracy twórczej, realizację praktyk studenckich, prowadzenia badań i innych form działania. Tego rodzaju współpracę podtrzymano z Liceum Ogólnokształcącym im. Noblistów Polskich w Rydułtowach w ramach innowacji pedagogicznej programowo-organizacyjnej „animator kultury”; dalsze umowy znajdują się w fazie wstępnych porozumień.

Tworzenie nowych specjalności i kierunków poprzedzone jest wcześniejszą promocją innowacyjnych ofert edukacyjnych do wybranych liceów ogólnokształcących w ramach tzw. „Cieszyńskiego Uniwersytetu Latającego”, który się sprawdza i funkcjonuje już drugi rok. Projekt przewiduje realizację wykładów i warsztatów, których celem jest atrakcyjna promocja szeroko pojętej wiedzy z zakresu antropologii, etnologii i pedagogiki wczesnoszkolnej, przedszkolnej, opiekuńczo-wychowawczej, oligofrenopedagogiki, animacji społeczno-kulturowej, terapii pedagogicznej czy edukacji kulturowej. Projekt przyczynia się do pogłębiania zainteresowań i tworzenia bliskiej więzi z uczniami, którzy, jak dowodzą rozmowy ze studentami roku pierwszego, zostali zmotywowani i zachęcani do podjęcia studiów na kierunkach:

pedagogika, etnologia, oligofrenopedagogika z arteterapią oraz animacja społeczno-kulturowa z edukacją kulturową w Uniwersytecie Śląskim.

Wydział Etnologii i Nauk o Edukacji współpracuje z Miejską Biblioteką Publiczną w Cieszynie, podejmując działania dydaktyczne związane z popularyzacją i propagowaniem Ogólnopolskiej Akcji „Cała Polska czyta dzieciom” oraz prowadząc warsztaty literacko-plastyczne z dziećmi. Na uwagę zasługuje także przygotowanie i udział studentów i pracowników w akcjach „Noc w muzeum” we współpracy z Muzeum Śląska Cieszyńskiego w Cieszynie oraz nawiązanie ścisłej współpracy dydaktycznej z Książnicą Cieszyńską w ramach edukacji kulturowej i regionalnej.

Wydział EiNoE współpracuje z Centrum Profilaktyki Edukacji i Terapii „Kontakt” w Cieszynie. W placówce tej studenci mają możliwość prowadzenia zajęć z grupami dzieci i młodzieży w zakresie m.in. profilaktyki i kształtowania kompetencji społecznych. Współpraca ta obejmuje również Szkołę Podstawową nr 1 i nr 2 w Cieszynie oraz Gimnazjum Towarzystwa Ewangelickiego.

W ramach weryfikacji istniejących programów kształcenia oraz przygotowywania nowych programów podejmowana jest przez Wydział współpraca z interesariuszami zewnętrznymi w kraju m.in.: Uniwersytetem Zielonogórskim, Akademią Pedagogiki Specjalnej w Warszawie, Stowarzyszeniem Wspierania Edukacji Międzykulturowej, Wyższą Szkołą Pedagogiczną ZNP w Warszawie, oraz z interesariuszami zagranicznymi m.in.: Centrum Pedagogiczne dla Polskiego Szkolnictwa Narodowościowego w Czeskim Cieszynie (Republika Czeska), Uniwersytetem B. Grinczenki w Kijowie (Ukraina), Uniwersytetem im. I. Franki w Żytomierzu Житомирський державний університет імені Івана Франка (Ukraina), Uniwersytetem Ostrawskim (Republika Czeska), Uniwersytetem im. Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy - Inštitút sociálnych a kultúrnych štúdií (Słowacja), Iniverzita Karlova w Prze - Ústav etnologie (Republika Czeska), Masarykova Univerzita w Brnie - Ústav evropské etnologie (Republika Czeska), Szkolnym Punktem Konsultacyjny mim. Jana III Sobieskiego przy Ambasadzie RP w Wiedniu (Austria), Szkolnym Punktem Konsultacyjnym im. A. Mickiewicza przy Ambasadzie RP w Paryżu (Francja), Univerzita Karlova w Prze, The International Organization of Folk Art (IOV). W zakresie internalizacji podjętych działań naukowych oraz opracowywanych innowacyjnych programów kształcenia przez Wydział należy dostrzec nawiązanie ścisłej współpracy z takimi m.in. uczelniami zagranicznymi jak: University of Twente w Holandii, University of Extremadura w Hiszpanii, Constantine

the Philosopher University in Nitra w Słowacji, Lisbon Lusíada University w Portugalii, University of Ostrava w Republice Czeskiej, Curtin University in Perth w Australii, Borys Grinchenko Kyiv University oraz Dniprodzerzhinsk State Technical University na Ukrainie, Herzen State Pedagogical University of Russia, St.Petersburg w Federacji Rosyjskiej.

f) Przygotowane programy kształcenia w zakresie nowych kierunków i specjalności oraz obecnie realizowany program studiów powstały w oparciu o standardy międzynarodowe. Przy ich tworzeniu korzystano z doświadczeń ekspertów bolońskich, sięgnięto m.in. do *wzorów dydaktycznych i programu nauczania etnologii w Instytucie Etnologii Uniwersytetu Karola w Pradze*, a także praktycznych doświadczeń *Zakładu Badań Etnikum Polskiego w Republice Czeskiej* przy Uniwersytecie Ostrawskim oraz *Diplômes Universitaires de Technologie (DUT) Animation Sociale et Socioculturelle; IUT, Michel de Montaigne, Université Bordeaux 3, Mention: Sciences de l'éducation – Interventions sociales et culturelles, parcours: Médiations Culturelles et Interventions Educatives (MCIE) oraz DUT Carrières sociales, option: Animation sociale et socioculturelle Université Paris 13, Nord, DUT Carrières Sociales, options: animateur socio-culturelle et Educateurs Spécialisés, Université Pierre Mendès , Grenoble, Participatory and Community Arts Therapeutic and Community Studies, Goldsmiths University of London, Creative and Cultural Entrepreneurship, Goldsmiths, University of London, The Humanities and Cultural Studies department, University of South Florida (USF), THELEME (Interart Studies) Centre for Comparative Studies (Centro de Estudos Comparatistas–CEC), Faculty of Letters, University of Lisbon, Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci; Katedra výtvarné výchovy; Umělecké centrum UP.*

Znaczna część badań naukowych w Instytucie Nauk o Edukacji jest prowadzona w oparciu o intensywną, wieloletnią współpracę badawczą, naukowo-dydaktyczną i wydawniczą z partnerami zagranicznymi oraz przez udział pracowników w międzynarodowych projektach badawczych. Przede wszystkim należy w tym miejscu przywołać:

- realizowanie międzynarodowego projektu badawczego w zakresie nowych technologii informacyjnych wykorzystywanych w edukacji: *IRNet - International Research Network for study and development of new tools and methods for advanced pedagogical science in the field of ICT instruments, e-learning and intercultural*

competences, w ramach którego powstało z udziałem pracowników Wydziału opracowano 30 publikacji, zorganizowano 6 konferencji, kilkadziesiąt Meetingów, Workshopów, Seminariów;

- współpracę dydaktyczną z Catholique Lille Centre de Formation Pédagogique Cambrai we Francji, której celem była wymiana w zakresie programów, planów studiów i doświadczeń w kształceniu nauczycieli w Polsce i we Francji oraz prowadzenie badań w obrębie kształcenia nauczycieli w Polsce i we Francji;

- współpracę z Kirchliche Pädagogische Hochschule w Graz – Austria w zakresie wykorzystania form warsztatowych w obszarze twórczych technik (m.in. muzyka, taniec, plastyka, poezja, teatr lalek, praca z tekstem,) w rozwoju osobistym studentów, nauczaniu religii i etyki, pracy społecznej i kulturalnej;

- współpracę naukowo-badawczą i dydaktyczną z Uniwersytetem w Ostrawie (Republika Czeska), w ramach której od roku 2006 ukazuje się seria wydawnicza „Dialog bez granic”; z tymże Uniwersytetem prowadzone są także intensywnie badania dotyczące społecznych i kulturowych uwarunkowań edukacji i socjalizacji uczniów niepełnosprawnych w Polsce i Republice Czeskiej – wyniki badań są prezentowane podczas cyklicznych konferencji naukowych organizowanych przez obie uczelnie;

- współpracę z Uniwersytetem Mateja Bela w Bańskiej Bystrzycy (Republika Słowacka) gdzie obszarem zainteresowań badawczych jest edukacja małego dziecka;

- współpracę z Uniwersytetem w Ostrawie (Republika Czeska), Uniwersytetem Mateja Bela (Słowacja) oraz z Państwowym Zawodowym Pedagogicznym Uniwersytetem w Jekaterinburgu (Federacja Rosyjska), której celem jest ukazanie teoretyczno-metodycznych aspektów kształcenia na odległość, poznanie systemów i przykładów praktycznego wykorzystania *e-learningu* w kraju i zagranicą, zastosowanie multimediiów w kształceniu na odległość;

- współpracę dydaktyczną z Exeter University (Wielka Brytania), gdzie rezultatem jest wypracowanie i wymiana doświadczeń i metod pracy w obszarze twórczości i animacji kulturalnej.

Znaczącą rolę w czerpaniu międzynarodowych wzorców do opracowywania nowych propozycji edukacyjnych jest udział pracowników w międzynarodowych projektach badawczych zajmujących się głównie badaniami nad warunkami rozwoju, wychowania i edukacji dzieci i młodzieży na pograniczu.

g) Przy tworzeniu nowych kierunków i specjalności brano pod uwagę potrzeby rynku pracy. Potrzeby te rozpoznawano w ramach konsultacji i współpracy z interesariuszami zewnętrznymi, o których była mowa powyżej w punkcie 1e).

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a) We wrześniu 2014 roku dokonano przeglądu systemu weryfikacji efektów kształcenia (w porozumieniu z koordynatorami modułów), zapisów modułowych i zapisów w matrycy efektów kształcenia na kierunku *pedagogika* i *etnologia* wynikających z przygotowania sylabusów na rok akademicki 2014/2015. Przegląd całego systemu weryfikacji efektów kształcenia na Wydziale był podyktowany przygotowaniem wprowadzenia kompletu informacji do nowo opracowywanej *Karty kierunku* przez Dział Informatycznej Obsługi Toku Studiów w porozumieniu z Działem Kształcenia.

Zgodnie z projektem Zarządzenia Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie wprowadzenia *Karty kierunku* oraz elektronicznych sylabusów w Uniwersytecie Śląskim z dnia 5 listopada 2014 r. na Wydziale rozpoczęto wprowadzać dane dotyczące obowiązujących na kierunkach programach kształcenia – ze szczególnym uwzględnieniem efektów kształcenia, programów studiów, planów studiów, opisów modułów. Podstawowe jednostki zostały zobowiązane do wprowadzenia do *Karty kierunku* kompletu informacji najpóźniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem kolejnego roku akademickiego. Do wprowadzania informacji do *Karty kierunku* wyznaczono panią mgr Renatę Greń oraz mgr Annę Szczypkę-Rusz. Z *Kartą kierunku* kompatybilna będzie nowa *karta nauczyciela akademickiego* (decyzją rektora UŚ dotychczasowa karta została zawieszona), która będzie zawierać informacje zgodne z wymogami jakości kadry dydaktycznej i jakością kształcenia na Wydziale i w Uniwersytecie.

Biorąc pod uwagę integralność systemu informatycznego na Uczelni, dnia 23 października podjęto decyzję o budowie nowej internetowej strony Wydziału Etnologii i Nauk o Kulturze, która będzie umieszczona na platformie Uniwersyteckiej. Obecnie trwają prace końcowe nad uruchomieniem nowej strony. Podjęcie tej decyzji związane było z dostosowaniem możliwości technicznych do zwiększających się zadań nakładanych na Wydział, jakich nie gwarantuje obecnie funkcjonująca internetowa strona Wydziału.

Nadal trwają prace dotyczące przenoszenia informacji z dotychczasowych formularzy sylabusów do systemu USOSweb. W związku z tym sylabusy semestru zimowego zostały zamieszczone na stronie internetowej Wydziału, a prowadzący zajęcia dydaktyczne zostali zobowiązani przedstawić studentom na początku semestru wszystkie informacje zawarte we właściwym opisie modułu oraz sylabusów.

Przy zaliczeniu poszczególnych modułów można wyróżnić kilka form weryfikacji efektów kształcenia. Zaliczyć tu należy m.in.: egzaminy i zaliczenia przyjmujące formę prac pisemnych bądź rozmów ustnych (czasem dwóch form równocześnie). W zależności od specyfiki danego modułu stosowane są też inne formy, a mianowicie prezentacje i projekty. Przeprowadzane są także rozmowy wykładowców ze studentami na koniec cyklu pracy w zakresie danego modułu kształcenia, mające na celu udoskonalenie procesu dydaktycznego. Na ćwiczeniach i konwersatoriach ocenie podlega udział studentów w zajęciach dydaktycznych.

Warunkiem zaliczenia semestru jest uzyskanie przez studenta zaliczeń wszystkich modułów kształcenia, przewidzianych planem studiów tak, aby liczba punktów ECTS wynosiła nie mniej niż 30 w trakcie jednego semestru i nie mniej niż 60 w ciągu całego roku akademickiego. Zaliczenie modułu kończącego się egzaminem dokonywane jest na podstawie zaliczenia ćwiczeń lub konwersatorium i egzaminu (ustnego bądź pisemnego). Egzamin przeprowadza nauczyciel akademicki prowadzący wykłady. Brak wpisu zaliczenia modułu lub nieprzystąpienie studenta do egzaminu skutkuje oceną niedostateczną. W przypadku uzyskania na egzaminie oceny niedostatecznej, studentowi przysługuje prawo do składania egzaminu poprawkowego. W sytuacji niezyskania zaliczenia modułu, który nie kończy się egzaminem, studentowi przysługuje dodatkowy termin zaliczenia niewykraczający poza dzień zakończenia sesji poprawkowej. Na umotywowany wniosek studenta dziekan może zarządzić ustny egzamin komisyjny przed komisją powołaną przez dziekana.

W stosunku do studenta, który nie zaliczył semestru, dziekan wydaje decyzję o powtórnej realizacji danego modułu i warunkowym wpisie na następny semestr lub skierowaniu na powtarzanie semestru lub skreśleniu z listy studentów.

Wyniki przeprowadzonej analizy form weryfikacji efektów kształcenia w roku akademickim 2013/2014 na kierunkach *etnologia* i *pedagogika* są zadowalające. Nie dostrzeżono istotnych problemów i nieprawidłowości w ich doborze i realizacji. Stosowane kryteria oceny są jasno oraz precyzyjnie określone i nie wzbudzają zastrzeżeń czy wątpliwości wśród pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów.

Stosowane narzędzia weryfikacji efektów kształcenia to przede wszystkim formularze testów i ankiet oraz przygotowane zestawy pytań egzaminacyjnych. Autorami narzędzi są pracownicy naukowo-dydaktyczni przeprowadzający proces weryfikacji. Narzędzia dostosowane są do specyfiki konkretnego modułu (m.in. brany pod uwagę jest zakres merytoryczny oraz stopień uszczegółowienia podejmowanej w ramach danego modułu problematyki i jej zakres, liczba godzin dydaktycznych przeznaczonych na realizację modułu).

W kontekście przeprowadzonej analizy narzędzi i rezultatów ich zastosowania nie stwierdzono nieprawidłowości. Ogólnie rzecz ujmując można zauważyć, iż są one adekwatne do przyjętego charakteru weryfikacji, tj. wprost wynikają z zaproponowanych przez prowadzącego form weryfikacji i są z nimi sprzężone, są zbieżne z podanymi w sylabusie wymaganiami merytorycznymi i od nich nie odbiegają, są też dostosowane do czasu potrzebnego na weryfikację efektów kształcenia.

Na kierunkach *etnologia* i *pedagogika* analiza narzędzi stosowanych do weryfikacji efektów kształcenia w dużej mierze upewnia, iż są one w sposób prawidłowy dobrane do określonych modułów. Zastanawia natomiast fakt pokaźniej liczby ocen niedostatecznych w przypadku pewnej grupy modułów. Odsetki studentów z oceną niedostateczną są niekiedy zastanawiająco wysokie. Dotyczy to egzaminów przeprowadzanych zarówno w formie ustnej, jak i pisemnej. Mając na uwadze prawidłowy przebieg procesu weryfikacji efektów kształcenia oraz jakość kształcenia, przeprowadzono indywidualne rozmowy z pracownikami naukowo-dydaktycznymi odpowiedzialnymi za moduły, w ramach których była największa liczba studentów nie osiągających modułowych efektów kształcenia. Szczegółowej ocenie i analizie poddano narzędzia weryfikacji modułowych efektów kształcenia, z którymi studenci mieli najwięcej trudności. W kilku przypadkach dokonano udoskonalenia narzędzi weryfikacji efektów kształcenia. W pozostałych przypadkach stwierdzono prawidłowy przebieg weryfikacji efektów kształcenia przy wykorzystaniu dobrze zbudowanego narzędzia weryfikującego modułowe efekty kształcenia.

Analiza i ocena narzędzi weryfikacji efektów kształcenia potwierdziła potrzebę szybkiego reagowania i ciągłej czujności osób odpowiedzialnych za poszczególne moduły w zakresie prawidłowego przebiegu kształcenia i jego doskonalenia. Ważne okazały się dyskusje w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej oraz Instytucie

Nauk o Edukacji dotyczące prowadzenia zajęć dydaktycznych i warunków realizacji programu w zakresie danego modułu kształcenia, jak i stopnia realizacji treści programowych (przygotowaniem studentów do określonych sposobów weryfikacji). Rozmowy te pozwalają korygować działania edukacyjne wykładowców, a także podejmować nowe, udoskonalone formy organizacji zajęć w kontekście przedstawionego raportu z analizy wyników sesji egzaminacyjnej.

W sposób ciągły jest realizowana bieżąca ocena nauczycieli akademickich przez ich bezpośredniego przełożonego – właściwego Dyrektora Instytutu lub kierownika zakładu. Składa się na nią regularny przegląd i analiza planów i programów kształcenia oraz ich rezultatów, jak również okresowe hospitacje wybranych zajęć dydaktycznych (wykładów, ćwiczeń, konwersatoriów) przeprowadzane przez właściwego Dyrektora Instytutu lub kierownika zakładu. Hospitacja zajęć dydaktycznych prowadzi do dzielenia się dobrymi praktykami metodyki prowadzenia zajęć, ale także monitorowania zgodności treści i jakości realizowanych planów kształcenia z procesem dydaktycznym.

b) W roku akademickim 2013/2014 obowiązywały przyjęte 26 czerwca 2013 roku zmodernizowane *Wytyczne i zalecenia w sprawie organizacji procesu uzyskania dyplomu oraz przygotowania prac dyplomowych na WEiNoE* (Uchwała Nr 60 Rady Wydziału z dnia 26 czerwca 2013 roku). Przyjęcie tego dokumentu było poprzedzone zweryfikowaniem zestawu obowiązków nauczyciela akademickiego na potrzeby opracowanego Regulaminu studiów w Uniwersytecie Śląskim. Usprawniając i porządkując przebieg obron prac dyplomowych przygotowano i wprowadzono do realizacji ogólnowydziałowy harmonogram obron prac dyplomowych na rok akademicki 2013/2014.

c) W zakresie monitorowania weryfikacji efektów kształcenia obowiązywały opracowane w zeszłym roku akademickim nowe wzory wpisów do indeksu zgodnie ze zmianami wynikającymi z wprowadzenia KRK oraz zgodnie z propozycjami ogólnouczelnianymi dotyczącymi nowych wzorów elektronicznych kart okresowej oceny studentów oraz protokołów zaliczeniowych. Przeprowadzone w roku akademickim 2012/2013 szkolenia monitorowania weryfikacji efektów kształcenia na Wydziale zaowocowały w roku 2013/2014 prawidłowo dokonanyimi wpisami w

indeksach i kartach oraz protokołach uzyskiwania zaliczeń modułowych wynikających z wprowadzenia KRK.

Na kierunku *pedagogika* rodzaj i czas trwania praktyki określa plan studiów. Praktyki ciągłe dla studentów stacjonarnych realizowane są w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych od czerwca do września. Natomiast studenci studiów niestacjonarnych mieli możliwość realizowania praktyk do 31 października 2014 r. Studenci studiujący na specjalności nauczycielskiej realizują praktyki ciągłe na podstawie „umów o sprawowanie opieki nad studentami odbywającymi praktyki pedagogiczne” zawieranych z nauczycielami w szkołach i innych placówkach oświatowych. Miejscem odbywania praktyki są szkoły podstawowe, przedszkola oraz inne instytucje oświatowe. Studenci pozostałych specjalności (innych niż nauczycielska) realizują praktyki zawodowe na podstawie porozumienia w zakresie organizacji praktyk zawieranych z zakładami pracy.

W celu monitorowania poprawności weryfikacji efektów kształcenia dla praktyk, przeprowadzono coroczną analizę praktyk zawodowych w zakresie: analizy dokumentacji praktyk, oceny realizacji efektów kształcenia w ramach praktyk przez opiekunów praktyk oraz oceny praktyk na podstawie opinii studentów.

Szczegółowy zakres obowiązków studentów realizujących praktyki oraz ich opiekunów (w danej placówce i ze strony uczelni) wynikają z programów praktyk. Znalazły swoje odzwierciedlenie w wypełnionej dokumentacji praktyk: przez opiekuna praktyki w danej instytucji, przez praktykanta lub przez opiekuna praktyki na uczelni.

Po zakończeniu zaliczania praktyk wszyscy ich opiekunowie przygotowali odpowiednie sprawozdania. Wynika z nich, że wszyscy studenci, którzy przedłożyli odpowiednie dokumenty, zrealizowali praktyki w wysokim stopniu, realizując efekty kształcenia ujęte w odpowiednich programach, w tym także efekty kształcenia ze specjalności nauczycielskiej. Opiekunowie praktyk ze strony uczelni wskazali między innymi na zaangażowanie studentów w przygotowanie i realizację zadań wynikających z programów praktyk, znajomość potrzeb i możliwości rozwojowych dzieci, chętnie podejmowane konsultacje z opiekunami praktyk w zakresie konspektów prowadzonych zajęć, duże zainteresowanie pracą pedagogiczną, dobrą znajomość metod i form organizacyjnych. W jednym przypadku – sprawozdanie dr Małgorzaty Bortliczek – zwrócono uwagę na słabe przygotowanie merytoryczne i metodyczne studentów w przygotowaniu i prowadzeniu zajęć edukacyjnych.

Ponadto na specjalnościach nie nauczycielskich uczelniani opiekunowie praktyk wskazali na: aktywność, kreatywność i przejawianie inicjatywy praktykantów w związku z zadaniami wynikającymi z praktyk, wysoki poziom wiedzy i przygotowanie do pracy zawodowej, ponadto praktykanci wykazali się empatią w relacjach z podopiecznymi, wyczuciem sytuacji, komunikatywnością, otwartością i wysoką kulturą osobistą.

Na podstawie uzyskanych opinii studentów można stwierdzić, że, w przeważającej liczbie, studenci ocenili pozytywnie wszystkie badane obszary: działania Uczelni w związku z realizacją praktyk pedagogicznych, przebieg praktyki w placówce, stosunek opiekuna w placówce do praktykanta, zakres i stopień zrealizowanych celów praktyki.

Na podstawie zebranych dokumentów należy stwierdzić, iż praktyki zawodowe organizowane na kierunku *pedagogika* zostały bardzo dobrze zorganizowane. Wysoko została oceniona realizacja celów praktyk zawodowych – osiągnięcie efektów kształcenia. Tylko nieliczne oceny ze strony studentów wskazują na ich niezadowolenie odnośnie wybranych obszarów praktyk zawodowych – jedna osoba wyrażała swoje niezadowolenie odnośnie do kilku obszarów oceny praktyk.

Na wysoką oceną zasługują uczelniani opiekunowie praktyk, a także osoba administracyjnie obsługująca realizację i ocenę praktyk – pani Grażyna Matloch.

W końcowym raporcie z praktyk na kierunku *pedagogika* stwierdza się, iż w celu modyfikacji i doskonalenia przebiegu oraz monitorowania praktyk zawodowych, należy opracować ujednoliczoną formę narzędzia oceny praktyk (sprawozdań), a także formę protokołów z hospicacji zajęć realizowanych przez praktykantów.

Jednym z warunków ukończenia studiów na kierunku *etnologia* na obu powołanych specjalnościach jest odbycie praktyk terenowych. Na studiach pierwszego stopnia, po I roku studiów, obowiązuje praktyka terenowa (wakacyjna) w formie dziesięciodniowego obozu naukowego (realizowana przez studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych). Po II roku realizowana jest kolejna praktyka terenowa (wakacyjna) w formie dziesięciodniowego obozu naukowego, która dotyczy tylko studentów studiów stacjonarnych. Na III roku studiów student jest zobligowany zrealizować trwającą dwa tygodnie indywidualną praktykę zawodową (w instytucji kulturalnej: dom kultury, muzeum, stowarzyszenie, fundacja itp. lub przedsiębiorstwie, w którym student będzie miał możliwość przygotować i zrealizować konkretny projekt) w dowolnym wybranym przez siebie terminie.

W trakcie praktyki terenowej student zapoznaje się ze specyfiką etnograficznej eksploracji terenowej oraz przygotowuje się do realizacji konkretnych zadań o charakterze naukowo-badawczym. Tematyka podejmowana podczas praktyk terenowych obejmuje nie tylko indywidualne tematy badawcze pracowników Instytutu, ale też w porozumieniu z prowadzącym, tematy własne studentów (często zebrany wówczas materiał stanowi bazę empiryczną przygotowywanej pracy licencjackiej). W badaniach wykorzystuje się rozmaite techniki: wywiad, ankietę, obserwację oraz formy rejestracji i dokumentacji faktów kulturowych. Niejednokrotnie praktyki terenowe odbywają się we współpracy z lokalnymi instytucjami administracji samorządowej bądź też z placówkami o charakterze kulturalnym (muzea, towarzystwa regionalne, domy kultury i in.). Obozy naukowe odbywają się na terenie całego kraju i poza jego granicami. Zaliczenie modułu odbywa się na podstawie oceny aktywności badawczej w trakcie obozu oraz w oparciu o analizę jakości zebranego materiału empirycznego i jego opracowania oraz weryfikację indywidualnego sprawozdania z prac badawczych. Ponadto organizowane są spotkania wszystkich studentów biorących udział w praktykach. Celem spotkań jest wymiana doświadczeń badawczych oraz podzielenie się wynikami eksploracji terenowych.

Warunkiem koniecznym uzyskania absolutorium na studiach I stopnia na kierunku *etnologia* jest zaliczenie praktyk zawodowych, których zasadniczym założeniem jest zapoznanie studentów ze specyfiką pracy w instytucjach kultury. Wiedza dotycząca prawnych i finansowych możliwości działania, obowiązków i zadań stojących przed pracownikami instytucji jest uzależniona od profilu placówki wybranej przez studenta. Celem praktyk jest również zdobycie przez praktykanta konkretnych umiejętności zawodowych i kompetencji społecznych.

Realizacja praktyk w wybranych przedsiębiorstwach ma pomóc studentowi zorientować się w możliwościach wykorzystania zdobytej podczas studiów wiedzy w planowaniu rozwoju indywidualnej ścieżki kariery zawodowej. W trakcie praktyk, pod okiem opiekuna, realizowany jest projekt nawiązujący do obszaru działania przedsiębiorstwa. Praktyka może się odbywać w jednostkach administracji państwowej, administracji samorządowej, instytucjach społecznych, instytucjach kultury, placówkach oświatowych, skansenach, fundacjach i organizacjach pozarządowych, muzeach, instytucjach naukowo-badawczych, agencjach reklamowych i strategicznych, agencjach PR, ośrodkach badania rynku i opinii publicznej lub innych jednostkach organizacyjnych – pod warunkiem, że charakter odbywanych przez

studenta praktyk będzie zgodny z profilem kierunku studiów. Studenci mogą odbywać praktyki w samodzielnie wybranych przez siebie Instytucjach/Firmach, w ramach liczby godzin dydaktycznych przewidzianych planem studiów.

Student *etnologii* zobowiązany jest do przygotowania i zaprezentowania obszernego sprawozdania z praktyki zawodowej. Zaliczenie praktyk odbywa się po przedstawieniu w/w sprawozdania oraz zaświadczenia o odbyciu praktyki.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a) Przy ocenianiu nauczycieli akademickich zasięga się opinii studentów. Ocenę tę ustala się na podstawie ankiety przeprowadzanej co pół roku. Studenci wypełniają druk kwestionariusza anonimowo i dobrowolnie. Procedurze oceny podlegają wszyscy pracownicy (brane są pod uwagę następujące aspekty: organizacja zajęć, interaktywność, komunikatywność, terminowość i dostępność, kryteria oceny, postawa wobec studentów). Po analizie wyników ewaluacji Dyrektor Instytutu sporządza raport podsumowujący i przeprowadza rozmowy z poszczególnymi pracownikami, których zasadniczym celem jest analiza słabych i mocnych stron realizowanych przez nich zajęć. Wyniki ankiet ewaluacyjnych są wykorzystywane w zarządzaniu procesem dydaktycznym oraz w jego optymalizacji. Dostęp osób ewaluowanych do wyników ankiet gwarantuje punkt 9 zarz. Nr 44/2009. Do chwili obecnej tryb, procedury oraz metodologię zbierania i opracowywania tych ocen oraz zasad ich ujawniania określały następujące dokumenty: Zarządzenie nr 44/2009 z dnia 4 czerwca 2009 r. Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie oceny zajęć dydaktycznych. Wdrożenie kolejnych działań związanych z poprawą systemu ewaluacji nauczycieli akademickich przez studentów gwarantuje Uchwała nr 126 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim oraz przyjęty 20 lutego 2013 roku dokument WSZJK (pkt 4.2.1 dotyczący monitorowania realizacji efektów kształcenia: ankieta oceny zajęć dydaktycznych).

W raporcie dotyczącym wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych przeprowadzonej w semestrze zimowym na kierunku *pedagogika* w roku akademickiego 2013/2014 w Instytucie Nauk o Edukacji umieszczono szczegółowe wyniki:

1) opracowano 1570 ankiet ewaluacyjnych z 36 zajęć dydaktycznych poddanych ocenie.

2) Średnia ocena zajęć dydaktycznych wyniosła: 4,26

w tym liczba zajęć o odpowiedniej ocenie:

od 1 do 1,99 – brak

od 2 do 2,99 – brak

od 3 do 3,99 – 9 zajęć

od 4 do 5,00 – 27 zajęć

3) Średnie oceny poszczególnych parametrów zajęć (zestawienie średnich ocen):

organizacja zajęć: 4,22

komunikatywność: 4,10

interaktywność: 4,15

terminowość i dostępność: 4,31

kryteria oceny: 4,38

postawa wobec studentów: 4,34

Najslabsze wyniki uzyskały osoby ze średnią: 3,15; 3,26; 3,36; 3,47 oraz 3,65 (na podstawie raportu). Najwyższe wyniki uzyskały osoby ze średnią ocen: 4,99; 4,93; 4,88; 4,84 oraz 4,82 (na podstawie raportu).

W raporcie dotyczącym wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych przeprowadzonej w semestrze letnim na kierunku *pedagogika* w roku akademickiego 2013/2014 w Instytucie Nauk o Edukacji umieszczono szczegółowe wyniki:

1) opracowano 1235 ankiet ewaluacyjnych z 40 zajęć dydaktycznych poddanych ocenie.

2) Średnia ocena zajęć dydaktycznych wyniosła: 4,42

w tym liczba zajęć o odpowiedniej ocenie:

od 1 do 1,99 – brak

od 2 do 2,99 – brak

od 3 do 3,99 – 9 zajęć

od 4 do 5,00 – 31 zajęć

4. Średnie oceny poszczególnych parametrów zajęć (zestawienie średnich ocen):

organizacja zajęć: 4,37

komunikatywność: 4,41

interaktywność: 4,37

terminowość i dostępność: 4,41

kryteria oceny: 4,43

postawa wobec studentów: 4,56

Najsłabsze wyniki uzyskały osoby ze średnią: 3,15; 3,19; 3,52; 3,68 oraz 3,79. Najwyższe wyniki uzyskały osoby ze średnią: 4,98; 4,97; 4,97; 4,93 oraz 4,92 (na podstawie raportu).

Wyniki ankiet ewaluacyjnych stanowią dla nauczycieli akademickich Instytutu Nauk o Edukacji informację o mocnych i słabych stronach prowadzonych przez nich zajęć. Wyniki ankiety brane są pod uwagę przy ocenie rocznej pracownika Instytutu Nauk o Edukacji oraz wykorzystuje się je do podnoszenia jakości pracy dydaktycznej.

Podsumowanie ewaluacji zajęć dydaktycznych prowadzonych w semestrze zimowym roku akademickiego 2013/2014 w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej

1. Liczba opracowanych ankiet ewaluacyjnych: **9**

2. Liczba poddanych ocenie zajęć dydaktycznych: **9**

3. Średnia ocena zajęć dydaktycznych: **4,35**

w tym liczba zajęć o odpowiedniej ocenie:

od 1 do 1,99 – **0** zajęć

od 2 do 2,99 – **0** zajęć

od 3 do 3,99 – **2** zajęcia

od 4 do 5 – **7** zajęć

4. Średnie oceny poszczególnych parametrów zajęć (zestawienie średnich ocen):

Organizacja zajęć: 4,25

Komunikatywność: 4,35

Interaktywność: 4,28

Terminowość i dostępność: 4,46

Kryteria oceny: 4,32

Postawa wobec studentów: 4,46

W semestrze zimowym roku akademickiego 2013-2014 studenci najwyżej ocenili osoby uzyskujące średnią ocen: 4,71 oraz 4,64.

Podsumowanie ewaluacji zajęć dydaktycznych prowadzonych w semestrze letnim roku akademickiego 2013/2014 w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej

1. Liczba opracowanych ankiet ewaluacyjnych: 7
  2. Liczba poddanych ocenie zajęć dydaktycznych: 7
  3. Średnia ocena zajęć dydaktycznych: 4,51
w tym liczba zajęć o odpowiedniej ocenie:
od 1 do 1,99 – 0 zajęć
od 2 do 2,99 – 0 zajęć
od 3 do 3,99 – 0 zajęć
od 4 do 5 – 7 zajęć
  4. Średnie oceny poszczególnych parametrów zajęć (zestawienie średnich ocen):
Organizacja zajęć: 4,49
Komunikatywność: 4,49
Interaktywność: 4,41
Terminowość i dostępność: 4,63
Kryteria oceny: 4,41
Postawa wobec studentów: 4,68
- W semestrze letnim roku akademickiego 2013/2014 średnia ocena zajęć dydaktycznych uzyskana przez poszczególnych nauczycieli akademickich poddanych ewaluacji zdecydowanie przekraczała 4.0 (od 4.22 do 4.7).
- Studenci najwyżej ocenili osoby, które uzyskały średnią ocen: 4,7; 4,69 oraz 4,6.

Wyniki ankiet ewaluacyjnych są wykorzystywane w zarządzaniu procesem dydaktycznym oraz w jego optymalizacji. Stanowią dla nauczycieli akademickich Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej ważną informację o słabych i mocnych stronach realizowanych przez nich zajęć. Po wnikliwej analizie stają się istotnym punktem odniesienia do wszechstronnego podnoszenia jakości pracy dydaktycznej.

W roku akademickim 2013/2014 postanowiono osobom najwyżej ocenianym przez studentów udzielić jednorazową nagrodę pieniężną. Osobom wyróżniającym się w pracy dydaktycznej i metodycznej zostanie wypłacona do końca roku

kalendarzowego 2014 jednorazowa nagroda pieniężna z wygospodarowanych środków pozostających w gestii Dziekana Wydziału. W przypadku osób najslabiej ocenionych w ankiecie studenckiej zostały przeprowadzone hospitacje zajęć.

Przeprowadzone hospitacje służą celom podnoszenia jakości kształcenia na Wydziale i doskonalenia metodyki prowadzenia zajęć, dlatego przyjęto, iż osoby najslabiej oceniane w ankiecie studenckiej podlegać będą hospitacji przez Dyrektora Instytutu lub kierownika zakładu.

b) W roku akademickim 2013/2014 kierownicy zakładów w Instytucie Nauk o Edukacji oraz w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej przeprowadzili hospitacje zajęć dydaktycznych. Hospitacjami objęto przede wszystkim młodych pracowników Instytutów oraz osób najslabiej ocenianych w ankiecie studenckiej. Wszystkie hospitowane osoby i przeprowadzone zajęcia zostały ocenione pozytywnie.

c) W oparciu o rozdział XXVIII Statutu Uniwersytetu Śląskiego oraz zarządzenie nr 58 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 30 kwietnia 2013 w sprawie określenia wzoru karty oceny pracy nauczyciela akademickiego w czerwcu tegoż roku w Wydziale została przeprowadzona statutowa ocena pracy nauczycieli akademickich, która od roku 2013 odbywać się będzie co dwa, a nie jak do tej pory – co cztery lata.

Mając na uwadze podnoszenie poziomu naukowo-dydaktycznego i organizacyjnego nauczycieli akademickich Wydziału, wynikających z przyjętego dokumentu Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia, pkt. 6.2 – iż raz do roku KZZJK ma przedstawić wyniki analizy dotyczącej nauczycieli akademickich, które mają pozwolić na dokonanie oceny indywidualnej oraz oceny przekrojowej uwidaczniającej tendencje w Jednostce – w roku akademickim 2013/2014 przeprowadzono wewnętrzną ocenę pracowników Wydziału. Na prośbę Dziekana powołano zespół pomocniczy ds. analizy dorobku naukowego pracowników pod kątem jego zgodności z obszarami kształcenia oraz rozwojem naukowym kadry dydaktycznej. Dnia 04 grudnia 2013 roku Uchwałą Nr 101 Rady Wydziału WiNoE przyjęto podstawowe (minimalne) wymagania do uzyskania oceny pozytywnej obowiązującej na Wydziale od 2014 roku. W czerwcu 2014 roku przeprowadzono wewnętrzną ocenę pracowników akademickich na podstawie wypełnionych kart oceny pracy nauczyciela akademickiego (dokumenty oceny są do wglądu u Dziekana).

d) Na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji są spełnione wszystkie wymogi formalne dotyczące kadry naukowej i zapewnienia minimum kadrowego na poszczególnych kierunkach i stopniach.

Podejmowane przez pracowników Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji prace badawcze są zgodne z obszarami kształcenia i stanowią kontynuację, rozszerzenie i pogłębienie projektów realizowanych w latach poprzednich. Większość z nich ściśle koresponduje z działalnością dydaktyczną w zakresie kształcenia studentów, a także jest związana z ulokowaniem Wydziału na pograniczu. Obejmują one w uogólnieniu:

(1) Wieloaspektowe badania pogranicza (ze szczególnym uwzględnieniem pogranicza polsko-czeskiego i polsko-słowackiego) obejmujące problematykę kulturową, edukacyjną, etnologiczną, religijną i etniczną.

(2) Problematykę etnologiczną i antropologiczną w zakresie religii, kultury ludowej i folkloru (problemy społeczno-kulturowe współczesnego miasta, zróżnicowanie tradycyjnej kultury wiejskiej – polski atlas etnograficzny, Polacy w środowisku wieloetnicznym, rola tradycji we współczesnych społecznościach Śląska, a także etnologiczne studium miasta afrykańskiego).

(3) Szeroko pojmowaną edukację i socjalizację (współczesna edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury, dydaktyka szkolna i przedszkolna w aspekcie jakości kształcenia, edukacja i socjalizacja osób niepełnosprawnych, zachowania komunikacyjno-językowe i specyfika procesów edukacyjnych w środowisku szkolnym i pozaszkolnym, edukacja informatyczna, w tym także kształcenia na odległość).

(4) Dylematy współczesnej filozofii wychowania. Filozoficzne refleksje nad kulturą. Egzystencjalne i aksjologiczne wymiary prawdy, dobra i piękna.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a) Wszyscy nauczyciele akademicki Wydziału Etnologii i Nauk o Edukacji mają wyznaczone godziny konsultacji, które umieszczone są w tabeli ogłoszeń, jak i na stronie internetowej Instytutu Nauk o Edukacji oraz Instytutu Etnologii i Antropologii Kulturowej.

Dostępność pracowników administracyjnych dla studenta jest od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00. do 15.00. Podczas zjazdów studentów studiów niestacjonarnych dyżury pracowników administracyjnych są wyznaczane i ogłaszane na stronie wydziałowej. Opiekę nad poszczególnymi latami studiów sprawują wyznaczeni pracownicy naukowo-dydaktyczni.

Każdy rocznik na kierunku *pedagogika* ma wyznaczonego opiekuna naukowego oraz opiekuna praktyk. Przebieg praktyk na kierunku *pedagogika* oraz ich zaliczanie określa regulamin praktyk.

Na kierunku *etnologia* każdy rocznik studiów ma wyznaczonego opiekuna naukowego. Opiekę nad studentami *etnologii* studiów drugiego stopnia sprawują promotorzy prac magisterskich.

Wszystkie niezbędne informacje dotyczące dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia studentów są ogłoszone na wydziałowej stronie internetowej w zakładce „Jakość kształcenia – wsparcie studentów”. Na zebraniu we wrześniu 2014 roku dobrze oceniono zakres wspierania naszych studentów w powyższych zakresach. W gablotach obok dziekanatów są wywieszane aktualne rodzaje i zakresy propozycji wsparcia studentów.

b) Na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji zajęcia odbywają się w 23 salach, które w większości są wyposażone multimedialnie. Ponadto do dyspozycji wykładowców jest przenośny sprzęt: 5 rzutników multimedialnych, 2 laptopy, 4 radiomagnetofony, 3 tablice multimedialne. W salach komputerowych nr 19 i 120 są 32 stanowiska komputerowe oraz 2 stanowiska dostępne dla studentów do godziny 19.00. Student może korzystać z bardzo dobrze zaopatrzonej w literaturę przedmiotową biblioteki. Może także korzystać z dostępu cyfrowego (w czytelni czasopism) na udostępnione przez Uniwersytet platformy edukacyjne, zawierające tysiące czasopism naukowych i opracowań monograficznych. Część zajęć odbywa się zdalnie z wykorzystaniem wydziałowej platformy kształcenia na odległość

<http://el.us.edu.pl/weinoe> (koordynator dr hab. prof. UŚ Eugenia Smyrnova-Trybulska), która pomyślnie rozwija się z 2005 roku. Platforma jest oparta o system MOODLE i służy do:

- (1) wspomagania dydaktycznego kursów z przedmiotów programowych, prowadzonych w trybie stacjonarnym, niestacjonarnym (nauczanie hybrydowe),
- (2) przygotowania przyszłych nauczycieli w zakresie kształcenia na odległość – do wykorzystania e-learningu w swojej pracy zawodowej oraz pełnienia funkcji tutora,
- (3) przeprowadzenia badań i eksperymentów pedagogicznych,
- (4) wzmocnienia współpracy międzynarodowej w zakresie e-learningu i stworzenia regionalnej i globalnej edukacyjno-informacyjnej przestrzeni europejskiej.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

W roku akademickim 2014/2015 jest wdrażana nowo opracowana *Karta kierunku* z którą będzie kompatybilna nowo opracowywana *karta nauczyciela akademickiego*. Decyzją Rektora UŚ dotychczasowa *karta nauczyciela akademickiego* została zawieszona.

W ramach prac zespołu ds. jakości kształcenia na WEiNoE opracowano model prezentacji i zestaw dokumentacji przeznaczonej do umieszczenia na stronie internetowej WEiNoE (moduły, sylabusy i plany studiów dla kierunków *etnologia* i *pedagogika*). Informacje o programach kształcenia oraz o organizacji procesu kształcenia są publikowane na stronach instytutowych oraz w formie papierowej umieszczane w specjalnie do tego przygotowanych gablotach. Na stronie internetowej Wydziału zamieszczane są sylabusy modułów, aktualne plany studiów, wzory wpisów do indeksu, informacje o zajęciach dodatkowych realizowanych w języku obcym, harmonogramy zajęć i zjazdów na studiach niestacjonarnych oraz dotyczące bieżącej obsługi zajęć. Na stronie tej publikuje się informacje o działalności w ramach WSZJK.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia

Na Wydziale doskonalona jest dobra praktyka, która sprawdziła się w roku akademickim 2013/2014. W ramach systemu weryfikacji efektów kształcenia objęto monitoringiem realizację efektów kształcenia w ramach praktyk zawodowych, oraz modułów obowiązujących w danym semestrze. Koordynatorzy modułów monitorowali sposoby i realizację weryfikacji efektów kształcenia; czuwali nad prawidłową realizacją treści kształcenia, metodami pracy na zajęciach oraz prawidłową budową

narzędzi weryfikacji efektów kształcenia w zakresie poszczególnych modułów. Podczas konsultacji pracowników realizujących sylabus z koordynatorem danego modułu, analizowano i weryfikowano zapis sylabusów i narzędzi weryfikacji efektów kształcenia. Po każdej sesji egzaminacyjnej opiekunowie specjalności konsultowali zrealizowanie efektów kształcenia z koordynatorami poszczególnych modułów w celu oceny stopnia osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Cała procedura monitorowania przebiegu i ocena weryfikacji efektów kształcenia dokonuje się w zakresie bezpośrednich konsultacji między prowadzącym dane zajęcia a koordynatorem modułu, między koordynatorem modułu a opiekunem specjalności, między opiekunem specjalności a Dyrektorem Instytutu/przewodniczącym KZZJK/WZJK i/lub Dziekanem.

Do dobrych praktyk należy zaliczyć także sprawną organizację przeprowadzania obron prac dyplomowych. Ułatwieniem dla pracy dziekanatów w przygotowywaniu dokumentacji obron prac dyplomowych jest wyznaczenie w sesji letniej dyżurów samodzielnych pracowników naukowych we wtorki i środy. Uporządkowanie to skutkuje płynnością przebiegu obron.

Dobłą i sprawdzoną praktyką są wyznaczone na środę w godzinach od 8.00 do 12.00 seminaria licencjackie i magisterskie. W tym czasie dla grup seminaryjnych nie są planowane inne zajęcia dydaktyczne. Uregulowanie to umożliwi studentom z różnych grup ćwiczeniowych uczestnictwo w wybranych przez nich seminariach.

Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia
na Wydziale Etnologii i Nauk o Edukacji
dr hab. Krzysztof Śleziński, prof. UŚ

Sprawozdanie z oceny własnej Wydziału Filologicznego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I

informacje ogólne

1. Nadzór nad procesem kształcenia na Wydziale Filologicznym sprawuje dziekan za pośrednictwem dwóch wyposażonych w równoważny zakres kompetencji prodziekanów ds. studenckich i kształcenia dla części wydziału mieszczącej się w Katowicach oraz części wydziału mieszczącej się w Sosnowcu. Prodziekani odpowiadają za prawidłowy przebieg procesu kształcenia oraz za właściwą obsługę dydaktyczną, socjalną i administracyjną studentów.

Nadzór nad prawidłowym przebiegiem procesu kształcenia na studiach doktoranckich sprawuje powołany przez rektora kierownik studiów doktoranckich Wydziału Filologicznego..

Prowadzone na wydziale studia podyplomowe organizuje i nadzoruje kierownik powołany przez rektora dla każdego studiów podyplomowych.

Za opracowanie i wdrożenie na Wydziale Filologicznym systemowych procedur służących zapewnieniu jakości kształcenia odpowiada powołany przez dziekana Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia [WZJK], któremu przewodniczy pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia [WZJK] został powołany na Wydziale Filologicznym zarządzeniem dziekana nr 1 z dnia 1 października 2012 r. W skład WZJK wchodzi: pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia, przewodniczący Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia [KZZJK], przedstawiciel Wydziałowej Rady Samorządu Doktorantów, przedstawiciel Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego, kierownik Studiów Doktoranckich oraz kierownicy lub przedstawiciele studiów podyplomowych. Z urzędu uczestnikami WZJK kształcenia są panie prodziekan ds. studenckich i kształcenia dla katowickiej i sosnowieckiej części wydziału.

W związku z postulatem sformułowanym przez Polską Komisję Akredytacyjną w czerwcu 2013 r. WZJK przejął obowiązki Wydziałowej Komisji ds. Kształcenia. Wizytatorzy PKA zauważyli zbliżony skład osobowy oraz bardzo podobny zakres działalności obu zespołów.

Posiedzenia WZJK mają charakter otwarty i może brać w nich udział każda osoba związana z wydziałem (bez prawa udziału w głosowaniach). Szczegółowe zasady określa uchwalony 11 grudnia 2012 r.: *Regulamin obrad Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego*.

W roku akademickim 2013/2014 skład WZJK wyglądał następująco:

- dr hab. M. Tramer – pełnomocnik dziekana ds. jakości kształcenia; przewodniczący
- dr hab. Tomasz Sapota – kierownik Studiów Doktoranckich
- prof. UŚ dr hab. Krzysztof Uniłowski (INoLP) – przewodniczący KZZJK – kierunek filologia polska
- prof. UŚ dr hab. Aldona Skudrzyk – prodziekan ds. studenckich i kształcenia (część katowicka) / Kierownik Podyplomowych Studiów Kwalifikacyjnych Filologii Polskiej
- dr hab. Monika Bielińska — prodziekan ds. studenckich i kształcenia (część sosnowiecka)
- mgr Monika Wycykał – sekretarz WZJK
- prof. UŚ dr hab. Romuald Cudak — kierunek międzynarodowe studia polskie / kierownik KMSP
- dr Agnieszka Łakomy (IBiIN) – przewodnicząca KZZJK – kierunek bibliotekoznawstwo i informacja naukowa / kierownik Podyplomowych Studiów Bibliotekoznawstwo i Informacja Naukowa
- prof. UŚ dr hab. Andrzej Charciarek (IFW) – przewodniczący KZZJK – kierunek filologia / przedstawiciel Podyplomowych Studiów Obcy Język Biznesu
- dr Aneta Chmiel (IJRiT) – zastępca przewodniczącego KZZJK (IJRiT) – kierunek filologia
- dr Izabela Mroczek (IFS) – przewodnicząca KZZJK – kierunek filologia słowiańska,
- prof. dr hab. Maria Wysocka (IJA) – przewodnicząca KZZJK – kierunek filologia angielska / przedstawiciel Podyplomowych Studiów Tłumaczy Języka Angielskiego,
- dr hab. Małgorzata Nitka (IKiLA) — przewodnicząca KZZJK – kierunek filologia angielska
- dr hab. Anna Kucz (KFK) — przewodnicząca KZZJK – kierunek filologia klasyczna
- dr Aleksandra Dębska-Kossakowska (INoKSI) — Przewodnicząca KZZJK – kierunek kulturoznawstwo
- dr Anna Maj (INoKSI) — przewodnicząca KZZJK — kierunek kultury mediów
- dr Katarzyna Sujkowska-Sobisz (IJP) — przewodnicząca KZZJK – kierunek komunikacja promocyjna i kryzysowa

- dr Waław Miodek (IFG) — przewodniczący KZZJK – kierunek filologia germańska
- prof. dr hab. Jadwiga Stawnicka – kierownik Podyplomowych Studiów Negocjacji Kryzysowych
- dr Halina Juszczak – Kierownik Podyplomowych Studiów Retoryki i Kreowania Wizerunku dla Prawników
- dr Olga Przybyła – kierownik Podyplomowych Studiów Logopedii z Glottodydaktyką
- reprezentant Wydziałowej Rady Samorządu Studentów – lic. Małgorzata Więzik,
- reprezentant Wydziałowej Rady Samorządu Doktorantów – mgr Kamila Czaja.

2. Jednym z podstawowych zadań wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia oraz wydziałowego zespołu jest praca nad przejrzystością przyjętych dla poszczególnych działań i dostosowanych do specyfiki poszczególnych kierunków zasad, rozwiązań i procedur, to znaczy: wszelkie działanie mające na celu scalenie nadrzędnych i wewnętrznych przepisów w spójny i kompleksowy system. Za przygotowanie i dostosowanie Kierunkowego Systemu Jakości Kształcenia [KSJK] odpowiadają zespoły kierunkowe powołane przez dziekana spośród pracowników naukowo-dydaktycznych lub dydaktycznych oraz przedstawicieli doktorantów i studentów.

3. Do realizacji poszczególnych działań możliwe jest powołanie wyposażonych w odpowiednie uprawnienia i kompetencje zespołów pomocniczych (dotyczy to szczególnie przypadków zespołów oceniających lub zespołów, które w trakcie prac muszą skorzystać z materiałów zawierających dane osobowe lub dane wrażliwe). W roku akademickim 2013/2014 kierunkowe zespoły nie zgłosiły potrzeby powoływania zespołów pomocniczych.

4. Skład oraz struktura WZJK i KZZJK podlega stałej modyfikacji. Przyczyną jest wprowadzenie koniecznych zmian w związku z powoływaniem nowych kierunków lub w związku z potrzebą zastąpienia pracowników. W roku akademickim 2013/2014 zmiany w zespołach spowodowane były najczęściej urlopami naukowymi i zdrowotnymi, ukończeniem studiów przez reprezentantów studentów i doktorantów oraz zmianami w strukturze władz poszczególnych instytutów i studiów doktoranckich. Zmiany w składzie WZJK oraz KZZJK podawane są do wiadomości Radzie Wydziału Filologicznego.

5. Skład Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia na koniec roku akademickiego 2013/2014 wyglądał następująco:

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - filologia angielska:

Prof. dr hab. Maria Wysocka – przewodnicząca

Dr hab. Małgorzata Nitka

Dr hab. Jacek Mydla

Dr hab. Adam Wojtaszek

Dr Tomasz Burzyński

Dr Marta Mamet-Michalkiewicz

Dr Konrad Szcześniak

Dr Marcin Zabawa

Mgr Aleksandra Szymańska-Tworek – przedstawiciel doktorantów

Igor Karkoszka – przedstawiciel studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - filologia germańska:

dr Wacław Miodek – przewodniczący

dr Michał Skop – członek

dr Jolanta Gładysz – członek

mgr Ewa Mirasiewicz – przedstawiciel doktorantów

Paweł Meus – przedstawiciel studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - filologia słowiańska:

Dr Izabela Mroczek – przewodnicząca

Dr Lucyna Spyrka

dr Paulina Pycia (blok nauczania języków obcych)

dr hab. Leszek Małczak (blok teoretycznoliteracki i przekładoznawczy)

dr Dorota Gołek-Sepetliwa (blok kulturoznawczy)

dr Anna Ruttar (blok historycznoliteracki)

dr hab. Robert Bońkowski (blok językoznawczy)

Mgr Antonina Kurtok – przedstawicielka doktorantów

Alicja Dytkowska – przedstawicielka studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - filologia klasyczna:

dr hab. Anna Kucz – przewodnicząca

dr Anna Szczepaniak

dr Patrycja Matusiak

Piotr Krzysztofowicz – przedstawiciel studentów

mgr Damian Pierzak – przedstawiciel doktorantów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - filologia polska:

prof. UŚ dr hab. Krzysztof Uniłowski (przewodniczący, z-ca dyrektora INoLP)

dr Katarzyna Sujkowska-Sobisz (z-ca dyrektora IJP)

prof. dr hab. Ewa Jaskóła (kierownik KDJiLP; koordynatorka specjalności nauczycielskiej)

prof. dr hab. Dariusz Pawelec (koordynator specjalności literaturoznawczej)

Prof. UŚ dr hab. Romuald Cudak (koordynator specjalności nauczanie polonistyczne wśród cudzoziemców)

dr hab. prof. UŚ Anna Szawerna-Dyrzka (koordynatorka specjalności edytorstwo i redakcja tekstów)

dr hab. prof. UŚ Mariola Jarczyk (koordynatorka specjalności edytorstwo i redakcja tekstów)

dr hab. Iwona Loewe (koordynatorka specjalności dyskurs publiczny)

dr hab. Alina Świeściak (koordynatorka specjalności dziennikarstwo i komunikacja kulturowa)

mgr Ryszard Knapik — przedstawiciel doktorantów

Klaudia Owczarz — przedstawiciel studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - filologia:

prof. UŚ dr hab. Andrzej Charciarek – przewodniczący

dr Aneta Chmiel – z-ca przewodniczącego

dr Wiesława Kłosek

dr Aleksandra Żłobińska-Nowak

dr Agnieszka Szyndler

dr Tatiana Kwiatkowska

dr Justyna Tymieniecka-Suchanek

dr Mirosława Michalska-Suchanek

dr Agnieszka Gasz

mgr Ilona Delekta

przedstawiciel studentów – Ewelina Fudali

przedstawiciel studentów – Mateusz Król

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - komunikacja promocyjna i kryzysowa:

dr Katarzyna Sujkowska-Sobisz - przewodnicząca (wicedyrektor dydaktyczna w Instytucie Języka Polskiego nadzorującym dydaktykę na kierunku)

prof. zw. dr hab. Jadwiga Stawnicka - koordynator specjalności negocjacje kryzysowe;

dr hab. prof. UŚ Jacek Warchala - koordynator specjalności komunikacja promocyjna;

dr Joanna Przyklenk - koordynator specjalności doradztwo wizerunkowe i rzecznikostwo;

dr Ewa Biłas-Pleszak - opiekunka praktyk zawodowych;

mgr Emilia Kałuzińska – przedstawicielka doktorantów

Karolina Frankowska – przedstawicielka studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - kulturoznawstwo:

Przewodniczący KZJK: dr Aleksandra Dębska-Kossakowska (Z-ca Dyrektora INKSI ds. Studiów Niestacjonarnych)

prof. UŚ dr hab. Maria Popczyk

dr hab. Barbara Kita

mgr Tomasz Gruszczyk — przedstawiciel doktorantów

Wojciech Świerczek — przedstawiciel studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - kultury mediów:

dr Anna Maj (Z-ca Dyrektora INKSI ds. Studiów Stacjonarnych)

członkowie: dr hab. Piotr Zawojski

mgr Adam Andrysek — przedstawiciel doktorantów

Wojciech Świerczek — przedstawiciel studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - informacja naukowa i bibliotekoznawstwo:

Przewodnicząca – Wicedyrektor Instytutu ds. Kształcenia, dr Agnieszka Łakomy
prof. dr hab. Elżbieta Gondek
dr hab. Katarzyna Tałuc
mgr Katarzyna Trojańczyk — przedstawicielka doktorantów
Agnieszka Modrok — przedstawicielka studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - informacja w instytucjach e-społeczeństwa:

Przewodnicząca – Wicedyrektor Instytutu ds. Kształcenia, dr Agnieszka Łakomy
prof. dr hab. Elżbieta Gondek
dr hab. Katarzyna Tałuc
mgr Katarzyna Trojańczyk — przedstawicielka doktorantów
Katarzyna Wrona — przedstawicielka studentów

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - międzynarodowe studia polskie

Przewodnicząca — prof. dr hab. Małgorzata Kita
dr Wioletta Hajduk-Gawron
dr Aleksandra Achtelik
mgr Katarzyna Furkacz — przedstawicielka doktorantów
Marta Rosół — przedstawicielka studentów

Ponadto powołano zespoły dla nowych kierunków, których uruchomienie zaplanowano na początek roku akademickiego 2014/2015:

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - sztuka pisania:

dr hab. Anna Kałuża – przewodnicząca
dr hab. Dariusz Nowacki
dr Grzegorz Olszański
dr Mikołaj Marcela
mgr Kinga Kasperek – przedstawicielka sam. doktorantów
(przedstawiciel studentów zostanie dodany po uruchomieniu kierunku)

Kierunkowy Zespół Zapewniania Jakości Kształcenia - mediteranistyka:

dr hab. Anna Kucz – przewodnicząca

dr Patrycja Matusiak

dr Anna Szczepaniak

(przedstawiciel doktorantów zostanie dodany po uruchomieniu kierunku)

(przedstawiciel studentów zostanie dodany po uruchomieniu kierunku)

II

zasady funkcjonowania systemu jakości kształcenia

W roku akademickim 2013/2014 prace zespołów ds. jakości kształcenia regulował *Opis wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego*, który został zatwierdzony w trakcie posiedzenia rady wydziału w dn. 19 czerwca 2013 r.

We wszystkich przypadkach nieujętych w *Opisie systemu...* obowiązywały zasady ustalone w przepisach nadrzędnych: ustawach, rozporządzeniach MSWiN, Statucie Uniwersytetu Śląskiego, uchwałach Senatu Uniwersytetu Śląskiego, zarządzeniach rektora Uniwersytetu Śląskiego, uchwałach rady wydziału lub zarządzeniach dziekana.

III

informacje o programach kształcenia

i modyfikacjach w programach kształcenia

1. W roku akademickim 2013/2014 Wydział Filologiczny prowadził 12 kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. Ofertę dydaktyczną uzupełniły dwa nowe kierunki:

- kultury mediów (studia pierwszego stopnia stacjonarne)
- międzynarodowe studia polskie (studia drugiego stopnia stacjonarne).

W roku akademickim 2013/2014 na kierunkach prowadzonych przez Wydział Filologiczny studiowało blisko sześć i pół tysiąca studentów pierwszego i drugiego stopnia, z czego niespełna tysiąc studentów uczestniczyła korzystając z zajęć w trybie niestacjonarnym.

Pomimo trwającej od kilku lat tendencji, którą znamionuje spadek zainteresowania studiami, liczba słuchaczy uczestniczących w zajęciach na Wydziale Filologicznym jest sta-

bilna. Zasadniczą rolę odgrywa tutaj staranne i skuteczne (pomimo że nie zawsze prowadzone zgodnie z regułami systemu zarządzania, do których często odsyłają obowiązujące przepisy dotyczące szkolnictwa wyższego) badania oraz stałe dostosowywanie oferty dydaktycznej odpowiadającej zainteresowaniom studentów i kandydatów. Natomiast wyraźną, trwającą od dłuższego czasu tendencją, jest coraz większy spadek liczby osób chętnych do studiowania w trybie niestacjonarnym.

Oprócz komunikacji promocyjnej i kryzysowej, która jest kierunkiem o profilu kształcenia praktycznym, wszystkie pozostałe kierunki na Wydziale Filologicznym są kierunkami o profilu ogólnoakademickim.

2. Lista kierunków studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz specjalności prowadzonych na Wydziale Filologicznym w roku akademickim 2013/2014:

kierunek	poziom	specjalność	program	forma
filologia polska	I stopnia	dyskurs publiczny	---	stacjonarne
filologia polska	I stopnia	dziennikarstwo i komunikacja kulturowa	---	stacjonarne
filologia polska	I stopnia	edytorstwo i redakcja tekstu	---	stacjonarne
filologia polska	I stopnia	nauczycielska	---	stacjonarne
filologia polska	I stopnia	literaturoznawstwo	---	stacjonarne
filologia polska	II stopnia	dyskurs publiczny	---	stacjonarne
filologia polska	II stopnia	dziennikarstwo i komunikacja kulturowa	---	stacjonarne
filologia polska	II stopnia	edytorstwo i redakcja tekstu	---	stacjonarne
filologia polska	II stopnia	język i literatura polska w świecie	---	stacjonarne
filologia polska	II stopnia	literaturoznawstwo	---	stacjonarne
filologia polska	II stopnia	nauczycielska	---	stacjonarne
filologia polska	I stopnia	nauczycielska	specj. kontynuowana po zlikwidowanym Ośr. Dyd. UŚ w Rybniku	stacjonarne
filologia polska	I stopnia	asystent menedżera	specj. kontynuowana po zlikwidowanym Ośr. Dyd. UŚ w Ryb-	stacjonarne

			niku	
filologia polska	I stopnia	promocja kultury w regionie	specj. kontynuowana po zlikwidowanym Ośr. Dyd. UŚ w Rybniku	stacjonarne
filologia polska	II stopnia	nauczycielska	---	niestacjonarne
filologia polska	II stopnia	edytorstwo i redakcja tekstu	---	niestacjonarne
filologia klasyczna	I stopnia	---	---	stacjonarne
kulturoznawstwo	I stopnia	przestrzeń kultury	---	stacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	filmoznawstwo i wiedza o mediach	---	stacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	teoria i antropologia kultury	---	stacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	kultura literacka	---	stacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	teatrologia	---	stacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	komunikacja kulturowa	---	stacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	filmoznawstwo i wiedza o mediach	---	niestacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	komunikacja kulturowa	---	niestacjonarne
informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	I stopnia	---	---	niestacjonarne
informacja naukowa i bibliotekoznawstwo	II stopnia	---	---	stacjonarne
bibliotekoznawstwo i informacja naukowa	II stopnia	---	---	niestacjonarne
filologia	I stopnia	język rosyjski	tłumaczeniowy	stacjonarne
filologia	I stopnia	język rosyjski	język biznesu	stacjonarne
filologia	I stopnia	filologia rosyjska	nauczycielski z językiem angielskim lub niemieckim	stacjonarne
filologia	I stopnia	rosjoznawstwo	---	stacjonarne
filologia	I stopnia	język francuski i język angielski	tłumaczeniowy	stacjonarne
filologia	I stopnia	język francuski	tłumaczeniowy z językiem włoskim lub językiem hiszpańskim	stacjonarne
filologia	I stopnia	język włoski	tłumaczeniowy	stacjonarne

filologia	I stopnia	język hiszpański	tłumaczeniowy	stacjonarne
filologia	II stopnia	rosjoznawstwo	---	stacjonarne
filologia	II stopnia	filologia rosyjska	nauczycielski	stacjonarne
filologia	II stopnia	język rosyjski	tłumaczeniowy	stacjonarne
filologia	II stopnia	język francuski i język angielski	tłumaczeniowy z językiem biznesu	stacjonarne
filologia	II stopnia	język francuski	tłumaczenie specjalistyczne i wspomagane komputerowo	stacjonarne
filologia	II stopnia	filologia romańska	---	stacjonarne
filologia	II stopnia	filologia włoska	tłumaczeniowy	stacjonarne
filologia	II stopnia	język hiszpański	tłumaczeniowy	stacjonarne
filologia	I stopnia	język rosyjski	tłumaczeniowy	niestacjonarne
filologia	I stopnia	język francuski i język angielski	tłumaczeniowy	niestacjonarne
filologia	I stopnia	język włoski	tłumaczeniowy	niestacjonarne
filologia	I stopnia	język hiszpański	tłumaczeniowy	
filologia	II stopnia	język rosyjski	język biznesu	niestacjonarne
filologia	II stopnia	filologia romańska	---	niestacjonarne
filologia	II stopnia	filologia włoska	tłumaczeniowy	niestacjonarne
filologia	II stopnia	język hiszpański	tłumaczeniowy	niestacjonarne
filologia słowiańska	I stopnia	ogólnofilologiczna	---	stacjonarne
filologia słowiańska	II stopnia	ogólnofilologiczna	---	stacjonarne
filologia słowiańska	II stopnia	przekład w komunikacji międzykulturowej	---	stacjonarne
filologia słowiańska	II stopnia	komunikacja międzykulturowa Słowian Południowych i Zachodnich	---	stacjonarne
filologia germańska	I stopnia	tłumaczeniowa w zakresie języków specjalistycznych	---	stacjonarne
filologia germańska	I stopnia	kultura i literatura krajów niemieckiego obszaru językowego	---	stacjonarne
filologia germańska	I stopnia	nauczycielska z językiem szwedzkim	---	stacjonarne
filologia germańska	II stopnia	nauczycielska	---	stacjonarne
filologia germańska	II stopnia	kultura i literatura krajów nie-	---	stacjonarne

		mieckiego obszaru językowego		
filologia germańska	II stopnia	nauczycielska	---	niestacjonarne
filologia angielska	I stopnia	projektowanie rozrywki interaktywnej oraz lokalizacja gier i oprogramowania (SPRINT-WRITE)	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowa z językiem japońskim	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	kultura i literatura angielskiego obszaru językowego	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	język biznesu	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	nauczycielska z informatyką	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowa z językiem chińskim	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	nauczycielska z językiem niemieckim	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowa z językiem arabskim	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowa z językiem niemieckim	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	kultura – media – translacja	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowa z językami Indii	---	stacjonarne
filologia angielska	II stopnia	kultura i literatura angielskiego obszaru językowego	---	stacjonarne
filologia angielska	II stopnia	kultura – media – translacja	---	stacjonarne
filologia angielska	II stopnia	nauczycielska	---	stacjonarne
filologia angielska	II stopnia	tłumaczeniowa z językiem arabskim	---	stacjonarne
filologia angielska	II stopnia	tłumaczeniowa z językiem niemieckim	---	stacjonarne
filologia angielska	II stopnia	tłumaczeniowa z językiem chińskim	---	stacjonarne
filologia angielska	I stopnia	język biznesu	---	niestacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowa z językiem chińskim	---	niestacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowa z językiem hispańskim	---	niestacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowa z językiem japońskim	---	niestacjonarne
filologia angielska	II stopnia	kultura – media – translacja	---	niestacjonarne
filologia angielska	II stopnia	nauczycielska	---	niestacjonarne
filologia angielska	II stopnia	specjalistyczne odmiany języka angielskiego	---	niestacjonarne
filologia angielska	II stopnia	tłumaczeniowa	---	niestacjonarne
komunikacja promocyjna	I stopnia	komunikacja promocyjna	---	stacjonarne

i kryzysowa				
komunikacja promocyjna i kryzysowa	I stopnia	rzecznik prasowy	---	stacjonarne
komunikacja promocyjna i kryzysowa	I stopnia	negocjacje kryzysowe	---	stacjonarne
międzynarodowe studia polskie	II stopnia	doradztwo kulturowe	---	stacjonarne
międzynarodowe studia polskie	II stopnia	publicystyka kulturowa	---	stacjonarne
międzynarodowe studia polskie	II stopnia	translatoryka	---	stacjonarne
informacja w instytucjach e-społeczeństwa	I stopnia		---	stacjonarne
kultury mediów	I stopnia	nowe media	---	stacjonarne

3. Do rozpoczęcia roku akademickiego 2011/2012 ukończono prace związane z dostosowaniem programów kształcenia na kierunkach do wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji. Większość z niedawno zmodyfikowanych programów nie wymagała dokonania głębokich korekt czy też gruntownej przebudowy modelu studiów. Stąd na większości kierunków nie było potrzeby dokonywania modyfikacji realizowanych programów kształcenia. Część z nowych kierunków, tj. kultury mediów czy międzynarodowe studia polskie zostały uruchomione dopiero w roku 2013/2014, dlatego weryfikacja programów kształcenia możliwa będzie dopiero w przyszłości.

4. Korekta programów kształcenia na poszczególnych kierunkach dotyczyła najczęściej modyfikacji programów i modułów składających się na specjalności zawodowe, co pozwala skutecznie dostosowywać kierunek do dynamicznej i nie zawsze stabilnej rzeczywistości.

- Na kierunku informacja naukowa i bibliotekoznawstwo zmodyfikowano moduły *zarządzanie zbiorami* oraz *statystyka biblioteczna*. Zmieniono również proporcję godzin kontaktowych przewidzianą dla poszczególnych form kształcenia. Wprowadzone zmiany dotyczyły likwidacji modułów przewidzianych dla przyszłych nauczycieli-bibliotekarzy, które zgodnie z zarządzeniem 125/2013 rektora UŚ w sprawie *zasad organizowania i prowadzenia kształcenia nauczycieli na studiach wyższych prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach* powinny odbywać się w ramach tzw. „bloku kształcenia na-

uczycielskiego” w Centrum Kształcenia Ustawicznego UŚ. Proponowane zmiany zostały przyjęte przez radę wydziału na posiedzeniu 20 maja 2014 r.

- Na kierunku filologia polska dokonano gruntownej modernizacji programów kształcenia na dwóch specjalnościach: edytorstwo i reakcja tekstu (na studiach stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia) oraz dziennikarstwo i komunikacja kulturowa (na studiach stacjonarnych pierwszego i drugiego stopnia). W ramach modyfikacji ustalono nowy program specjalności oraz opracowano nowe opisy modułów. Jednocześnie w ramach modułów tzw. kierunkowych postanowiono zrównoważyć dysproporcję pomiędzy przedmiotami literaturoznawczymi i językoznawczymi oraz zdecydowanie poszerzyć ofertę zajęć do wyboru.
- Na kierunku filologia germańska dokonano zmian w planach nauczania w zakresie specjalności: nauczycielskiej, literatury i kultury niemieckiego obszaru językowego oraz tłumaczeniowej w zakresie języków specjalistycznych (zmiany te dotyczyły studiów pierwszego i drugiego stopnia):
  - uzupełniono treści nauczania gramatyki na studiach magisterskich w ramach modułu *praktyczna nauka języka niemieckiego*
  - zmieniono zasady przeprowadzania egzaminu ustnego sprawdzającego umiejętność konwersacji i znajomość słownictwa
  - przyjęto zmodyfikowany i dostosowany do problemów językowych studentów program realizacji *języka pisanego*
  - przyjęto zmodyfikowany program w ramach modułu *praktyczna nauka języka niemieckiego* w zakresie leksyki
  - dokonano analizy poziomu kandydatów wg osiągniętych na maturze wyników, co pozwoliło na staranne opracowanie „testu poziomującego” po pierwszym semestrze

5. W trakcie roku akademickiego 2013/2014 zostały uruchomione nowe specjalności:

- Na kierunku filologia angielska na studiach pierwszego stopnia utworzono dwie nowe specjalności: tłumaczeniową z językami Indii oraz: tłumaczeniową z językiem chińskim. Przy opracowywaniu specjalności uwzględniono zainteresowanie kandydatów kulturą Azji, a także współpracę gospodarczą z krajami Dalekiego Wschodu (przede wszystkim zapotrzebowanie na specjalistów posługujących się tymi językami).
- W roku akademickim 2013/2014 uruchomiono nowy kierunek na studiach I stopnia: kultury mediów oraz studia drugiego stopnia: międzynarodowe studia polskie.

6. W roku akademickim 2013/2014 na Wydziale Filologicznym nie przewidziano kierunków do wygaszenia, jednakże postanowiono zamknąć następujące specjalności:

kierunek	poziom	specjalność	program	forma
filologia polska	II stopnia	język i literatura polska w świecie	---	stacjonarne
filologia polska	I stopnia	promocja kultury w regionie	specj. kontynuowana po zlikwidowanym Ośr. Dyd. UŚ w Rybniku	stacjonarne
komunikacja promocyjna i kryzysowa	I stopnia	rzecznik prasowy	---	stacjonarne
filologia angielska	II stopnia	specjalistyczne odmiany języka angielskiego	---	niestacjonarne
filologia angielska	I stopnia	tłumaczeniowy z językiem hiszpańskim	---	niestacjonarne

7. W roku akademickim przeprowadzone zostały również prace, które pozwoliły na uruchomienie od roku 2014/2105 nowych specjalności oraz nowych kierunków i form studiów: W roku akademickim 2013/2014 pojęto decyzję o uruchomieniu następujących kierunków i specjalności na Wydziale Filologicznym:

kierunek	poziom	specjalność	program	forma
filologia polska	II stopnia	nauczanie polonistyczne wśród cudzoziemców	---	stacjonarne
międzynarodowe studia polskie	I stopnia	kultura i komunikacja w biznesie	---	stacjonarne
międzynarodowe studia polskie	I stopnia	kultura i komunikacja w turystyce	---	stacjonarne
międzynarodowe studia polskie	I stopnia	kultura i komunikacja w dyplomacji	---	stacjonarne
mediteranistyka	I stopnia	---	---	stacjonarne
sztuka pisania	I stopnia	---	---	stacjonarne
kultury mediów	II stopnia	kultury wizualne	---	stacjonarne
kultury mediów	II stopnia	estetyka wizualności	---	stacjonarne
kultury mediów	II stopnia	publicystyka nowomedierna	---	stacjonarne
kultury mediów	II stopnia	widowiska kulturowe	---	stacjonarne

kultury mediów	II stopnia	komunikacja medialna	---	stacjonarne
komunikacja promocyjna i kryzysowa	I stopnia	doradztwo wizerunkowe i rzecznikostwo		stacjonarne
komunikacja promocyjna i kryzysowa	II stopnia	---	---	stacjonarne
filologia angielska	II stopnia	język biznesu	---	niestacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	estetyka miasta	---	stacjonarne
kulturoznawstwo	II stopnia	estetyka miasta	---	niestacjonarne

Na kierunku filologia germańska rozpoczęto prace związane z uruchomieniem specjalności tłumaczeniowej w zakresie języka prawniczego i ekonomicznego na studiach stacjonarnych drugiego stopnia. Postanowiono jednak rekrutację na specjalność rozpocząć dopiero w roku akademickim 2015/2016.

8. Wydział Filologiczny jako jeden z nielicznych w Polsce posiada uprawnienia do nadawania stopnia doktora oraz doktora habilitowanego w czterech dyscyplinach nauk humanistycznych.

Od ponad dwudziestu lat na wydziale prowadzone są studia trzeciego stopnia, Studia doktoranckie na Wydziale Filologicznym obejmują obszar nauk humanistycznych w czterech dyscyplinach naukowych: literaturoznawstwo, językoznawstwo, kulturoznawstwo, bibliologia i informatologia. W roku akademickim 2013/2014 w studiach doktoranckich uczestniczyło 300 słuchaczy: 240 w trybie stacjonarnym i 60 w trybie studiów niestacjonarnych.

dyscyplina	studia stacjonarne				studia niestacjonarne			
	rok I	rok II	rok III	rok IV	rok I	rok II	rok III	rok IV
literaturoznawstwo	24	25	25	32	5	5	11	12
językoznawstwo	14	21	18	23	5	2	3	4
kulturoznawstwo	10	8	10	16	4	1	1	3
bibliologia i inf.	5	4	3	2	2	2	0	0

9. W ofercie dydaktycznej Wydziału Filologicznego w roku 2013/2014 znajdowało się dziesięć kierunków studiów podyplomowych:

kierunek studiów podyplomowych	specjalność
komunikacja perswazyjna: reklama, public relations, promocja polityczna	---
negocjacje kryzysowe	negocjator służb mundurowych
komunikacja językowa i praktyczna stylistyka	---
kwalifikacyjne filologii polskiej dla absolwentów kierunków humanistycznych	
kwalifikacyjne bibliotekoznawstwa i informacji	---
sztuka retoryki i kreowanie wizerunku dla prawników	---
kwalifikacyjne logopedii i medialnej emisji głosu	logopedia
kwalifikacyjne logopedii i medialnej emisji głosu	surdologopedia
kwalifikacyjne logopedii i medialnej emisji głosu	neurologopedia
gerontologopedia	---
włączenie cyfrowe i społeczne: strony internetowe, audiodeskrypcja, multimedia	---
podyplomowe studia dla tłumaczy języka angielskiego	---

IV

System weryfikacji efektów kształcenia

1. System weryfikacji efektów kształcenia polega na planowym zdawaniu egzaminów i uzyskiwaniu zaliczeń z modułów przewidzianych w programie studiów jako obowiązkowe oraz z modułów do wyboru dla właściwego semestru studiów. Zasady oceniania studentów określa zatwierdzony uchwałą Senatu UŚ obowiązujący: *Regulamin Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach* (Rozdz. IV *Egzaminy i zaliczenia*), gdzie ustalone zostały tryb i zasady oceniania (par. 19-22), skala ocen (par. 23), sposób odwołań od oceny (par. 24) oraz zasady powtarzania przedmiotu lub semestru (par. 25-27). Zasady dotyczące oceniania doktorantów określa *Regulamin Studiów Doktoranckich w Uniwersytecie Śląskim* (Rozdz. V *Zaliczanie studiów doktoranckich*). Zasady oceniania na studiach podyplomowych określa *Regulamin Studiów Podyplomowych w Uniwersytecie Śląskim* (par. 13-16).

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia zawartych w opisie modułu określone są w sylabusach. Ponieważ „karta kierunku” uruchomiona została dopiero w ostatnim czasie, jednostki koordynujące proces kształcenia na kierunku informacja na temat studiów publikują zazwyczaj na swoich stronach internetowych. Tam też, obok programu studiów, opisu modu-

łów zamieszczany był „katalog rygorów”, dzięki któremu student miał możliwość zapoznania się z planami poszczególnych sesji egzaminacyjnych.

Do obowiązków nauczyciela akademickiego należy powiadomienie na początku zajęć o wymogach i warunkach weryfikacji efektów kształcenia (np. listą obowiązujących lektur, przewidzianymi pomocniczymi procedurami kontrolnymi itp.), przeprowadzenie egzaminu lub zaliczenia w zakresie ustalonym w opisie modułu i w sposób przewidziany w sylabusie, powiadomienie studenta o uzyskanym wyniku, wypełnienie właściwej dokumentacji (indeksu i protokołu), zachowanie do końca semestru wykazu pytań (w przypadku pracy pisemnej np. arkusza testu)

Przyjęte zasady obowiązujące na całym wydziale są realizowane w różny sposób. Różnice wynikają przede wszystkim z ilości studentów na roku oraz ilości pracowników zaangażowanych w proces weryfikacji efektów. Na kierunkach o niewielkiej liczbie studentów za weryfikację efektów odpowiada zazwyczaj jedna osoba. Liczniejsze kierunki wymagają jednak nieco bardziej systemowych rozwiązań.

Na kierunkach prowadzonych przez Instytut Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych przyjęto zasadę, że monitorowaniem weryfikacji efektów kształcenia modułów w ramach procesu kształcenia zajmują się kierownicy zakładów (opieka merytoryczna), koordynatorzy modułów oraz zespół koordynatorów ds. sylabusów i modułów, do zadań których należy nadzór nad realizacją efektów oraz monitorowanie sposobu ich weryfikacji.

Najbardziej zaawansowane i najdokładniejsze rozwiązania przyjął KZZJK na kierunku filologia angielska, który oprócz analizy sposobów weryfikacji efektów kształcenia określił możliwie precyzyjnie kryteria oceny. Wszystkie przyjęte przez kierunkowy zespół sylabusy zawierały precyzyjny sposób ustalania oceny końcowej modułu, a szczegółowe kryteria oceny były opisane w stosownej rubryce formularza. W przypadku testów i egzaminów pisemnych podano próg zaliczenia 65%, a w przypadku innych form weryfikacji kryteria brane pod uwagę przy ocenie były jasno określone, z uwzględnieniem oczekiwanych efektów kształcenia.

Pomimo różnego stopnia zaawansowania oraz przyjęcia różnych rozwiązań wysoki wynik studenckiej *ankiety oceny zajęć dydaktycznych* zwłaszcza w pkt. 5: „kryteria oceny” świadczy o braku poważniejszych zastrzeżeń do przyjętych i stosowanych na poszczególnych kierunkach metod.

2. W roku akademickim 2013/2014 po raz pierwszy zastosowano zmodyfikowane przepisy dotyczące dyplomowania. Nowe zasady objęły dotychczas tylko studentów kończących dwuletnie studia magisterskie uzupełniające. Na trzyletnich studiach pierwszego stopnia nowa forma dyplomowania zacznie obowiązywać w roku 2014/2015. Na Wydziale Filologicznym

sposób przeprowadzenia egzaminu magisterskiego określają: *Regulamin studiów w Uniwersytecie Śląskim* oraz uchwalony 11 grudnia 2012 r. przez radę wydziału *Regulamin dyplomowania na Wydziale Filologicznym*.

3. Monitorowanie efektów kształcenia w ramach praktyk: za właściwy przebieg praktyk odpowiada powoływany dla każdego kierunku i każdej specjalności opiekun praktyki. Do obowiązków opiekuna należy wyposażenie studentów w odpowiednie skierowanie oraz weryfikacja jakości odbytej praktyki (najczęściej stosowanym sposobem jest prowadzenie przez studenta dziennika praktyk). W wielu wypadkach, kiedy wykonywany przez studenta zawód lub działalność społeczna pokrywa się z efektami kształcenia zdefiniowanymi dla danego kierunku, zaliczenie praktyki odbywa się na podstawie przedstawionej przez studenta dokumentacji.

V

Zapewnienie jakości kadry dydaktycznej

1. Za dobór kadry naukowej prowadzącej zajęcia odpowiadają dyrektorzy instytutów lub kierownicy katedr, którym powierzone została koordynowanie kształcenia na kierunku. Odpowiednie przygotowanie o wysoką jakość gwarantują prowadzone w jednostkach badania naukowe, które bardzo ściśle pokrywają się z obszarem kształcenia prowadzonym na kierunku.

- kierunek filologia angielska powierzony został dwóm jednostkom: Instytutowi Języka Angielskiego oraz Instytutowi Kultur i Literatur Anglojęzycznych
- kierunek filologia koordynują Instytut Filologii Wschodniosłowiańskiej i Instytut Filologii Romańskiej i Translatoryki
- kierunek filologia germańska nadzoruje Instytut Filologii Germańskiej
- kierunek filologia słowiańska koordynuje Instytut Filologii Słowiańskiej
- kierunek filologia klasyczna powierzony został Katedrze Filologii Klasycznej
- kierunek mediteranistyka powierzony został Katedrze Filologii Klasycznej
- kierunek sztuka pisania nadzoruje Instytut Nauk o Literaturze Polskiej
- kierunek komunikacja promocyjna i kryzysowa koordynuje Instytut Języka Polskiego przy współpracy z Instytutem Nauk o Literaturze Polskiej
- kierunek informacja naukowa i bibliotekoznawstwo nadzoruje Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej

- kierunek informacja w instytucjach e-społeczeństwa nadzoruje Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej
- kierunek kulturoznawstwo koordynuje Instytut Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych
- kierunek kultury mediów koordynuje Instytut Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych
- kierunek filologia polska koordynują: Instytut Nauk o Literaturze Polskiej, Instytut Języka Polskiego, Katedra Dydaktyki Języka i Literatury Polskiej, Katedra Literatury Porównawczej, Katedra Międzynarodowych Studiów Polskich
- kierunek międzynarodowe studia polskie koordynuje Katedra Międzynarodowych Studiów Polskich

Do poprowadzenia zajęć wymagających wiedzy specjalistycznej lub wiedzy praktycznej dyrektor instytutu lub kierownik katedry może zatrudnić osobę niezwiązaną z uniwersyte-tem.

Obsada lektoratów z języków obcych zlecona jest Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ, natomiast zajęcia z wychowania fizycznego studenci są zobowiązani odbywać w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UŚ.

Stan osobowy oraz kwalifikacji kadry naukowo-dydaktycznej na wydziale pozwala z nawiązką zapewnić minimum kadrowe dla każdego z prowadzonych kierunków. W roku akademickim 2013/2014 na Wydziale Filologicznym zatrudnionych było w ramach umowy lub mianowania: 51 pracowników naukowo-dydaktycznych z tytułem profesora, 97 pracowników z stopniem doktora habilitowanego, 259 doktorów oraz 109 magistrów.

2. Ocena kompetencji kadry naukowo-dydaktycznej dokonywana jest na podstawie informacji o działalności naukowej, dydaktycznej i organizacyjnej. Nie rzadziej niż raz na dwa lata pracownik naukowo-dydaktyczny poddawany jest *okresowej ocenie pracowniczej*. Zasady przeprowadzenia oceny reguluje rozdz. XXVIII Statutu Uniwersytetu Śląskiego. Oceny pracownika naukowo-dydaktycznego, dydaktycznego lub naukowego dokonuje komisja powołana przez radę wydziału. Oceny pracownika z tytułem profesora dokonuje komisja powołana przez rektora UŚ nie rzadziej niż raz na cztery lata.

W trakcie oceny uwzględnia się: opinię bezpośredniego przełożonego (kierownika zakładu lub kierownika katedry), stosunek do obowiązków w zakresie kształcenia studentów i doktorantów, postęp w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, dorobek naukowy i dydaktyczny pracownika.

Istotną część oceny okresowej pracownika stanowi wynik *studenckiej ankiety oceny zajęć dydaktycznych*. W roku akademickim na Wydziale Filologicznym przeprowadzono 480 ankiet, rozdano studentom 6218 kwestionariuszy, średnia wszystkich ocen zajęć dydaktycznych wyniosła 4,478 (najniższa uzyskana ocena wynosiła: 2,43, a najwyższa uzyskana ocena wynosiła: 4,98).

Pracownik, który uzyskał wyjątkowo niską ocenę z ankiety studenckiej jest zobowiązany do udzielenia wyjaśnień dziekanowi wydziału. W takiej sytuacji zaleca się również przeprowadzenie hospitacji zajęć o charakterze kontrolnym oraz powtórnej ankiety w następnym semestrze.

W roku akademickim okresowej ocenie poddanych zostało 182 pracowników. 174 osoby uzyskały ocenę pozytywną. 5 osób otrzymało ocenę pozytywną warunkową. 3 osoby zostały ocenione negatywnie.

VI

Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia

1. Dla zapewnienia wsparcia studentów w procesie kształcenia na każdym roku każdego kierunku powołuje się spośród nauczycieli akademickich opiekuna roku na cały okres studiów. Zadaniem opiekuna roku jest udzielenie studentom pierwszych lat niezbędnych informacji, a w późniejszym czasie utrzymywanie stałego kontaktu ze studentami i pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów. Poza kontaktem z opiekunem roku każdy student ma możliwość indywidualnego spotkania z nauczycielem akademickim w trakcie obowiązkowego cotygodniowego dyżuru (konsultacji). Terminy oraz miejsce dyżurowania pracowników są udostępniane studentom na tablicy ogłoszeń oraz są publikowane na stronach internetowych większości Instytutów lub katedr.

Działaniem istotnie wspierającym jakość kształcenia jest bardzo mocno zakorzeniony w tradycji Wydziału Filologicznego naukowy ruch studencki. Nad każdym kołem naukowymi opiekę merytoryczną sprawuje nauczyciel akademicki (zdarza się, że w spotkaniach kół naukowych stale uczestniczy większa grupa pracowników oraz doktorantów). Sposób współpracy, realizacji projektów i stopień zaangażowania nauczycieli akademickich wielokrotnie ma charakter ponadnormatywny.

2. Publiczny dostęp do kompletu aktualnych informacji na temat: prowadzonych w jednostce dydaktycznej kierunków i specjalności wraz z sylwetkami absolwentów, uzyskiwanymi kwa-

lifikacjami i możliwościami zatrudnienia; kryteriów i zasad rekrutacji; programów studiów i zasad ich realizacji oraz organizacji bieżącego roku akademickiego, zapewnia publikacja na stronach internetowych Instytutów i katedr prowadzących poszczególne kierunki. Na stronach internetowych Instytutów lub katedr (oprócz „tradycyjnych” tablic ogłoszeń) zamieszczane są również bieżące harmonogramy zajęć, których zgodność i poprawność opiniowana jest przez dziekana Wydziału Filologicznego oraz Wydziałową Radę Samorządu Studenckiego. Pozytywna opinia, odnotowana w formie podpisu i pieczęci na wywieszonych w gablotach arkuszach, jest podstawowym warunkiem dopuszczenia harmonogramu zajęć do realizacji.

3. Najpoważniejszym problemem stała się sytuacja związana z możliwościami organizacji zajęć w odpowiedniej ilości i odpowiednio przygotowanych pomieszczeniach dydaktycznych. Ilość studentów uczęszczających na różnorodne zajęcia w ramach coraz większej liczby kierunków wyczerpały możliwości zabytkowego budynku przy pl. Sejmu Śląskiego 1 w Katowicach. Na niektórych kierunkach w związku z tym zajęcia odbywają się od godziny 8.00 do godziny 19.30. Część zajęć w mniej licznych grupach (seminariów lub zajęć laboratoryjnych) odbywa się w gabinetach zakładowych.

Obecnie Wydział Filologiczny korzysta z budynków znajdujących się w Sosnowcu i w Katowicach oraz w Ośrodku Dydaktycznym w Rybniku. Jakość nowoczesnych budynków, którymi dysponuje Wydział Filologiczny w części sosnowieckiej, nie budzi zastrzeżeń, podobnie jak nie budziły ich warunki zapewniane przez Ośrodek Dydaktyczny UŚ w Rybniku.

W budynkach części sosnowieckiej Wydział Filologiczny ma do dyspozycji 44 sale seminaryjne o łącznej liczbie miejsc 1258 miejsc; 14 sal wykładowych, które są w stanie pomieścić naraz 1072 osoby; czterema nowoczesnie wyposażonymi laboratoriami językowymi (każda na 25 stanowisk) i trzema pracowniami komputerowymi. Ponadto do dyspozycji pozostaje sala Rady Wydziału o standardowej liczbie 176 miejsc (z możliwością dostawienia dodatkowych miejsc). W części sosnowieckiej Wydział Filologiczny dysponuje oprócz nowoczesnego budynku przy ul. gen. Stefana Grota-Roweckiego 5 obiektem ulokowanym przy ul. Żytniej 10, w którym korzysta z 14 sal, w tym: 1 auli na 127 miejsc, 1 laboratorium językowym na 14 miejsc oraz 12 salami dydaktycznymi o łącznej liczbie 362 miejsca.

Nieco inaczej wygląda sytuacja najstarszego budynku, w którym mieści się katowicka część Wydziału Filologicznego. Wydział dysponuje tutaj 43 pomieszczeniami dydaktycznymi, które są w stanie pomieścić jednocześnie 1731 osób. Część zajęć o charakterze seminaryjnym odbywana jest ponadto w gabinetach zakładowych. Historyczny budynek, pomimo niedogodności, jest jednak stale dostosowywany do potrzeb dydaktycznych (w ostatnich la-

tach przeprowadzono gruntowne remonty elewacji, części sal ćwiczeniowych oraz doposażono budynek w niezbędnym sprzęt).

W ostatnim czasie wykonano m.in.:

- Całkowity remont czytelnicy ogólnej, lektorium klasycznego wraz z wymianą mebli.
  - Przeniesiono do nowego pomieszczenia czytelnicy czasopism wraz z magazynem (w najbliższym czasie zaplanowana jest wymiana mebli bibliotecznycy)
  - Wykonano gruntowny remont czterech pomieszczeń administracyjnych katowickiej części biblioteki wydziałowej wraz z wymianą podstawowego wyposażenia.
  - Przekształcono pomieszczenia po gabinecie prodziekanów Wydziału Filologicznego w salę audiowizualną.
  - Przebudowano i przystosowano salę dydaktyczną przekazaną do dyspozycji Katedrze Filologii Klasycznej w przyziemiu budynku.
  - Usytuowaną w przyziemiu w pomieszczeniach po dawnej kuchni przygotowano nowoczesną salę dydaktyczną dla podyplomowych studiów logopedii. Sala została zaopatrzona w profesjonalne wyposażenie logopedyczne. Pomieszczenie to służy również studiom I i II stopnia kierunków prowadzonych w katowickiej części wydziału.
  - Wyposażono w nowe meble dydaktyczne i przekształcono dwie sale (401 i 403) w sale audiowizualne.
  - Wykonana została całkowita wymianę mebli i sprzętu komputerowego (25 stanowisk), przy jednoczesnym wykonaniu nowej sieci logicznej i dedykowanej w pracowni komputerowej 422.
  - Przekonstruowano w dwie sale dydaktyczne pomieszczenie 502 (obecnie 502 i 502a); pomieszczenia zostały wyremontowane.
  - Przeniesiono do pomieszczeń po dawnej czytelnicy czasopism i magazynu podręcznego biblioteki wydziałowej Szkoły Języka i Kultury Polskiej. Dawne pomieszczenia zajmowane przez Szkołę Języka i Kultury Polskiej przejęto na rzecz zajęć dydaktycznych. W części pomieszczeń została ulokowana Katedra Międzynarodowych Studiów Polskich.
  - Dokonano wymiany instalacji elektrycznej w katowickiej sali Rady Wydziału. Ponadto sala ta – spełniająca rolę auli konferencyjnej i dydaktycznej została wyposażona w sprzęt nagłośnieniowy oraz w nowoczesny sprzęt multimedialny.
- Poza tymi pracami (zrealizowanymi lub realizowanymi) w najbliższym czasie przewidziano następujące prace remontowe i inwestycyjne:
- Przekształcenie byłego bufetu w przyziemiu w salę dydaktyczną oraz wyposażenie tej sali w sprzęt multimedialny.

- Modernizację sal wykładowych: 107, 208 i 316.
- Rozbudowę sieci logicznej łącznie z siecią dedykowaną katowickiego budynku.
- Modernizację korytarzy (od parteru do czwartego piętra) oraz wyposażenie ich w kanapy.
- Przebudowę jednego z pomieszczeń sanitarnych w nową salę dydaktyczną (426)
- Przebudowę i dostosowanie do potrzeb studentów korytarzy w przyziemiu.

Pomimo konieczności dostosowywania historycznego budynku do potrzeb dydaktycznych, niewątpliwie największym walorem lokalizacji przy placu Sejmu Śląskiego 1 jest kilkusetmetrowa odległość do trzech największych, w tym dwóch najnowocześniejszych bibliotek w regionie (Biblioteki Śląskiej, głównej siedziby Miejskiej Biblioteki Publicznej w Katowicach, Centrum Informacji Naukowej i Biblioteki Akademickiej). Budynek przy placu Sejmu Śląskiego 1 ulokowany jest ponadto w ścisłym centrum administracyjno-kulturalnym Katowic, a zarazem w pobliżu centrum komunikacyjnego.

VII

W roku akademickim 2013/2014 systematycznie uzupełniane były przez jednostki nadzorujące proces dydaktyczny informacje i sposób ich udostępniania studentom. Oprócz standardowych tablic ogłoszeniowych rozmieszczonych obok pomieszczeń dziekanatowych i w pobliżu sekretariatów instytutów i katedr większość istotnych informacji (dyżury pracowników, harmonogramy zajęć, oferty specjalności, tematy seminariów, katalogi programów kształcenia, moduły kształcenia) zamieszczone są na stronach internetowych poszczególnych jednostek wewnętrznych:

- filologia polska (studia stacjonarne I i II stopnia):

<http://www.polonistyka.us.edu.pl> <http://www.inolp.us.edu.pl>

- filologia polska (studia niestacjonarne):

<http://www.fil.us.edu.pl/ijp/index.php?s=logopedia>

- komunikacja promocyjna i kryzysowa:

<http://www.fil.us.edu.pl/ijp>

- kulturoznawstwo (studia stacjonarne i niestacjonarne):

<http://www.inok.us.edu.pl/>

- informacja naukowa i bibliotekoznawstwo (studia stacjonarne i niestacjonarne):

<http://ibin.us.edu.pl/studia/dzienne.html>

– filologia klasyczna

<http://www.kfk.us.edu.pl/>

– filologia angielska (studia stacjonarne i niestacjonarne):

<http://ija.us.edu.pl/> oraz <http://www.ikila.us.edu.pl/>

– filologia germańska

<http://ifg.us.edu.pl/>

– filologia słowiańska

<http://www.slaw.us.edu.pl/>

– filologia:

<http://www.ifw.fils.us.edu.pl/> oraz <http://ifr.us.edu.pl/index2.php>

– studia doktoranckie:

http://www.fil.us.edu.pl/index_doktoranckie.php?s=start

– studia podyplomowe kwalifikacyjne logopedii i medialnej emisji głosu

<http://logopedia.us.edu.pl/>

– kwalifikacyjne studia podyplomowe bibliotekoznawstwa i informacji naukowej

<http://ibin.us.edu.pl/studia/podyplomowe/biblio.html>

– podyplomowe studia retoryka i kreowanie wizerunku dla prawników

<http://www.fil.us.edu.pl/retoryka/>

– podyplomowe studia tłumaczy języka angielskiego

<http://ija.us.edu.pl/index.php?k=135&lang=pl>

– studia podyplomowe negocjacji kryzysowych

<http://www.negocjacje.us.edu.pl/index.php?go=2>

– podyplomowe studia kwalifikacyjne nauczania kultury polskiej i języka polskiego jako obcego

http://sjikp.us.edu.pl/kursy_k/edycja_niemcy.php

Informacje udostępniane studentom na stronach internetowych poszczególnych instytutów i katedr były w chwili przeprowadzonego przeglądu w uzupełnianie. W kilku wypadkach zdecydowano się na gruntowną przebudowę strony, uznając ich dotychczasowy kształt za niewystarczający. Dotychczas:

- Gruntownie przebudowana została strona Instytutu Nauk o Kulturze i Studiów Interdyscyplinarnych
  - Gruntownie przebudowana została strona internetowa Instytutu Nauk o Literaturze Polskiej, na której publikowane były materiały dotyczące filologii polskiej
  - Przygotowano całkowicie nową stronę polonistyka.us.eu.pl o obsługi studiów filologia polska
  - Stale uzupełniana i modyfikowana jest również główna strona Wydziału Filologicznego
- Z bardzo dobrym skutkiem niektóre z kierunków posługują się „oficjalnymi profilami” na popularnych portalach społecznościowych. Stwierdzono m.in. że jest to najprostszy i najszybszy sposób ogłaszania spraw bieżących tj. zmiany w harmonogramie, spotkania ze studentami, informacje o spotkaniach lub przedsięwzięciach naukowych, informacje o godzinach dziekańskich itp.

W roku 2013/2014 przedstawiciele Wydziałowej Rady Samorządu Studentów przeprowadzili bardzo dokładny przegląd wszystkich stron obsługujących poszczególne kierunki studiów. Wyniki swoich badań przedstawili paniom prodziekan ds. studenckich i kształcenia, części dyrektorów instytutów, pełnomocnikowi dziekana ds. jakości kształcenia. Wyniki swoich badań przedstawiciele samorządu zaprezentowali również podczas posiedzenia WZJK. Według przedstawicieli samorządu większość stron nie oferowała kompletu dokumentów lub zostały one opublikowane w sposób trudno dostępny. Bardzo pozytywnie ocenili natomiast zastosowanie profili społecznościowych wykorzystywanych jako swoista wirtualna tablica ogłoszeń. Jako przykład bardzo skutecznego przekazywania informacji i stałego kontaktu ze studentami wskazali przede wszystkim oficjalny profil filologii polskiej.

Pod koniec roku 2013/2014 został opracowany i uruchomiony projekt karty kierunku, która będzie główną platformą gromadzącą wszystkie materiały dotyczące studiów. Od tego czasu rozpoczęły się intensywne prace wszystkich odpowiedzialnych za wypełnienie „karty” zespołów. Przewidywany koniec prac nad uzupełnieniem kart kierunku to koniec roku 2014.

VIII

Główną formą pozyskiwania informacji na temat oceny efektów kształcenia przez przedstawicieli rynku pracy są opinie i oceny formułowane przez pracodawców, z którymi podpisane zostało porozumienie w sprawie odbywania studenckich praktyk zawodowych lub studenckich praktyk pedagogicznych. Opinię i ocenę weryfikującą efekty kształcenia w ramach prak-

tyki wystawia opiekun wyznaczony przez instytucję przyjmującą studenta-praktykanta. Zasady opiniowania i oceny określa *Regulamin studenckich praktyk zawodowych na Wydziale Filologicznym UŚ*.

– Do celów monitorowania losów i zawodowych karier absolwentów na Uniwersytecie Śląskim powołane zostało Biuro Karier, które od bieżącego roku akademickiego zostało wyodrębnione jako samodzielna jednostka administracyjna. Do zadań biura należy prowadzenie analiz umożliwiających określenie zależności między kierunkami studiów a karierą ich absolwentów, monitorowanie i analiza rynku pracy w celu ukształtowania pożądanego profilu kształcenia; do zadań należy również opracowanie kompletnej bazy ofert pracy, staży i praktyk dla studentów i absolwentów UŚ oraz stały monitoring i rozpowszechnianie informacji na temat rynku pracy. (zakres działań określa: Zarządzenie nr 140 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 26 września 2012 r. w sprawie zmian w administracji ogólnouczelnianej). Niestety, część zespołów kierunkowych, która otrzymała wyniki ankiet przeprowadzonych przez Biuro Karier bardzo krytycznie oceniła dostarczone informacje. Zespoły podkreślały, że ilość respondentów, jaka wzięła udział w badaniu, nie pozwala na włączenie materiałów do badań całościowych. Co więcej, część zespołów, która przeprowadziła własneankiety, których celem było uzyskanie opinii absolwentów kierunków prowadzonych przez wydział, zauważyła duże rozbieżności w odpowiedziach na często te same pytania (w roku akademickim 2013/2014 część zespołów kierunkowych skorzystała z arkusza przygotowanego do „badania poziomu satysfakcji” po ukończonych studiach i przeprowadziła ankietę podczas spotkania ze studentami kończącymi studia pierwszego stopnia).

- Jedną z najpowszechniej formułowanych przez kierunkowe zespoły krytycznych opinii jest uwaga dotycząca utrudnionego dostępu do kompletu danych zawartych w usos niezbędnych np. do przeprowadzenia rzetelnej analizy wyników sesji egzaminacyjnej. Bardzo często przewodniczący zespołów podkreślali, że upoważniony do obsługi usos pracownik administracji ma większe uprawnienia niż odpowiedzialny za nadzór nad działalnością dydaktyczną instytutu dyrektor. Tę sprawę uznano za jedną z najistotniejszych i najpilniejszych do rozwiązania na początku następnego roku akademickiego.

- Jednym z najpilniejszych działań WZJK powinno być doprecyzowanie oraz ustalenie standardów przeprowadzanych przez kierunkowe zespoły corocznej oceny efektów kształcenia. Bardzo zróżnicowany stopień wnikliwości dokonanych analiz (od szczegółowych do bardzo lakonicznych) jest efektem nieprecyzyjnych informacji, jakie zostały przekazane zespołom. Bardzo ogólnikowy dokument z wytycznymi do oceny efektów kształcenia rekomendowany przez Uczelniany Zespół Jakości Kształcenia nie ma (nie taka jest jego rola) charakteru in-

struktażowego. Co więcej, taki instruktaż bardzo trudno jest znaleźć w publikacjach na temat jakości kształcenia. Ogromne różnice w sposobie oceniania efektów kształcenia przez poszczególne zespoły świadczy o bardzo różnym sposobie interpretowania konieczności badań i powinno być pretekstem do wyrazistszego sformułowania oczekiwań wobec odpowiedzialne za kierunek jednostki. Działanie to na pewno wymaga również doprecyzowania zakresu obowiązków i kompetencji poszczególnych jednostek organizacyjnych wydziału. Nadzorujące proces dydaktyczny instytuty i katedry nie odpowiadają za dokumentowanie przebiegu procesu kształcenia oraz postępów studenta – to należy do obowiązku dziekanatów. Możliwość wypełnienia nałożonych ustawą o szkolnictwie wyższym obowiązków na pewno będzie więc wymagało doprecyzowania zasad współpracy pomiędzy instytutami i dziekanatem.

**Raport z oceny własnej Wydziału Informatyki i Nauki o
Materialach Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w
zakresie jakości kształcenia w roku akademickim
2013/2014**

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK.

Skład osobowy Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia (WZJK) Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach (WiNoM) Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na kadencję 2012-2016 powołany został w dniu 19.10.2012 r. na wniosek Dziekana Wydziału - Pani dr hab. prof. UŚ Danuty Stróż (WINM D-236-2012). Na Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia powołana została dr Bożena Łosiewicz z Instytutu Nauki o Materiałach. Pełny skład osobowy WZJK oraz Kierunkowych Zespołów Zapewniania Jakości Kształcenia (KZZJK) na poszczególnych kierunkach studiów (edukacja techniczno-informatyczna, informatyka, inżynieria biomedyczna, inżynieria materiałowa, mechatronika) w roku akademickim 2013/2014 opublikowany został na stronie WiNoM (www.wiinom.us.edu.pl/index.php/jakość_kształcenia).

Członkowie WZJK w roku akademickim 2013/2014:

- *Prodziekan ds. Dydaktycznych kierunków Edukacja Techniczno-Informatyczna, Mechatronika oraz Inżynieria Materiałowa:* dr hab. Władysław Skoneczny
- *Prodziekan ds. Dydaktycznych kierunków Informatyka oraz Inżynieria Biomedyczna:* dr Katarzyna Trynda
- *Kierownik ds. Studiów Doktoranckich – Inżynieria Materiałowa:* dr hab. prof. UŚ Marian Kupka
- *Kierownik ds. Studiów Doktoranckich – Informatyka:* dr hab. inż. prof. UŚ Mariusz Boryczka
- *Przewodniczący Kierunkowych Zespołów Zapewniania Jakości Kształcenia (KZZJK):*
  - *Edukacja Techniczno-Informatyczna:* dr hab. Dariusz Bochenek
  - *Informatyka:* dr Barbara Marszał-Paszek
  - *Inżynieria Biomedyczna:* dr Sebastian Stach
  - *Inżynieria Materiałowa:* dr Krystian Prusik
  - *Mechatronika:* dr Małgorzata Płońska
- *Członek wskazany przez WRSD spośród studentów studiów III stopnia:* mgr inż. Agnieszka Smółka, mgr Magdalena Szklarska
- *Członek wskazany przez WRSD spośród studentów I lub II stopnia lub jednolitych magisterskich:* inż. Piotr Kowalski
- *Obsługa administracyjno-biurowa:* mgr Agata Kołodziejczyk
- *Administrator witryny internetowej ds. jakości kształcenia:* mgr Wojciech Gurdziel

Skład KZZJK w roku akademickim 2013/2014 na kierunku Edukacja Techniczno-Informatyczna:

Przewodniczący: dr hab. Dariusz Bochenek

Członkowie: dr Aldona Zarycka

Członek wskazany przez WRSD spośród studentów I lub II stopnia lub jednolitych magisterskich: Damian Rodak

Skład KZZJK w roku akademickim 2013/2014 na kierunku Informatyka:

Przewodniczący: dr Barbara Marszał-Paszek

Członkowie: dr hab. inż. prof. UŚ Mariusz Boryczka, dr Ewa Magiera, dr Jarosław Zyguła, dr Aleksander Lamża, dr Rafał Skinderowicz, dr Miłosław Chodacki

Członek wskazany przez WRSD spośród studentów III stopnia: mgr Łukasz Smacki

Członek wskazany przez WRSD spośród studentów I lub II stopnia lub jednolitych magisterskich: Michalina Antos

Skład KZZJK w roku akademickim 2013/2014 na kierunku Inżynieria Biomedyczna:

Przewodniczący: dr Sebastian Stach

Członkowie: prof. zw. dr hab. inż. Zygmunt Wróbel, dr Małgorzata Gajos, dr Paweł Janik, dr Magdalena Tkacz

Członek wskazany przez WRSD spośród studentów I lub II stopnia lub jednolitych magisterskich: Marzena Bąk, Damian Senecki, Wiktoria Sapota

Skład KZZJK w roku akademickim 2013/2014 na kierunku Inżynieria Materiałowa:

Przewodniczący: dr Krystian Prusik

Członkowie: prof. zw. dr hab. Grzegorz Haneczok, prof. zw. dr hab. Józef Lełątko, dr hab. prof. UŚ Marian Kupka, dr hab. Małgorzata Karolus, dr Jacek Krawczyk, dr Maciej Zubko

Członek wskazany przez WRSD spośród studentów III stopnia: mgr inż. Karolina Dudek

Członek wskazany przez WRSD spośród studentów I lub II stopnia lub jednolitych magisterskich: Jarosław Józefowicz

Obsługa administracyjno-biurowa: mgr Beata Kunikowska

Skład KZZJK w roku akademickim 2013/2014 na kierunku Mechatronika:

Przewodniczący: dr Małgorzata Płońska

Członkowie: dr Joanna Korzekwa

Członek wskazany przez WRSD spośród studentów I lub II stopnia lub jednolitych magisterskich: Mateusz Ziółkowski, Łukasz Panek

2. Informacje o funkcjonowaniu SZJK w jednostce.

System Zapewniania Jakości Kształcenia (SZJK) w jednostce jest integralną częścią SZJK na Uniwersytecie Śląskim, który został wprowadzony w trosce o stałe podnoszenie jakości kształcenia. SZJK jest zbiorem wytycznych, zasad i procedur obejmujących wszystkie aspekty procesu kształcenia i obejmuje w szczególności następujące elementy:

- politykę i procedury zapewniania jakości kształcenia na Uczelni,
- zasady rekrutacji na studia,
- analizę i doskonalenie programów kształcenia,
- system weryfikacji zakładanych efektów kształcenia,
- zasady zapewnienia wysokiego poziomu kadry dydaktycznej,
- ocenę procesu kształcenia, w tym organizacji i warunków prowadzenia zajęć dydaktycznych,
- badanie opinii studentów, doktorantów i słuchaczy studiów podyplomowych o prowadzonych zajęciach dydaktycznych i obsłudze procesu kształcenia oraz opinii pracowników o warunkach kształcenia,
- badanie kariery zawodowej absolwentów w celu doskonalenia procesu kształcenia,
- badanie opinii pracodawców w zakresie przygotowania absolwentów do pracy zawodowej i wykorzystywanie ich w procesie tworzenia i doskonalenia programów kształcenia,

- zasady monitorowania, przeglądu i podnoszenia poziomu i jakości wyposażenia niezbędnego do nauki (m.in. bibliotek, komputerów z dostępem do internetu) oraz środków wsparcia dla studentów i doktorantów (np. opieki naukowej czy doradztwa),
- zasady gromadzenia, analizowania i publikowania informacji na temat kształcenia.

Działaniem SZJK w jednostce objęci są studenci wszystkich poziomów i form studiów, doktoranci i słuchacze studiów podyplomowych oraz pracownicy WliNoM.

W skład SZJK Uniwersytetu Śląskiego wchodzi:

- Uczelniany Zespół ds. Jakości Kształcenia (UZJK), w którego pracach w roku akademickim 2013/2014 brał udział przedstawiciel WliNoM – dr Bożena Łosiewicz,
- Wydziałowe Zespoły ds. jakości kształcenia (WZJK), w tym WZJK na WliNoM,
- Kierunkowe Zespoły Zapewniania Jakości Kształcenia (KZZJK).

SZJK na Uniwersytecie Śląskim budowany jest z poszanowaniem autonomii i specyfiki wydziałów i innych jednostek dydaktycznych Uniwersytetu. Szczegółowe procedury zapewniania jakości kształcenia opracowane przez WZJK w jednostce z wykorzystaniem dobrych doświadczeń WliNoM w tym zakresie zostały opisane w Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) dla WliNoM, zatwierdzonym Uchwałą nr 03/10/2013 Rady Wydziału w dniu 16 kwietnia 2013 roku i opublikowanym na witrynie internetowej ds. jakości kształcenia (www.wiinom.us.edu.pl/index.php/jakość_kształcenia). Uchwała nr 03/10/2013 stanowi opis WSZJK, który obejmuje każdy z kierunków kształcenia, stopni, form studiów prowadzonych w WliNoM, z uwzględnieniem studiów podyplomowych. Podstawę prawną dokumentu stanowi Uchwała nr 126 Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2012 r. w sprawie Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim. WSZJK został wstępnie opracowany przez UZJK, a następnie dostosowany przez WZJK do realiów WliNoM.

SZJK wspierają dwa narzędzia informatyczne, które umożliwiają integrację informacji na temat poszczególnych aspektów kształcenia:

- *Karta kierunku* - moduł informatyczny systemu USOS, który służy do zbierania kompletu danych o programach kształcenia wszystkich kierunków studiów prowadzonych w Uniwersytecie Śląskim oraz zarządzania nimi. Umożliwia on również publikowanie potrzebnych informacji o prowadzonych programach studiów, co jest wymagane m.in. przez przepisy Regulaminu Studiów oraz Polską Komisję Akredytacyjną, a także publikowanie kompletu informacji w języku angielskim na potrzeby Katalogu ECTS wymaganego do uczestnictwa w programie Erasmus+.
- *Karta nauczyciela akademickiego* - narzędzie informatyczne mające służyć do gromadzenia i przetwarzania kompletu danych o nauczycielach akademickich Uniwersytetu Śląskiego. Obecnie trwają prace wdrożeniowe nad nową wersją *Karty*, których zakończenie przewidziane jest na początek roku akademickiego 2015/2016.

Zakres informacji zawartych w karcie kierunku/specjalności i karcie nauczyciela akademickiego określa JM Rektor UŚ w zarządzeniu.

Bieżącą obsługą administracyjną SZJK, wspomaganie działań UZJK, WZJK i KZZJK oraz koordynacją przedsięwzięć zmierzających do zapewnienia i podnoszenia jakości studiów zajmuje się Biuro ds. Jakości Kształcenia na Uniwersytecie Śląskim (BJK).

Opracowanie, wdrożenie oraz obsługę SZJK współfinansował Europejski Fundusz Społeczny w ramach projektu UPGOW, który był realizowany na Uniwersytecie Śląskim w latach 2008-2013.

W celu propagowania idei Jakości Kształcenia wśród społeczności studenckiej Dziekan WliNoM wraz z WZJK ogłosił w 2014 r. konkurs na projekt graficzny plakatu promującego „EFEKTYWNE KSZTAŁCENIE” na Wydziale (Zarządzenie nr 188 z dnia 17.12.2014 r. Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie ustalenia „Regulamin konkursu na projekt graficzny plakatu promującego „EFEKTYWNE KSZTAŁCENIE” na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach”) oraz konkurs na projekt graficzny logotypu WZJK (Zarządzenie nr 189 z dnia 17.12.2014 r. Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie ustalenia „Regulamin konkursu na projekt graficzny logotypu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach”). Konkursy skierowane są do studentów wszystkich kierunków i stopni kształcenia Wydziału, a ich celem jest wyłonienie i wytypowanie do realizacji projektu graficznego, który stanie się plakatem firmującym Jakość Kształcenia na Wydziale oraz graficznego logotypu, który będzie reprezentował WZJK. To pierwsza taka inicjatywa w Uniwersytecie Śląskim. Na wniosek Przewodniczącego WZJK patronat nad konkursami sprawuje Prorektor ds. Kształcenia i Studentów UŚ dr hab. prof. UŚ Ryszard Koziółek oraz Prorektor ds. Umiejdzynarodowienia, Współpracy z Otoczeniem i Promocji UŚ dr hab. Mirosław Nakonieczny. Patronat Honorowy nad konkursami objął JM Rektor UŚ prof. zw. dr hab. Wiesław Banyś. Konkursy cieszą się dużym zainteresowaniem wśród studentów na różnych kierunkach kształcenia na Wydziale, a ich zamknięcie nastąpi 13 stycznia 2015 r. Oficjalne ogłoszenie werdyktu Komisji nastąpi do końca lutego 2015 r. Informacje o konkursach oraz regulaminy, zaakceptowane przez Dział Organizacyjno-Prawny, zostały opublikowane na witrynie internetowej WliNoM (www.wiinom.us.edu.pl).

3. Informacje o akredytacjach w jednostce.

Zgodnie z Uchwałą Nr 400/2014 z dnia 26 czerwca 2014 r. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej w sprawie oceny programowej na kierunku „inżynieria materiałowa” prowadzonym na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim wydało ocenę pozytywną. Przyjęte przez Komisję kryteria jakościowe: tj. koncepcja rozwoju kierunku uzyskało ocenę „wyróżniająco”, natomiast pozostałe: cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji, program studiów, zasoby kadrowe, infrastruktura dydaktyczna, prowadzenie badań, system wsparcia studentów w procesie uczenia się oraz wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia – ocenę „w pełni”. Następną oceną programową na kierunku „inżynieria materiałowa” w jednostce powinna nastąpić w roku akademickim 2019/2020.

4. Inne.

Formularz z wytycznymi do sprawozdania z oceny własnej jednostki za rok akademicki 2013/2014 został opracowany przez UZJK i zatwierdzony na posiedzeniu UZJK w dniu 23.09.2014 r. Niniejszy raport został opracowany przez WZJK WliNoM po konsultacjach z KZZJK i przedstawiony przez Pełnomocnika ds. jakości kształcenia Dziekanowi oraz członkom Rady Wydziału. Rada WliNoM w dniu 02.12.2014 r. podjęła uchwałę nr 08/12.2/2014 w sprawie zatwierdzenia raportu z oceny własnej jednostki w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014. Rada Wydziału podjęła także uchwałę nr 08/12.1.1/2014 w sprawie zatwierdzenia raportu z rocznej oceny efektów kształcenia na kierunku edukacja techniczno-informatyczna w roku akademickim 2013/2014, uchwałę nr 08/12.1.2/2014 w sprawie zatwierdzenia raportu z rocznej oceny efektów kształcenia na kierunku informatyka w roku akademickim 2013/2014, uchwałę nr 08/12.1.3/2014 w sprawie zatwierdzenia raportu z rocznej oceny efektów kształcenia na kierunku inżynieria

biomedyczna w roku akademickim 2013/2014, uchwałę nr 08/12.1.4/2014 w sprawie zatwierdzenia raportu z rocznej oceny efektów kształcenia na kierunku inżynieria materiałowa w roku akademickim 2013/2014 oraz uchwałę nr 08/12.1.5/2014 w sprawie zatwierdzenia raportu z rocznej oceny efektów kształcenia na kierunku mechatronika w roku akademickim 2013/2014. Podstawę prawną przeprowadzonej oceny efektów kształcenia stanowi rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia §11 ust. 2 oraz opis WSZJK – pkt. 4.9 *Roczna ocena efektów kształcenia* (Uchwała nr 03/10/2013).

II Działania na rzecz jakości kształcenia

- **Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów**
  - a. Informacje o zmianach w programach kształcenia

W roku akademickim 2013/2014 Rada Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach podjęła 7 uchwał w sprawie zmian w programach kształcenia. Szczegółowe zestawienie kierunków z rozbiciem na formy, stopnie i poziomy kształcenia wraz z datą Rady Wydziału oraz numerem i pełną nazwą przyjętej uchwały przedstawiono w Tabeli 1.

Tabela 1. Informacje o zmianach w programach kształcenia na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach wprowadzonych w roku akademickim 2013/2014.

Nr	Data	Uchwała
1.	12.11.2013	Uchwała nr 08/6.1/2013 w sprawie zmian w programie studiów kierunku informatyka studia II stopnia.
2.	14.01.2014	Uchwała nr 01/9.1/2014 w sprawie zatwierdzenia programu kształcenia studiów informatyka /studia II stopnia po studiach I stopnia inżynierskich/ po zmianach spowodowanych utworzeniem nowej formy studiów.
3.	15.04.2014	Uchwała nr 03/4.1/2014 w sprawie zatwierdzenia programu kształcenia studiów mechatronika /studia II stopnia po studiach I stopnia inżynierskich/ po zmianach spowodowanych utworzeniem nowej formy studiów.
4.	27.05.2014	Uchwała nr 04/10.3.1/2014 w sprawie korekty planu studiów kierunku mechatronika. /dotyczy punktów ECTS/.
5.	27.05.2014	Uchwała nr 04/10.3.2/2014 w sprawie korekty planu studiów kierunku inżynieria materiałowa.
6.	27.05.2014	Uchwała nr 04/10.3.3/2014 w sprawie korekty planu studiów kierunku informatyka.
7.	18.09.2014	Uchwała nr 06/6.2/2014 w sprawie korekty planów studiów kierunku informatyka.

- b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych

W roku akademickim 2013/2014 Rada Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach podjęła 6 uchwał w sprawie nowych programów kształcenia i likwidacji dotychczasowych. Szczegółowe zestawienie nowych oraz likwidowanych programów kształcenia wraz z datą Rady Wydziału oraz numerem i pełną nazwą przyjętej uchwały przedstawiono w Tabeli 2.

Tabela 2. Informacje o nowych programach kształcenia i likwidacji dotychczasowych na Wydziale Informatyki i Nauki o Materiałach w roku akademickim 2013/2014.

Nr	Data	Uchwała
1.	15.10.2013	Uchwała nr 07/6.1/2013 w sprawie likwidacji studiów podyplomowych e-Zdrowie /potem uruchamiane ponownie w ramach NITKI/.
2.	10.12.2013	Uchwała nr 09/8.1/2013 w sprawie utworzenia kierunku mechatronika studia II stopnia po studiach inżynierskich.
3.	04.03.2014	Uchwała nr 02/13.4/2014 w sprawie likwidacji kierunku studiów edukacja techniczno - informatyczna.
4.	04.03.2014	Uchwała nr 02/13.5/2014 w sprawie poparcia wniosku o utworzenie studiów podyplomowych Informatyka w MŚP /w ramach projektu NITKA/.
5.	04.03.2014	Uchwała nr 02/13.5/2014 w sprawie poparcia wniosku o utworzenie studiów podyplomowych E-zdrowie /w ramach projektu NITKA/.
6.	15.04.2014	Uchwała nr 03/4.4/2014 w sprawie likwidacji studiów podyplomowych Zarządzanie systemem jakości i bezpieczeństwa informacji w biznesie i administracji.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki

Programy kształcenia WLiNoM są zgodne z misją i strategią rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach przyjętą na lata 2012-2020. Dokument ten, w formie uchwały, został przyjęty przez Senat Uczelni w dniu 24.01.2012 r. i określa zasady oraz priorytety rozwoju Uniwersytetu Śląskiego. Strategia rozwoju UŚ została opublikowana w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie internetowej <http://bip.us.edu.pl/strategia-rozwoju-universytetu-slaskiego-w-katowicach>.

Programy kształcenia zostały tak opracowane, by możliwe było osiągnięcie Celów Strategicznych Uczelni, którymi są:

- 1 – Silne zespoły badawcze i badania naukowe na światowym poziomie,
- 2 – Innowacyjne kształcenie i nowoczesna oferta dydaktyczna,
- 3 – Aktywne współdziałanie Uczelni z otoczeniem oraz
- 4 – Systemowe zarządzanie Uczelnią.

W ramach Celu Strategicznego 2 treści programów kształcenia zostały tak sformułowane, by mieć na uwadze:

- opracowanie zasad organizacyjnych i programowych na trzech poziomach studiów zgodnie z Krajowymi Ramami Kwalifikacyjnymi,
- budowanie oferty dydaktycznej i promowanie idei uczenia się przez całe życie,
- otwartość i innowacyjność w obszarze kształcenia,
- podnoszenie jakości kształcenia poprzez podwyższanie poziomu wiedzy kandydatów,
- rozbudowywanie wewnętrznego systemu zapewniania wysokiej jakości kształcenia,
- zapewnianie wysokiej jakości kształcenia potwierdzonej akredytacjami krajowymi i zagranicznymi,
- rozwijanie kompetencji dydaktycznych nauczycieli akademickich czy rozbudowywanie zewnętrznego sposobu opiniowania kształcenia.

Programy kształcenia uwzględniają także: indywidualizację kształcenia studentów i doktorantów szczególnie uzdolnionych, zwiększanie dostępności studiów na Uczelni i wyrównywanie szans edukacyjnych, a zwłaszcza przystosowywanie warunków kształcenia do potrzeb osób niepełnosprawnych zgodnie z ideą kształcenia bez barier. Zgodnie ze strategią i

misją Uczelni podejmowane są również systemowe przeciwdziałania zjawiskom patologicznym w procesie kształcenia. Tworzone są także możliwości uznawania kwalifikacji uzyskanych poza edukacją formalną. Podstawowe kwestie związane z zapobieganiem i postępowaniem w razie wykrycia zjawisk patologicznych w toku realizacji programu kształcenia określają Regulamin Studiów, Kodeks Etyki Studenta oraz Kodeks Etyki Doktoranta, a także strategia rozwoju UŚ na lata 2012-2020. Dokumenty te regulują zasady postępowania oraz prawa i obowiązki społeczności Wydziału wynikające z przepisów prawa oraz postanowień wewnętrznych. Głównym elementem zapobiegania zjawiskom patologicznym jest promowanie wśród studentów i doktorantów działań opartych na poszanowaniu wartości akademickich. Zapobieganie patologiom związanym z nieprzebrnięciem praw autorskich prowadzone jest w ramach pracy kadry dydaktycznej w toku realizacji programu studiów, natomiast monitoring zjawiska prowadzony jest w trakcie realizacji procedur weryfikacji efektów kształcenia, szczególnie w trakcie kontroli prac pisemnych i dyplomowych. Podejmowane działania uregulowane są także przepisami Regulaminu Dyplomowania. Nieprawidłowości w zakresie organizacji toku studiów monitorowane są w drodze konsultacji z Wydziałową Radą Samorządu Studentów Wydziału. WRSS opiniuje programy kształcenia oraz harmonogramy zajęć na zasadach określonych w ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i Regulaminie Studiów.

Strategia rozwoju WLiNoM opracowana została przez Dziekana zgodnie z wymogami Ustawy Prawo o Szkolnictwie Wyższym (Rozdz. 2, Art. 70.1) z dnia 27.07.2005 (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.) oraz Statutu Uniwersytetu Śląskiego z dnia 24.01.2012 r. Strategia rozwoju WLiNoM jest zgodna ze strategią rozwoju uczelni i przyjęta została Uchwałą Rady Wydziału nr 02/09/2013 w dniu 26 stycznia 2013 roku. Uchwała ta jest opublikowana na stronie internetowej WLiNoM. Założono jednak w Uchwale nr 02/09/2013, że Strategia Rozwoju Wydziału nie jest aktem ustanowionym w całym horyzoncie czasowym 2013-2020. Ze względu na dynamicznie zmieniające się otoczenie gospodarcze przyjmuje się bowiem, że strategia będzie mogła być dyskutowana, a w ramach konsultacji środowiskowych modyfikowana lub zmieniana. Programy kształcenia na WLiNoM nabierają szczególnego znaczenia na tle dynamicznych zmian rynku pracy wraz ze wstąpieniem Polski w struktury europejskie. Programy kształcenia są tak sformułowane, by absolwenci WLiNoM byli niezbędni do realizacji Strategii Uczelni, w tym jego misji, będących strategiami zintegrowanymi średniookresowej Strategii Rozwoju Kraju wraz z Krajowym Programem Reform na rzecz realizacji strategii Europa 2020.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów

Monitorowanie karier zawodowych absolwentów WLiNoM ma na celu poznanie ich sytuacji zawodowej oraz określenie wpływu umiejętności, wiedzy i kompetencji zdobytych przez absolwentów podczas studiów na kierunkach kształcenia Wydziału na przebieg ich kariery zawodowej. Jednostką uniwersytecką odpowiedzialną za monitorowanie karier zawodowych absolwentów Wydziału jest Biuro Karier (BK) w myśl obowiązującej ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym*. Władze Wydziału i jednostek otrzymują opracowane raporty w formie papierowej. Raporty są również dostępne w wersji elektronicznej na stronie internetowej BK pod adresem <http://www.bk.us.edu.pl/>.

W roku akademickim 2013/2014 wyniki badań losów absolwentów dla kierunku kształcenia edukacja techniczno-informatyczna, inżynieria biomedyczna, inżynieria materiałowa i mechatronika były jeszcze niedostępne. BK jest aktualnie po zbiorze deklaracji przystąpienia do badania losów zawodowych absolwentów WLiNoM wśród jego przedstawicieli. Zgodnie z założoną metodologią pierwsze badanie będzie realizowane na każdym kierunku po roku, 3 i 5 latach od ukończenia studiów. Wyniki uzyskane np. dla

kierunku inżynieria materiałowa będą więc dopiero dostępne na początku 2015 r. (wg. harmonogramu, pierwsze badanie zostało uruchomione w listopadzie 2014 i trwało do końca grudnia 2014). Badanie losów zawodowych absolwentów jest badaniem panelowym realizowanym techniką sondażową z wykorzystaniem internetowego kwestionariusza ankiety. Badaniem objęci będą absolwenci wszystkich kierunków studiów I, II stopnia jak i jednolitych studiów magisterskich, zarówno studiów stacjonarnych jak i niestacjonarnych, począwszy od roku akademickiego 2007/2008 (pierwszy pomiar został zrealizowany w 2009 roku).

Dotychczas BK przeprowadziło badania dla WliNoM tylko w grupie absolwentów na kierunku informatyka. Absolwenci brali udział w badaniu na podstawie deklaracji dostarczanej w momencie składania dokumentów niezbędnych dla przystąpienia do obrony pracy dyplomowej lub egzaminu końcowego. Deklaracja zawierała adres e-mail, na który przesyłane było zaproszenie do udziału w badaniu. Początkowo w proces gromadzenia deklaracji zawierających zgodę na udział w badaniu zaangażowany miał być dziekanat, który miał dystrybuować oraz gromadzić deklaracje. Od 2012 r., wraz z wejściem w życie zarządzenia powołującego Bazę absolwentów i nakładającego na studentów obowiązek wypełnienia deklaracji, zgody są gromadzone poprzez USOSWeb. Tym samym proces ten został zautomatyzowany i objął całą populację absolwentów. Celem badania było uzyskanie odpowiedzi na pytanie jak absolwenci informatyki radzą sobie na rynku pracy w kontekście zdobytego wykształcenia, a także uwzględnienie charakterystyki ich aktywności edukacyjnej i zawodowej. Przedstawione poniżej dane pochodzą z ankiet, wypełnianych przez absolwentów, z wykorzystaniem internetowego kwestionariusza, po roku i trzech latach od ukończenia studiów. Materiały te zostały opracowane przez Biuro Karier UŚ i przekazane Dziekanowi WliNoM.

Absolwenci roku akademickiego 2011/2012 – pomiar po roku od ukończenia studiów

- Dla absolwentów roku akademickiego 2011/12 badano losy 24 absolwentów. Były to 3 kobiety i 21 mężczyzn. Wśród nich 15 absolwentów kończyło studia stacjonarne 9 niestacjonarne oraz 6 kończyło I stopień studiów, 18 II stopień studiów (magisterskie).
- Na pytanie czy respondent zmieniłby coś w wyborze swoich studiów 6 (25%) absolwentów odpowiedziało, że tak.
75% respondentów uważa, że na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na absolwentów Informatyki.
- Po roku od ukończenia studiów 23 na 24 (96%) absolwentów pracowało zarobkowo, w tym 21 w firmach (organizacjach), 1 prowadził własną działalność gospodarczą a jeden był tzw. wolnym strzelcem (freelancerem). Wśród pracujących 17 pracowało w branży IT, 2 w edukacji, 2 w logistyce, 1 w administracji publicznej.
- Na pytanie czy praca wykonywana przez respondenta w trakcie badania była zgodna z ukończonym przez niego kierunkiem 21 na 23 odpowiedziało, że tak (całkowicie lub częściowo). 23 absolwentów odpowiedziało w ankiecie, że w przyszłości chcą wykonywać pracę zgodną z ukończonym kierunkiem studiów.
- Większość absolwentów pracujących w firmach (13 na 21) pracowało w firmach dużych (zatrudniających ponad 250 pracowników).
- Mediana zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 3000 do 3500 zł. Moda zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 4000 do 4500 zł.

Absolwenci roku akademickiego 2010/2011 – pomiar po roku od ukończenia studiów

- Dla absolwentów roku akademickiego 2010/11 badaniu poddano 42 mężczyzn. Wśród nich 18 absolwentów kończyło studia stacjonarne, 24 niestacjonarne oraz 9 kończyło I stopień studiów a 33 II stopień studiów (magisterskie).
- 63% absolwentów ponownie wybrałoby ten profil studiów. Jednakże aż 8 osób zaznaczyło, że przy ponownym wyborze studiów studiowali by Informatykę na innej uczelni.
- 37 respondentów uważa, że na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na absolwentów Informatyki.
- Po roku od ukończenia studiów 40 na 42 (95%) absolwentów pracowało zarobkowo. Wśród pracujących 25 ankietowanych pracowało w branży IT. Większość absolwentów pracowała w średnich i dużych firmach (23 na 35).
- Na pytanie czy praca wykonywana przez respondenta w trakcie badania była zgodna z ukończonym przez niego kierunkiem 34 na 39 odpowiedziało, że tak (całkowicie lub częściowo).
- Mediana zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 3500 do 4000 zł. Moda zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: powyżej 5000 do 4500 zł.

Absolwenci roku akademickiego 2009/2010 – pomiar po roku od ukończenia studiów

- Dla absolwentów roku akademickiego 2011/12 badano losy 25 absolwentów. Były to 3 kobiety i 22 mężczyzn. Wśród nich 14 absolwentów kończyło studia stacjonarne, 11 niestacjonarne oraz 3 kończyło I stopień studiów, 22 II stopień studiów (magisterskie).
- Na pytanie czy respondent zmieniłby coś w wyborze swoich studiów 8 absolwentów odpowiedziało, że uczelnię na której studiowali. 84% respondentów uważa, że na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na absolwentów Informatyki.
- Po roku od ukończenia studiów 23 na 25 (92%) absolwentów pracowało zarobkowo, w tym 1 prowadził własną działalność gospodarczą. Wśród pracujących 19 na 22 pracowało w branżach związanych z kierunkiem studiów. W tym roczniku 8 ankietowanych pracowało w małych firmach, 8 w średnich a 6 w dużych firmach. Wśród pracujących 7 miało umowy na czas określony a 14 na czas nieokreślony.
- Mediana zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 3500 do 4000 zł. Moda zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 3500 do 4000 zł.
- Na pytanie czy praca wykonywana przez respondenta w trakcie badania była zgodna z ukończonym przez niego kierunkiem 21 na 22 odpowiedziało, że tak (całkowicie lub częściowo).

Absolwenci roku akademickiego 2008/2009 – pomiar po roku od ukończenia studiów

- Dla absolwentów roku akademickiego 2008/2009 badano losy 11 absolwentów. Była to 1 kobieta i 10 mężczyzn. Wśród nich 9 absolwentów kończyło studia stacjonarne, 2 niestacjonarne oraz 5 kończyło I stopień studiów a 6 II stopień studiów (magisterskie).
- 8 respondentów uważa, że na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na absolwentów Informatyki. Po roku od ukończenia studiów 10 na 11 absolwentów pracowało zarobkowo, w tym 2 prowadziło własną działalność gospodarczą. Wśród pracujących 8 na 10 pracowało w branżach związanych z kierunkiem studiów. Wśród ankietowanych wszyscy stwierdzili, że praca przez nich wykonywana była zgodna z ukończonym przez nich kierunkiem.

- Mediana zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 3000 do 4000 zł. Moda zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 3000 do 4000 zł.

Absolwenci roku akademickiego 2008/2009 – pomiar po 3 latach od ukończenia studiów

- Badaniu poddano 2 osoby. Byli to mężczyźni, który ukończyli studia stacjonarne. Obydwaj pracowali w dużych firmach z branży IT, w kraju na umowy o pracę. Wynagrodzenie od 3000 do 3500 zł. Wśród ankietowanych wszyscy stwierdzili, że praca przez nich wykonywana była zgodna z ukończonym przez nich kierunkiem.

Absolwenci roku akademickiego 2007/2008 – pomiar po roku od ukończenia studiów

- Dla absolwentów roku akademickiego 2007/2008 badano losy 28 absolwentów. Na pytanie czy respondent zmieniłby coś w wyborze swoich studiów 6 absolwentów odpowiedziało twierdząco, w tym 1 uczelnię, 2 kierunek studiów a 3 tryb studiów.
- Po roku od ukończenia studiów 24 na 28 absolwentów pracowało zarobkowo, w tym 1 prowadził własną działalność gospodarczą. Wśród pracujących 20 pracowało w branżach związanych z kierunkiem studiów.
- Mediana zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 2000 do 2500 zł. Moda zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 2500 do 3000 zł.

Absolwenci roku akademickiego 2007/2008 – pomiar po 3 latach od ukończenia studiów

- Badaniu poddało się 23 absolwentów, w tym 3 kobiety i 20 mężczyzn. Wśród nich 19 absolwentów kończyło studia stacjonarne, 4 niestacjonarne oraz 6 kończyło I stopień studiów, 17 II stopień studiów (magisterskie).
- 20 na 23 respondentów uważa, że na rynku pracy istnieje zapotrzebowanie na absolwentów Informatyki.
- Po 3 latach od ukończenia studiów 21 na 23 (91%) absolwentów pracowało zarobkowo. Wśród pracujących 11 pracowało w branżach związanych z kierunkiem studiów. Większość (21 na 27) pracowała w dużych firmach. Wśród pracujących 26 na 27 miało umowy o pracę.
- Mediana zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 3000 do 3500 zł. Moda zarobków absolwentów po roku od ukończenia studiów to: od 6000 do 6500 zł.
- Wszyscy ankietowani na pytanie czy praca wykonywana przez nich była zgodna z ukończonym kierunkiem studiów odpowiadała twierdząco.

Informacje uzyskane z ww. raportów posłużą do zmian w programach kształcenia na kierunku Informatyka. W przypadku pozostałych kierunków kształcenia na WliNoM propozycje zmian w programach kształcenia były dyskutowane w oparciu o monitoring karier absolwentów, który miał miejsce m.in. w ramach Chorzowskiego Festiwalu Nauki (www.festiwalnauki.chorzow.eu), Dni Otwartych WliNoM czy regionalnego i cyklicznego Konkursu Wiedzy Technicznej. Przy organizacji festiwalu i konkursu pracownicy WliNoM mają kontakt z najaktywniejszymi absolwentami Wydziału, co można zweryfikować np. poprzez serwis Nasza Klasa, Facebook, Research Gate, etc. Długoterminowym celem monitorowania karier zawodowych absolwentów będzie modyfikacja efektów kształcenia i dostosowanie programów kształcenia na kierunkach WliNoM do aktualnych wymogów rynku

pracy. Wydział będzie zwracał szczególną uwagę, by nawiązywana była współpraca z firmami i instytucjami, w których znaleźli zatrudnienie absolwenci WliNoM. Zawierane umowy o współpracy będą miały na celu umożliwienie praktyk zawodowych dla studentów Wydziału, organizację wykładów gościnnych czy prezentację firm na terenie Wydziału.

- e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia

W procesie doskonalenia programów kształcenia kierunków WliNoM biorą udział zarówno interesariusze wewnętrzni jak i zewnętrzni. Konsultacje z podmiotami wewnętrznymi mają charakter organizowanych doraźnie spotkań problemowych z wybranymi przedstawicielami Społeczności Wydziału oraz kolegialnych konsultacji projakościowych, służących analizie i ocenie stosowanych narzędzi i procedur WSZJK i KSZJK. W ramach konsultacji wewnętrznych organizowane są:

- Otwarte posiedzenie KZZJK;
- Otwarte zebranie społeczności studentów Kierunku;
- Otwarte zebranie społeczności doktorantów Kierunku.

Konsultacje z podmiotami zewnętrznymi służą gromadzeniu informacji użytecznych dla zapewniania jakości kształcenia, a w szczególności informacji na temat potrzeb rynku pracy, sytuacji zawodowej absolwentów oraz uwag interesariuszy zewnętrznych. Podmiotami konsultacyjnymi zewnętrznymi w stosunku do Wydziału, są m.in: Biuro Karier UŚ, Biuro Współpracy z Gospodarką, Uczelniany Zespół Jakości Kształcenia, pracodawcy współpracujący z Uniwersytetem i Wydziałem oraz Jednostkami, uczelnie polskie i zagraniczne, wśród których istotną rolę odgrywają uczelnie partnerskie. Z wymienionymi podmiotami prowadzona jest współpraca stała oraz współpraca doraźna. Konsultacje z podmiotami zewnętrznymi przeprowadza się nie rzadziej niż raz w roku akademickim.

- f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych

Zgodnie z WSZJK na Wydziale analiza wzorców międzynarodowych, którą przeprowadzają KZZJK, powinna mieć miejsce raz na dwa lata. Szczegółowa analiza wzorców międzynarodowych na WliNoM będzie miała miejsce w roku akademickim 2014/2015 i uwzględniać będzie także bieżący wpływ międzynarodowych tendencji na mobilność studentów Wydziału. Uwzględnienie wzorców międzynarodowych w celu poprawy jakości kształcenia polegać będzie na śledzeniu i korzystaniu z najnowszych osiągnięć światowych w zakresie nauki i dydaktyki, a także wymianie myśli i prezentacji własnych dokonań na forum międzynarodowym. Podstawą analizy będą m.in. sprawozdania i doświadczenie kadry dydaktycznej odbywającej staże i praktyki zagraniczne w wiodących ośrodkach akademickich i naukowo-badawczych w ramach międzynarodowych projektów i programów, jak np. NITKA czy Erasmus+. Analiza wzorców międzynarodowych opierać się będzie w dużej mierze o dobre praktyki ośrodków zagranicznych w zakresie sposobów osiągania założonych efektów kształcenia i ich weryfikacji, efektywnego powiązania badań naukowych z działalnością dydaktyczną, benchmarkingu zewnętrznego i wewnętrznego czy sprawdzonych metod doskonalenia programów kształcenia. Otwarcie na świat jest szczególnie ważne w świetle procesów integracyjnych w Unii Europejskiej. Współpraca międzynarodowa na WliNoM realizowana jest w formie kontaktów i współpracy indywidualnej wielu pracowników naszej jednostki z wybitnymi naukowcami i instytucjami naukowymi z zagranicy. Nawiązywana jest i utrwalana podczas międzynarodowych szkoleń

i konferencji naukowych, czy w formie współpracy zinstytucjonalizowanej. Do tej ostatniej należy między innymi współdziałanie na podstawie wieloletnich umów dwustronnych z zagranicznymi uczelniami czy bilateralna wymiana kadry dydaktycznej i studentów w ramach programów Unii Europejskiej w dziedzinie edukacji i doskonalenia zawodowego. Studenci Wydziału mogą uczestniczyć w programach międzynarodowych na ogólnych zasadach obowiązujących wszystkich studentów. Oferta kierowana do studentów jest bardzo bogata i corocznie ulega poszerzeniu. Studenci mogą wyjeżdżać w ramach kilkudziesięciu umów w ramach Programu *LLP-ERASMUS*, zawartych przez Uniwersytet Śląski z uczelniami partnerskimi z Belgii, Bułgarii, Czech, Estonii, Danii, Finlandii, Grecji, Hiszpanii, Litwy, Łotwy, Niemiec, Norwegii, Portugalii, Słowacji, Szwecji, Turcji, Węgier, Wielkiej Brytanii, Włoch. Liczba studentów wyjeżdżających za granicę wzrasta, jak również liczba studentów przyjeżdżających.

W okresie sprawozdawczym nowy program kształcenia na kierunku Mechatronika oparto o doświadczenie ekspertów bolońskich, projekt MOCCA (z ang. *Model for Core Curricula with Integrated Mobility Abroad*), SAQARQ (z ang. *South African Qualifications Authority Registered Qualification*), SCMSAP (z ang. *Siemens Certified Mechatronic Systems Assistant Programme*), a także opracowania szkół wyższych, kształcących w ramach międzynarodowych stowarzyszeń, np. ITEA (z ang. *International Technology Education Association*), AECT (z ang. *Association for Educational Communications and Technology*).

Ważnym zakresem współpracy było prowadzenie badań w ramach krótko- i długoterminowych staży i wyjazdów naukowych pracowników Wydziału do uczelni partnerskich, jak wizyty naukowców z zagranicy w naszej jednostce. Dzięki takiej współpracy z ośrodkami zagranicznymi obserwuje się szybszy rozwój wielu kierunków nauki i technik badawczych rozwijanych na Wydziale, w szczególności w zakresach: elektrochemii materiałów, informatyki, korozji i ochrony przed korozją i biomateriałów. Rozwijanie wiedzy pracowników, poprzez kontakty z międzynarodowymi ośrodkami i wymianę doświadczeń przyczynia się w znacznym stopniu do poprawienia jakości kształcenia na kierunkach prowadzonych na Wydziale, a powstające prace (również przy udziale studentów) zwiększają potencjał dydaktyczny i naukowy.

W okresie sprawozdawczym WLiNoM współpracował z następującymi uczelniami zagranicznymi:

- Cesi, **Francja**
- Gazi University, **Turcja**
- Hochschule Bremen, **Niemcy**
- Jyvaskylan Ammattikorkeakoulu, **Finlandia**
- Ovidius University of Constanta, **Rumunia**
- Savonia Polytechnic, **Finlandia**
- Universidad de Huelva, **Hiszpania**
- Universitat Basel, **Szwajcaria**
- University of Calgary, **Kanada**
- University of Patras, **Grecja**
- University of Szeged, **Węgry**
- Aristotle University of Thessaloniki, **Grecja**
- Catholic University of Leuven, **Belgia**
- Helsinki University of Technology, **Finlandia**
- Institute of Metal Physics at the Ukrainian Academy of Sciences, **Ukraina**
- Ivan Franko National University of Lviv, **Ukraina**
- Kaunas University of Technology, **Litwa**
- Osaka University, **Japonia**

- Rostov State University, **Rosja**
- University of the Balearic Islands, **Hiszpania**
- University of Kansas, **USA**
- University of Paris, **Francja**
- University of Queensland, **Australia**
- University of Sherbrooke, **Kanada**
- University of Siegen, **Niemcy**
- Paromed Medizintechnik, **Niemcy**.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy

Biuro Karier, które śledzi losy zawodowe absolwentów Wydziału, oferuje również opracowywanie raportów dotyczących aktualnych oczekiwań pracodawców wobec młodych pracowników oraz analizę ofert pracy, praktyk i staży, napływających do UŚ. Raporty te stanowią rzetelny przegląd potrzeb rynku pracy oraz umożliwiają analizę mocnych i słabych stron programów kształcenia realizowanych na Wydziale. Analiza takich cyklicznych raportów umożliwi ocenę adekwatności efektów kształcenia osiągniętych w procesie dydaktycznym na WliNoM na poszczególnych kierunkach na tle zmian zachodzących na rynku pracy oraz dostosowanie form i metod kształcenia studentów do obserwowanych potrzeb. Ponadto nowopowstałe Śląskie Międzyuczelniane Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie, w którym mieści się Instytut Nauki o Materiałach, będzie miało możliwość szybkiego reagowania na zmiany wynikające z potrzeb wewnętrznych jak i z potrzeb otoczenia, zwłaszcza gospodarczego, co sprzyjać będzie lepszemu wykorzystaniu efektów kształcenia na rynku pracy. Będzie to możliwe dzięki specjalnej jednostce, która zostanie utworzona w ŚMCEIBI i będzie prowadziła analizy rynku pracy i zapotrzebowania na specjalistów z danej dziedziny. Jej zadaniem będzie zbieranie danych odnośnie oczekiwań pracodawców w zakresie pożądanych kwalifikacji i umiejętności pracobiorców. Taki monitoring będzie wzbogacany o informacje pochodzące z lokalnych zakładów pracy i przedsiębiorstw. Jednostka ta będzie prowadziła również badania dotyczące zbieżności pomiędzy przedsięwzięciami rozwojowymi firm a działalnością edukacyjną. Współpraca z przedsiębiorcami będzie się odbywać na różnych poziomach np. poprzez system staży zawodowych dla studentów, którzy będą dzięki temu mogli uzupełnić wiedzę teoretyczną o doświadczenia praktyczne czyniące z nich poszukiwanych specjalistów na przyszłych rynkach pracy. Wyniki raportów przekazywane będą Dziekanowi Wydziału i jednostkom, mającym wpływ na kreowanie działań edukacyjnych szkolnictwa wyższego i stanowić będą wiarygodną informację, ułatwiającą podjęcie decyzji i wypracowanie planu działań podnoszących stopień adekwatności oferty dydaktycznej Wydziału do wymogów rynku pracy panujących tak w skali powiatowej jak i wojewódzkiej.

h. Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia

W roku akademickim 2013/2014 na WliNoM było 272 absolwentów na wszystkich kierunkach i stopniach kształcenia, w tym 20 absolwentów na kierunku Edukacja techniczno-informatyczna (I stopień licencjat – 5, II stopień – 15), 159 absolwentów na kierunku Informatyka (I stopień studia dzienne – 56, II stopień studia dzienne – 46, I stopień studia zaoczne – 8, II stopień studia zaoczne – 45, I stopień licencjat studia dzienne - 4), 61 absolwentów na kierunku Inżynieria Biomedyczna (I stopień) i 32 absolwentów na kierunku Inżynieria Materiałowa (I stopień – 28, II stopień – 4). W okresie sprawozdawczym ankietę oceny satysfakcji osób kończących studia w wersji papierowej wypełniły tylko 23 osoby (6

osób na kierunku Informatyka, 1 osoba na kierunku Inżynieria Biomedyczna i 16 osób na kierunku Inżynieria Materiałowa).

- **Wyniki ankiety dotyczącej satysfakcji osób kończących studia I stopnia na kierunku Informatyka i Inżynieria Biomedyczna (wersja papierowa)**

Ankietowanych było w sumie 7 osób w tym 1 student z Kierunku Inżynieria Biomedyczna. Wśród 6 studentów kierunku Informatyka połowę stanowiły kobiety. Poniższe 2 tabele zawierają dane o rodzaju pytań zawartych w ankiecie i udzielonych na nie odpowiedziach. Kolorem czerwonym zostały zaznaczone odpowiedzi udzielone przez studenta kierunku Inżynieria Biomedyczna.

Nr	PYTANIA:	TAK	RACZEJ TAK	RACZEJ NIE	NIE
		1	Czy przebieg studiów odpowiadał oczekiwaniom?	1	2
2	Czy wybór kierunku to właściwa decyzja?	2	4		1
3	Gdybym mógł/mogła wybrać jeszcze raz kierunek studiów, czy wybrał(a)bym studia, które teraz kończę?	2	3		1+1
4	Czy polecił(a)bym studia na kierunku, który właśnie kończę, innym osobom?	5	1		1
5	Czy polecił(a)bym studia na Uniwersytecie Śląskim innym osobom?	1	3	3	
6	Czy poznałem/am podstawowe koncepcje, teorie stanowiące fundament studiowanej dziedziny?	4	2		1
7	Czy poziom zdobytej przeze mnie podczas studiów wiedzy specjalistycznej/kierunkowej mogę określić jako wysoki?	1	3	1	1+1
8	Czy dzięki wiedzy, umiejętnościom i kompetencjom uzyskanym na studiach nabyłem/nabyłam umiejętność stosowania posiadanej wiedzy w praktyce w sytuacjach zawodowych?	2	1	1	2
9	Czy znajomość języka obcego, jaką wykształciłem podczas studiów, mogę określić jako bardzo dobrą?			3	3
10	Czy podczas studiów nabyłem/nabyłam umiejętność wykorzystywania narzędzi informatycznych do zdobywania wiedzy?	1	4	1+1	
11	Czy studia wpłynęły korzystnie na moją umiejętność współpracy z innymi osobami w przedsięwzięciach naukowych i zawodowych?	3	1+1	1	
12	Czy dzięki odbytym studiom zyskałem/zyskałam umiejętność szybkiego pozyskiwania informacji?	2	2	2	
13	Czy studia sprawiły, że komunikowanie się z innymi osobami nie stanowi dla mnie większej trudności?	3	2	1	
14	Czy dzięki studiom zyskałem/am umiejętność efektywnego uczenia się?	2	3	1	
15	Czy studia odpowiednio przygotowały mnie do podjęcia pracy zawodowej?	1	1	1	2+1
16	Czy czuję się zmotywowany/a do rozwijania wiedzy i umiejętności nabytych podczas studiów?	1	2	2	1+1
17	Czy potrafię wykazać się inicjatywą i samodzielnością	2+1	2	1	1

18	w działaniach naukowych i zawodowych Czy kadra naukowo-dydaktyczna, z którą miałem/miałam styczność w trakcie studiów, jest dobrze przygotowana do realizacji działań dydaktycznych?	3	3		1
19	Czy pozytywnie oceniam jakość materiałów dydaktycznych udostępnianych i polecanych przez prowadzących?	3	1+1	1	1
20	Czy jestem zadowolony z jakości kształcenia na moim kierunku?	1	2	1	1

W kolejnych pytaniach ankietowani byli proszeni o wystawienie oceny ze studiowania na kierunku w skali od 1-5:

PYTANIA:		5	4	3	2	1
1	Kolejność przedmiotów w programie kształcenia		1	2		
2	Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych - jak oceniasz swoje umiejętności	1	1	1+1	3	
3	Rozmowa kwalifikacyjna- jak oceniasz swoje umiejętności w tym zakresie		2	1	4	
4	Metody poszukiwania pracy - jak oceniasz swoją wiedzę w tym obszarze		2	1	4	
5	Wiedza na temat możliwych obszarów zatrudnienia	1	2	2+1	1	
6	Zagadnienia związane z prowadzeniem firm		3	1	3	
7	Adekwatność liczby punktów ECTS przypisanych poszczególnym przedmiotom do nakładu pracy studenta		1	1	1+1	2
8	Atrakcyjność oferty przedmiotów do wyboru			5	1	1
9	Trafność doboru form zajęć do treści przedmiotów	1	1	3	1+1	
10	Zasady regulujące przebieg praktyk		2+1	3		1
11	Forma praktyk	2	2+1	1		1
12	Wymiar czasowy praktyk	1	2+1	3	1	
13	Harmonogram zajęć	1	1	3		2
14	Jasność i przejrzystość systemu stypendialnego	1	2+1	3		
15	Wykorzystanie systemu USOSweb w obsłudze studenta	1	2	1+1	1	1

Pozostałe pytania miały charakter otwarty i były nastawione na uzyskanie konkretnych odpowiedzi. Na podstawie tych odpowiedzi można podać następujące spostrzeżenia:

1. 4 osoby spośród ankietowanych zamierzają kontynuować dalszą naukę, w tym 3 osoby na Uniwersytecie Śląskim, 1 osoba na Politechnice Śląskiej, natomiast 1 osoba chce podjąć pracę;
2. Z ankiety wynika, w wypadku jednej osoby, zmiana kierunku, która jest podyktowana chęcią zmiany na bardziej atrakcyjne miejsce studiowania (miasto) oraz brakiem wybranego kierunku na studiach zaocznych na UŚ;
3. Wśród atutów przemawiających za dalszym studiowaniem na UŚ znalazły się następujące argumenty: kierunek zamawiany, niedaleko domu, wykwalifikowany personel, wysoki poziom;
4. Wskazane mankamenty studiowania na UŚ: dojazd do Chorzowa (kierunek Inżynieria Biomedyczna), długi czas oczekiwania na odpowiedź Rektora, średnia organizacja przekazywania informacji;

5. Wskazane atuty kierunku to: kierunek interdyscyplinarny, interesujący, kierunek zamawiany, stosunkowo łatwe studia, stypendia, płatne staże oraz wykwalifikowany personel;
6. Mankamenty kierunku: brak organizacji, mały prestiż kierunku, zbyt mało przedmiotów specjalistycznych;
7. Zmiany, które ankietowani chcieliby wprowadzić na kierunku: więcej praktyk, mniej przedmiotów z dziedziny zarządzania, lepsze rozplanowanie egzaminów w siatce;
8. Zmiany, które ankietowani chcieli wprowadzić na UŚ: mniejsze rozproszenie jednostek, lepsza komunikacja, darmowe parkingi, możliwość uzyskania porady prawnej (z porady prawnej udzielonej na Wydziale Prawa nie byli zadowoleni);
9. Sytuacje, kiedy te same zagadnienia analizowane były w ramach różnych modułów, większość ankietowanych wskazała, że zdarzały się bardzo rzadko;
10. Na pytanie: „Czy uważa Pan(i), że w programie studiów brakowało odniesień do obszarów wiedzy i umiejętności ważnych dla studiowanego przez P. kierunku?” - większość wskazało, że takich braków nie zauważyło;
11. Większość oceniła dobrze wykorzystanie technik multimedialnych w trakcie zajęć;
12. Większość wskazała na łatwy kontakt z prowadzącymi zajęcia;
13. Wszyscy z kierunku Informatyka wskazali, że mieli realną możliwość wyboru promotora pracy dyplomowej;
14. Poziom opieki naukowej został oceniony przez ankietowanych bardzo wysoko;
15. Poziom wymagań stawiany przy przygotowaniu pracy dyplomowej jak i podczas egzaminu dyplomowego został oceniony jako wysoki;
16. Przez ankietowanych na kierunku Informatyka zostało podkreślone, że jest wielu bardzo dobrych wykładowców;
17. Większość infrastrukturę dydaktyczną oceniła jako bardzo dobrą i dobrą;
18. Większość również dobrze oceniła możliwość udziału w programach wymian, praktyk czy w programach staży zagranicznych;
19. Większość bardzo dobrze oceniła atmosferę panującą na Wydziale i Uczelni;
20. Większość ocenia bardzo dobrze możliwość udziału w wydarzeniach naukowych realizowanych na uczelni;
21. Większość stwierdziła, że miała niewielki wpływ na możliwość wyrażania opinii i wpływania na zmiany w programie kształcenia oraz także nisko oceniła wpływ na wymagania prowadzących;
22. Na temat dostępności informacji o programie kształcenia, zasadach dyplomowania ta dostępność została oceniona jako dobra;
23. Informacja dostępna w sylabusach została oceniona jako dobra;
24. Administracja wydziałowa została oceniona przez wszystkich bardzo wysoko;
25. Połowa ankietowanych oceniła, że wsparcie niematerialne, które jest udzielane studentom jest wystarczające.

- **Wyniki ankiety dotyczącej satysfakcji osób kończących studia I lub II stopnia na kierunku Inżynieria Materiałowa (wersja papierowa)**

Ankietowanych było w sumie 16 osób spośród 32 absolwentów na kierunku Inżynieria Materiałowa, w tym 6 kobiet. Wśród ankietowanych 2 osoby były w wieku 22 lat, 8 osób w wieku 23 lat, 2 osoby w wieku 24 lat, 2 osoby w wieku 25 lat, 1 osoba w wieku 27 lat i 1 osoba w wieku 28 lat. Wszystkie ankietowane osoby były absolwentami I stopnia kształcenia na Specjalności Nauka o Materiałach. Poniższe 2 tabele zawierają dane o rodzaju pytań zawartych w ankiecie i udzielonych na nie odpowiedziach.

Nr	PYTANIA:	TAK	RACZEJ TAK	RACZEJ NIE	NIE
		1	Czy jesteś zadowolony(y/a) ze studiów?	9	7
2	Czy gdybyś miał jeszcze raz wybrać kierunek studiów to, wybrałbyś tak samo?	7	9		
3	Czy uważasz, że program kształcenia na kierunku jest odpowiedni?	6	9	1	
4	Czy jesteś zadowolony(y/a) z jakości kształcenia na kierunku?	7	8	1	
5	Czy uważasz, że w ostatnim czasie jakość kształcenia się poprawiła?	7	6	3	
6	Czy uważasz, że kierunek Inżynieria Materiałowa jest ciekawym kierunkiem studiów?	13	3		
7	Czy uważasz, że Inżynieria Materiałowa ma przyszłość?	13	3		
8	Czy uważasz, że po zakończeniu studiów znajdziesz pracę odpowiednią do uzyskanych kwalifikacji?	4	11		1
9	Czy planujesz podjęcie pracy zawodowej w kraju?	8	6	2	
10	Czy obsługa administracyjna toku studiów była odpowiednia (pracy dziekanatu etc.)?	15	1		
11	Czy uważasz, że baza dydaktyczna (sprzęt laboratoryjny, środki dydaktyczne, sale, etc.) jest odpowiednia?	8	8		
12	Czy uważasz, że poziom kadry dydaktycznej jest wysoki?	8	8		
13	Czy poleciałbyś/poleciałbyś ten kierunek studiów swoim znajomym?	5	11		
14	Czy uważasz, że studia to strata czasu? (ogólnie, nie tylko na kierunku IM)	1		7	8
15	Czy po zakończeniu obecnych studiów planujesz kontynuować naukę?	14	2		
15A	Na studiach I stopnia na innym kierunku	1	1	1	3
15B	Na studiach II stopnia na kierunku Inżynieria Materiałowa w UŚ	14	1		
15C	Na studiach II stopnia na kierunku Inżynieria Materiałowa poza UŚ	1			4
15D	Na studiach II stopnia na innym kierunku	1			4
15E	Na studiach III stopnia (st. doktoranckie) na kierunku Inżynieria Materiałowa	1		2	3
15F	Na studiach III stopnia na innym kierunku	1		2	3
15G	Poza systemem edukacji wyższej np. na kursach doskonalących	2	1	1	2

Pozostałe pytania miały charakter otwarty i były nastawione na uzyskanie konkretnych odpowiedzi.

16. Co najbardziej Ci się podobało w czasie studiów? (np. klimat, ludzie, kadra, infrastruktura, baza dydaktyczna, laboratoria, etc.!!!. Nie ograniczaj się do podanych przykładów).

17. Napisz, co Ci się nie podobało i chciał(a)byś, żeby zostało zmienione.

18. INNE (wypowiedź swobodna).

Na podstawie odpowiedzi na pytania 1-18 można sformułować następujące spostrzeżenia:

1. Wszyscy ankietowani studenci są zadowoleni (9 osób) lub raczej zadowoleni (7 osób) ze studiów na kierunku Inżynieria Materiałowa.
2. Gdyby ankietowani absolwenci mieli jeszcze raz wybrać kierunek studiów, to 7 osób wybrałoby ponownie kierunek Inżynieria Materiałowa, a 9 osób raczej wybrałoby tak samo.
3. Zdecydowana większość absolwentów uważa, że program kształcenia na kierunku jest odpowiedni lub raczej odpowiedni (15 osób). Tylko 1 osoba uważa, że program kształcenia jest raczej nieodpowiedni.
4. Zdecydowana większość absolwentów jest zadowolona (7 osób) lub raczej zadowolona (8 osób) z jakości kształcenia na kierunku. Tylko 1 osoba spośród ankietowanych jest raczej niezadowolona z jakości kształcenia na kierunku Inżynieria Materiałowa.
5. 7 osób spośród ankietowanych zaobserwowało wyraźną poprawę jakości kształcenia na kierunku. 6 respondentów raczej odczuwa, a 3 nie widzi różnicy w jakości kształcenia na kierunku w ostatnim czasie.
6. Wszyscy respondenci uważają, że kierunek Inżynieria Materiałowa jest ciekawym kierunkiem studiów. Zdecydowanie na tak wypowiedziało się aż 13 absolwentów, 3 uważa, że to raczej ciekawy kierunek studiów.
7. Wszyscy respondenci uważają, że Inżynieria Materiałowa jest przyszłościowym kierunkiem. Zdecydowanie na tak wypowiedziało się aż 13 absolwentów; 3 uważa, że Inżynieria Materiałowa raczej ma przyszłość.
8. 4 spośród ankietowanych absolwentów jest zdecydowanie przekonanych, że po zakończeniu studiów znajdzie pracę odpowiednią do uzyskanych kwalifikacji; 11 uważa, że raczej znajdzie pracę w wyuczonym zawodzie; 1 osoba twierdzi, że nie znajdzie zatrudnienia w dziedzinie inżynierii materiałowej.
9. Większość absolwentów planuje podjęcie pracy zawodowej w kraju (8 osób – tak, 6 – raczej tak). Tylko 2 osoby biorą pod uwagę możliwość pracy poza granicami kraju.
10. Wszyscy ankietowani zdecydowanie uważają, że obsługa administracyjna toku studiów była odpowiednia.
11. Wszyscy ankietowani uważają, że baza dydaktyczna (sprzęt laboratoryjny, środki dydaktyczne, sale, etc.) jest odpowiednia (8 osób) lub raczej odpowiednia (8 osób).
12. Poziom kadry dydaktycznej jest oceniany przez osoby ankietowane jako wysoki (8 osób) lub raczej wysoki (8 osób).
13. Wszyscy ankietowani poleciliby kierunek studiów Inżynieria Materiałowa swoim znajomym, w tym 5 osób – zdecydowanie tak a 11 osób raczej tak.
14. Zdecydowana większość respondentów nie uważa, że studia to strata czasu. Tylko 1 osoba wypowiedziała się negatywnie na temat studiowania.
15. Ankietowane osoby są zdecydowane (14 osób) lub raczej zdecydowane (2 osoby) po zakończeniu obecnych studiów kontynuować naukę.
- 15A. Na studiach I stopnia na innym kierunku zdecydowanie wyraziła chęć kontynuowania nauki po zakończeniu obecnych studiów tylko 1 osoba, raczej tak również 1 osoba, raczej nie - 1 osoba i 3 osoby - zdecydowanie nie.
- 15B. Na studiach II stopnia na kierunku Inżynieria Materiałowa w UŚ zdecydowanie wyraziło chęć kontynuowania nauki po zakończeniu obecnych studiów aż 14 osób; 1 osoba- raczej tak.
- 15C. Na studiach II stopnia na kierunku Inżynieria Materiałowa poza UŚ zdecydowanie wyraziła chęć kontynuowania nauki po zakończeniu obecnych studiów 1 osoba; 4 osoby zdecydowanie nie podejmą takich studiów.

- 15D. Na studiach II stopnia na innym kierunku zdecydowanie wyraziła chęć kontynuowania nauki po zakończeniu obecnych studiów 1 osoba; 4 osoby zdecydowanie nie podejmą takich studiów.
- 15E. Na studia III stopnia (st. doktoranckie) na kierunku Inżynieria Materiałowa zdecydowałyby się tylko 1 osoba, 2 osoby raczej nie są zainteresowane i 3 osoby zdecydowanie nie podjęłyby takich studiów.
- 15F. Na studia III stopnia na innym kierunku zdecydowałyby się tylko 1 osoba, 2 osoby raczej nie są zainteresowane i 3 osoby zdecydowanie nie podjęłyby takich studiów.
- 15G. Poza systemem edukacji wyższej np. na kursach doskonalących naukę podjęłyby 3 osoby (2 osoby – tak i 1 osoba – raczej tak). Taka sama liczba respondentów nie jest zainteresowana kształceniem poza systemem edukacji wyższej (1 osoba – raczej nie i 2 osoby nie).
16. W czasie studiów absolwentom najbardziej podobały się ciekawe zajęcia, miła kadra dydaktyczna, panująca atmosfera na zajęciach, wycieczki do przedsiębiorstw produkcyjnych, baza dydaktyczna, budynek ŚMCEIBI, praktyki.
- 17-18. Absolwenci zmieniliby wybrane zajęcia, unowocześnili laboratoria dydaktyczne. Respondenci wskazali na zbyt dużo teorii i zbyt mało zajęć praktycznych w toku studiów. Odnotowane zostały także uwagi dotyczące braku ksero, bufetu i kafejek internetowych/wi-fi dla studentów.

- **Wyniki ankiety poziomu satysfakcji osób kończących studia w roku akademickim 2013/2014 (absolwenci studiów I stopnia) dla WLiNoM (wersja elektroniczna)**

W trosce o ciągłe podnoszenie jakości kształcenia na WLiNoM przeprowadzone zostało badanie poziomu satysfakcji osób kończących studia na Wydziale. Absolwenci wypełniali elektronicznie kwestionariusz ankiety ewaluacyjnej, która będzie stanowiła podstawę analizy jakości kształcenia na kierunkach prowadzonych na Uniwersytecie Śląskim, co pozwoli na stałe ulepszanie programów studiów i optymalizowanie oferty dydaktycznej, zarówno w zakresie potrzeb studentów, jak i rynku pracy. Badanie miało charakter anonimowy, a uzyskane wyniki zostaną wykorzystane wyłącznie do sporządzenia zbiorczych zestawień statystycznych. Pytania zawarte w kwestionariuszu odnoszą się do ukończonych w trybie stacjonarnym kierunków studiów: I – informatyka, IB – inżynieria biomedyczna, IM – inżynieria materiałowa (specjalność: biomateriały, nauka o materiałach), M - mechatronika. Ankieta została przeprowadzona w systemie USOSweb w dniach 2.06-15.10.2014. W przesłanych wynikach nie zostały uwzględnione odpowiedzi na pytania ogólnouczelniane, które pojawią się w osobnym raporcie. Brak odpowiedzi na niektóre pytania oznacza, że żadna z ankietowanych osób nie wyraziła swojej opinii. W ankiecie wzięło udział tylko 14 absolwentów WLiNoM, w tym 6 kobiet (I – 3, IM – 3) i 8 mężczyzn (I – 3, IB – 1, IM – 3, M – 1). Wyniki ankiety przedstawiono poniżej:

1. Osoby ankietowane ustosunkowały się następująco do poniższych stwierdzeń:
  - a) Na pytanie, czy przebieg studiów odpowiadał oczekiwaniom absolwentów 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) zdecydowanie się zgadzało, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej się zgadzało, aż 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) raczej się nie zgadzało i 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało.
  - b) Na pytanie, czy absolwent/ka uważa, że wybór kierunku studiów, który właśnie ukończył/a, był właściwą decyzją, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) ankietowanych zdecydowanie się zgadzało, 57% (I – 4 osoby, IM – 4 osoby) raczej się zgadzało i 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało.

- c) Na pytanie, czy gdyby absolwent/ka mógł/mogła wybrać jeszcze raz kierunek studiów, wybrał(a)by studia, które teraz kończy, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) zdecydowanie się zgadzało, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) raczej się zgadzało i 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało.
- d) Na pytanie, czy absolwent/ka polecił(a)by studia na kierunku, który właśnie kończy, innym osobom, aż 72% (I – 5 osób, IM – 5 osób) ankietowanych raczej się zgadzało, przy czym 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało i 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało.
- e) Na pytanie, czy absolwent/ka polecił(a)by studia na Uniwersytecie Śląskim innym osobom, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) ankietowanych zdecydowanie się zgadzało, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) raczej się zgadzało i 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) raczej się nie zgadzało.
2. Na pytanie, jakie działania zamierza P. podjąć tuż po ukończeniu studiów, 57% ankietowanych (I – 4 osoby, IM – 4 osoby) stwierdziło, że zamierza kontynuować naukę, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba), że zamierza odbyć praktykę lub staż, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że zamierza podjąć pracę zawodową i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że zamierza podjąć inne działania (doksztalcanie się we własnym zakresie).
3. Na pytanie, czy zamierza P. kontynuować studia, aż 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) zadeklarowało, że zamierza kontynuować studia na Uniwersytecie Śląskim na kierunku, który właśnie absolwent/ka ukończył/a. 29% ankietowanych (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) stwierdziło, że zamierza kontynuować studia na innej uczelni na kierunku, który właśnie absolwent/ka ukończył/a. 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) stwierdziło, że zamierza kontynuować studia na innej uczelni na innym kierunku niż ten, który absolwent/ka ukończył/a (Politechnika Śląska). 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) stwierdziło, że trudno powiedzieć, czy będzie kontynuować studia.
5. Na pytanie, dlaczego zamierza P. kontynuować studia na innej uczelni, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) wyraziło nadzieję, że program kształcenia na wybranej uczelni będzie bardziej atrakcyjny. 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) chce studiować w atrakcyjniejszym mieście. 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) podało powód, że nie ma takiego kierunku na UŚ zaocznie.
6. Na pytanie, dlaczego zamierza P. kontynuować studia na innym kierunku i innej uczelni, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) stwierdziło, że zdecydowanie zmieniły się ich zainteresowania – zamierzają rozwijać się w innym niż dotychczasowym kierunku. 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) chce sprawdzić, jak studiuje się na innej uczelni i zdobyć nowe doświadczenia. 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) zależy na studiowaniu na uczelni znajdującej się bliżej miejsca zamieszkania – chce zminimalizować koszty dodatkowe studiów i czas dojazdu.
8. W pytaniu otwartym jako najważniejsze atuty kierunku, który absolwenci właśnie ukończyli wskazano: interdyscyplinarny kierunek (IM - 1 osoba, I – 1 osoba), interesujący kierunek (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), kierunek zamawiany (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), stosunkowo łatwe studia (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), stypendium i płatny staż (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), wykwalifikowany personel (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), ciekawy zakres materiałowy (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), praca na nowoczesnym sprzęcie (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), niedaleko od domu (I – 1 osoba), wysoki poziom (I – 1 osoba), łatwość dojazdu komunikacją miejską (I – 1 osoba).
Wśród mankamentów kierunku absolwenci wymienili: brak organizacji (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), brak pracy w Polsce po kierunku (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), mały prestiż (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), organizacja zajęć (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), zbyt mało godzin zajęć zawodowych (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), chęć „upchania” wiedzy

- ogólnikowej (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), zbyt mało przedmiotów specjalistycznych (IM – 1 osoba, I – 1 osoba), Chorzów (I – 1 osoba), kiepski dojazd do Chorzowa (I – 1 osoba), średnia organizacja przekazywania informacji (I – 1 osoba).
9. Na pytanie otwarte, jakie zmiany wprowadził(a)by P. na kierunku, który P. obecnie kończy, respondenci wskazali na: program nauczania (M – 1 osoba, IB – 1 osoba); więcej praktyki (IM – 1 osoba, I – 1 osoba); więcej przedmiotów ścisłych, mniej niepotrzebnych z dziedziny zarządzania, lepsze traktowanie studentów (IM – 1 osoba, I – 1 osoba); zmiana siatki godzin tak, aby egzaminy były lepiej rozplanowane (IM – 1 osoba, I – 1 osoba); zwiększenie ilości godzin na przedmioty specjalistyczne a zarazem zmniejszenie ilości godzin dla przedmiotów zajmujących się podstawami przedsiębiorczości czy zarządzania firmą (IM – 1 osoba, I – 1 osoba).
  10. Na pytanie otwarte, jakie zmiany wprowadził(a)by P. na Uniwersytecie Śląskim, respondenci wskazali na: darmowe parkingi dla studentów, mniejsze rozproszenie jednostek, do których trzeba dojeżdżać, poprawienie jakości komunikacji pomiędzy studentami a uczelnią (IM – 1 osoba, I – 1 osoba); możliwość uzyskania porady prawnej (poradnia działająca przy Wydziale Prawa nie pomogła w ogóle), szybsze odpowiedzi od Rektora – obecnie czas oczekiwania ponad miesiąc (IM – 1 osoba, I – 1 osoba); Rektora (M – 1 osoba, IB – 1 osoba); stawianie na wymagania pracodawców (IM – 1 osoba, I – 1 osoba); żeby wymagać od innych (studentów), należy też wymagać od siebie (IM – 1 osoba, I – 1 osoba).
  11. Absolwenci odnieśli się do sformułowanych twierdzeń dotyczących kompetencji i umiejętności nabytych podczas studiów w sposób następujący:
    - a) Ze stwierdzeniem: „Poznałem/am podstawowe koncepcje, teorie stanowiące fundament studiowanej dziedziny” aż 57% ankietowanych (I – 4 osoby, IM- 4 osoby) zdecydowanie się zgadzało, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej się zgadzało, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej się nie zgadzało.
    - b) Ze stwierdzeniem: „Poziom zdobytej przeze mnie podczas studiów wiedzy specjalistycznej/kierunkowej mogę określić jako wysoki” zdecydowanie zgadzało się 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) raczej się zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało.
    - c) Ze stwierdzeniem: „Dzięki wiedzy, umiejętnościom i kompetencjom uzyskanym na studiach nabyłem/am umiejętność stosowania posiadanej wiedzy w praktyce w sytuacjach zawodowych” zgadzało się zdecydowanie 29% ankietowanych (I – 2 osoby, IM – 2 osoby), 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się zgadzało, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej się nie zgadzało, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) zdecydowanie się nie zgadzało i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) stwierdziło, że trudno powiedzieć.
    - d) Ze stwierdzeniem: „Znajomość języka obcego, jaką wykształciłem/am podczas studiów, mogę określić jako bardzo dobrą” raczej się nie zgadzało aż 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) i 43% (I – 3 osoby, IM - 3 osoby) zdecydowanie się nie zgadzało.
    - f) Ze stwierdzeniem: „Podczas studiów nabyłem/am umiejętność wykorzystywania narzędzi informatycznych do zdobywania wiedzy” 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) zdecydowanie się zgadzało, 57% (I – 4 osoby, IM – 4 osoby) raczej się zgadzało, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej się nie zgadzało.
    - g) Ze stwierdzeniem: „Studia wpłynęły korzystnie na moją umiejętność współpracy z innymi osobami w przedsięwzięciach naukowych i zawodowych aż 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) zdecydowanie się zgadzało, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1

- osoba, M – 1 osoba) raczej się zgadzało i tylko 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało.
- h) Ze stwierdzeniem: „Dzięki odbytym studiom zyskałem/am umiejętność szybkiego pozyskiwania informacji” 29% ankietowanych (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) zdecydowanie się zgadzało, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej się zgadzało i 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej się nie zgadzało.
- i) Ze stwierdzeniem: „Studia sprawiły, że komunikowanie się z innymi osobami nie stanowi dla mnie większej trudności” aż 43% ankietowanych (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) zdecydowanie się zgadzało, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej się zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało i 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) stwierdziło, że trudno powiedzieć.
- j) Ze stwierdzeniem: „Dzięki studiom zyskałem/am umiejętność efektywnego uczenia się” zdecydowanie zgodziło się 29% ankietowanych (I – 2 osoby, IM – 2 osoby), 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) raczej się zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało i 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało.
- k) Ze stwierdzeniem: „Studia odpowiednio przygotowały mnie do podjęcia pracy zawodowej” 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) zdecydowanie się zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało, 43% (I – 2 osoby, IB – 1 osoba, IM – 2 osoby, M – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) stwierdziły, że trudno powiedzieć.
- l) Ze stwierdzeniem: „Czuję się zmotywowany/a do rozwijania wiedzy i umiejętności nabytych podczas studiów” zdecydowanie się zgodziło 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), 29% (I – 2 osoby, M – 2 osoby) raczej się zgadzało, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej się nie zgadzało i 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało.
- ł) Ze stwierdzeniem: „Potrafię wykazać się inicjatywą i samodzielnością w działaniach naukowych i zawodowych” 43% ankietowanych (I – 2 osoby, IB – 1 osoba, IM – 2 osoby, M – 1 osoba) zdecydowanie się zgadzało, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej się zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało.
12. Na pytanie, czy chciał(a)by P. pracować w zawodzie zgodnym z ukończonym kierunkiem studiów odpowiedzi „Tak” udzieliło 86% respondentów (I – 5 osób, IB – 1 osoba, IM – 5 osób, M – 1 osób), „Nie wiem” stwierdziło 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba).
13. Na pytanie: „W jakiej branży i w jakim zawodzie zamierza P. poszukiwać pracy/podjąć zatrudnienie?” 50% respondentów wskazało zawód: inżyniera, inżyniera materiałowego, projektanta i inżyniera maszyn budowli, kontrolera jakości produktu (hutnictwo).
14. Na pytanie: „Jak ocenia P. swoje szanse na rynku pracy?” 29% ankietowanych (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) stwierdziło, że znajdzie pracę, lecz jej poszukiwanie może potrwać pewien czas; 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) uważa, że bardzo długo będzie szukać pracy i nie ma pewności, że ją znajdzie; 14% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba) stwierdziło, że w obecnej sytuacji nie znajdzie pracy – musi podjąć dalszą naukę w celu nabycia kwalifikacji ważnych na rynku pracy; 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) oceniła swoje szanse inaczej twierdząc, że pracy w Polsce nie znajdują po tym kierunku.
15. Na pytanie, jak absolwenci oceniają poziom swojej wiedzy zdobytej w trakcie studiów z wymienionych niżej obszarów związanych z poszukiwaniem pracy, respondenci stwierdzili, że:

- a) Sporządzanie dokumentów aplikacyjnych raczej dobrze oceniło 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby), raczej źle 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba), bardzo źle 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) stwierdziło, że trudno powiedzieć.
- b) Rozmowę kwalifikacyjną aż 57% (I – 4 osoby, IM – 4 osoby) oceniło raczej dobrze, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej źle, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) bardzo źle.
- c) Metody poszukiwania pracy 57% (I – 4 osoby, IM – 4 osoby) oceniło raczej dobrze, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej źle, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) bardzo źle.
- d) Wiedzę na temat możliwych obszarów zatrudnienia 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) oceniło raczej dobrze, 29% (I – 2 osoby, IB – 1 osoba, IM – 2 osoby, M – 1 osoba) raczej źle, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) bardzo źle i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) wyraziło opinię, że trudno powiedzieć.
- e) Zagadnienia związane z prowadzeniem firmy 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) oceniło raczej dobrze, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej źle i 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) bardzo źle.
16. Absolwenci poproszeni o ocenę wymienionych poniżej kwestii związanych ze studiowaniem na kierunku, który obecnie kończą (w skali ocen od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą a 5 najwyższą) przyznali następujące oceny:
- a) Adekwatności liczby punktów ECTS przypisanych do poszczególnych przedmiotów do nakładu pracy studenta 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) przyznało ocenę „1”, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) ocenę „2”, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) ocenę „3” i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) ocenę „4”.
- b) Kolejności przedmiotów w programie kształcenia 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) przyznało ocenę „2”, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) ocenę „3” i 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) ocenę „4”.
- c) Atrakcyjności oferty przedmiotów do wyboru 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) przyznało ocenę „1”, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) ocenę „2” i zdecydowana większość, bo aż 71% (I – 5 osób, IM – 5 osób) ocenę „3”.
- d) Trafności doboru form zajęć do treści przedmiotów 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) przyznało ocenę „2”, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) ocenę „3”, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) ocenę „4” i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) ocenę „5”.
17. Na pytanie jak absolwenci oceniają występujące w programie studiów proporcje między liczbą przedmiotów o charakterze ogólnym do liczby przedmiotów specjalistycznych i praktycznych, 100% ankietowanych (I – 6 osób, IB – 1 osoba, IM – 6 osób, M – 1 osoba) stwierdziło, że proporcje te są niewłaściwe – uważało, że w programie studiów przewidziano/wprowadzono zbyt dużą liczbę zajęć ogólnych w stosunku do liczby zajęć specjalistycznych oraz praktycznych.
18. Absolwenci poproszeni o ocenę poniżej wymienionych kwestii związanych z odbytymi przez nich praktykami studenckimi posługując się skalą ocen od 1 do 5, gdzie 1 oznacza ocenę najniższą, a 5 najwyższą (jeśli praktyki nie były realizowane w ramach studiowanego przez absolwenta kierunku, w każdym wierszu wybierane było „0”) stwierdzili, że:
- a) Zasadom regulującym przebieg praktyk 14% respondentów (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) przyznało ocenę „1”, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) ocenę „3” i 43% (I – 2 osoby, IB – 1 osoba, IM – 2 osoby, M – 1 osoba) ocenę „4”.

- b) Formie praktyk 14% respondentów (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) przyznało ocenę „1”, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) ocenę „3”, 43% (I – 2 osoby, IB – 1 osoba, IM – 2 osoby, M – 1 osoba) ocenę „4” i 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) ocenę „5”.
- c) Wymiarowi czasowemu praktyk 14% respondentów (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) przyznało ocenę „2”, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) ocenę „3”, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) ocenę „4” i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) ocenę „5”.
19. Wśród absolwentów pytanym, czy w ramach programu studiowanego przez nich kierunku zdarzało się, że obszary wiedzy i umiejętności powtarzały się na zbyt wielu przedmiotach (dotyczyło to np. sytuacji, kiedy te same zagadnienia analizowane były w ramach różnych przedmiotów), 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) wyraziło opinię, że takie sytuacje miały miejsce bardzo często, 57% (I – 4 osoby, IM – 4 osoby), że takie sytuacje zdarzały się od czasu do czasu i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że takie sytuacje zdarzały się bardzo rzadko. 14% absolwentów (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) w uwagach zaznaczyło, że takie sytuacje powtarzały się często, ale w formie utrwalenia lub rozszerzenia zdobytych do tej pory wiadomości.
20. Absolwenci zapytani, czy uważają, że w programie studiów brakowało odniesień do obszarów wiedzy i umiejętności ważnych dla studiowanego przez nich kierunku, stwierdzili, że:
- Tak – są to poważne braki – 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba);
  - Tak – ale nie są to poważne braki – 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby);
  - Nie – 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby);
  - Trudno powiedzieć – 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba).
21. Osoby ankietowane ustosunkowały się następująco do poniższych stwierdzeń:
- Na pytanie, czy kadra naukowo-dydaktyczna, z którą absolwenci mieli styczność w trakcie studiów, jest dobrze przygotowana do realizacji działań dydaktycznych 43% ankietowanych (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) zdecydowanie się zgadzało, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) raczej się zgadzało i 14% (IB – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało.
  - Na pytanie, czy absolwenci pozytywnie oceniają jakość materiałów dydaktycznych udostępnianych i polecanych przez prowadzących aż 43% ankietowanych (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) zdecydowanie się zgadzało, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej się zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej się nie zgadzało i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) stwierdziło, że trudno powiedzieć.
  - Na pytanie, czy absolwenci są zadowoleni z jakości kształcenia na swoim kierunku 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) zdecydowanie się zgadzało, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej się zgadzało, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej się nie zgadzało, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) zdecydowanie się nie zgadzało i 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) stwierdziło, że trudno powiedzieć.
22. Na pytanie jak absolwenci oceniają wykorzystanie technik multimedialnych w trakcie zajęć uzyskano następujące wyniki: 29% respondentów (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) uważa, że prowadzący wykorzystywali techniki multimedialne zbyt często – nie zawsze było to uzasadnione, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) jest zdania, że prowadzący wykorzystywali techniki multimedialne w sposób właściwy – stanowiły one istotną pomoc w czasie zajęć, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) wyraziła opinię, że prowadzący wykorzystywali techniki multimedialne zbyt rzadko – ich zastosowanie mogłoby być istotną pomocą w czasie zajęć oraz 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) stwierdziło, że trudno powiedzieć.
23. Na pytanie jak absolwenci oceniają dostępność prowadzących zajęcia w czasie konsultacji i poza nimi, 43% respondentów (I – 2 osoby, IB – 1 osoba, IM – 2 osoby,

- M – 1 osoba) odpowiedziało, że łatwo było nawiązać kontakt ze wszystkimi lub prawie wszystkimi prowadzącymi zajęcia, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby), że łatwo było nawiązać kontakt z większością prowadzących zajęcia i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że kontakt ze wszystkimi lub prawie wszystkimi prowadzącymi zajęcia był utrudniony.
24. Na pytanie, czy podczas studiów absolwenci mieli realną możliwość wyboru przedmiotów z puli przedmiotów fakultatywnych oraz dodatkowych, 100% ankietowanych (I – 6 osób, IB – 1 osoba, IM – 6 osób, M – 1 osoba) stwierdziło, że nie miało takiej możliwości. 71% (I – 5 osób, IM – 5 osób) absolwentów uważa, że podczas studiów miało realną możliwość wyboru promotora pracy dyplomowej/magisterskiej oraz 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) respondentów odpowiedziało, że nie miało realnej możliwości wyboru promotora pracy dyplomowej/magisterskiej. W uwagach 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) zaznaczyło, że promotor był przypisany do tematu, wybór tematu = wybór promotora.
25. Na pytanie, jak absolwenci oceniają poziom opieki naukowej w czasie studiów (przez promotora w procesie dyplomowania lub przez opiekuna w ramach ITS), 57% (I – 4 osoby, IM – 4 osoby) respondentów stwierdziło, że bardzo wysoko, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby), że raczej wysoko i aż 50% (IB – 1 osoba, M – 6 osób), że trudno powiedzieć.
26. Absolwenci ocenili poziom wymagań, jakie stawiano im podczas przygotowywania pracy dyplomowej jako bardzo wysokie (43%, w tym I – 3 osoby, IM – 3 osoby), raczej wysokie (29%, w tym I – 2 osoby, IM – 2 osoby), opinię „trudno powiedzieć” wyraziło 14% ankietowanych (IB – 1 osoba, M – 1 osoba). Poziom wymagań, jakie stawiano absolwentom podczas egzaminu dyplomowego 14% respondentów (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) oceniło jako bardzo wysokie, 29% (IM – 2 osoby, IM – 2 osoby) jako raczej wysokie i 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) stwierdziło, że „trudno powiedzieć”.
27. Na pytanie, czy absolwenci zapamiętali szczególnie pozytywnie któregoś spośród wykładowców, z którymi zetknęli się podczas studiów, aż 86% ankietowanych (I – 6 osób, IM – 6 osób) odpowiedziało, że tak – jest ich wielu, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) stwierdziło, że tak – jest ich jednak niewielu.
28. Na pytanie, jak absolwenci oceniają warunki studiowania na uczelni, biorąc pod uwagę następujące kryteria, respondenci stwierdzili, że:
- Infrastrukturę dydaktyczną (sale wykładowe, pracownie) bardzo dobrze oceniło 43% ankietowanych (I - 3 osoby, IM – 3 osoby), raczej dobrze 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) i raczej źle 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba).
  - Wyposażenie w sprzęt komputerowy i multimedialny 57% (I – 4 osoby, IM – 4 osoby) oceniło bardzo dobrze, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej dobrze, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) ani dobrze ani źle oraz 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej źle.
  - Zasoby biblioteczne i czytelnie 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) oceniło ani dobrze, ani źle, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) bardzo źle i 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) stwierdziło, że „trudno powiedzieć”.
  - Możliwość udziału w programach wymian, praktyk i staży zagranicznych 29% ankietowanych (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) oceniło bardzo dobrze, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej dobrze, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) ani dobrze, ani źle oraz 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej źle.

- e) Ogólną atmosferę panującą na wydziale i uczelni 29% respondentów (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) oceniło bardzo dobrze, 57% (I – 3 osoby, IB – 1 osoba, IM – 3 osoby, M – 1 osoba) raczej dobrze i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej źle.
  - f) Możliwość udziału w wydarzeniach naukowych realizowanych na uczelni 29% ankietowanych (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) oceniło bardzo dobrze, 57% (I – 3 osoby, IB – 1 osoba, IM – 3 osoby, M – 1 osoba) raczej dobrze i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej źle.
  - g) Możliwość udziału w wydarzeniach kulturalnych realizowanych na uczelni 14% absolwentów (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) oceniło bardzo dobrze, 57% (I – 3 osoby, IB – 1 osoba, IM – 3 osoby, M – 1 osoba) raczej dobrze, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej źle i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) bardzo źle.
  - h) Harmonogram zajęć 14% respondentów (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) oceniło bardzo dobrze, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba) raczej dobrze, 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) ani dobrze, ani źle oraz 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) bardzo źle.
  - i) Jasność i przejrzystość systemu stypendialnego 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) oceniło bardzo dobrze, 43% (I – 2 osoby, IB – 1 osoba, IM – 2 osoby, M – 1 osoba) raczej dobrze i 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) ani dobrze, ani źle.
  - j) Wykorzystanie systemu USOSweb w obsłudze studenta 14% ankietowanych (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) oceniło bardzo dobrze, 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) raczej dobrze, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba) ani dobrze, ani źle, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) raczej źle oraz 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) bardzo źle.
29. Na pytanie, czy w czasie studiów absolwenci mieli możliwość:
- a) wyrażania opinii i wpływania na zmiany w programie kształcenia, 43% ankietowanych (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) odpowiedziało, że tak – w niewielkim stopniu, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba), że tak – w minimalnym stopniu i 29% (I – 2 osoby, IM – 2 osoby), że nie;
  - b) wyrażania opinii i wpływania na treści realizowane w ramach zajęć, 43% respondentów (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) odpowiedziało, że tak – w niewielkim stopniu, 43% (I – 2 osoby, IB – 1 osoba, IM – 2 osoby, M – 1 osoba), że tak – w minimalnym stopniu i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że nie;
  - c) wyrażania opinii i wpływania na wymagania prowadzących, 43% absolwentów (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) odpowiedziało, że tak – w niewielkim stopniu, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba), że tak – w minimalnym stopniu i aż 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby), że nie.
30. Na pytanie, jak absolwenci oceniają dostępność informacji dotyczących:
- a) programu kształcenia, 14% ankietowanych (I – 1 osoba, M – 1 osoba), odpowiedziało, że bardzo dobrze, 71% (I – 4 osoby, IB – 1 osoba, IM – 4 osoby, M – 1 osoba), że raczej dobrze i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że trudno powiedzieć;
  - b) poszczególnych przedmiotów, 14% respondentów odpowiedziało, że bardzo dobrze, 71% (I – 4 osoby, IB – 1 osoba, IM – 4 osoby, M – 1 osoba), że raczej dobrze i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że raczej źle;
  - c) zasad dyplomowania, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) odpowiedziało, że bardzo dobrze, 71% (I – 4 osoby, IB – 1 osoba, IM – 4 osoby, M – 1 osoba), że raczej dobrze i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że raczej źle;
  - d) zajęć (informacji zawartych w sylabusach), 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) ankietowanych odpowiedziało, że bardzo dobrze, 57% (I – 3 osoby, IB – 1 osoba, IM – 3 osoby, M – 1 osoba), że raczej dobrze, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że raczej źle i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że bardzo źle.

31. Na pytanie, jak absolwenci oceniają pracę administracji wydziałowej, 43% respondentów (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) odpowiedziało, że bardzo dobrze – wszystkie lub prawie wszystkie sprawy udawało im się sprawnie załatwić i 57% (I – 3 osoby, IB – 1 osoba, M – 3 osoby, M – 1 osoba), że raczej dobrze – większość spraw udawało im się sprawnie załatwić.
- Na pytanie, jak absolwenci oceniają pracę administracji uczelnianej, 57% respondentów (I – 4 osoby, IM – 4 osoby) odpowiedziało, że raczej dobrze - większość spraw udawało im się sprawnie załatwić, 14% (IB – 1 osoba, M – 1 osoba), że raczej źle – niewiele spraw udawało im się sprawnie załatwić, 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba), że bardzo źle – żadnych spraw nie udawało im się sprawnie załatwić i 14% (I – 1 osoba, IM – 1 osoba) udzieliło odpowiedzi, że trudno powiedzieć.
32. Na pytanie, jak absolwenci oceniają niematerialne wsparcie, jakie udzielane jest studentom Uniwersytetu Śląskiego (np. możliwość skorzystania z pomocy opiekuna roku/grupy, psychologa, etc.), 29% ankietowanych (I – 2 osoby, IM – 2 osoby) odpowiedziało, że zdecydowanie wystarczające, 29% (I – 1 osoba, IB – 1 osoba, IM – 1 osoba, M – 1 osoba), że raczej niewystarczające i aż 43% (I – 3 osoby, IM – 3 osoby) stwierdziło, że trudno powiedzieć.

W podsumowaniu należy stwierdzić, że tak mała próba losowa ankietowanych powoduje, że wyniki mają niską wiarygodność i mogą być tendencyjne. Mimo to udzielone odpowiedzi stanowią wskazówki, co należy w przyszłości poprawić w działalności dydaktycznej jak i administracyjnej na kierunkach ankietowanych.

- **System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków**
  - a. Proces weryfikacji efektów kształcenia

Proces określania efektów kształcenia na kierunkach kształcenia WliNoM, odbywa się zgodnie z wytycznymi Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego oraz przepisami prawa dotyczącymi tworzenia i prowadzenia studiów. Podstawowe procedury określania efektów kształcenia realizowane są na podstawie wytycznych Senatu UŚ w sprawie tworzenia programów kształcenia. Za określenie i przyjęcie zestawu efektów kształcenia kierunku prowadzonych na Wydziale odpowiada Dziekan i Dyrektorzy jednostek, natomiast nad poprawnością merytoryczną procesu czuwa KZZJK. W procesie określania efektów kształcenia na kierunkach Wydziału przyjęto podejście korzystania z wzorcowych efektów kształcenia oraz możliwości opracowania własnych efektów kształcenia z wykorzystaniem procedury benchmarkingu zewnętrznego. Podstawą do podejmowania działań doskonalących w odniesieniu do doboru efektów kształcenia przyjmowanych do realizacji w programie studiów na kierunku są wnioski z analiz i ocen. Modułowe efekty kształcenia oraz sposoby ich weryfikacji zostały jasno określone na wszystkich kierunkach i stopniach kształcenia WliNoM. Każdy moduł posiada wyznaczonego koordynatora, który jest osobą odpowiedzialną za realizację efektów kształcenia i ustala końcową ocenę modułu w oparciu o ustalone kryteria ocen.

Nad praktykami studenckimi czuwają opiekunowie praktyk, zapewniający wymaganą opiekę merytoryczną i organizacyjną w trakcie ich odbywania. Dokumentację i sprawozdania z praktyk prowadzi i gromadzi w sposób ciągły opiekun praktyk studenckich oraz analizuje opinię studentów dotyczącą odbytych praktyk. Przed przekazaniem do akt osobowych studentów dokumentacja praktyk zostaje udostępniana KZZJK. W roku akademickim 2013/2014 zespoły KZZJK przeprowadziły analizę praktyk zawodowych, wymaganą przez WSZJK w oparciu o opracowane odpowiednie narzędzia.

b. Zasady dyplomowania

Stosowane na Wydziale zasady dyplomowania są zgodne z Regulaminem Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach oraz kodeksem Etyki Pracownika Naukowego. Proces dyplomowania studentów Wydziału obejmuje seminarium dyplomowe, pracownię dyplomową oraz pracę dyplomową. Tematy prac dyplomowych inżynierskich i magisterskich są opracowywane przez pracowników Wydziału, proponowane przez współpracujące firmy, a także przez samych studentów. Uwzględniają one zainteresowania naukowe i techniczne promotorów prac, studentów, problematykę naukowo-badawczą promotora i potrzeby przemysłu. Tematy prac dyplomowych są akceptowane przez Rady Instytutów. Tematy magisterskich prac dyplomowych dodatkowo zatwierdzone są przez Radę Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach. Studenci I i II stopnia inspirowani zainteresowaniami wybierają tematy prac dyplomowych odpowiednio po 5 i 1 semestrze studiów (drobne różnice wynikają z realizacji w roku sprawozdawczym różnych planów studiów). Na wykonanie pracy dyplomowej student ma przeznaczony dwa albo trzy semestry. Na seminarium oceniana jest m.in. umiejętność wstępnej analizy problemu postawionego w pracy dyplomowej. W ramach pracowni dyplomowej student realizuje praktyczną część pracy dyplomowej. Oceniana jest umiejętność wykorzystania zdobytej wiedzy do rozwiązania problemu postawionego w pracy dyplomowej. W ramach seminarium i pracowni dyplomowej ocenie podlega na przykład przygotowanie i wygłoszenie referatu prezentującego wyniki pracy oraz udział w dyskusji. Postępy pracy są regularnie kontrolowane na seminariach dyplomowych oraz na zajęciach z pracowni dyplomowej. Za dobór recenzentów prac inżynierskich i magisterskich odpowiedzialny jest Prodziekan ds. dydaktycznych kierunku. Obrony prac dyplomowych odbywają się przed minimum trzyosobową komisją egzaminacyjną, w skład której wchodzi przewodniczący (Prodziekan ds. dydaktycznych dla kierunku informatyka albo osoba spośród pracowników Wydziału przez niego wskazana), promotor oraz recenzent. W trosce o wysoką jakość kształcenia stosowana jest zasada, iż w każdej obronie inżynierskiej pracy dyplomowej uczestniczy co najmniej jeden samodzielny pracownik naukowo-dydaktyczny. W przypadku obrony magisterskiej pracy dyplomowej w parze promotor-recenzent musi być choć jeden pracownik samodzielny. Podczas obrony pracy dyplomowej studenci prezentują wyniki swoich prac, po czym następuje dyskusja. Następnie przeprowadzany jest egzamin, który jest egzaminem ustnym. Ocenę końcową ustala się na podstawie przepisów zawartych w Regulaminie studiów w Uniwersytecie Śląskim.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia

W celu zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na kierunkach Wydziału prowadzone było w roku 2013/2014 monitorowanie realizacji efektów kształcenia poprzez analizy zaplanowanych sposobów ich realizacji i weryfikacji w ramach poszczególnych modułów oraz analizy i oceny prowadzone w toku realizacji programu studiów. Zgodnie z wytycznymi zawartymi w WSZJK na WInoM podstawowym elementem tej analizy jest roczna ocena efektów kształcenia (*WSZJK – dział 4.9*). Podstawę prawną stanowiło rozporządzenie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia §11 ust. 2. W trakcie roku akademickiego 2013/2014 prowadzono działania służące ocenie stosowania sposobów weryfikacji efektów kształcenia pod kątem ich adekwatności i skuteczności.

Ocena efektów kształcenia na kierunkach Wydziału w roku sprawozdawczym obejmowała:

1. Ocenę zajęć dydaktycznych przez studentów (*pkt. 4.3 WSZJK*) za pomocą anonimowej ankiety zgodnej z zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego Nr 44/2009;
2. Analizę wyników hospitacji zajęć dydaktycznych (*pkt. 4.4 WSZJK*) za pomocą *Formularza hospitacji zajęć dydaktycznych*;
3. Analizę form weryfikacji efektów kształcenia i kryteriów oceny;
4. Analizę sylabusów (*pkt. 4.5 WSZJK*) za pomocą Kart Oceny Sylabusów;
5. Analizę narzędzi weryfikacji efektów kształcenia (*pkt. 4.6 WSZJK*), która prowadzona była za pomocą *Karty oceny narzędzi do weryfikacji efektów kształcenia*;
6. Monitorowanie realizacji efektów kształcenia w ramach praktyk zawodowych (*pkt. 4.7 WSZJK*), które obejmowało analizę dokumentacji i sprawozdań z praktyk. Analizy wykonywane były za pomocą *Formularza oceny praktyk zawodowych* oraz *Ankiety oceny/przebiegu praktyk*;
7. Analizę prac dyplomowych (*pkt. 4.8 WSZJK*), która prowadzona była za pomocą *Karty oceny pracy dyplomowej*;
8. Analizę wyników sesji egzaminacyjnych.

W celu przeprowadzenia rocznej oceny efektów kształcenia, poszczególne KZZJK przyjęły harmonogramy prac oraz powołały zespoły do realizacji w/w zadań. Zadaniem zespołów były:

1. Analiza i modyfikacja narzędzi umożliwiających weryfikację efektów kształcenia w ramach poszczególnych zadań;
2. Przeprowadzenie analizy;
3. Przygotowanie oraz przedstawienie sprawozdań z prac KZZJK. Sprawozdania dotyczące realizacji efektów kształcenia w roku akademickim 2013/2014 zostały pozytywnie zaakceptowane i przyjęte przez KZZJK oraz minimum kadrowe lub wszystkich nauczycieli akademickich pracujących na kierunkach.

W raporcie rocznym za rok 2013/2014 z oceny realizacji efektów kształcenia na kierunku Edukacja techniczno-informatyczna w ramach realizacji programu studiów I-go stopnia uzyskane były następujące wnioski:

1. Na podstawie uzyskanych wyników ankiet można stwierdzić, że zajęcia prowadzone przez pracowników Katedry Materiałoznawstwa studenci oceniają dobrze;
2. Niewielkie nieścisłości zaobserwowane w opracowanych modułach, nie wpływają na prawidłowy przebieg realizacji założonego procesu kształcenia i uzyskiwanie przewidzianych w nich efektów kształcenia;
3. Analizowane narzędzia i formy weryfikacji zostały dobrane w sposób prawidłowy.
4. **Średnia z ocen uzyskanych z sesji egzaminacyjnej na kierunku edukacja techniczno-informatyczna wynosiła 3,75.**

W oparciu o dokonaną analizę modułów, sylabusów, narzędzi i form weryfikacji oraz dokumentacji dotyczącej sesji egzaminacyjnych stwierdzono, że studenci studiujący w roku akademickim 2013/2014 na kierunku Edukacja Techniczno - Informatyczna mieli możliwość realizacji założonych w programie studiów efektów kształcenia.

W raporcie rocznym za rok 2013/2014 z oceny realizacji efektów kształcenia na kierunku Informatyka uzyskane były następujące wnioski:

1. Studenci oceniają prowadzone zajęcia dobrze bądź bardzo dobrze;
2. Ankietyzacja objęła wszystkich pracowników Instytutu Informatyki;

3. Stan opracowanych modułów i sylabusów, pomimo drobnych niedociągnięć, zapewnia prawidłowe realizowanie procesu kształcenia i umożliwi osiągnięcie przez studentów założonych efektów kształcenia;
  4. Większość poddanych analizie narzędzi do weryfikacji efektów kształcenia jest opracowana poprawnie i umożliwi prawidłową realizację efektów kształcenia;
  5. Analiza dokumentacji praktyk wykazała, że w większości przypadków założone efekty kształcenia są realizowane;
  6. Studenci są w większości zadowoleni z odbytych praktyk zawodowych;
  7. Analiza prac dyplomowych wykazała, że efekty kształcenia dla seminarium dyplomowego zostały w pełni osiągnięte;
  8. Analizowane prace spełniają kryteria stawiane pracom dyplomowym inżynierskim i magisterskim;
  9. Przedstawiona dokumentacja nie budzi zastrzeżeń i świadczy o poprawnym przeprowadzeniu procesu dyplomowania.
  10. Analiza wyników sesji egzaminacyjnych za rok akademicki 2012/2013 wykazała, że studenci mają problemy z zaliczeniem modułów podstawowych oraz ukończeniem studiów.
- 11. Średnia z ocen uzyskanych z sesji egzaminacyjnej na kierunku Informatyka wynosiła 3,94.**

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji, można jednoznacznie stwierdzić, że studenci kierunku Informatyka w roku akademickim 2013/2014 mieli możliwość pełnej realizacji założonych efektów kształcenia określonych programem studiów.

Zaobserwowano również pewne nieprawidłowości, głównie o charakterze formalnym, które jednak nie wpływają w znaczący sposób na realizację procesu kształcenia oraz osiągnięcie przez studentów założonych w opisach modułów efektów kształcenia.

W celu poprawy jakości kształcenia na kierunku proponuje się podjęcie m.in. następujących działań doskonalących:

1. Zwiększenie liczby ankietowanych zajęć na studiach II stopnia oraz objęcie ankietowaniem doktorantów;
2. Wprowadzenie hospitacji;
3. Wprowadzenie ramowego programu praktyk zawierającego bezpośrednie odwołanie do efektów kształcenia dla praktyk zawodowych oraz umożliwienie studentom odbywanie praktyk nie tylko po 4 semestrze;
4. Wprowadzenie elektronicznej wersji formularza recenzji/opinii pracy dyplomowej;
5. Opracowanie wytycznych dotyczących pisania prac dyplomowych.

Ciągłe monitorowanie realizacji efektów kształcenia na kierunku Informatyka jest niezbędne i gwarantuje wysoką jakość kształcenia.

W raporcie rocznym za rok 2013/2014 z oceny realizacji efektów kształcenia na kierunku Inżynieria Biomedyczna uzyskane były następujące wnioski:

1. Studenci oceniają prowadzone zajęcia dobrze bądź bardzo dobrze;
2. Ankietyzacja objęła wszystkich pracowników Instytutu Informatyki prowadzących zajęcia na kierunku;
3. Stan opracowanych opisów modułów i sylabusów, pomimo drobnych niedociągnięć, zapewnia prawidłowe realizowanie procesu kształcenia i umożliwi osiągnięcie przez studentów założonych efektów kształcenia;

4. Większość poddanych analizie narzędzi do weryfikacji efektów kształcenia jest opracowana poprawnie i umożliwia prawidłową realizację efektów kształcenia;
5. Analiza dokumentacji praktyk wykazała, że w większości przypadków założone efekty kształcenia są realizowane;
6. Studenci są w większości zadowoleni z odbytych praktyk zawodowych;
7. Analiza prac dyplomowych wykazała, że efekty kształcenia dla seminarium dyplomowego zostały w pełni osiągnięte;
8. Analizowane prace spełniają kryteria stawiane pracom dyplomowym inżynierskim;
9. Dokumentacja dyplomowania nie budzi zastrzeżeń i świadczy o poprawnym przeprowadzeniu procesu dyplomowania.
10. Analiza wyników sesji egzaminacyjnych za rok akademicki 2013/2014 wykazała, że studenci mają problemy z zaliczeniem kilku modułów podstawowych.
11. Analiza sylabusów wykazała, że niektóre z nich zostały zbyt ogólnie przygotowane.
- 12. Średnia z ocen uzyskanych z sesji egzaminacyjnej na kierunku Inżynieria Biomedyczna wynosiła 3,94.**

Na podstawie przedstawionej powyżej analizy należy wymienić dwa moduły problematyczne ze względu na realizację zakładanych efektów kształcenia: Modelowanie i wizualizacja 3D w medycynie oraz Techniki obrazowania medycznego. Biorąc jednak pod uwagę fakt, że efekty kształcenia założone dla wszystkich wskazanych powyżej modułów są realizowane również w stopniu wysokim przez inne moduły na kierunku, nie wydaje się, aby ich wdrażanie było szczególnie zagrożone podczas realizowania programu kształcenia. Z drugiej jednak strony wśród modułów wymienionych jako problematyczne z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia, oba należą do podstawowych modułów dla kierunku. Ich zadowalające opanowanie warunkuje lepsze rozumienie treści modułów nauczanych w późniejszych latach. Zaobserwowano również drobne nieprawidłowości, głównie o charakterze formalnym, które jednak nie wpływają w znaczący sposób na realizację procesu kształcenia oraz osiąganie przez studentów założonych w opisach modułów efektów kształcenia. Wszystkie elementy procesu zapewnienia jakości kształcenia można uznać za prawidłowo funkcjonujące i przyczyniające się do poprawy realizacji procesu kształcenia na kierunku.

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji, można jednoznacznie stwierdzić, że studenci kierunku Inżynieria Biomedyczna w roku akademickim 2013/2014 mieli możliwość pełnej realizacji założonych efektów kształcenia określonych programem studiów.

W celu poprawy jakości kształcenia na kierunku proponuje się podjęcie m.in. następujących działań doskonalących:

1. Wprowadzenie ujednoliconego arkusza hospitacji;
2. Zwiększenie ilości zajęć hospitowanych;
3. Wprowadzenie ramowego programu praktyk zawierającego bezpośrednie odwołanie do efektów kształcenia dla praktyk zawodowych oraz umożliwienie studentom odbywania praktyk nie tylko w wakacje po 4 semestrze;
4. Wprowadzenie elektronicznej wersji formularzy recenzji/opinii pracy dyplomowej;
5. Opracowanie wytycznych dotyczących pisania prac dyplomowych;
6. Przygotowanie elektronicznej wersji formularza recenzji i najlepiej w wersji online,
7. Poprawienie czytelności protokołów egzaminacyjnych;
8. Zwiększenie nacisku na praktyczne zastosowanie wyników prac inżynierskich;
9. Konieczna jest bieżąca ocena sylabusów zmienianych w stosunku do lat poprzednich szczególnie w przypadku zmiany koordynatora modułu;

10. Wprowadzenie oceny prowadzonych zajęć przez studentów w formie online (wydanie karty zaliczeniowej po przeprowadzeniu wymaganej liczby oceny wskazanych zajęć).

Ciągłe monitorowanie realizacji efektów kształcenia na kierunku jest niezbędne i gwarantuje wysoką jakość kształcenia. Zakłada się, że przyjęte środki naprawcze przyniosą wymierne efekty.

W raporcie rocznym za rok 2013/2014 z oceny realizacji efektów kształcenia na kierunku Inżynieria Materiałowa uzyskane były następujące wnioski:

1. Studenci oceniają prowadzone zajęcia dobrze bądź bardzo dobrze;
2. Ankietyzacja objęła 95% pracowników dydaktycznych Wydziału realizujących zajęcia na kierunku;
3. Jakość opracowanych opisów modułów i sylabusów, stale się poprawia, co wpływa pozytywnie na realizację procesu kształcenia i umożliwia osiągnięcie przez studentów założonych efektów kształcenia;
4. Narzędzia do weryfikacji efektów kształcenia są opracowane poprawnie i umożliwiają prawidłową realizację efektów kształcenia;
5. Analiza dokumentacji praktyk wykazała, że założone efekty kształcenia są realizowane;
6. Studenci są zadowoleni z odbytych praktyk zawodowych;
7. Analiza prac dyplomowych wykazała, że efekty kształcenia dla seminarium dyplomowego zostały w pełni osiągnięte;
8. Analizowane prace spełniają kryteria stawiane pracom dyplomowym inżynierskim i magisterskim;
9. Przedstawiona dokumentacja nie budzi zastrzeżeń i świadczy o poprawnym przeprowadzeniu procesu dyplomowania.
10. Analiza wyników sesji egzaminacyjnych za rok akademicki 2013/2014 wykazała, że studenci (podobnie jak w roku ubiegłym) mają problemy z zaliczeniem modułów podstawowych oraz ukończeniem studiów, szczególnie II stopnia.
11. **Średnia z ocen uzyskanych z sesji egzaminacyjnej na kierunku Inżynieria Materiałowa wynosiła 3,67.**

Na podstawie przeprowadzonej analizy dokumentacji, można jednoznacznie stwierdzić, że studenci kierunku Inżynieria Materiałowa w roku akademickim 2013/2014 mieli możliwość pełnej realizacji założonych efektów kształcenia określonych programem studiów.

Zaobserwowano również drobne nieprawidłowości w dokumentacji, głównie o charakterze formalnym, które jednak nie wpływają w znaczący sposób na realizację procesu kształcenia oraz osiągnięcie przez studentów założonych w opisach modułów efektów kształcenia.

W celu poprawy jakości kształcenia na kierunku proponuje się podjęcie m.in. następujących działań doskonalących:

1. Zwiększenie liczby ankietowanych zajęć na studiach II stopnia oraz objęcie ankietowaniem doktorantów;
2. Wprowadzenie hospitacji lektoratów;
3. Przeprowadzenie szkolenia dla pracowników z zakresu prawidłowego wypełniania dokumentacji systemowej oraz tworzenia narzędzi do weryfikacji efektów kształcenia;
4. Opracowanie jednolitego wzoru sprawozdania z praktyk, który będzie uwzględniał specyfikę kierunku;

5. W przypadku modułów, które nie kończą się egzaminem, sugeruje się wprowadzenie jako metody zaliczenia wykładu, kolokwiów częściowych przeprowadzanych sukcesywnie w trakcie semestru;
6. W przypadku modułów, trwających 1 semestr, które są prowadzone przez 2 nauczycieli akademickich (tzw. modułów dzielonych np. *metody badań materiałów*), proponuje się wprowadzenie formy egzaminu częściowego, który byłby obligatoryjnie przeprowadzany bezpośrednio po zakończeniu danej części modułu;
7. Zaangażowanie pracowników technicznych w pomoc przy prowadzeniu zajęć laboratoryjnych;
8. Włączenie doktorantów w proces dydaktyczny na I i II stopniu kształcenia. Doktoranci, w ramach obowiązkowego modułu *dydaktyka szkoły wyższej* mogliby współprowadzić zajęcia dydaktyczne (ćwiczenia audytoryjne lub laboratoryjne) pod okiem doświadczonego pracownika dydaktycznego.
9. Wprowadzenie zajęć wyrównawczych z modułów podstawowych.

Ciągle monitorowanie realizacji efektów kształcenia na kierunku inżynieria materiałowa jest niezbędne i prowadzi do podniesienia jakości kształcenia.

W raporcie rocznym za rok 2013/2014 z oceny realizacji efektów kształcenia na kierunku Mechatronika uzyskane były następujące wnioski:

1. Zajęcia prowadzone przez pracowników studenci oceniają dobrze i bardzo dobrze;
2. Pomimo pewnych nieścisłości i niedociągnięć w opracowanych modułach, zapewniają one realizowanie założonego procesu kształcenia i uzyskiwanie przewidzianych w nich efektów kształcenia;
3. Konieczne jest uzupełnienie wszystkich brakujących sylabusów modułów;
4. Analizowane narzędzia i formy weryfikacji zostały dobrane właściwie, umożliwiając tym samym właściwą realizację zamierzonych w modułach i sylabusach efektach kształcenia;
5. Studenci I i II roku studiów I-go stopnia na kierunku mechatronika mają problemy z zaliczaniem modułów związanych z przedmiotami ścisłymi oraz realizacją zamierzonych w nich efektów kształcenia;
6. Należy wprowadzić bardziej precyzyjne reguły warunkowego zaliczania semestru;
7. W kolejnych latach analizę wyników sesji egzaminacyjnej należy przeprowadzać co semestr, celem szybszego reagowania i identyfikacji ewentualnych trudności jakie mają studenci w uczeniu się i zaliczaniu modułów lub ich grup;
8. Wydaje się być zasadnym, wprowadzenie od roku akademickiego 2014/2015 hospicji prowadzonych zajęć dydaktycznych, zwłaszcza dla młodych pracowników – doktorantów;
9. Koniecznym będzie opracowanie ankiet służących monitorowaniu realizacji efektów kształcenia, w przebiegu przyszłych zawodowych praktyk studenckich.
12. **Średnia z ocen uzyskanych z sesji egzaminacyjnej na kierunku Mechatronika wynosiła 3,65.**

W oparciu o dokonaną analizę modułów, sylabusów, narzędzi i form weryfikacji oraz dokumentacji dotyczącej sesji egzaminacyjnych stwierdzono, że studenci studiujący w roku akademickim 2013/2014 na kierunku Mechatronika mieli możliwość realizacji założonych w programie studiów efektów kształcenia. Wskazane w raporcie nieprawidłowości, mają na celu poprawę warunków procesu kształcenia, wyeliminowanie błędów oraz uzyskiwanie przez studentów wysokich efektów nauczania w kolejnych latach, na kierunku Mechatronika.

W celu uzyskania w kolejnych latach poprawy jakości kształcenia na kierunku Mechatronika sugeruje się:

1. Wprowadzenie szczegółowej ankietyzacji zajęć;
2. Przeszkolenie pracowników naukowo-dydaktycznych, w zakresie właściwego przygotowywania dokumentacji (modułów, sylabusów) oraz stosowania form i narzędzi weryfikacji efektów kształcenia;
3. Ustalenie jednolitych ilościowych kryteriów klasyfikacji, które miałyby na celu weryfikację założonych efektów kształcenia zarówno w przypadku zajęć ćwiczeniowych/laboratoryjnych jak i wykładów;
4. Ustalenie harmonogramu hospitacji zajęć dydaktycznych oraz przygotowanie jednolitego wzorca protokołu pohospitacyjnego;
5. Opracowanie ankiet służących monitorowaniu realizacji efektów kształcenia, w przebiegu zawodowych praktyk studenckich;
6. Opracowanie zasad i wymogów jakie będą stawiane w analizie prac dyplomowych (opracowanie formularza recenzji pracy dyplomowej);
7. Monitorowanie po każdym zakończonym semestrze realizacji efektów kształcenia, celem poprawy jakości kształcenia na kierunku Mechatronika.

Średnia z ocen uzyskanych z sesji egzaminacyjnej na wszystkich kierunkach WInoM w roku akademickim 2013/2014 wynosiła 3,79.

- **Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej**
  - a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych

1) Analiza ankiet oceny zajęć dydaktycznych na kierunku Edukacja techniczno-informatyczna

Ocenę zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2013/2014, realizowanych dla II roku studiów na kierunku Edukacja Techniczno-Informatyczna przeprowadzono z wykorzystaniem wzorów anonimowej ankiety pisemnej, stosowanej zgodnie z zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego (Nr 44/2009). Ocenie podlegały następujące kategorie: organizacja zajęć, komunikatywność, interaktywność, terminowość i dostępność, kryteria oceny a także postawa wobec studentów. Przyjęto skale oceniania od 5 do 1 (gdzie: 5 – w bardzo dużym stopniu, 4 – w dużym stopniu, 3 – w stopniu średnim – wystarczającym, 2 – w niewystarczającym stopniu, 1 – w znikomym stopniu). Sondaż został przeprowadzony w dwóch ostatnich tygodniach zajęć dydaktycznych, a jego wyniki przedstawione zostały do wiadomości Władz Dziekańskich WInoM.

Na podstawie uzyskanych wyników można stwierdzić, że zajęcia prowadzone przez pracowników prowadzących zajęcia na kierunku studenci oceniają dobrze oraz że żaden z ocenianych pracowników dydaktycznych nie otrzymał oceny negatywnej. **Średnia ocena zajęć dydaktycznych na kierunku Edukacja Techniczno-Informatyczna wynosiła 4,20.**

2) Analiza ankiet oceny zajęć dydaktycznych na kierunku Informatyka

W roku akademickim 2013/2014 na kierunku Informatyka przeprowadzono ocenę zajęć dydaktycznych zgodnie z przyjętym harmonogramem. Ankietowanie prowadził ankieter wyznaczony przez Dziekana WInoM. Do oceny zajęć dydaktycznych przez studentów użyto anonimowej ankiety, której treść była zgodna z zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego Nr 44/2009 w sprawie ankiety oceny zajęć dydaktycznych. W ramach ankiety

ocenie (od 1 - ocena najniższa do 5 – ocena najwyższa) podlegały następujące kategorie: organizacja zajęć, komunikatywność, interaktywność, terminowość i dostępność, kryteria oceny, postawa wobec studentów). Ankietowano wszystkich pracowników dydaktycznych Instytutu Informatyki z wyjątkiem osób przebywających na urlopie zdrowotnym. Wśród ankietowanych pracowników 73% dotyczyło kierunku Informatyka, pozostałe kierunku Inżynieria Biomedyczna. Na kierunku Informatyka ankietowanie prowadzono na I i II stopniu kształcenia oceniając odpowiednio 34 i 7 modułów. Ankietowanie objęło 41 modułów i prowadzone było na różnych formach zajęć: wykładach (14), ćwiczeniach audytoryjnych (3), laboratoriach (23) oraz seminariach (1).

Zajęcia oceniano zarówno w semestrze zimowym, jak i letnim zgodnie z harmonogramem. Ogółem wypełniono 750 ankiet, co daje 74% udział studentów uczęszczających na zajęcia w ramach danej formy prowadzenia zajęć. We wszystkich analizowanych kategoriach średnie oceny były wyższe niż 3. **Średnia wyników wszystkich pracowników Instytutu Informatyki ankietowanych w ramach zajęć prowadzonych na kierunku Informatyka w roku akademickim 2013/2014 wyniosła 4,53.**

Analiza wyników ankiet oceny zajęć dydaktycznych na kierunku Informatyka za rok akademicki 2013/2014 wykazała, że:

- Ankietyzacja dotycząca kierunku Informatyka objęła 73% pracowników Instytutu Informatyki;
- Studenci oceniają prowadzone zajęcia w większości dobrze bądź bardzo dobrze; Żaden z ocenianych pracowników nie otrzymał oceny negatywnej;
- Zachowano właściwe proporcje ankietowania w odniesieniu do form prowadzonych zajęć, przywiązując wagę do tego, aby ankietowanie obejmowało zarówno wykłady, ćwiczenia audytoryjne, laboratoria oraz seminaria.

Proponuje się wprowadzenie następujących zmian:

- Konieczne jest zwiększenie liczby ankietowanych zajęć na studiach II stopnia;
- Z uwagi na mniejsze doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych przez doktorantów wydaje się zasadnym zwiększenie udziału tych zajęć w całkowitej liczbie zajęć ankietowanych.

3) Analiza ankiet oceny zajęć dydaktycznych na kierunku Inżynieria Biomedyczna

W roku akademickim 2013/2014 na kierunku Inżynieria Biomedyczna cenę zajęć dydaktycznych zgodnie z ustalonym harmonogramem przeprowadził ankieter wyznaczony przez Dziekana WIiNoM. Studenci oceniali poszczególne zajęcia na podstawie anonimowej ankiety, której treść była zgodna z zarządzeniem J.M. Rektora Uniwersytetu Śląskiego Nr 44/2009 w sprawie ankiety oceny zajęć dydaktycznych. W ramach ankiety ocenie podlegały następujące kategorie: organizacja zajęć, komunikatywność, interaktywność, terminowość i dostępność, kryteria oceny, postawa wobec studentów. Ww. kategorie oceniane były wg. następującej skali: **1** – ocena wysoce negatywna, **2** – ocena negatywna, **3** – ocena przeciętna, **4** – ocena pozytywna, **5** – ocena wysoce pozytywna.

W roku akademickim 2013/2014 ankietowano zajęcia 14 pracowników Instytutu Informatyki, którzy prowadzili zajęcia na kierunku. Ankietyzacją objęto 16 modułów z różną formą prowadzenia zajęć: laboratorium (10 modułów), ćwiczenia (4 moduły) oraz wykład (2 moduły). Ankietyzacją nie objęto seminariów oraz konwersatoriów ze względu na indywidualnie precyzowane wymagania dla poszczególnych studentów w ramach tego typu zajęć. Łącznie przeprowadzono 308 ankiet, z czego 2 złożono niewypełnione. Zatem analizę wykonano na 306 ankietach, z czego 7% przeprowadzono na I roku studiów, 40% na II roku,

33% na III roku oraz 20% na IV roku. Relatywnie niewielka liczebność ankiet studentów I roku wynika z faktu, iż większość zajęć w ich siatce studiów prowadzona jest przez pracowników spoza Instytutu Informatyki.

W ankietyzacji wzięło udział 66% studentów spośród wszystkich, którzy powinni być obecni na ankietowanych zajęciach. 79% ankiet przeprowadzono w semestrze zimowym, pozostałe 21% w semestrze letnim. Największy odsetek w każdej z ocenianych kategorii stanowiły oceny pozytywne 5 i 4 : 71% – organizacja zajęć, 69% – komunikatywność, 68% – interaktywność, 65% – terminowość i dostępność, 77% – kryteria oceny oraz 76% - postawa wobec studentów. Zdecydowanie najwięcej ocen wysoce pozytywnych uzyskano w kategorii „postawa wobec studentów”, zaś najmniej w kategorii „organizacja zajęć”. Ze względu na wyraźnie interdyscyplinarny charakter studiów prowadzący zajęcia intensyfikują swoje wysiłki w celu osiągnięcia jak najlepszych wyników. Organizacja zajęć, które z definicji łączą takie dziedziny, jak m.in. informatyka, elektronika, mechanika itd. z medycyną wymaga wypracowania specyficznej formuły. Średnie oceny w każdej z kategorii wynosiły (zróżnicowanie poszczególnych wyników (zmienność)):

- organizacja zajęć: $3,8 \pm 1,3$ (zmienność 33,5%);
- komunikatywność: $4,0 \pm 1,2$ (zmienność 29,2%);
- interaktywność: $3,9 \pm 1,3$ (zmienność 32,3%);
- terminowość i dostępność: $3,7 \pm 1,5$ (zmienność 41,8%);
- kryteria oceny: $4,1 \pm 1,2$ (zmienność 28,1%);
- postawa wobec studentów: $4,2 \pm 1,2$ (zmienność 28,9%).

Średnia ocen wszystkich ankietowanych pracowników wyniosła $4,33 \pm 0,73$. Odchylenie standardowe wynoszące 17% wartości średniej wywołane zostało negatywną oceną (2,15) jednego z ocenianych pracowników (7% ogółu), u którego przeprowadzono 22% wszystkich ankiet. Pracownik ten był oceniany w semestrze zimowym 2013/2014. W semestrze letnim 2012/2013, czyli poprzedzającym semestr, oceniony negatywnie, uzyskał ocenę przeciętną (3,44). W związku z zaistniałą sytuacją, został w semestrze letnim 2013/2014 tymczasowo odsunięty od prowadzenia zajęć dydaktycznych w celu wyjaśnienia zaistniałej sytuacji. Pozostali pracownicy uzyskali wyłącznie oceny pozytywne w tym: 50% ocenę wysoce pozytywną (ponad 4,5) oraz 43% ocenę pozytywną.

Eliminując z analizy wyniki ankiet (45 na III roku oraz 21 na IV roku) dotyczące negatywnie ocenionego pracownika **średnia ocen wynosi $4,5 \pm 0,38$** . Średnie oceny w każdej z kategorii ulegają wzrostowi przeciętnie o 10% i nie są niższe niż 4,3 natomiast zróżnicowanie wyników maleje przeciętnie o połowę. Średnie oceny wynoszą:

- organizacja zajęć: $4,3 \pm 0,8$ (zmienność 17,5%);
- komunikatywność $4,4 \pm 0,8$ (zmienność 17,6%);
- interaktywność: $4,3 \pm 0,9$ (zmienność 20,9%);
- terminowość i dostępność: $4,4 \pm 0,9$ (zmienność 19,8%);
- kryteria oceny: $4,6 \pm 0,7$ (zmienność 15,3%);
- postawa wobec studentów: $4,8 \pm 0,6$ (zmienność 12,3%)

Udziały poszczególnych roczników w ankietyzacji są następujące: 19,6% na I roku, 50,4% na II roku, 17,5 na III roku oraz 12,5 na IV roku. Studenci roku I i II ocenili pracowników średnio na ocenę 4,4, studenci III roku średnio na 4,5, natomiast studenci IV roku średnio na

4,7. Najniższa ocena (1) pojawiła się tylko na 4 ankietach wyłącznie w kategorii „interaktywność”, co stanowiło 0,3% spośród wszystkich odpowiedzi. Ocena 2 stanowiła tylko 2%, natomiast ocena 3 – 10,6%, ocena 4 – 26,5% oraz ocena najwyższa (5) – 60,6%.

Wnioski płynące z ankiet oceny zajęć dydaktycznych:

1. Zachowano odpowiednie proporcje względem formy prowadzenia zajęć – ankietyzacją objęto 48% studentów w ramach laboratoriów, oraz po 26% w ramach ćwiczeń oraz wykładów.
2. Zdecydowana większość studentów przyznała najwyższe oceny w każdej z ocenianych kategorii.
3. Pracownicy uzyskali oceny bardzo dobre (większość ankietowanych pracowników) i dobre za wyjątkiem jednej osoby. Tendencja spadkowa ocen (z dwóch kolejnych semestrów) tego pracownika spowodowała konieczność wprowadzenia działań naprawczych w postaci jego tymczasowego odsunięcia od zajęć (w semestrze letnim 2013/2014 oraz w semestrze zimowym 2014/2015).

W celu zwiększenia precyzji narzędzi do kontroli jakości kształcenia proponuje się wprowadzenie następujących modernizacji obecnego systemu:

1. Przeprowadzenie ankietyzacji na zajęciach prowadzonych przez doktorantów z uwzględnieniem ich niewielkiego doświadczenia dydaktycznego.
2. Ankietyzacja pracowników spoza Instytutu Informatyki prowadzących zajęcia na kierunku Inżynieria Biomedyczna. Położenie nacisku na wypracowanie i wdrożenie skuteczniejszej formuły organizacji zajęć na kierunku Inżynieria Biomedyczna.

4) Analiza ankiet oceny zajęć dydaktycznych na kierunku Inżynieria Materiałowa

Do oceny zajęć dydaktycznych przez studentów użyto anonimowej ankiety, której treść była zgodna z zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego Nr 44/2009 w sprawie ankiety oceny zajęć dydaktycznych. W ramach ankiety ocenie (od 1 - ocena najniższa do 5 – ocena najwyższa) podlegały następujące kategorie: organizacja zajęć, komunikatywność, interaktywność, terminowość i dostępność, kryteria oceny, postawa wobec studentów.

W roku akademickim 2013/2014 na kierunku Inżynieria Materiałowa ankietowano zajęcia 38 osób, w tym 36 pracowników dydaktycznych Instytutu Nauki o Materiałach, co stanowi 95% pracowników INoM oraz dwóch doktorantów. Nie oceniano jedynie zajęć pracownika będącego na urlopie zdrowotnym, zajęć pracownika, który realizował zajęcia dla jednostki obcej oraz pracownika, który przeszedł na emeryturę. W jednym przypadku błędnie zeskanowano ankiety. Ankietowanie prowadzono na I i II stopniu kształcenia kierunku inżynieria materiałowa oceniając odpowiednio 29 i 5 modułów. Prowadzono również ankietowanie zajęć realizowanych przez pracowników instytutu na innych kierunkach. Ankietowanie objęło różne formy prowadzenia zajęć: wykłady (48), laboratoria (46) seminaria i ćwiczenia audytoryjne po 3%.

Zgodnie z harmonogramem ankietyzacja przeprowadzona była w semestrze zimowym (52%) jak i letnim (48%). Ogółem wypełniono 420 ankiet, co daje 60% udział studentów uczęszczających na zajęcia w ramach danej formy prowadzenia zajęć. We wszystkich analizowanych kategoriach średnie oceny były wyższe niż 4,4. **Średnia wyników wszystkich ankiet wyniosła w roku akademickim 2013/2014 4,61.**

Średnio najniżej została oceniona kategoria kryteria oceny (4,49), a najwyżej postawa wobec studentów (4,67). Przy czym oceny niższe niż 3 (2,84) (czyli oceniające daną kategorię w stopniu średnim – wystarczającym) pojawiły się tylko w ankietach jednego modułu. Studenci wystawili także 45 ocen najwyższych (5), co stanowi ok. 11% wszystkich

ocen. Przy czym najwięcej w kategoriach, postawa względem studentów (12) oraz organizacja zajęć (9).

Analiza wyników ankiet oceny zajęć dydaktycznych na kierunku Inżynieria Materiałowa za rok akademicki 2013/2014 wykazała, że:

1. Ankietyzacja objęła 95% pracowników prowadzących zajęcia na kierunku Inżynieria Materiałowa;
2. Studenci oceniają prowadzone zajęcia dobrze bądź bardzo dobrze. Żaden z ocenianych pracowników nie otrzymał oceny negatywnej;
3. Z uwagi na mniejsze doświadczenie w prowadzeniu zajęć dydaktycznych przez doktorantów, wydaje się zasadnym zwiększenie udziału tych zajęć w całkowitej liczbie zajęć ankietowanych;
4. Konieczne jest zwiększenie liczby ankietowanych zajęć na studiach II stopnia;
5. Aby sprawdzić poziom zadowolenia doktorantów z prowadzonych zajęć, niezbędne jest również przeprowadzenie ankietowania na III poziomie kształcenia.
6. Zachowano właściwe proporcje ankietowania w odniesieniu do form prowadzonych zajęć, przywiązując wagę do tego, aby ankietowanie obejmowało zarówno wykłady, ćwiczenia audytoryjne oraz laboratoria.
7. Wprowadzono ankietowanie seminariów.

5) Analiza ankiet oceny zajęć dydaktycznych na kierunku Mechatronika

Ocenę zajęć dydaktycznych w roku akademickim 2013/2014, realizowanych dla I i II roku studiów na kierunku Mechatronika przeprowadzono z wykorzystaniem wzorów anonimowej ankiety pisemnej, stosowanej zgodnie z zarządzeniem Rektora Uniwersytetu Śląskiego (Nr 44/2009). Studenci oceniali w niej m.in. sposób prowadzenia i organizację zajęć, stosowane kryteria oceniania, postawę nauczycieli akademickich wobec studentów, w skali 1 – 5 (gdzie 1 - odpowiadało ocenie najniższej, a 5 – najwyższej jej wartości). Sondaż przeprowadził niezależny pracownik administracyjny, a jego wyniki przedstawione zostały do wiadomości Władz Dziekańskich WLiNoM.

Na podstawie uzyskanych wyników Prodziekan ds. dydaktycznych odpowiedzialny za kierunek Mechatronika dokonał spójnej analizy i stwierdził, że zajęcia prowadzone przez pracowników studenci oceniają dobrze bądź bardzo dobrze. Zgodnie z przyjętą skalą studenci dokonali również oceny nauczycieli prowadzących, spośród których wyszczególniono:

- a) 1 osobę, która uzyskała ocenę bardzo dobrą,
- b) 13 osób uzyskało oceny powyżej plus dobry,
- c) 5 osób uzyskało oceny powyżej dobry,
- d) 3 osoby uzyskały oceny powyżej plus dostateczny,
- e) 1 osoba uzyskała ocenę powyżej dostateczny.

Pomimo, iż żaden z ocenianych pracowników dydaktycznych nie otrzymał oceny negatywnej, Prodziekan ds. dydaktycznych przeprowadził rozmowy z osobami, które uzyskały najniższe oceny, tzn. 3,63 oraz 3,43 celem zmotywowania ich i zmobilizowania do zmiany dotychczasowych praktyk dydaktycznych, co powinno podnieść ocenę pracy oraz efektywność kształcenia studentów na zajęciach prowadzonych przez w/w pracowników.

Średnia ocen pracowników dydaktycznych uzyskana na kierunku Mechatronika, na podstawie wyników ankiet studenckich wynosiła 4,48.

Wydaje się koniecznym przeprowadzanie ankietyzacji seminariów, ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych i laboratoryjnych w ostatnich dwóch tygodniach trwania każdego semestru, dla uzyskania bardziej rzetelnych ocen ankietowanych nauczycieli i prowadzonych przez nich modułów.

4. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

1) Analiza raportu z hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunku Edukacja techniczno-informatyczna

W związku z podjętą uchwałą Rady Wydziału o likwidacji kierunku Edukacja Techniczno-Informatyczna w roku akademickim 2013/2014 nie przeprowadzono hospitacji zajęć dydaktycznych.

2) Analiza raportu z hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunku Informatyka

W roku akademickim 2013/2014 na kierunku Informatyka nie prowadzono hospitacji zajęć dydaktycznych na żadnym poziomie kształcenia.

3) Analiza raportu z hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunku Inżynieria Biomedyczna

Doskonaleniu prowadzenia zajęć i przestrzegania właściwych reguł oceniania służy system hospitacji prowadzonych w trakcie każdego semestru. Hospitacje przeprowadzane są przez dyrekcję Instytutu, koordynatorów modułów, samodzielnych pracowników oraz doświadczonych adiunktów. W roku akademickim 2013/2014 na kierunku Inżynieria Biomedyczna prowadzono doraźną hospitację zajęć dydaktycznych. Nie stosowano jednak żadnej formy dokumentowania hospitacji. Hospitujący przeprowadzał rozmowy z hospitowanymi prowadzącymi i informował osobiście o swoich wrażeniach/ocenie z hospitacji. W kolejnym roku akademickim 2014/2015 proponuje się wprowadzenie hospitacji na ujednoliconych arkuszach hospitacji. Dodatkowo, hospitujący powinien obowiązkowo poinformować ocenianego pracownika o wynikach hospitacji i wskazać mocne i słabsze strony prowadzonych przez niego zajęć, aby na tej podstawie wspólnie opracować sposób poprawy jakości zajęć. Metoda taka powinna umożliwić także weryfikację postępów młodych pracowników oraz doktorantów prowadzących zajęcia dydaktyczne. Proces dydaktyczny z punktu widzenia realizacji efektów kształcenia jest także przedmiotem dyskusji na zebraniach Zakładów czy w ramach Instytutu.

4) Analiza raportu z hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunku Inżynieria Materiałowa

W roku akademickim 2013/2014 na kierunku Inżynieria Materiałowa zrealizowano postulat KZZJK stanowiący o wprowadzeniu hospitacji na kierunku. Prowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych na I i II poziomie kształcenia wobec prowadzących, którzy uzyskali niskie oceny z ankiet studenckich oraz zajęć prowadzonych przez nowo zatrudnionych pracowników i doktorantów zgodnie z przyjętym harmonogramem hospitacji. Wyniki hospitacji umieszczono w arkuszach formularza hospitacji zajęć dydaktycznych, który zatwierdzono przez KZZJK do stosowania w roku akademickim 2013/2014. Dokonano zestawienia wyników hospitacji wraz z podziałem zajęć hospitowanych względem poziomu kształcenia, specjalności, lat studiów, formy zajęć etc. Przeprowadzono hospitacje 22 zajęć dydaktycznych na I (86%) i II (14%) poziomie kształcenia. Najwięcej hospitacji prowadzono na III roku studiów (55%). Na IV roku hospitacji nie prowadzono. Z uwagi na specyfikę kierunku w większości hospitowano laboratoria (82%). Wykłady i ćwiczenia stanowiły po 9% hospitowanych zajęć. Seminariów i lektoratów nie hospitowano.

Hospitujący zajęcia pozytywnie ocenili wszystkie aspekty prowadzenia zajęć m.in.: realizację założonych efektów kształcenia; przygotowanie merytoryczne prowadzących, dobór metod nauczania; wykorzystanie środków dydaktycznych; organizację zajęć; sposoby sprawdzania i oceniania osiągnięć studenta.

W celu podtrzymania wysokiego poziomu prowadzenia zajęć proponuje się wprowadzenie hospitacji lektoratów; kontynuowanie hospitacji w kolejnych latach, szczególnie doktorantów oraz młodych pracowników prowadzących zajęcia z danego modułu po raz pierwszy; wprowadzenie hospitacji na III stopniu kształcenia oraz na IV roku I stopnia.

5) Analiza raportu z hospitacji zajęć dydaktycznych na kierunku Mechatronika

W roku akademickim 2013/2014 na kierunku Mechatronika nie przeprowadzono hospitacji zajęć dydaktycznych na studiach I stopnia.

5. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników.

W roku sprawozdawczym nie była przeprowadzana ocena okresowa pracowników dydaktycznych na Wydziale.

6. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

W roku sprawozdawczym warunki minimum kadrowego spełnione zostały na wszystkich kierunkach kształcenia WLiNoM. Nie wykryto nieprawidłowości i zagrożeń w aspekcie spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej. Poszczególne KZZJK stwierdziły zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia.

- **Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się**
  - a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

Jedną z form wsparcia dydaktycznego dla studentów Wydziału są konsultacje z prowadzącymi zajęcia dydaktyczne. W ramach konsultacji nauczyciel akademicki służy pomocą w rozwiązywaniu bieżących problemów związanych z realizowanymi treściami. Zgodnie z Regulaminem Studiów, do wsparcia studentów zobowiązany jest opiekun roku, powoływany przez Dziekana, na cały okres studiów - od immatrykulacji do egzaminu dyplomowego. Pomocą służą także opiekunowie praktyk studenckich, Pełnomocnik Dziekana ds. osób niepełnosprawnych i Wydziałowy Koordynator programu ERASMUS. Na początku każdego roku akademickiego pracownicy dydaktyczni Wydziału zobowiązani są do podania terminu konsultacji dla studentów. Możliwe są także konsultacje telefoniczne i drogą elektroniczną. Możliwie największa otwartość na studentów jest dobrą praktyką przyjętą na WLiNoM od szeregu lat. Każda zmiana terminu konsultacji jest bezzwłocznie publikowana na stronie Wydziału. Nie obserwuje się zaniedbywania tej praktyki. Wielu pracowników dydaktycznych prowadzi także zajęcia wyrównawcze dla najsłabszych studentów.

WLiNoM zapewnia swoim studentom dostępność i zyczliwość pracowników administracyjnych i opiekunów specjalnych, a zwłaszcza pracowników dziekanatu, opiekunów praktyk czy projektu Erasmus. Obsługa studiów stacjonarnych i niestacjonarnych jest w pełni sprawna.

Studenci uzyskujący najlepsze wyniki w nauce mogą ubiegać się o formy pomocy w postaci stypendium Rektora dla najlepszego studenta.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

Pomoc materialna dla studentów WLiNoM przyznawana jest ze środków funduszu pomocy materialnej dla studentów, utworzonego przez UŚ na podstawie art.103 ustawy z dnia 27 lipca 2005 roku prawo o szkolnictwie wyższym (jt.:Dz.U.2012.572 z późn. zm.). W ramach pomocy materialnej zgodnie z zarządzeniami Rektora UŚ student, może ubiegać się o następujące świadczenia:

- 1) stypendium socjalne,
- 2) stypendium specjalne,
- 3) stypendium Rektora,
- 4) stypendium ministra za osiągnięcia w nauce,
- 5) stypendium ministra za wybitne osiągnięcia sportowe,
- 6) zapomogę.

Przyznawanie świadczeń pomocy materialnej odbywa się w oparciu o odpowiedni regulamin. Świadczenia, może otrzymać także student odbywający część studiów na innych uczelniach w kraju i zagranicą, o ile spełnia warunki niezbędne do ich otrzymania określone w regulaminie. Decyzje w zakresie przyznawania świadczeń (1,2,6) podejmuje Dziekan, który może zasięgnąć opinii Wydziałowej Rady Samorządu Studentów lub organów przez nią wskazanych. Na pisemny wniosek WRSS złożony w terminie do 15 września Dziekan przekazuje uprawnienia przyznawania świadczeń Wydziałowej Komisji Stypendialnej. Dziekan powołuje WKS w terminie do 5 października spośród studentów wskazanych we wniosku WRSS oraz pracowników Wydziału, przy czym studenci stanowią większość składu komisji. Komisję powołuje się na okres roku akademickiego. Decyzje w zakresie przyznawania stypendium Rektora (3), podejmuje Rektor. Natomiast decyzję w sprawie stypendiów 4 i 5 Minister. Ponadto w ramach projektu PO KL 4.1.2 kierunek Inżynieria Materiałowa UŚ został objęty wsparciem. W ramach niniejszego projektu przewidziano stypendia naukowe oraz różne formy podnoszące atrakcyjność kształcenia w tym kursy wyrównawcze z matematyki, fizyki i chemii; specjalistyczny kurs języka angielskiego; dodatkowe wykłady prowadzone przez najlepszych wykładowców krajowych i zagranicznych; staże zawodowe.

Zwiększając atrakcyjność kształcenia na kierunkach WLiNoM oraz wychodząc naprzeciw potrzebom studentów, uruchomione zostały e-konsultacje. Konsultanci z przedmiotów kierunkowych, które stwarzają najwięcej problemów, są dostępni pod wskazanymi komunikatorami internetowymi w określonych godzinach. Kolejnym krokiem wspierającym mobilność studentów jest otwarcie platformy e-learningowej na której umieszczane są materiały dydaktyczne.

Dodatkowo, studenci mogą pogłębiać swe zainteresowania uczestnicząc w badaniach naukowych i spotkaniach 14 kół naukowych i organizacji studenckich działających przy WLiNoM.

UŚ dysponuje następującą bazą domów studenckich (akademików):

- w Katowicach (Osiedle Akademickie w Ligocie, ul. Studencka 15, 16, 17, 18 domy studenckie DS1, DS2, DS7,).
- w Sosnowcu (Osiedle Akademickie przy ul. Sucha 7a, 7b - domy studenckie DS2, DS3, oraz przy ul Lwowskiej2, 8 - DS4, DS5).
- oraz siecią stołówek w Katowicach i w Sosnowcu i Chorzowie.

Baza rekreacyjna i sportowa

Przy UŚ działa kilka klubów studenckich m.in:

„ZA SZYBĄ” w DS. nr 7 w Katowicach –Ligocie,
„Kwadraty” Franciszkańska 10, 40-708 Katowice.

Ponadto studenci Wydziału mogą uczestniczyć w zajęciach 35 sekcji sportowych AZS m.in. aerobiku, kolarstwa, koszykówki mężczyzn i kobiet, lekkoatletyki, tańca towarzyskiego, irlandzkiego, stepu, sztuki walk wschodu i innych. Studenci mogą korzystać z siłowni, basenu i różnego typu boisk sportowych. Ponadto do dyspozycji studentów są chatki studenckie w Zwardoniu, Pewli Wielkiej, Istebnej Pietraszonce, Rogaczu i w innych atrakcyjnych rekreacyjnie miejscowościach. Koła Naukowe organizują wyjazdy – sympozja naukowe w ośrodku wypoczynkowym UŚ w Szczyrku.

Kształcenie studentów na kierunku Inżynieria Materiałowa odbywa się w nowoczesnym budynku ŚMCEIBI, który jest siedzibą Instytutu Nauki o Materiałach. Budynek mieści się w Chorzowie przy ulicy 75 Pułku Piechoty 1a. Jedynymi zajęciami odbywającymi się poza budynkiem ŚMCEIBI są zajęcia z wychowania fizycznego oraz I pracowni fizycznej, które prowadzone są w centralnym kampusie Uniwersytetu Śląskiego mieszczącym się w centrum Katowic przy ul. Bankowej. Studenci w budynku ŚMCEIBI, mają dostęp do: 3 dużych auli wykładowych (o łącznej liczbie 470 miejsc), 2 dużych sal audytoryjnych, 6 mniejszych sal audytoryjno-seminaryjnych, 5 pracowni komputerowych (z czego 2 w głównym kampusie) o łącznej liczbie stanowisk 61 oraz do 36 laboratoriów i pracowni, a także wielu wspólnych sal dydaktycznych. Duża część zajęć dydaktycznych odbywa się w laboratoriach naukowych. W tym przypadku studenci wykonują ćwiczenia laboratoryjne, przewidziane w planie studiów, z wykorzystaniem unikalnego sprzętu i zapoznają się z nowoczesną analizą wyników eksperymentów naukowych. Łączna powierzchnia samych laboratoriów i pracowni wynosi 1303 m². Wszystkie aule oraz przeważająca większość sal dydaktyczna jest wyposażona jest są w rzutniki

W Instytucie Informatyki sale wykładowe, ćwiczeniowe i część laboratoryjnych wyposażona jest w pomoce dydaktyczne np. rzutniki multimedialne, tablicę interaktywną, nagłośnienie. Laboratoria dydaktyczne zorganizowano tematycznie, nie zamykając możliwości prowadzenia w nich zajęć o charakterze mniej specjalistycznym. We wszystkich pracowniach i laboratoriach jest od 12 do 14 stanowisk komputerowych. Całkowita powierzchnia laboratoriów wynosi 1034 m², pozostałą część infrastruktury dydaktycznej stanowią sale wykładowe i ćwiczeniowe.

Sale wykładowe

Liczba sal	2
Liczba miejsc	260
Powierzchnia	200 m ²

Sale ćwiczeniowe

Liczba sal	6
Liczba miejsc	185
Powierzchnia	277,3 m ²

Po drugiej stronie ulicy, w siedzibie Wydziału Nauk o Ziemi znajduje się międzywydziałowa aula mogąca pomieścić 500 osób, z której korzystamy: w celu przeprowadzenia wykładów z licznymi latami (1 rok studiów inżynierskich wszystkie wykłady ma w tej auli) i gdy organizujemy konferencje studenckie itp.

Budynek Instytutu Informatyki wyposażony jest w strukturalną sieć komputerową. W każdym laboratorium wyposażonym w komputery istnieje stały dostęp do Internetu zarówno dla pracowników jak i studentów. Szybkość łącza wynosi 1GB. Budynek w całości pokryty

jest siecią bezprzewodową Wi-Fi. Studenci mają ponadto możliwość korzystania z Internetu w kawiarence mieszczącej się w budynku Instytutu Informatyki. Uniwersytet jest uczestnikiem projektu Eduroam zapewniając dostęp do internetu studentom i pracownikom w uczelniach kraju i Europy.

Wydział zapewnia studentom oraz pracownikom, na bazie posiadanych licencji, możliwość instalowania oprogramowania na komputerach domowych: np. programu STATISTICA QC + Data Mining firmy Statsoft (dodatkowo dostępny jest moduł do analiz marketingowych i rynkowych), oraz wybranych produktów firmy Microsoft (m.in. Windows 8, OneNote 2010, Access 2010) w ramach licencji DreamSpark.

W Instytucie Informatyki znajduje się także serwerownia wyposażona w dwa serwery dell, na którym działa serwer Oracle, serwer LAMP WWW dla studentów oraz SVN. Dodatkowo są tam serwery pracowników naukowo-dydaktycznych, na których realizują swoje badania oraz serwer DHCP z firewallem.

Biblioteka Główna Uniwersytetu Śląskiego wchodzi w skład konsorcjum pod nazwą Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka (CINIBA). Jest to najnowocześniejsza biblioteka akademicka w Europie. W budynku siedziby Centrum, w zasobach Biblioteki Główniej UŚ (BUŚ) połączono zbiory większości bibliotek wydziałowych, w tym Wydziału Informatyki i Nauki o Materiałach oraz Wydziału Matematyki Fizyki i Chemii. W celu pogłębienia wiedzy, studenci informatyki mogą korzystać z nowo otwartej nowoczesnej biblioteki mieszczącej się w kampusie centralnym Uniwersytetu. Umiejscowienie CINiBA w śródmieściu Katowic, zapewnia dogodny dojazd za pomocą infrastruktury drogowej, komunikacji miejskiej tramwajowej, autobusowej i kolejowej. W CINiBA przewidziano możliwość zgromadzenia i magazynowania około 1,8 mln woluminów. W pierwszym okresie funkcjonowania w CINiBA zgromadzono około 800 tys. woluminów. W bibliotece czytelnicy mają możliwość skorzystania z ponad 100 stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu, zlokalizowanych na wszystkich poziomach gmachu oraz w czytelniach i pracowniach.

Studenci mają możliwość korzystania ze źródeł informacji, katalogów bibliotecznych oraz baz danych, naukowych czasopism elektronicznych i naukowych serwisów internetowych niezbędnych przy studiowaniu i prowadzeniu prac naukowo-badawczych. Do dyspozycji czytelników CINiBA pozostaje także 5 samoobsługowych skanerów książkowych zlokalizowanych na 3 poziomach gmachu. W siedzibie CINiBA książkowe zasoby biblioteczne z zakresu nauk podstawowych, są wolno dostępne (działy: 53 i 54 w czytelni BUŚ) i obejmują około 19260 woluminów (podręczników akademickich oraz książek specjalistycznych). Reszta zbiorów książkowych z tych dziedzin (około 35 tys. wolumenów) znajduje się w magazynie zamkniętym i dostępna jest przez wypożyczalnię.

Zasoby baz danych udostępnianych przez Centrum Informacji Naukowej i Bibliotekę Akademicką (CINIBA) zaspokajają potrzeby studentów oraz nauczycieli akademickich w zakresie dostępu do specjalistycznych czasopism naukowych. W przypadkach, gdy w zbiorach książkowych brakuje poszukiwanej pozycji, dział Wypożyczalni Międzybibliotecznej, po złożeniu zamówienia z kwerendą realizuje je we współpracy z biblioteką posiadającą poszukiwany wolumin.

CINIBA zachęca także studentów uniwersytetu do składania swoich prac naukowych celem ich publikowania i rozpowszechniania w ramach Śląskiej Biblioteki Cyfrowej lub innych serwisów współtworzonych przez Uniwersytet. ("Zarządzenie nr 68/2011 z dnia 5 września 2011 r. Rektora Uniwersytetu Śląskiego w sprawie udostępniania niepublikowanych studenckich prac naukowych powstających w Uniwersytecie Śląskim".)

Ponadto studenci informatyki za pośrednictwem biblioteki głównej UŚ mają zdalny dostęp do wielu baz danych zawierających pełnotekstowe wersje elektroniczne czasopism oraz baz abstraktowych i cytowań:

- IBUK - dostęp zdalny do zasobów Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademska w Katowicach
- JSTOR - organizacja not-for-profit wspomagająca środowiska akademickie w dostępie do zasobów elektronicznych
- SCIENCE DIRECT – baza obejmuje elektroniczne wersje czasopism Elsevier udostępniane w formie bazy danych Science Direct on Site w ramach polskiego konsorcjum. W bazie znajduje się 2000 tytułów czasopism w wersji pełnotekstowej (ponad 10 mln artykułów i rozdziałów z książek)
- SCOPUS – baza abstraktowa i cytowań indeksująca ponad 19500 tytułów czasopism naukowych ponad 5000 międzynarodowych wydawców, a także materiały konferencyjne i serie wydawnicze
- SPRINGER LINK – baza zawiera zbiór pełnotekstowych czasopism elektronicznych. Obejmuje ona ponad 1200 tytułów wydawnictwa Springer oraz wydawnictwa Kluwer Academic Publishers, m. in. w dziedzinie fizyki, chemii oraz w dziedzinach o charakterze interdyscyplinarnym
- BAZA CYTOWAŃ – międzynarodowa baza cytowań
- WILEY ONLINE LIBRARY – Baza zawiera kolekcję artykułów z czasopism, m.in. z zakresu chemii, fizyki, matematyki, informatyki, biotechnologii i ochrony środowiska (około 1400 tytułów)
- DOAJ – portal zawiera informację o ponad 8000 pełnotekstowych, naukowych czasopism elektronicznych w wolnym dostępie. Zakres tematyczny obejmuje m.in. takie dyscypliny akademickie, jak biologia, chemia, fizyka, matematyka, technika
- DBLP - baza bibliograficzna
- AZTECH – polska baza bibliograficzna
- ARIANTA – Baza danych zawiera informacje oraz linki do prawie 3700 tytułów polskich czasopism elektronicznych

Dostęp zdalny do baz danych jest możliwy z wykorzystaniem systemu z każdego komputera zarejestrowanego w sieci uniwersyteckiej lub poprzez system ONELOG (z poza sieci uniwersyteckiej). W Instytucie Informatyki funkcjonuje biblioteka książek specjalistycznych kupowanych przez pracowników ze środków realizowanych projektów dydaktycznych i naukowo-dydaktycznych. Książki dostępne są na bieżąco zarówno dla pracowników jak i studentów. W każdym zakładzie funkcjonuje także podręczna biblioteka prac dyplomowych, z której korzystają głównie studenci ostatnich semestrów studiów. We wszystkich jednostkach WliNoM znajdują się pracownie studenckie wyposażone w wysokiej klasy sprzęt komputerowy, wykorzystywany do celów edukacyjnych i badawczych.

Układanie planów zajęć wymaga w skali Wydziału ogromnego nakładu pracy osób zajmujących się tym żmudnym zajęciem. Od wielu lat problematyka związana z usprawnieniem układania planów była podnoszona przez pracowników WliNoM. W roku akademickim 2013/2014 do sporządzania harmonogramu zajęć stosowano na Wydziale program ATS4 (z ang. Advanced Timetabling Solutions). Jest to nowoczesny system informatyczny, przeznaczony do szybkiego układania planów zajęć oraz do wspomagania zarządzania zasobami uczelni oraz szkół. Projekt ATS4 powstał w oparciu o wiedzę oraz doświadczenie specjalistów w dziedzinie oprogramowania sprzętu automatyki przemysłowej i systemów sterowania z firmy AMEplus. Program ten wyposażony jest w funkcje sporządzania planów w trybie tygodniowym, co pozwoliło na układanie planów zajęć w różnych trybach studiów dziennych, zaocznych, weekendowych zjazdów z określoną datą

kalendacza. Dzięki temu plany zajęć można było ułożyć sprawniej i lepiej niż w poprzednich latach nauczania oraz wielokrotnie je aktualizować. Przy układaniu harmonogramu zajęć i organizacji zajęć planiści uwzględniali uwagi zgłaszane przez poszczególnych nauczycieli akademickich oraz grupy studentów. Plany zajęć były układane w sposób racjonalny tak, by umożliwić studentom dogodny dojazd na trasie Sosnowiec-Chorzów czy zapewnić czas na samodzielną pracę własną oraz badania naukowe wykonywane w ramach prac dyplomowych.

- **Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia**

- a. Stan wdrożenia *Karty kierunku*

Zgodnie z przyjętym przez WliNoM Wewnętrznym System Zapewniania Jakości Kształcenia (*pkt. 8.2*) w roku akademickim 2013/2014 rozpoczęto proces wdrażania podstawowego narzędzia w postaci Karty Kierunku. Ukończenie prac przewiduje się do końca roku akademickiego 2014/2015.

- b. Publikowanie sylabusów

Zgodnie z przyjętym przez WliNoM Wewnętrznym System Zapewniania Jakości Kształcenia (*pkt. 8.4*) programy kształcenia, w tym informacje o efektach kształcenia i sposobach ich weryfikacji, publikowane są na stronie internetowej WliNoM. W skład programów kształcenia wchodzi w szczególności opisy modułów zawierające efekty kształcenia wraz z metodami ich weryfikacji. Docelowo Dziekan umieszczać będzie kompletne programy kształcenia dla wszystkich kierunków prowadzonych na Wydziale na stronie internetowej WliNoM, za pośrednictwem Karty kierunku, która jeszcze nie została całkowicie wdrożona na Uniwersytecie Śląskim. Najpóźniej w pierwszym tygodniu każdego semestru nauczyciele akademicy umieszczają na stronie internetowej Wydziału sylabusy modułów realizowanych w danym semestrze. Ponieważ zgodnie z Uchwałą nr 03/10/2013 sylabusy powinny być publikowane za pomocą nie wdrożonej jeszcze Karty kierunku, na kierunku inżynieria materiałowa sylabusy publikowane są na e-learningowej platformie wspomagania nauczania Moodle (<http://www.cko.us.edu.pl/platfony-e-learning.html>). Na kierunku Inżynieria Biomedyczna sylabusy publikowane są pod adresem: <http://el.us.edu.pl/wiinom>, a na kierunku Informatyka sylabusy dostępne są pod adresem: <http://ii.us.edu.pl/studia/dokumenty-krk/>.

- c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Zgodnie z przyjętym przez WSZJK (*pkt. 8.5*) w roku akademickim 2013/2014 informacje dotyczące organizacji procesu kształcenia na wszystkich kierunkach WliNoM (harmonogramy zajęć na każdy semestr oraz inne informacje o organizacji procesu kształcenia) były ogłaszane na tablicy ogłoszeń oraz stronie internetowej Wydziału, co najmniej na tydzień przed rozpoczęciem semestru. Plany zajęć publikowane są on-line na stronie <http://plan.ii.us.edu.pl/> i opracowywane przy zastosowaniu programu ATS4. Najpóźniej tydzień przed rozpoczęciem semestru Dziekan lub właściwy Dyrektor Instytutu dokonuje sprawdzenia poprawności harmonogramu zajęć dydaktycznych. Harmonogramy zajęć na każdy semestr opiniuje właściwy organ samorządu studenckiego na zasadach określonych w Regulaminie Studiów w Uniwersytecie Śląskim.

- d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK.

Zgodnie z przyjętym przez WliNoM WSZJK (*pkt. 8.6*) w roku akademickim 2013/2014 Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia umieszczał na stronie internetowej Wydziału informacje o podejmowanych działaniach w ramach WSZJK (<http://www.wiinom.us.edu.pl/index.php/jakosc-ksztalcenia>).

- **Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia**

Dobrą praktyką w zakresie jakości kształcenia na WliNoM jest coroczna dyskusja na Radzie Wydziału na temat oceny efektów kształcenia, zwłaszcza uzyskiwanych średnich ocen w sesji egzaminacyjnej na poszczególnych kierunkach kształcenia oraz wyników ocen zajęć dydaktycznych. Jest to stały punkt w ramach obrad Rady Wydziału, który ma na celu zapewnienie lepszej jakości kształcenia i prezentację osiągniętych efektów działań w zakresie ciągłego doskonalenia WSZJK na Wydziale.

Osoba sporządzająca raport:

Dr Bożena Łosiewicz
Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia

Raport z oceny własnej Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I. Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK (data powołania, składy, opis struktury)

Zarządzeniem nr 8 Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii z dnia 31 marca 2014 roku powołano nowego Pełnomocnika Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii ds. Jakości Kształcenia dr hab. Krystynę Mateję-Kaczmarską.

Zarządzeniem nr 9 Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii z dnia 5 maja 2014 roku powołano nowy Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, w skład którego, oprócz przewodniczących KZZJK oraz przedstawicieli: doktorantów i studentów, weszli Zastępcy Dyrektorów Instytutów ds. Kształcenia.

Skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia:

1. dr hab. Krystyna Mateja-Kaczmarska – przewodnicząca, Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia.
2. dr hab. Elżbieta Stephen - Zastępca Dyrektora Instytutu Fizyki ds. Kształcenia
3. dr hab. Izabela Jendrzewska - Zastępca Dyrektora Instytutu Chemii ds. Dydaktycznych
4. dr hab. Michał Baczyński - Zastępca Dyrektora Instytutu Matematyki ds. Dydaktycznych
5. dr Anna Szczerba-Zubek
6. dr Damian Brückner
7. dr hab. Włodzimierz Fechner
8. dr Maria Górniczek
9. dr hab. prof. UŚ Maria Jaworska
10. dr inż. Ewa Pietrasik
11. dr Barbara Szpikowska-Sroka
12. prof. dr hab. Zygmunt Gburski
13. prof. dr hab. Jacek Szade
14. prof. dr hab. Zofia Drzazga
15. prof. dr hab. Grażyna Chełkowska
16. prof. dr hab. Marek Szopa
17. dr hab. prof. UŚ Ilona Bednarek
18. dr hab. Marek Siemaszko
19. mgr Marcin Łaciak - przedstawiciel doktorantów
20. Marta Gruber - przedstawiciel studentów

Na prośbę władz i przedstawicieli Instytutów: Matematyki oraz Chemii Zarządzeniami Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii z dnia 7 stycznia 2014 roku zmieniono zakres kompetencji i powołano nowe składy Kierunkowych Zespołów Zapewnienia Jakości Kształcenia dla kierunków matematyka, chemia i technologia chemiczna. Składy KZZJK dla kierunków prowadzonych w Instytucie Fizyki oraz dla informatyki pozostały bez zmian. Poprzednie składy WZJK i KZZJK są dostępne np. w „Raporcie z oceny własnej Wydziału w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2012/1013”.

W chwili obecnej na Wydziale działają następujące **Kierunkowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia:**

1. dla stacjonarnych i niestacjonarnych studiów pierwszego stopnia na kierunku matematyka:

- a) dr Anna Szczerba-Zubek – przewodnicząca
  - b) dr Dariusz Sokołowski
  - c) Mateusz Szymański
- 2. dla stacjonarnych i niestacjonarnych studiów drugiego stopnia na kierunku matematyka:**
- a) dr Damian Brückner - przewodniczący
  - b) dr Piotr Kalemba
  - c) Karolina Sykulska
- 3. dla studiów trzeciego stopnia z dziedziny nauk matematycznych:**
- a) dr hab. Włodzimierz Fechner- przewodniczący
  - b) dr hab. Przemysław Koprowski
  - c) mgr Anna Glenszczyk
- 4. dla studiów podyplomowych prowadzonych przez Instytut Matematyki:**
- a) dr Maria Górniołek- przewodnicząca
  - b) dr Joanna Samsel-Opalla
- 5. dla stacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku chemia oraz studiów trzeciego stopnia w dziedzinie nauk chemicznych:**
- a) dr hab. prof. UŚ Maria Jaworska – przewodnicząca
  - b) dr hab. Robert Musioł
  - c) dr Barbara Feist
  - d) dr Marcin Rojkiewicz
  - e) dr Anna Niestrój
  - f) Roma Ćwięczek
  - g) mgr Klaudia Drab
- 6. dla stacjonarnych studiów pierwszego stopnia na kierunku technologia chemiczna:**
- a) dr inż. Ewa Pietrasik- przewodnicząca
  - b) dr inż. Maria Maślankiewicz
  - c) dr Barbara Hachuła
  - d) dr Marzena Podgórna
  - e) Patrycja Wesółowska
- 7. dla studiów podyplomowych prowadzonych przez Instytut Chemii:**
- a) dr Barbara Szpikowska-Sroka- przewodnicząca
  - b) dr Marzena Podgórna
  - c) mgr Patrycja Marczevska
- 8. dla stacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku fizyka:**
- a) prof. dr hab. Zygmunt Gburski – przewodniczący
  - b) prof. dr hab. Grażyna Chełkowska
  - c) dr hab. Artur Chrobak
  - d) Kamil Zwierzyński
- 9. dla stacjonarnych studiów pierwszego stopnia na kierunku fizyka techniczna:**
- a) prof. dr hab. Jacek Szade - przewodniczący
  - b) dr hab. inż. Michał Mierzwa
  - c) dr Arkadiusz Bubak
  - d) Kacper Wieczorek
- 10. dla stacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku fizyka medyczna:**

- a) prof. dr hab. Zofia Drzazga- przewodnicząca
- b) prof. dr hab. Elżbieta Zipper
- c) dr Armand Cholewka
- d) Anna Październiak

11. dla stacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku biofizyka:

- a) prof. dr hab. Grażyna Chełkowska- przewodnicząca
- b) dr hab. prof. UŚ Roman Wrzalik
- c) dr Agnieszka Szurko
- d) Szymon Starzonek

12. dla stacjonarnych studiów pierwszego i drugiego stopnia na kierunku ekonofizyka:

- a) prof. dr hab. Marek Szopa- przewodniczący
- b) prof. dr hab. Jan Sładkowski
- c) dr Łukasz Machura
- d) Karolina Łebek

13. dla stacjonarnych studiów trzeciego stopnia z dziedziny nauk fizycznych:

- a) dr hab. prof. UŚ Ilona Bednarek - przewodnicząca
- b) prof. dr hab. Maciej Maśka
- c) prof. dr hab. Andrzej Burian
- d) prof. dr hab. Janusz Gluza
- e) mgr Magdalena Tarnacka

14. dla stacjonarnych studiów pierwszego stopnia na kierunku informatyka:

- a) dr hab. Marek Siemaszko – przewodniczący,
- b) dr Jolanta Sobera,
- c) dr Paweł Błaszczyk,
- d) Jolanta Obara

2. Informacje o funkcjonowaniu SZJK w jednostce.

WSZJK został opracowany przez WZJK i przyjęty przez Radę Wydziału uchwałą z dnia 18.06.2013. Pełne wdrożenie poszczególnych procedur tego systemu dokonywało się więc przede wszystkim w r. akad. 2013/14. Na zebraniu 15 lipca 2014r. WZJK podjęła decyzję o wprowadzeniu jednolitych dla wszystkich KZZJK na Wydziale formularzy różnych dokumentów wytwarzanych przez zespoły kierunkowe, bazując na wzorcach przygotowanych przez UZJK. Radzie Wydziału przedstawiono w dniu 18.11.2014 końcowe dokumenty KZZJK pt. „Ocena efektów kształcenia na kierunku xxx w roku akademickim 2013/14”.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce *(o ile były takie w roku 2013/2014)*.

W roku akademickim 2013/2014 nie było akredytacji w jednostce.

4. Inne.

Niniejszy raport został przygotowany przez WZJK Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii po konsultacjach z KZZJK i został przedstawiony Dziekanowi oraz członkom Rady Wydziału na posiedzeniu w dniu 9.12.2014r.

II. Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

- a. Informacje o zmianach w programach kształcenia (*jakie kierunki z rozbiem na formy, stopnie, poziomy*)

Studia I i II stopnia

Kierunek : matematyka

Uchwała Rady Wydziału w sprawie:	Nr uchwały
modyfikacji programów kształcenia na kierunku matematyka w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2012/2013	Uchwała 25 z dnia 18 czerwca 2013
przyjęcia programów kształcenia na kierunku matematyka w nowych cyklach kształcenia od roku 2013/2014	Uchwała 26 z dnia 18 czerwca 2013
przyjęcia programów kształcenia na kierunku matematyka w nowym cyklu kształcenia 2014/2015 studia drugiego stopnia	Uchwała nr 31 z dnia 17 czerwca 2014

Zmiany w planach studiów I i II stopnia (studia stacjonarne i niestacjonarne) przyjęte przez RW w czerwcu 2013 (podyktowane głównie dostosowaniem siatek studiów do aktualnych Zarządzeń Rektora lub Uchwał Senatu) były realizowane w roku akad. 2013/2014.

Natomiast uchwałą z 17 czerwca 2014 r. wprowadzono następujące zmiany w planach studiów II stopnia (plany obowiązują od 1 października 2014):

- moduł analiza został przeniesiony z semestru 2 na 3 (studia stacjonarne i niestacjonarne),
- wykład monograficzny II dla specjalności informatycznej (studia stacjonarne) w j. ang. został przeniesiony z semestru 3 na 2,
- wykład monograficzny w języku angielskim dla specjalności finansowej i teoretycznej (studia stacjonarne) został przeniesiony z semestru 3 na 2,
- dokonano zmian ilości przyznanych punktów ECTS dla modułów specjalistycznych, modułów fakultatywnych, wykładu monograficznego, technologii informacyjnej w pracy pedagogicznej.
- dokonano korekty w podstawach dydaktyki A i podstawach dydaktyki B na specjalności nauczycielskiej na studiach stacjonarnych: 30 godzin tego modułu było poprzednio wpisane w formie zajęć w kolumnie "wykłady", aczkolwiek już w kolumnie pod semestrem 2 były one przypisane do ćwiczeń,
- moduł podstawy dydaktyki, emisja głosu i praktyka dydaktyczna ciągła na studiach niestacjonarnych na specjalności nauczycielskiej na II, III i IV etapie edukacyjnym mają teraz w nazwie literę A, a ponadto wykonano podobną zmianę z godzinami podstaw dydaktyki w obu specjalnościach nauczycielskich co na studiach stacjonarnych

Kierunki: fizyka, fizyka techniczna, fizyka medyczna, biofizyka, ekonofizyka

Uchwała w sprawie przyjęcia planów studiów pierwszego i drugiego stopnia w cyklu kształcenia od roku 2013/2014 na kierunkach realizowanych w Instytucie Fizyki	Uchwała nr 30 z dnia 18 czerwca 2013
--	--------------------------------------

Zmiany w planach studiów I i II stopnia (studia stacjonarne) przyjęte przez RW w czerwcu i wrześniu 2013 były realizowane w roku akad. 2013/2014. Oprócz zmian związanych z dostosowaniem siatek studiów do aktualnie obowiązujących przepisów prawnych, na I stopniu studiów wszystkich kierunków studiów związanych z fizyką wprowadzono bardzo istotną zmianę

związaną z nauczaniem matematyki. Zmieniono formułę nauczania matematyki na pierwszym semestrze oraz wprowadzono podstawy fizyki od drugiego semestru studiów. Spowodowało to przesunięcie cyklu nauczania podstaw fizyki również na drugim roku. Matematyka przyjęła formę konwersatorium łączącego wykład i ćwiczenia, a jego głównym celem było wyrównanie poziomu wiedzy wyniesionej przez studentów ze szkoły średniej i przygotowanie do nauczania fizyki na drugim semestrze z odpowiednim przygotowaniem z zakresu między innymi rachunku różniczkowego. Dodatkowo wprowadzono nowy przedmiot „Elementy fizyki współczesnej” w formie wykładu prowadzonego przez 10 wykładowców oraz dodatkowego seminarium. Według opinii większości prowadzących zajęcia oraz studentów nowy program pierwszego roku i związane z tym zmiany na roku drugim przyniosły pozytywne efekty. Nowy wykład „Elementy fizyki współczesnej” spotkał się z dobrym przyjęciem a wyniki egzaminu były zadowalające. Podobnie wyniki nowego przedmiotu „Elementy matematyki” były lepsze niż prowadzonych przed 2013 rokiem zajęć z przedmiotów matematycznych.

Kierunki: chemia, technologia chemiczna

Uchwała w sprawie przyjęcia planów studiów pierwszego i drugiego stopnia w cyklu kształcenia od roku 2013/2014 na kierunkach realizowanych w Instytucie Chemii	Uchwała nr 29 z dnia 18 czerwca 2013
--	--------------------------------------

Zmiany w planach studiów I i II stopnia przyjęte przez RW w czerwcu 2013 (podyktowane głównie dostosowaniem siatek studiów do aktualnych Zarządzeń Rektora lub Uchwał Senatu) są realizowane od roku akad. 2013/2014.

Studia III stopnia

Matematyka

Uchwała w sprawie	Nr uchwały
zmiany w planach studiów trzeciego stopnia w dziedzinie nauk matematycznych.	Uchwała 12 z dnia 11 marca 2014
zatwierdzenia programu studiów doktoranckich w dziedzinie nauk matematycznych.	Uchwała nr 33 z dnia 17 czerwca 2014

Na studiach III stopnia w dziedzinie nauk matematycznych wprowadzone zmiany związane z dostosowaniem programów do wymogów KRK i określonych w aktualnych Zarządzeniach Rektora lub Uchwałach Senatu (*Zarządzenie nr 62 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 23 kwietnia 2014 r.; Uchwała nr 229/2014 z dnia 2014-03-18; Uchwała nr 128/2012*)

Fizyka

Uchwała w sprawie	Nr uchwały
zmiany w planach studiów trzeciego stopnia w cyklu kształcenia rozpoczętym w roku akademickim 2012/2013	Uchwała nr 31 z dnia 18 czerwca 2013
otwarcia studiów doktoranckich w języku angielskim	Uchwała nr 32 z dnia 18 czerwca 2013
zatwierdzenia programu studiów doktoranckich w dziedzinie nauk fizycznych	Uchwała nr 35 z dnia 17 czerwca 2014

Na studiach III stopnia w dziedzinie nauk fizycznych wprowadzone zmiany związane z dostosowaniem programów do wymogów KRK i określonych w aktualnych Zarządzeniach Rektora

lub Uchwałach Senatu (j.w.). Od roku akademickiego 2013/14 uruchomiono studia w języku angielskim, których program pokrywa się z programem studiów w języku polskim.

Chemia

Zarządzenie nr 52 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 26 kwietnia 2013 roku w sprawie utworzenia studiów doktoranckich na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii w Instytucie Chemii	
Uchwała w sprawie zatwierdzenia programu studiów trzeciego stopnia w dziedzinie nauk chemicznych	Uchwała RW nr 36 z dnia 17 czerwca 2013

Po uzyskaniu uprawnień habilitacyjnych przez Instytut Chemii możliwe stało się prowadzenie studiów doktoranckich w tym Instytucie i w roku akademickim 2013/14 rozpoczęły się studia III stopnia w dziedzinie nauk chemicznych. Jest przygotowywana modyfikacja programu tych studiów zgodnie z wymogami ostatnich aktów prawnych na Uczelni (j.w.).

- b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych (*kierunki, specjalności, zamiar utworzenia/zlikwidowania i stan zaawansowania prac*)

Utworzenia dwóch nowych specjalności: biomatematyka i matematyka przemysłowa na studiach drugiego stopnia na kierunku matematyka	Uchwała RW nr 22 z dnia 18 czerwca 2013
Uchwała Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w sprawie utworzenia studiów drugiego stopnia na kierunku biofizyka	Uchwała Senatu nr 163 z 24 września 2013

W roku akad. 2013/14 rozpoczęto realizację dwóch nowych specjalności biomatematyka i matematyka przemysłowa na studiach drugiego stopnia na kierunku matematyka oraz studiów drugiego stopnia na kierunku biofizyka, których programy zatwierdziła Rada Wydziału w czerwcu i wrześniu 2013r.

Uchwała Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 23 września 2014 w sprawie utworzenia studiów inżynierskich pierwszego stopnia na kierunku informatyka stosowana.	Uchwała Senatu nr 332 z dnia 23 września 2014
---	---

We współpracy zespołu pracowników Instytutu Matematyki i Instytutu Fizyki został utworzony nowy kierunek studiów inżynierskich: *Informatyka stosowana*, który stopniowo zastąpi istniejące studia licencjackie *Informatyka*. Nabór na rok akademicki 2014/2015 cieszył się bardzo dużym zainteresowaniem kandydatów. Zapisano się dwukrotnie więcej kandydatów niż przygotowany limit na te studia.

Uchwała w sprawie gotowości utworzenia nowego kierunku studiów fizyka techniczna, II stopień.	Uchwała Rady Wydziału nr 15 z dnia 15 kwietnia 2014
---	---

Został przygotowany program kształcenia na II stopniu studiów kierunku fizyka techniczna. Studenci studiów I stopnia tego kierunku kończą studia w lutym 2015 i będą mogli kontynuować naukę na 3-semestralnych studiach II stopnia.

Uchwała Rady Wydziału w sprawie utworzenia nowej specjalności chemia budowlana na studiach drugiego stopnia z chemii	Uchwała nr 17 z dnia 15 kwietnia 2014
Uchwała Rady Wydziału w sprawie utworzenia nowej specjalności chemia sądowa na studiach drugiego stopnia z chemii	Uchwała nr 16 z dnia 15 kwietnia 2014

Dla II stopnia studiów na kierunku chemia zostały zatwierdzone programy dwóch nowych specjalności: chemia budowlana i chemia sądowa.

Uchwała Rady Wydziału w sprawie zatwierdzenia programu nowych studiów podyplomowych <i>Multimedia w edukacji informatycznej</i>	Uchwała nr 16 z dnia 14 stycznia 2014
---	---------------------------------------

Dnia 19.07.2014 r. rozpoczęły się nowe studia podyplomowe "Multimedia w edukacji informatycznej" finansowane z projektu w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Studia te mają charakter kwalifikacyjny, prowadzone będą (są) przez zespół pracowników naukowo-dydaktycznych z Instytutu Matematyki, przez specjalistów zewnętrznych oraz przy współpracy z nauczycielami III i IV etapu edukacyjnego. Po ukończeniu studiów absolwent uzyskuje uprawnienia do nauczania informatyki na III i IV etapie edukacyjnym, to jest w gimnazjum i szkołach ponadgimnazjalnych. Zajęcia prowadzone będą w okresie 3 semestrów w trybie niestacjonarnym w wymiarze 460 godzin.

Uchwała Rady Wydziału w sprawie zatwierdzenia programu nowych studiów podyplomowych <i>Analiza instrumentalna</i>	Uchwała nr 19 z dnia 14 stycznia 2014
---	---------------------------------------

W Instytucie Chemii w roku akademickim 2013/2014 został opracowany nowy program studiów podyplomowych z zakresu analizy instrumentalnej. Na podstawie złożonej dokumentacji studia te zostały powołane Zarządzeniem nr 28 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dnia 10 marca 2014 r. Od 01.10.2014r. studia są realizowane w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu w zakresie narzędzi informatycznych i technologii – NITKA”.

Od roku akademickiego 2014/2015 uruchomione zostaną w Instytucie Matematyki studia magisterskie "*Applied and Interdisciplinary Mathematics*", prowadzone wspólnie z Uniwersytetem L'Aquila (Włochy). Ukończenie studiów w ramach tego projektu będzie prowadziło do uzyskania dyplomów obu uczelni partnerskich. Aneks do wcześniejszej umowy o współpracy został podpisany przez Rektorów obu uczelni 29 kwietnia 2014r. i zawiera on między innymi szczegółowy plan studiów.

- c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki (o ile jednostka je posiada – stan zaawansowania prac nad misją/strategią)

Dnia 21.05.2013 Rada Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii przyjęła *Strategię Rozwoju Wydziału na lata 2013 – 2016*. Raport z realizacji Strategii w roku 2013/14 (opublikowany w październiku 2014) w rozdz. II. *Innowacyjne kształcenie i nowoczesna oferta kształcenia* potwierdza, iż programy kształcenia są realizowane i tworzone w pełnej zgodności ze strategią Wydziału.

- d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

W wyniku monitorowania losów absolwentów, które po raz ostatni przeprowadzone zostało w 2011r. przez Biuro Karier UŚ, uzyskano informacje zwrotne od bardzo małej liczby absolwentów Wydziału i w r. akad. 2013/14 nie były one uwzględnione w doskonaleniu programów kształcenia.

- e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia *(o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)*

Dla wszystkich kierunków na wydziale istnieją Rady Programowe, w skład których wchodzi nie tylko pracownicy dydaktyczni Wydziału, ale także przedstawiciele specjalistów zewnętrznych oraz przedstawiciele studentów i doktorantów. Rady Programowe (RP) są podstawową platformą, na której odbywa się tworzenie i modyfikacja programów kształcenia. KZZJK ściśle współpracują z Radami Programowymi (w większości przypadków zostały wyłonione z RP). Wszystkie zmiany programów studiów były konsultowane na zebraniach RP, otwartych posiedzeniach KZZJK czy otwartych zebraniach społeczności studentów danego kierunku. Niektóre były wynikiem propozycji zgłaszanych przez studentów oraz specjalistów zewnętrznych współpracujących w realizacji procesu kształcenia (np. pracowników Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach czy Centrum Onkologii im. M. Skłodowskiej-Curie w Gliwicach w przypadku kierunku fizyka medyczna, pracowników Politechniki Śląskiej czy firm nanotechnologicznych w przypadku kierunku fizyka techniczna itd.).

Kadra naukowo – dydaktyczna Wydziału, w tym głównie z Instytutu Fizyki uczestniczyła w kursach organizowanych w ramach projektu iCSE. Celem szkoleń było przygotowanie wdrożenia metod komputerowych do procesu innowacyjnego kształcenia na kierunkach ścisłych prowadzonych na Wydziale. Ze szkoleń tych skorzystało łącznie ponad 60 pracowników.

- f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych *(o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)*

W roku akademickim 2013/14 przy przygotowywaniu programu studiów II stopnia na kierunku fizyka techniczna korzystano z wzorców międzynarodowych, m.in. w obszarze kształcenia z zakresu energetyki jądrowej - w oparciu o wiedzę nabytą na kursie zorganizowanym we Francji przez MNiSW, a także w obszarze nauczania elementów myślenia projektowego - metody rozwijanej w Uniwersytecie Stanforda.

Pracownicy Wydziału uczestniczyli ponadto w projektach związanych z dydaktyką, co pozwoliło im uzyskać m.in. wiedzę na temat programów kształcenia i jakości kształcenia w uczelniach zagranicznych, W oparciu o zdobytą wiedzę i doświadczenia możliwa będzie analiza zastosowania wzorców międzynarodowych do poprawy jakości kształcenia.

•Projekt europejski **HOPE** - *Horizons in Physics Education* (finansowanie w ramach Lifelong Learning Programme) <http://www.hope-network.eu/> . Projekt obejmuje 4 grupy tematyczne: WG1 - inspirowanie młodzieży do studiowania fizyki, WG2 - nowe kompetencje absolwentów fizyki (rozwijanie innowacyjności i przedsiębiorczości), WG3 - poprawa nauczania fizyki na poziomie wyższym (wyzwania przyszłości), WG4 - przygotowanie nauczycieli fizyki dla szkół. Instytut Fizyki UŚ jest partnerem projektu. W roku 2014 dr hab. E.Stephan uczestniczyła w spotkaniach grupy WG1 w Warszawie (6-7.01.2014), Neapolu (5-6.05.2014), w sierpniu odbyło się Forum podsumowujące prace tej grupy roboczej, w którym wzięli udział dr hab. E. Stephan i dr J. Jarosz.

•Projekt **NITKA** <http://www.nitka.us.edu.pl/> *Zwiększenie udziału osób dorosłych w kształceniu w zakresie narzędzi informatycznych i technologii* □(POKL 4.3; okres działania 1.06.2013-31.05.2015 r.) zadanie 9: *Staże i szkolenia w wiodących zagranicznych i krajowych ośrodkach akademickich i naukowo-badawczych* , m.in. dla kadry dydaktycznej Instytutu Fizyki. W roku akad. 2013/14 dwunastu nauczycieli akademickich odbyło 1-miesięczne staże w wiodących naukowo-dydaktycznych ośrodkach zagranicznych

• Program **ERASMUS** – ze stypendiów szkoleniowych i dydaktycznych na wyjazdy zagraniczne skorzystały 3 osoby z Instytutu Matematyki i 8 osób z Instytutu Fizyki

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

W minionym roku podjęto decyzję o stopniowym wygaszaniu studiów licencjackich 3-letnich na kierunku informatyka i stworzeniu nowego kierunku informatyka stosowana – studiów I stopnia, inżynierskich (3,5 -letnich). Było to poprzedzone badaniami potrzeb rynku pracy oraz zainteresowaniem kandydatów na tego typu studia.

12 grudnia 2013 r w ramach kierunku zamawianego "Matematyka podstawą sukcesu" odbyła się konferencja z pracodawcami „Wykorzystanie matematyki na szeroko rozumianym rynku pracy”. Szczegółowe informacje jacy pracodawcy wzięli w niej udział i jaki był program można znaleźć na stronie <http://bk.us.edu.pl/konferencja-skierowana-do-matematykow>. Po tej konferencji zmodyfikowano m.in. listę wykładów do wyboru na semestr letni, kładąc nacisk na przedmioty związane z bazami danych.

Po rozpoznaniu potrzeb rynku pracy i konsultacjach z interesariuszami zewnętrznymi w Instytucie Chemii zadecydowano o uruchomieniu w roku akademickim 2014/2015 nowych specjalności na studiach II stopnia: chemia sądowa i chemia budowlana.

W Instytucie Fizyki rozpoczęto tworzenie, w uzgodnieniu z podmiotami gospodarczymi Regionu Śląskiego, bazy zagadnień do realizacji w pracach dyplomowych. Takie bazy tematów prac dyplomowych posiadamy w uzgodnieniu z firmami nanotechnologicznymi (Dynamic, Smart) dla kierunku fizyka, specjalność: nanofizyka i materiały mezoskopowe, oraz dla kierunku fizyka medyczna z firmami takimi jak Helimed i Kamssoft oraz ze szpitalami klinicznymi Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach i Centrum Onkologii w Gliwicach. Pomogą one absolwentom tych kierunków uzyskać efekty kształcenia oczekiwane przez przyszłych pracodawców. Odbyły się spotkania ze studentami, hospitacje, spotkania z przedstawicielami firm (np. firmy wyżej wymienione), które miały na celu modyfikację treści zajęć laboratoryjnych i wykładów na potrzeby przyszłego pracodawcy. Kontynuowano dobrą praktykę organizowania wspólnych seminariów z przedstawicielami potencjalnych pracodawców.

h. Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia

Na przełomie ubiegłego i obecnego roku akademickiego wykorzystując system USOS przeprowadzono ankietę ogólnouczelnianą poziomu satysfakcji wśród osób kończących studia pierwszego stopnia. Pytania stawiane ankietowanym dotyczyły ogólnej oceny studiów, samooceny uzyskanych kompetencji, oceny programów kształcenia, zasobów wsparcia, warunków studiowania i kadry dydaktycznej.

Dla kierunku matematyka uczestniczyło w niej 18 absolwentów – 7 studentów oraz 11 studentek. Szczegółowa analiza tej ankiety zawarta jest w raporcie KZZJK. Nieco ponad połowa studentów stwierdziła, iż przebieg studiów odpowiadał ich oczekiwaniom. Zdecydowana większość, bo aż 17 osób, oceniła swoją decyzję wyboru kierunku studiów jako trafną. Z drugiej strony, mniej niż połowa ankietowanych (44%) gotowa jest polecić innym kończone przez siebie właśnie studia. Wszyscy natomiast wyrazili zamiar dalszej edukacji, przy czym na ukończonym kierunku studiów w Uniwersytecie Śląskim kontynuować chce naukę blisko 45% wypełniających ankietę. Z przeprowadzonej ankiety można wyciągnąć wniosek, iż absolwenci są zadowoleni z wybranego kierunku studiów. Doceniają profesjonalizm i zaangażowanie kadry naukowo-dydaktycznej oraz administracji wydziałowej. Pozytywnie wyrażają się ponadto o programach kształcenia i zasobach wsparcia, z jakich korzystali w toku studiów. Główne kwestie, nad którymi dobrze się pochylić, to niezadowolająca w odczuciu ankietowanych umiejętność posługiwania się przez nich językiem obcym oraz przeświadczenie, iż studia nie przygotowały ich należycie do podjęcia pracy zawodowej. W celu rozwiązania pierwszego z sygnalizowanych problemów warto rozważyć np.

możliwość szerszego zaangażowania studentów w analizę artykułów i monografii anglojęzycznych już na pierwszym stopniu studiów – czy to przy okazji warsztatów problemowych i projektów zespołowych, czy przy pisaniu pracy dyplomowej. W kontekście drugiej z poruszanych kwestii, poza ewentualnie ciągłym wzbogacaniem oferty wykładów specjalistycznych, warto chyba rozważyć też możliwość zwracania uwagi studentów na fakt, iż nie do przecenienia na rynku pracy jest nabywana na studiach matematycznych umiejętność twórczego i logicznego myślenia.

Dla kierunków prowadzonych w Instytucie Fizyki, gdzie liczba absolwentów jest mniejsza, w ankiecie uczestniczyło w sumie tylko 11 osób: fizyka - 3, fizyka medyczna - 4, ekonofizyka -2, biofizyka – 2. Tak niewielka liczba ankietowanych nie pozwala na wyciąganie wiarygodnych wniosków. Ankieta była przeprowadzona po raz pierwszy, więc nie można również mówić o żadnych tendencjach w wynikach ankiet. Z punktu widzenia zespołów kierunkowych udzielone odpowiedzi sugerują zadowolenie tych absolwentów z decyzji dotyczących wyboru kierunku, przebiegu studiów i możliwości kontynuacji nauki i możliwości pracy (odpowiedzi są w większości pozytywne lub co najmniej neutralne). Pewne sugestie dotyczące siatki studiów powinny być rozważone przy ewentualnych zmianach w organizacji studiów. Większą wartość przedstawiają opinie wszystkich respondentów dotyczące studiowania na Uniwersytecie Śląskim, pracy administracji i ogólnej atmosfery studiów. Powinny one być wzięte pod uwagę także dla kierunków prowadzonych w Instytucie Fizyki.

Dla kierunku informatyka w ankiecie uczestniczył jeden absolwent, analiza tej ankiety była więc bezzasadna.

Dla kierunku chemia w ankiecie uczestniczyło 18 absolwentów, 14 kobiet i 4 mężczyzn. Absolwenci w większości stwierdzają, iż przebieg studiów spełnił ich oczekiwania. 72 % badanych chce kontynuować studia na kierunku chemia Uniwersytetu Śląskiego. Poziom wiedzy uzyskanej w trakcie studiów oceniany jest wysoko, nieco gorzej zastosowanie nabytej wiedzy w sytuacjach zawodowych. Negatywnie wypada ocena znajomości języków obcych nabytej w trakcie studiów. Absolwenci pozytywnie oceniają umiejętności komunikacji i poszerzenia nabytej wiedzy uzyskane w trakcie studiów. 17 osób wyraża chęć pracy w nabytym zawodzie. Absolwenci wysoko oceniają kadrę naukowo-dydaktyczną ocenianą pod względem wiedzy, dostępności i opieki na etapie pisania pracy dyplomowej. Szanse na znalezienie pracy absolwenci oceniają dość ostrożnie, uważają, że będzie to wymagać dłuższego czasu. Przeciętnie oceniane są umiejętności związane z poszukiwaniem pracy i prowadzeniem własnej firmy. Absolwenci zwracają uwagę na przewagę zajęć ogólnych nad zajęciami specjalistycznymi.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. *Proces weryfikacji efektów kształcenia (czy zostały określone modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen, zasady realizacji praktyk)*

Na kierunku matematyka dla każdego z modułów zostały precyzyjnie określone zarówno efekty kształcenia, jakie należy osiągnąć w celu uzyskania oceny pozytywnej, jak i metody weryfikacji tychże efektów. W przypadku większości przedmiotów, na poziomie sylabusów zostały (mniej lub bardziej szczegółowo) określone kryteria oceny dla poszczególnych sposobów weryfikacji efektów kształcenia; w każdym z sylabusów jasno sformułowano sposób ustalania oceny końcowej modułu. Bardzo nieliczne przypadki pewnych braków w kryteriach oceny odnotowano w stosownym raporcie KZZJK.

W przypadku kierunków prowadzonych w Instytucie Fizyki również dla każdego modułu zostały szczegółowo określone efekty kształcenia i metody ich weryfikacji. W sylabusach podano dokładne kryteria ocen i sposób ustalania oceny końcowej modułu. Praktyki zawodowe odbywają się w odpowiednich placówkach związanych działalnością z realizowanym programem nauczania na danym kierunku i specjalności studiów. Minimalny czas trwania praktyki na danym kierunku studiów jest określony stosownie do własnej specyfiki pracy i pożądanych efektów kształcenia.

W Instytucie Chemii dla kierunków chemia i technologia chemiczna dla każdego przedmiotu zostały określone modułowe efekty kształcenia oraz metody ich weryfikacji. Dla większości z nich

dokładnie podano kryteria ocen, natomiast w tych przypadkach, gdzie kryteria te nie były jasno sformułowane wprowadzono poprawki. Ocenę końcową modułu ustala koordynator danego modułu, który czuwa również nad całością realizacji efektów kształcenia.

Również dla kierunków informatyka i informatyka stosowana określone zostały modułowe efekty kształcenia oraz sposoby ich weryfikacji.

Wymiar, zasady i formy odbywania praktyk studenckich są dokładnie podane w programach kształcenia (w formie załącznika) dla każdego kierunku studiów prowadzonych na Wydziale. Nad przebiegiem praktyk czuwają powołani przez Dziekana opiekunowie praktyk, zapewniając opiekę merytoryczną i organizacyjną. Powołano też koordynatora Wydziału ds. staży i praktyk studenckich, którego zadaniem jest pomoc opiekunom w organizacji praktyk zawodowych oraz dbanie o wypracowanie i utrzymanie wysokiej jakości realizacji praktyk zawodowych na Wydziale.

b. Zasady dyplomowania (*czy są sformułowane i stosowane*)

Odpowiednie załączniki do programów kształcenia na stacjonarnych i niestacjonarnych studiach pierwszego i drugiego stopnia kierunku matematyka (zamieszczone na stronie internetowej Instytutu Matematyki) jasno i precyzyjnie przedstawiają organizację procesu uzyskania dyplomu i są konsekwentnie przestrzegane w praktyce. W szczególności zawierają one zestawy modułów/modułów do wyboru wchodzących w zakres egzaminu dyplomowego oraz wyraźną informację, iż „zakres egzaminu z danego przedmiotu pokrywa się z treściami programowymi odpowiednich modułów”. Na III stopniu studiów egzaminatorzy powołani dla danego doktoranta przez Radę Instytutu do przeprowadzenia egzaminu z matematyki określają zakres i literaturę, z której będą odpytywać zdającego.

W Instytucie Fizyki w programach kształcenia podano dokładne kryteria (łącznie z zakresem zagadnień obowiązujących na egzaminie dyplomowym) uzyskania przez studenta dyplomu i zasady te są ściśle przestrzegane zarówno na studiach I jak II stopnia. Na specjalności elektroradiologia poza formalną obroną jest też przeprowadzany egzamin praktyczny, gdyż po tych studiach do podjęcia pracy przez absolwentów wymagana jest konkretna wiedza i umiejętności praktyczne z zakresu wykonywania niektórych procedur medycznych. Studenci są zaznajomieni z tymi wytycznymi. Ponadto w ostatnim semestrze studiów dla niektórych kierunków podawana jest do wiadomości studentów szczegółowa lista pytań egzaminacyjnych.

W Instytucie Chemii są jasno sformułowane zasady, zgodnie z którymi jest przeprowadzany egzamin dyplomowy. Zasady dyplomowania są podane w programach kształcenia dla każdego kierunku studiów i są ściśle przestrzegane. Dodatkowo w przypadku studiów I stopnia, jest podana lista zagadnień obowiązujących na egzaminie dyplomowym. W trakcie egzaminu studenci otrzymują pytania zgodne z podanymi wcześniej zagadnieniami.

Kierunkowe Zespoły Zapewniania Jakości Kształcenia dokonały analizy ok. 10 % (czasem więcej) prac dyplomowych zakończonych w r. akad. 2013/14. Wyniki tych analiz są zawarte w stosownych dokumentach KZZJK („Raport z analizy prac dyplomowych”).

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia (*w tym także osiągniętych w ramach praktyk zawodowych*)

Dla wszystkich kierunków na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii prowadzone jest systematyczne monitorowanie realizacji i weryfikacji efektów kształcenia przez KZZJK. W przypadku efektów kształcenia osiągniętych w ramach praktyk w procesie tym uczestniczą także opiekunowie praktyk oraz Koordynator Wydziału ds. Stażów i Praktyk Studenckich

Zespoły kierunkowe przeprowadziły analizę form i narzędzi weryfikacji efektów kształcenia oraz sformułowały zalecenia ułatwiające dalsze doskonalenie procesu weryfikacji efektów kształcenia. Wyniki tych działań są zebrane m.in. w dokumentach KZZJK takich jak „Raport z analizy sylabusów”, „Raport z oceny narzędzi weryfikacji efektów kształcenia”, „Propozycje zmian doskonalących” czy „Raport z analizy sprawozdań z praktyk zawodowych”.

Końcowe dokumenty przygotowane przez każdy zespół kierunkowy pt. „Ocena efektów kształcenia na kierunku xxx w roku akademickim 2013/14” zostały przedstawione i zatwierdzone na posiedzeniu Rady Wydziału w dn. 18 listopada 2014r. Koordynator Wydziału ds. Stażów i Praktyk Studenckich przedstawił natomiast finalny dokument pt. „Sprawozdanie z praktyk zawodowych i pedagogicznych realizowanych na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu Śląskiego w roku akademickim 2013/14”.

Końcowe dokumenty, o których mowa wyżej, są dostępne na stronie internetowej Wydziału.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

Za właściwy dobór kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia na kierunku odpowiadają wicedyrektorzy Instytutów ds. kształcenia oraz kierownicy Zakładów. Ostateczny przydział zajęć na dany rok akademicki dokonywany jest przez wicedyrektora na podstawie obsady zaproponowanej przez kierowników Zakładów i przewodniczących Rad Programowych dla poszczególnych kierunków.

Działania sprawdzające poziom jakości kadry dydaktycznej tj. ankiety oceny zajęć dydaktycznych, hospitacje zajęć, ocena okresowa pracowników, minima kadrowe itd. są prowadzone w Instytutach: Matematyki (kierunki matematyka i informatyka), Fizyki (kierunki: fizyka, fizyka medyczna, fizyka techniczna, ekonofizyka, biofizyka, informatyka), Chemii (kierunki chemia i technologia chemiczna).

- a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (*dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników*)

Instytut Matematyki

kierunek	liczba ankiet		liczba pracowników ¹		średnia ocen	
	semestr zimowy	semestr letni	semestr zimowy	semestr letni	semestr zimowy	semestr letni
matematyka I stopień	498	364	24 (22+2)	25 (23+2)	4,42	4,43
matematyka II stopień	73	88	6	8		
matematyka III stopień	4		2			
informatyka I stopień	79	45	5 (4+1)	4	4,14	4,44
razem	654	497	37	37		

¹ w nawiasach podano liczbę (x pracowników Instytutu Matematyki + y doktorantów)

Ewaluacji poddane zostały różne formy zajęć: w semestrze zimowym 10 wykładów, 5 wykładów specjalistycznych (do wyboru), 17 zajęć konwersatoryjnych, 4 zajęcia laboratoryjne, 1 seminarium; w semestrze letnim 11 wykładów, 3 wykłady specjalistyczne (do wyboru), 11 zajęć ćwiczeniowych (konwersatoria), 8 zajęć laboratoryjnych, 4 seminaria.

Analiza wyników ankiet ewaluacyjnych pozwala stwierdzić, że:

- w semestrze zimowym dla kierunku matematyka najwyższa średnia ocen wynosiła 5,0 , najniższa 3,42, średnia arytmetyczna 4,42, a mediana 4,53. Większość badanych pracowników uzyskała więc oceny powyżej średniej (18 nauczycieli akademickich)
- w semestrze letnim dla kierunku matematyka najwyższa średnia ocen wynosiła 5,0 , najniższa 3,07, średnia arytmetyczna 4,43, a mediana 4,56. Większość badanych pracowników uzyskała oceny powyżej średniej (22 nauczycieli akademickich), a tylko pięcioro pracowników uzyskało średnią ocenę poniżej 4,0.
- w semestrze zimowym dla kierunku informatyka najwyższa średnia ocen wynosiła 4,45 ,

najniższa 3,302, średnia arytmetyczna 4,14, mediana 4,30. Większość badanych pracowników (4) uzyskała więc oceny powyżej średniej.

- w semestrze letnim dla kierunku informatyka najwyższa średnia ocen wynosiła 4,56 , najniższa 4,36 , średnia arytmetyczna 4,44 , mediana 4,42. Większość badanych pracowników miała więc oceny zbliżone do średniej.

W Instytucie Matematyki wyniki ankiet otrzymuje oceniany pracownik, jego bezpośredni przełożony (kierownik zakładu) oraz dyrektor ds. dydaktycznych. Wyniki te przekazywane są także Komisji ds. okresowej oceny pracowników oraz zespołom kierunkowym.

Stwierdzono, że działania naprawcze powinny zostać podjęte w odniesieniu do tych zajęć, które ocenione zostały najniżej (poniżej 4,0). Zaproponowano i częściowo zastosowano następujące działania:

- hospitacje kontrolne, przeprowadzone w celu sprawdzeniu warsztatu dydaktycznego nauczyciela;
- hospitacje o charakterze doskonalącym proponuje się nauczycielom, których zajęcia zostały ocenione nisko, ale także tym, których zajęcia ocenione zostały najwyżej - w ramach benchmarkingu wewnętrznego;
- wprowadzenie nowych metod i narzędzi dydaktycznych, jak również weryfikacja dotychczasowego sposobu prowadzenia zajęć.

Instytut Fizyki

kierunek	liczba ankiet		liczba pracowników		średnia ocen	
	semestr zimowy	semestr letni	semestr zimowy	semestr letni	semestr zimowy	semestr letni
fizyka I i II stopień	17	31	4	5	4,14	4,23
fizyka III stopień	23	92	2	11	4,93	4,54
fizyka medyczna	62	103	5	9	4,58	4,48
fizyka techniczna I stopień	57	24	8	4	4,24	4,46
ekonofizyka	33	48	4	9	4,73	4,65
biofizyka	43	56	5	6	4,3	4,65
informatyka I stopień	42	101	4	6	4,83	4,5
razem	225	455	32	50		

Ankiecie podlegały różne typy zajęć: wykłady, konwersatoria, laboratoria. Dane w powyższej tabeli dla kierunków, dla których nie zaznaczono stopnia studiów, dotyczą stopnia I i II.

Wyniki ankiet otrzymuje oceniany pracownik, jego bezpośredni przełożony, dyrektor IF oraz umieszczane są w karcie oceny okresowej pracownika. Zbiorcze wyniki są prezentowane na Radzie Instytutu Fizyki. Szczegółowe analizy wyników ankiet dla danego kierunku zostały przeprowadzone przez odpowiednie KZZJK .

Uzyskane w ankietach oceny średnie są dobre lub bardzo dobre. Nie było zajęć ocenianych średnio poniżej 3,0. W sześciu przypadkach prowadzący dane zajęcia zostali ocenieni poniżej 4,0 (średnia) i w stosunku do tych nauczycieli akademickich podjęto (lub w przyszłym semestrze zostaną podjęte) działania naprawcze w postaci rozmów i hospitacji. 11 pracowników uzyskało średnia ocenę bardzo wysoką (powyżej 4,9).

Instytut Chemii

kierunek	liczba ankiet		liczba pracowników ¹		średnia ocen ²	
	semestr zimowy	semestr letni	semestr zimowy	semestr letni	semestr zimowy	semestr letni
chemia I i II stopień	3245	2709	93 (57+22+14)	78 (45+11+12)	4,44	4,48
technologia chemiczna I stopień	864	595	38 (24+8+6)	27 (14+4+9)	4,4	4,18
chemia III stopień	ankieta elektroniczna - nie analizowano wyników z powodu zbyt małej liczby zwróconych ankiet					
razem	4109	3304	131 (81+30+20)	105 (59+15+21)		

¹ w nawiasach podano liczbę (x pracowników Instytutu Chemii+ y doktorantów+ z pracowników spoza Instytutu)

² średnia ocena dotyczy tylko pracowników ICh

Dla kierunku chemia najwyższa średnia ocena zajęć prowadzonych przez pracownika Instytutu w semestrze zimowym wyniosła 4,98, najniższa była równa 2,46. W semestrze letnim najwyższa średnia ocena wyniosła 4,98, najniższa zaś 2,81.

Dla kierunku technologia chemiczna najwyższa średnia ocena zajęć prowadzonych przez pracownika Instytutu w semestrze zimowym wyniosła 4,92, najniższa osiągnęła wartość 3,23. W semestrze letnim najwyższa średnia ocena była równa 4,97, najniższa zaś osiągnęła wartość 3,37.

W Instytucie Chemii wyniki ankiet otrzymuje oceniany pracownik, jego bezpośredni przełożony (kierownik zakładu) oraz dyrektor ds. dydaktycznych. Wyniki te przekazywane są także Komisji ds. okresowej oceny pracowników oraz przewodniczącym KZZJK.

KZZJK istniejące w Instytucie Chemii po analizie wyników ankiet stwierdziły, że hospitacje kontrolne, przeprowadzone w celu sprawdzeniu warsztatu dydaktycznego nauczyciela powinny być obowiązkowe w szczególności dla nauczyciela, dla którego zajęć średnia ocen wyniosła poniżej 3,0. Działania naprawcze powinny zostać podjęte również w odniesieniu do tych zajęć, które ocenione zostały poniżej 4,0.

- b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych (jeśli je przeprowadzano; dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; sposób uwzględniania wyników)

Instytut Matematyki

Przeprowadzone hospitacje zajęć dydaktycznych dotyczyły głównie zajęć prowadzonych przez doktorantów i pracowników młodszych. W szczególności dla kierunku matematyka na I stopniu studiów wizytowano zajęcia 7 osób (5 mgr. i 2 dr.), na II stopniu - 2 osoby (1 mgr. i 1 dr.), a na III stopniu zajęcia prowadzone przez nauczyciela akademickiego ze stopniem doktora.

Analiza wyników kart hospitacji pozwala stwierdzić, że większość zajęć prowadzonych na kierunku jest na dobrym poziomie. W kilku przypadkach można podjąć działania doskonalące polegające m.in. na wprowadzeniu dyskusji jako jednej z metod kształcenia, na szerszym wykorzystaniu dostępnych środków dydaktycznych, a także aktywizowaniu wszystkich studentów obecnych na zajęciach.

Instytut Fizyki

W Instytucie Fizyki hospitowano różne formy zajęć prowadzonych nie tylko przez młodszych pracowników (ze stopniem dr.), ale także przez pracowników samodzielnych. Liczba hospitacji dla poszczególnych kierunków jest następująca:
fizyka I i II stopień - 4; III stopień - 3

fizyka medyczna I stopień - 6; II stopień - 2
fizyka techniczna I stopień - 5
ekonofizyka I stopień - 2; II stopień - 2
biofizyka I stopień - 3

Sposób prowadzenia zajęć świadczył, iż prowadzący je pracownicy zaplanowali poszczególne etapy przekazywania wiedzy studentom i jej weryfikacji. Sformułowane przez nich polecenia i zadania postawione były jednoznacznie, a popełnione przez studentów błędy szybko i klarownie omówione. Osoby mające doświadczenie dydaktyczne prowadziły zajęcia na bardzo wysokim poziomie. W przypadku doktorantów i pracowników młodszych występowały drobne niedociągnięcia, które zostały skorygowane na kolejnych zajęciach.

Zajęcia prowadzone przez wszystkich doktorantów kierunku fizyka są hospitowane przez ich opiekunów/promotorów. Wyniki hospitacji zostały zaprotokołowane indywidualnie dla poszczególnych doktorantów w ich sprawozdaniach semestralnych i następnie sprawdzone przez kierownika SD. Wśród protokołów nie było ani jednego, w którym doktorant zostałby skrytykowany za sposób prowadzenia zajęć. Hospitujący w ogromnej części (80%) nie mieli żadnych propozycji zmian, które mogłyby pozytywnie wpłynąć na jakość kształcenia. Ogólna ocena zajęć we wszystkich przypadkach była pozytywna. KZZJK dla studiów III stopnia na kierunku fizyka proponuje zmodyfikować formularz protokołu hospitacji dla doktorantów.

Instytut Chemii

W roku akademickim 2013/2014 na kierunku chemia hospitowano zajęcia dydaktyczne prowadzone przez 17 doktorantów. Na kierunku technologia chemiczna wizytowano zajęcia prowadzone przez 6 doktorantów oraz 2 pracowników nowo zatrudnionych.

We wszystkich przypadkach stwierdzono merytoryczne i metodyczne przygotowanie zajęć przez prowadzących. Tematyka zajęć odpowiadała treściom zawartych w sylabusach. Metody nauczania były adekwatne do realizacji zakładanych efektów kształcenia.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

Ocena okresowa nauczycieli akademickich w Instytucie Matematyki odbyła się w dniach od 22 listopada do 17 grudnia 2013r. Oceniono 54 osoby (44 osoby otrzymały ocenę pozytywną, 10 osób ocenę warunkowo-pozytywną). Najbliższa ocena planowana jest na luty 2015 roku.

Ocena okresowa nauczycieli akademickich w Instytucie Fizyki odbyła się w czerwcu 2013r. Ocenie podlegało 62 pracowników naukowo-dydaktycznych. Wszystkie oceny były pozytywne. Następną ocenę planowana jest w czerwcu 2015 roku.

W Instytucie Chemii ocena odbyła się w dniach 12 i 13 czerwca 2013. Oceniono 54 nauczycieli akademickich (49 osób otrzymało ocenę pozytywną, 3 osoby otrzymały oceny warunkowo-pozytywne, 2 osoby - ocenę negatywną).

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej (*minimum kadrowe, zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia, ewentualne zagrożenia*)

Na wszystkich kierunkach studiów prowadzonych na Wydziale Mat.-Fiz.-Chem. spełnione są wymogi dotyczące minimum kadrowego. Osoby wchodzące w skład minimum kadrowego, a także osoby prowadzące zajęcia na II i III stopniu kształcenia mają udokumentowany dorobek naukowy zgodny z obszarami kształcenia na tych kierunkach.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena zasobów wsparcia dla studentów i doktorantów

- *opieki naukowej, zwłaszcza w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych oraz prac projektowych*

W Instytucie Matematyki każdy ze studentów piszących pracę dyplomową ma przydzielonego opiekuna. Studenci pierwszego stopnia studiów, piszący tzw. pracę wewnętrzną, przydzielani są do jednej z grup seminaryjnych, a prowadzący seminarium jest automatycznie ich opiekunem. Studenci drugiego stopnia studiów samodzielnie wybierają przyszłego promotora pracy magisterskiej, pod którego kierunkiem odbywa się pisanie samej pracy; niezależnie od tego uczęszczają na seminarium dyplomowe, gdzie referują m.in. fragmenty przyszłej pracy uzyskując od prowadzącego cenne uwagi i sugestie;

Studenci kierunków realizowanych w Instytucie Fizyki na wszystkich stopniach kształcenia wybierają tematy swoich prac dyplomowych spośród zaproponowanych przez pracowników naukowych, którzy stają się opiekunami i przyszłymi promotorami. Badania naukowe, zarówno doświadczalne jak i teoretyczne odbywają się w ścisłej współpracy z opiekunem.

W roku 2013/14 rozpoczęła się realizacja Programu Indywidualnej Opieki Naukowej PION, skierowanego do studentów kierunków fizyka, biofizyka, ekonofizyka, fizyka medyczna i fizyka techniczna. Program ten ma na celu indywidualizację kształcenia studentów szczególnie uzdolnionych poprzez :

- powołanie „tutorów” – pracowników dydaktycznych zapewniających indywidualną opiekę studentom (dla studentów I stopnia , semestry 1-4)
- tworzenie bazy projektów do realizacji w ciągu jednego semestru pod opieką pracowników zgłaszających te projekty (dla studentów I stopnia , semestry 3-4)
- udział studentów studiów II stopnia w przygotowaniu materiałów dydaktycznych dla studentów studiów I stopnia.

W Instytucie Chemii seminaria dyplomowe dla studentów są prowadzone przez doświadczoną kadrę dydaktyczną. Studenci realizujący prace dyplomową mają zapewnioną wysoką opiekę naukową zarówno merytoryczną jak i formalną.

Dla każdego ze studentów studiów trzeciego stopnia powoływany jest spośród samodzielnych pracowników odpowiedniego Instytutu opiekun naukowy, z którym doktorant spotyka się indywidualnie i pod jego kierunkiem prowadzi badania; z chwilą wszczęcia przewodu doktorskiego powoływany jest dla doktoranta promotor, którym nie musi być dotychczasowy opiekun naukowy. Opiekę dodatkowo może również sprawować pracownik ze stopniem doktora; rozwiązanie to jest stosowane, gdy tematyka pracy wymaga prowadzenia badań różnymi, często zaawansowanymi, metodami doświadczalnymi – dotyczy to przede wszystkim studiów III stopnia na kierunku fizyka.

- *opieki nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami*

Przed rozpoczęciem roku akademickiego prodziekanami powołują dla każdego kierunku opiekunów wszystkich lat oraz specjalności na studiach pierwszego i drugiego stopnia. Lista opiekunów wraz z danymi kontaktowymi jest zamieszczona na stronach internetowych Instytutów, Wydziału oraz w gablotach, na których wywieszane są harmonogramy zajęć w danym semestrze.

- *dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach*

W Instytucie Fizyki przyjęto zasadę polegającą na indywidualnym ustalaniu terminów konsultacji z danym pracownikiem zawsze, gdy tylko jest taka potrzeba. Najczęściej pracownicy umawiają się na indywidualne konsultacje mailowo, starając się wspierać każdego zainteresowanego studenta. W Instytutach Chemii i Matematyki każdy z pracowników wyznacza na okres całego semestru stałe godziny konsultacji, które w przypadku Chemii publikowane są na stronie internetowej Instytutu, a w przypadku Matematyki – uwzględniane w tygodniowym planie zajęć dydaktycznych każdego pracownika i udostępniane na drzwiach jego pokoju. Niezależnie od tego, część pracowników Wydziału udostępnia informacje o godzinach swoich konsultacji w USOSie lub na własnych stronach internetowych.

- *dostępności pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus)*

Zarówno Dziekan, jak i wszyscy Prodziekani dostępni są dla studentów w czasie cotygodniowych dyżurów w Dziekanacie, których grafik podany jest obok odpowiednich pokojów. Informacje o aktualnych władzach Wydziału Mat-Fiz-Chem można znaleźć m.in. na stronie internetowej Wydziału klikając w zakładkę „Dziekanat”. W tym samym miejscu zamieszczone są informacje o dyżurach pracowników administracyjnych zajmujących się sprawami dydaktycznymi odpowiednich kierunków, specjalności, stopni i trybów studiów. Na potrzeby studentów studiów niestacjonarnych, przydzielony im pracownik dyżuruje w piątki do godz. 16:00 oraz w wybrane soboty (harmonogram sobotnich dyżurów ogłoszony jest przed rozpoczęciem roku akademickiego i publikowany na stronie Wydziału). W ostatnim roku usprawniono pracę dziekanatu m.in. wydzielono stanowisko pracownika zajmującego się pomocą socjalną studentów wszystkich stopni studiów oraz przeniesiono obsługę studiów III stopnia z Instytutów, które mają uprawnienia do nadawania stopnia, do dziekanatu, dzięki czemu doktoranci zostali „wprowadzeni” do systemu USOS, mają zapewnioną sprawną obsługę stypendialną i pomocy socjalnej. Studenci nie wyrażają większych uwag do funkcjonowania Dziekanatu. Jedynie studenci III stopnia studiów na kierunku Chemia zwrócili uwagę na występujące nieprawidłowości w obsłudze administracyjnej toku studiów. W odpowiedzi stwierdzono, że nieprawidłowości te związane były z niewłaściwą pracą osoby zatrudnionej w dziekanacie i zajmującej się sprawami doktorantów. Powyższy problem został rozwiązany - nastąpiła zmiana pracownika na tym stanowisku, jak również godziny pracy dziekanatu dostosowano do potrzeb studentów studiów doktoranckich.

W każdym z trzech Instytutów powołany jest koordynator programu Erasmus+. Informacje o samym programie, jak i aktualnych koordynatorach, zamieszczone są na stronach odpowiednich Instytutów i Wydziału. Z koordynatorami można się kontaktować bądź drogą elektroniczną, bądź osobiście w czasie wyznaczonych przez nich dyżurów/konsultacji.

Informacje o aktualnych opiekunach praktyk na kierunku Matematyka, tj. opiekunach: praktyk zawodowych, praktyk pedagogicznych z matematyki i praktyk dydaktycznych zajęć komputerowych, umieszczone są przed rozpoczęciem roku akademickiego w odpowiednich gablotach obok Dziekanatu (razem z listą opiekunów lat i specjalności).

Informacje o aktualnych opiekunach praktyk na kierunkach informatyka, fizyka, biofizyka, ekonofizyka, fizyka medyczna i fizyka techniczna znajdują się na stronie internetowej Wydziału.

Z opiekunami praktyk można się kontaktować drogą elektroniczną, telefonicznie lub osobiście w czasie wyznaczonych przez nich dyżurów/konsultacji. Poza tym zawsze dostępny jest koordynator Wydziału ds. praktyk i staży studenckich, który stara się pomóc studentom po wcześniejszym umówieniu drogą mailową.

- *stopnia wykorzystania oferowanego wsparcia*

Studenci w szerokim zakresie wykorzystują oferowane im wsparcie w procesie dydaktycznym:

- w razie potrzeby zwracają się do odpowiednich pracowników administracyjnych Dziekanatu, składają na ich ręce prośby/podania adresowane do odpowiednich prodziekanów, a jeśli sytuacja tego wymaga, przychodzą osobiście do danego prodziekana w godzinach jego dyżurowania;

- korzystają z pomocy opiekunów lat i specjalności;
- przychodzą do prowadzących zajęcia na konsultacje;
- regularnie konsultują się ze swoimi opiekunami naukowymi przy pisaniu prac dyplomowych.

Wyrażają ponadto uwagi i sugestie dotyczące wprowadzenia większych udogodnień organizacyjnych oraz propozycji doskonalenia jakości kształcenia, co przedstawione zostało w sprawozdaniach rocznych Wydziałowej Rady Samorządu Studenckiego oraz Wydziałowej Rady Samorządu Doktorantów.

Studenci i doktoranci korzystali również w pełni ze wszystkich dostępnych stypendiów.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- *infrastruktury dydaktycznej: sal dydaktycznych (w tym laboratoriów komputerowych i specjalistycznych), wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych itp.)*

Zasoby materialne wspierające kształcenie w każdym z Instytutów dostosowane są do charakteru prowadzonych tam zajęć.

Wszystkie pomieszczenia dydaktyczne Instytutu Matematyki zlokalizowane są w budynku przy ul. Bankowej 14. Na infrastrukturę dydaktyczną Instytutu Matematyki składają się:

- dwie aule – jedna na 226 miejsc, odnowiona ostatnio, wyposażona w sześć tablic kredowych, nagłośnienie, ekran i przenośny rzutnik, a druga na 248 miejsc, wyposażona w cztery tablice kredowe, nagłośnienie, ekran i rzutnik,
- siedem pracowni komputerowych wyposażonych w komputery i tablice (w jednej z pracowni jest ponadto ekran, a w dwu kolejnych są ekrany przenośne), o liczbie stanowisk komputerowych równej 20, 10, 18, 12, 13, 13 i 14; dostęp do pracowni komputerowych poza godzinami zajęć dydaktycznych możliwy jest w zorganizowanych grupach – z takiego rozwiązania korzysta Koło Naukowe Matematyków UŚ,
- trzynaście sal dydaktycznych (większość na około 30~40 miejsc), wyposażonych w co najmniej dwie tablice kredowe (większość w trzy) oraz w większości przypadków w rolety, sześć z nich także w ekrany i rzutniki, jedna (z sal z rzutnikiem) dodatkowo w tablicę multimedialną, a jedna (z sal z rzutnikiem) w dwie tablice pisakowe,
- dwie sale seminaryjne (gdzie odbywają się m.in. obrony prac dyplomowych), wyposażone w trzy tablice kredowe, ekran, rzutnik i rolety,
- kilka rzutników przenośnych oraz laptopów, które wykorzystywane są w trakcie zajęć w salach, gdzie nie ma rzutników zainstalowanych na stałe.

Pomieszczenia dydaktyczne Instytutu Fizyki rozmieszczone są w dwóch budynkach – przy ul. Uniwersyteckiej 4 w Katowicach oraz w Śląskim Międzyuczelnianym Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie przy ul. 75 Pułku Piechoty 1A, oddanym do użytku w 2013 r. Infrastruktura dydaktyczna jest więc w dużej części nowoczesna i w pełni zaspokajająca potrzeby Instytutu. Składa się na nią:

- sześć auli - w tym: dwie aule na 100 miejsc, wyposażone w rzutniki i ekrany, aula na 350 miejsc, wyposażona w rzutnik, komputer, nagłośnienie, tablicę interaktywną, ekran i w pełni wyposażone zaplecze do przygotowania prezentacji, dwie aule na 130 miejsc, wyposażone w tablice, rzutniki, ekrany, komputer, nagłośnienie, klimatyzację i zaciemnienie, aula na 180 miejsc, wyposażona w tablice, rzutnik, komputer, nagłośnienie, ekran, zaplecze do przygotowania prezentacji, klimatyzację i zaciemnienie,
- dziewięć pracowni komputerowych wyposażonych w komputery, ekrany i klimatyzację,
- dwie pracownie elektroniczne,
- dwie Pracownie Fizyczne (tzw. I i II), zmodernizowane w latach 2012-2013,
- Pracownia Jądrowa, zmodernizowana w latach 2012-2013,
- trzydzieści klimatyzowanych laboratoriów naukowych, wyposażonych w nowoczesną aparaturę badawczą do wykorzystania przez studentów i doktorantów,
- sala do e-learningu, wyposażona w komputery i klimatyzację,
- cztery sale seminaryjne, wyposażone w ekrany, tablice, rzutniki, 2 w komputery, 2 w klimatyzację,
- dziewięć sal dydaktycznych z tablicami, większość wyposażona w ekrany stojące i rzutniki do wypożyczenia z portierni, a cztery z nich także w klimatyzację.

Poza godzinami zajęć dydaktycznych możliwy jest dostęp studentów do komputerów w budynku przy ul. Uniwersyteckiej 4 oraz w Centrum w Chorzowie. Doktoranci fizyki mają do dyspozycji

własne pokoje (zajmuje je od 1- 4 doktorantów) wyposażone w sprzęt biurowy i komputery. Mogą z nich również korzystać dyplomanci i magistranci.

Pomieszczenia dydaktyczne Instytutu Chemii rozmieszczone są w dwóch budynkach – przy ul. Szkolnej 9 oraz przy ul. Bankowej 14. Na infrastrukturę dydaktyczną Instytutu Chemii składają się:

- aula na 100 miejsc, wyposażona w rzutnik, komputer, nagłośnienie, ekran i zaplecze do przygotowania prezentacji,
- dwie pracownie komputerowe, zmodernizowane, wyposażone w komputery, ekrany i tablicę interaktywną;
- dziewięć sal laboratoryjnych (jedna na 24 osoby, pozostałe na 12 osób) wyposażonych w stoły laboratoryjne, instalację gazową, instalację wodną, szkło i sprzęt laboratoryjny,
- sala laboratoryjna do przedmiotu „krytalografia”, na ok. 12 osób, wyposażona w komputery i oprogramowanie do zajęć oraz w dyfraktometry rentgenowskie „Phywe”,
- dwie sale laboratoryjne do przedmiotu „chemia fizyczna”, wyposażone w specjalistyczny sprzęt laboratoryjny,
- dwie sale seminaryjne na ok. 12 osób, wyposażone w ekrany, rzutniki, komputery,
- siedem sal dydaktycznych, z których cztery wyposażone są w ekrany stojące i rzutniki.

Studenci informatyki korzystają z infrastruktury dydaktycznej będącej w gestii poszczególnych Instytutów Wydziału.

- *dostępności pomocy dydaktycznych (podręczników, skryptów, notatek w Internecie i innych)*

Na platformie Moodle umieszczonych jest łącznie kilkadziesiąt kursów dla wszystkich kierunków i rodzajów studiów prowadzonych na Wydziale (ich liczba stale rośnie). Dostępne są także skrypty przygotowane dla niektórych kierunków w ramach projektu UPGOW. Niektórzy pracownicy Instytutu Matematyki zamieszczają materiały dydaktyczne do swoich wykładów na własnych stronach na serwerach UŚ – spis takich materiałów oraz linki do nich można znaleźć na stronie Instytutu Matematyki w zakładce „dydaktyka”.

Na stronach internetowych Instytutu Fizyki i Instytutu Chemii umieszczane są instrukcje do ćwiczeń laboratoryjnych na pracowniach. Na stronie IF dostępny jest link do projektu iCSE, zawierającego materiały dydaktyczne oparte o system Sage np. wizualizacje i symulacje fizyczne .

Pracownicy naukowo-dydaktyczni wysyłają również studentom aktualne elektroniczne wersje wykładów oraz zadań na konwersatoria za pomocą poczty elektronicznej (większość lat studiów i grup ma własne adresy e-mailowe).

- *wyposażenia bibliotek i czytelni, dostępu do komputerowych baz danych i katalogów w Uczelni i poza nią (liczba woluminów i warunki lokalowe)*

Do dyspozycji studentów od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 20.00 jest Centrum Informacji Naukowej i Biblioteka Akademicka <http://www.ciniba.edu.pl/>. W ramach usług CINIbA funkcjonuje również wypożyczalnia międzybiblioteczna umożliwiająca pozyskiwanie trudno dostępnych, rzadkich woluminów. Z komputerów pracowni komputerowych i komputerów w Instytutach jest bezpośredni dostęp do Wirtualnej Biblioteki Nauki oraz e-zbiorów CINIbA. Można też uzyskać dostęp do tych źródeł z komputerów domowych korzystając z VPN.

W Śląskim Międzyuczelnianym Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie znajduje się Biblioteka multimedialna połączona za pośrednictwem internetu z biblioteką centralną U. Śl. (CINIbA). Na jej wyposażeniu jest 48 stanowisk z terminalami, 15 stanowisk komputerowych, urządzenie do kopiowania i wydruku, klimatyzacja. Dostęp do niej możliwy jest również poza godzinami zajęć dydaktycznych.

Studenci mają dostęp do głównych baz danych naukowych udostępnionych polskim uczelniom: Elsevier, Springer, Web of Science, Mathematical Reviews itd.

- *wyposażenia w sprzęt komputerowy*

W Instytucie Fizyki przy ul. Uniwersyteckiej 4 sprzęt komputerowy dostępny jest w laboratoriach komputerowych, w innych laboratoriach (m.in. na Pracowni Fizyki Jądrowej, na II Pracowni Fizycznej), w kawiarence internetowej. Magistranci, dyplomanci i doktoranci wykorzystują też komputery dostępne w Zakładach, w których realizują swoją pracę, oraz w pokojach doktorantów. W Śląskim Międzyuczelnianym Centrum Edukacji i Badań Interdyscyplinarnych w Chorzowie sprzęt komputerowy dostępny jest nie tylko w laboratoriach komputerowych i naukowych, ale także w pracowni e-learningu oraz w bibliotece multimedialnej. W ramach projektu iCSE studenci zostali wyposażeni w przenośne notebooki, które służą im nie tylko podczas zajęć, ale też w każdym miejscu mogą, korzystając z wi-fi, uzyskać dostęp do Internetu czy do zasobów wirtualnej biblioteki.

W Instytucie Chemii sprzęt komputerowy dostępny jest w laboratoriach komputerowych przy ul. Bankowej 14 i Szkolnej 9.

W Instytucie Matematyki komputery dostępne są w pracowniach komputerowych, gdzie znajduje się łącznie około 100 stanowisk komputerowych, z których ponad połowa składa się z nowoczesnych zestawów komputerowych zakupionych w ostatnich dwóch latach. Na komputerach zainstalowany jest system operacyjny Linux (SuSE lub Ubuntu) oraz Windows na licencji DreamSpark Premium (Windows 7 Enterprise w trzech pracowniach; Windows Vista w jednej; Windows 8.1 w trzech). Wszystkie komputery w pracowniach są połączone w sieć lokalną, mają centralne repozytorium plików oraz wydajne połączenie z Internetem. 40 najnowszych zestawów komputerowych posiada dyski hybrydowe i monitory dotykowe. 64-bitowe procesory (Intel oraz AMD) i karty grafiki wspierające wszystkie współczesne technologie traktowane są w Instytucie Matematyki jako standard. Doktoranci na kierunku Matematyka mają wydzielone dwa pokoje w Instytucie Matematyki; korzystają też z komputerów w zakładach oraz z pracowni komputerowej dla pracowników znajdującej się w Instytucie Matematyki, czynnej od poniedziałku do piątku w godzinach 7:30 – 15:00.

Proces nauczania zajęć w pracowniach komputerowych jest wspomagany oprogramowaniem komputerowym. Na komputerach jest zainstalowane bezpłatne oprogramowanie dla programistów wg zamówienia prowadzących i oprogramowanie biurowe (darmowe i licencjonowane). Dodatkowo zainstalowany jest Sage, R, Statistica, Matlab, Auto-Cad (zgodnie z ograniczeniami licencji). Dla kierunków informatyka, matematyka, fizyka medyczna, fizyka techniczna w niektórych pracowniach zainstalowane są dodatkowe oprogramowanie specjalistyczne.

- *racjonalności harmonogramów zajęć i organizacji zajęć.*

Harmonogramy zajęć były w większości przypadków ułożone racjonalnie. Np. zapewnione były odpowiednie przerwy między zajęciami, aczkolwiek w Instytucie Chemii miały miejsca przypadki, gdy nie przewidziano przerwy potrzebnej nawet na przejście studentów między budynkami z jednych zajęć na kolejne. Zobowiązano osoby odpowiedzialne za układanie planów zajęć w ICh do zaniechania tych praktyk.

Na wyższych latach studiów i na studiach doktoranckich plany zajęć były układane tak, żeby zapewnić studentom dni wolne od wykładów, konwersatoriów i seminariów, aby umożliwić w te dni realizację pracowni dyplomowych, magisterskich czy doktoranckich.

W Instytucie Fizyki harmonogramy zajęć są konsultowane ze studentami i w miarę konieczności modyfikowane. Plany zajęć na informatyce tworzone są w ścisłej współpracy z osobami odpowiedzialnymi za przygotowanie harmonogramów zajęć w poszczególnych instytutach.

Przez rozpoczęciem zajęć w danym semestrze plany zajęć były publikowane na stronach Instytutów i Wydziału (informatyka) oraz wywieszane na tablicach ogłoszeń.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

a. Stan wdrożenia *Karty kierunku*

W chwili obecnej do "Karty kierunku" zostały już wprowadzone programy kształcenia wraz z opisem modułów dla kierunków: matematyka I i II stopnia (stacjonarne), matematyka II stopnia (niestacjonarne), chemia I i II stopnia, ekonofizyka I i II stopnia, fizyka I stopnia, biofizyka I stopnia, fizyka medyczna II stopnia. Dla pozostałych kierunków są wprowadzone opisy programów, natomiast opisy modułów dla kierunków: fizyka techniczna I stopnia, technologia chemiczna I stopnia, informatyka stosowanej, biofizyki II stopnia, fizyka medyczna I stopnia oraz fizyka II stopnia są w trakcie uzupełniania i wprowadzania do Kart.

b. Publikowanie sylabusów

W roku 2013/14 wprowadzono zasadę zamieszczania sylabusów w systemie USOS na początku każdego semestru przez prowadzących zajęcia. KZZJK mające obowiązek sprawdzania sylabusów stwierdziły, że nie wszyscy nauczyciele akademicki stosowali tę formę sylabusów. Część z nich stosowała poprzednią wersję papierową, co utrudniało studentom dostęp do tych dokumentów. Po raz kolejny w październiku 2014r. wszyscy pracownicy zostali zobligowani (pisma wicedyrektorów, prezentacje na Radach Instytutów) do publikowania sylabusów w USOS-ie.

c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Pełne ogólnodostępne informacje o organizacji procesu kształcenia oraz programach kształcenia znajdują się na stronach internetowych Instytutów oraz w serwisach WWW dla informatyki i informatyki stosowanej. Na stronie internetowej Wydziału znajdują się linki do tych informacji. Informacje te są na bieżąco wprowadzane także do systemu USOS, do którego dostęp mają studenci i pracownicy Uniwersytetu. Wydział posiada spójny system obsługujący zarówno studentów studiów stacjonarnych I, II i III stopnia, od października 2014r będzie poszerzony o obsługę studentów studiów podyplomowych i studiów niestacjonarnych.

d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Na stronie internetowej Wydziału Matematyki, Fizyki i Chemii w zakładce „System Zapewniania Jakości Kształcenia” oprócz informacji na temat działania WSZJK, składów WZJK i KZZJK na bieżąco są publikowane dokumenty Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia (protokoły z zebrań, harmonogram działań, sprawozdania roczne, raporty WRSD itd.) oraz finalne raporty roczne KZZJK („Ocena efektów kształcenia na kierunku...”) oraz harmonogramy działań na rok 2014/15.

Raporty KZZJK dotyczące różnego rodzaju działań zespołów kierunkowych są publikowane częściowo na stronach internetowych Instytutów. Zdaniem członków WZJK konieczne jest stworzenie na Wydziale platformy do zamieszczania takich dokumentów, która byłaby dostępna dla pracowników i studentów Wydziału po zalogowaniu.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Do dobrych praktyk Wydziału zaliczyć należy działanie Rad Programowych (RP) powoływanych dla kierunków. Zespoły KZZJK są zbyt małe, a minima kadrowe czasami zbyt duże (np. dla kierunku chemia), żeby w tych zespołach szczegółowo zajmować się tworzeniem i modyfikacją programów kształcenia. Ponadto w skład RP wchodzi także przedstawiciele specjalistów zewnętrznych czy pracodawców, którzy wnoszą bardzo cenny wkład w prace np. nad dostosowaniem programów kształcenia do oczekiwań pracodawców.

Niezwykle stymulujące są też dyskusje nad różnymi formami kształcenia, wymiana pomysłów i doświadczeń dydaktycznych pracowników na forum Rad Instytutów.

Inną dobrą praktyką stosowaną na Wydziale jest pozyskiwanie i wykorzystanie informacji od studentów. Informacje są uzyskiwane poprzez kontakty nieformalne studentów i pracowników, od wybranych dla każdego roku (często też dla grupy) studiów reprezentantów studentów („starostów”), od przedstawicieli w różnych gremiach, na zebraniach z udziałem studentów i

doktorantów oraz na podstawie sprawozdań samorządu studentów (WRSS) i doktorantów (WRSD). Informacje te są analizowane przez KZZJK i WZJK oraz wykorzystywane do poprawy jakości kształcenia na Wydziale.

Katowice, 9.12.2014

przygotowała we współpracy z WZJK
dr hab. Krystyna Mateja-Kaczmarska
Pełnomocnik Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki
i Chemii ds. Jakości Kształcenia

Raport z oceny własnej Wydziału Nauk o Ziemi w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK (*data powołania, składy, opis struktury*)

W roku akademickim 2013/2014 Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk o Ziemi pracował w składzie:

- Wydziałowy Pełnomocnik ds. Jakości Kształcenia – Przewodnicząca zespołu - dr hab. Urszula Myga-Piątek
- Członkowie: KZZJK geologia dr Justyna Ciesielczuk, dr Piotr Siwek, dr hab. Magdalena Misz-Kennan,
- Członkowie KZZJK geografia: dr Sławomir Pytel, dr hab. Franciszek Kłosowski, dr Ewa Łupikasz,
- Członkowie KZZJK geofizyka: dr Ryszard Dubiel, dr Jolanta Pierwoła, dr Iwona Stan-Kłeczek,
- Przedstawiciel doktorantów: mgr Dorota Rożek
- Przedstawiciele studentów: Oktawia Sobeczko (geologia); Barbara Bieta (geofizyka)
- Pracownicy administracyjni: Jolanta Mielczarek; mgr Joanna Kidawa

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce.

Członkowie Rady Wydziału przyjęli wewnętrzny Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia na grudniowej Radzie Wydziału w 2013 r.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce (*o ile były takie w roku 2013/2014*).

W roku akademickim objętym sprawozdaniem na Wydziale Nauk o Ziemi akredytacją objęty był kierunek geofizyka (I i II stopień studiów). Członkowie KZZJK Geofizyka oraz Przewodnicząca WZZJK odbyła spotkanie w dniu 7 kwietnia 2014 r. z przedstawicielami Państwowej Komisji Akredytacyjnej. Przedmiotem analizy i oceny ze strony PAKi były m.in. dokumenty potwierdzające funkcjonowanie Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz wywiad w członkami KZZJK. Prezydium Polskiej Komisji Akredytacyjnej wydało uchwałę 352/2014 z dnia 26.06. 2014i - akredytacja zakończyła się wynikiem POZYTYWNYM.

4. Inne.

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

- a. Informacje o zmianach w programach kształcenia wynikających z wymogu dostosowania do KRK (*jakie kierunki z rozbiem na formy, stopnie, poziomy*)

W roku 2013/2014 Wydział Nauk o Ziemi kształcił studentów na trzech kierunkach: Geografii, Geologii i Geofizyki. Program studiów geograficznych prowadzony był według

obowiązujących standardów w systemie dwustopniowym (I i II stopnia). W roku akademickim 2013/2014 studenci mieli do wyboru jedną z następujących specjalności tj.:

- Geograficzne systemy informacyjne – GIS
- Hydroklimatologia
- Rekonstrukcja środowiska geograficznego
- Zintegrowane gospodarowanie środowiskiem
- Geografia społeczno-ekonomiczna
- Zagospodarowanie przestrzenne
- Gospodarka turystyczna
- Turystyka międzynarodowa

W roku akademickim 2013/2014 Największym zainteresowaniem cieszyły się specjalności: Zagospodarowaniem Przestrzenne, GIS, Rekonstrukcja Środowiska, Turystyka Międzynarodowa.

W roku akademickim 2013/2014 program studiów geologicznych realizowany był w systemie dwustopniowym (I i II stopnia). Studia magisterskie prowadzone były w ramach dwóch **specjalności**:

1) **Geochemia i mineralogia** zajmująca się badaniami minerałów i skał oraz ich zastosowaniem w praktyce, obiegiem pierwiastków chemicznych w przyrodzie, procesami prowadzącymi do powstawania skał i złóż kopalin użytecznych.

2) **Stratygraficzno-poszukiwawczej** obejmującej następujące **specjalizacje**:

- Paleontologia i stratygrafia zajmująca się odtwarzaniem i chronologią zdarzeń geologicznych na Ziemi, sposobami określania wieku skał, badaniem kopalnej fauny i flory;
- Geologia poszukiwawcza obejmująca kartowanie geologiczne, geologiczną interpretację zdjęć satelitarnych i lotniczych, metody badań budowy geologicznej ze szczególnym uwzględnieniem obszarów węglonośnych;
- Ochrona litosfery i zasobów złóż zajmująca się poszukiwaniem, rozpoznawaniem i dokumentowaniem złóż, ekonomiką i ochroną złóż surowców mineralnych, zastosowaniem metod geofizycznych w geologii i ochronie środowiska;
- Hydrogeologia i ochrona środowiska wodnego zajmująca się rozpoznawaniem, zagospodarowaniem i ochroną zasobów wód podziemnych oraz ochroną hydrosfery przed zanieczyszczeniami antropogenicznymi;

Studia na kierunku geofizyka były studiami międzywydziałowymi, prowadzonymi przez WNoZ i Instytut Fizyki UŚ w systemie dwustopniowym (I i II stopnia). W roku akademickim 2013/2014 zrealizowano studia licencjackie i uruchomiono studia drugiego stopnia.

Międzywydziałowy charakter mają także studia ochrona środowiska (wspólnie z wydziałem Biologii, Fizyki i Chemii). Na wydziale Nauk o Ziemi realizowana była specjalność Geoekologia.

Na III stopniu kształcenia – studia doktoranckie kontynuuje 69 doktorantów. W roku 2013/2014 przyjęto 11 doktorantów (3 na studia geograficzne, 8 na studia geologiczne). Ponadto 6 doktorantów ukończyło już studia doktoranckie, otworzyło przewód doktorski, lecz dotychczas nie ukończyło procedury - obrony pracy doktorskiej.

- b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych (*kierunki, specjalności, zamiar utworzenia/zlikwidowania i stan zaawansowania prac*)

W związku z nowymi specjalnościami przygotowano nowe programy kształcenia oraz zweryfikowano dotychczasowe programy na istniejących specjalnościach dostosowując je do KRR.

W 2013/2014 r. przygotowano program kształcenia na nowym kierunku studiów I stopnia „Studia regionalne” Program studiów został wpisany do oferty UŚ. Aktualnie trwają prace nad modyfikacją programu. W związku z małym zainteresowaniem w naborze na rok 2014/2015 aktualnie trwają prace nad modyfikacją programu i nazwy studiów.

W 2013/2014 r. została także zgłoszona inicjatywa nowej specjalności na kierunku geografia - „Eksploracja obszarów polarnych i wysokogórskich”, która poszerzyła ofertę specjalizacyjną na studiach II stopnia na tym kierunku..

W roku 2013/2014 studia na Wydziale Nauk o Ziemi ukończyło:

- studia I stopnia:
na kierunku geografia – 69 (plus na studiach niestacjonarnych – 2)
na kierunku geologia – 61
nie kierunku geofizyka – 12

- studia II stopnia
na kierunku geografia – 76 (plus na studiach niestacjonarnych – 12)
na kierunku geologia – 25
nie kierunku geofizyka – 1

W roku 2013/2014 studia na Wydziale Nauk o Ziemi rozpoczęło (nabór):

- studia I stopnia:
na kierunku geografia – 86 (plus na studiach niestacjonarnych 18)
na kierunku geologia – 140
nie kierunku geofizyka – 50

- studia II stopnia
na kierunku geografia – 113 (plus na studiach niestacjonarnych) - 25
na kierunku geologia – 72
nie kierunku geofizyka – 10

- c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki (*o ile jednostka je posiada – stan zaawansowania prac nad misją/strategią*)

Wydział posiada opracowaną i przyjętą na radzie Strategię Rozwoju Wydziału Nauk o Ziemi. Procedurę przygotowania przedstawiono w Raporcie 2012/2013. Strategia została przedłożona do zatwierdzenia Radzie Wydziału na posiedzeniu w dniu 3 grudnia 2013 r.

- d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Od 2013/2014 badany jest poziom satysfakcji ze studiów absolwentów UŚ. Na podstawie ankietyzacji można stwierdzić, że:

Ankiety wypełniło 18 absolwentów geografii, 12 geologii i 4 geofizyki.

Poziom zadowolenia i satysfakcji ze studiów jest zadawalający lub wysoki. Wskazano jednak w komentarzach (pytanie otwarte) na konkretne mankamenty systemu edukacyjnego, które będą rozesłane do wszystkich kierowników Katedr za pośrednictwem KZZJK. Ankietyzacja powinna mieć charakter zwrotny, a jej wyniki powinny znacząco wpłynąć na podniesienie jakości kształcenia. Bardzo wysoko oceniono fakt licznych zajęć terenowych, ćwiczeń i praktyk, które są mocną stroną Wydziału. Za słabą stroną uznano brak studiów inżynierskich na geologii. Wskazano na konieczność zmodyfikowania programów niektórych przedmiotów, tak aby treści nie powtarzały się wielokrotnie. Wysoko oceniono kompetencje kadry dydaktycznej oraz profesjonalizm obsługi administracyjnej.

- e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

W roku 2013/2014 trwały prace nad doбором Rady Programowej Wydziału Nauk o Ziemi. Pełny Skład Rady zostanie przyjęty na styczniowej Radzie Wydziału 2015. Osoby oraz reprezentowane firmy będą stanowić tzw. otoczenie społeczne i przedsiębiorcze Wydziału.

- f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*).

Wzorem poprzednich lat przeprowadzono konsultacje ze studentami, którzy uczestniczyli w programie Erasmus na temat realizowanych przez nich programów w trakcie wymiany, próbując uchwycić różnice i podobieństwa w programach studiów w ośrodkach w których studiowali. Pełnomocnikiem ds. kontaktów międzynarodowych jest dr hab. Jolanta Barda.

- g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy (*o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał*)

Wydział nie prowadził analiz rynku pracy pod kątem zatrudnienia absolwentów. wykorzystywano jedynie doświadczenia i opinie indywidualnych kontaktów z absolwentami. w przyszłości (od 2015 r.) rolę taką przejmie rada Programowa Wydziału.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

- a. Proces weryfikacji efektów kształcenia (*czy zostały określone modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen, zasady realizacji praktyk*)

WZZJK oraz KZZJK prowadziły wewnętrzne zebrania podczas których prowadzono konsultacje w sprawie nowych specjalności i nowego kierunku studiów; organizowano także krótkie szkolenia problemowe związane z wprowadzaniem modułów i sylabusów do systemu USOS. Szkolenia organizowane były dla wszystkich nauczycieli akademickich wydziału a także dodatkowo w ramach Katedr. Ponadto trwała weryfikacja i aktualizacja programów studiów. Każdy nauczyciel akademicki miał możliwość przedstawienia propozycji nowych przedmiotów jak i dostosowania do KRK dotychczasowych. Propozycje były przedstawiane zespołom powołanym do wdrożenia KRK na wydziale. Opracowano efekty kształcenia oraz sylabusy na wszystkich kierunkach kształcenia. Rozpoczęto proces wprowadzania Karty Kierunków (wprowadzanie modułów i sylabusów) do systemu USOS.

Kierunkowe Zespoły ds. zapewnienia Jakość Kształcenia przeprowadziły Ocenę efektów kształcenia na wybranych specjalnościach wszystkich trzech kierunków studiów. Raporty z ocen zostały przedłożone do pełnomocnika Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia

b. Zasady dyplomowania (*czy są sformułowane i stosowane*).

Dyplomowanie odbywa się według zasad określonych w regulaminie studiów. Aktualnie trwają prace nad ujednoczeniem i uszczegółowieniem zasad dyplomowania. Będą one przedstawione Radzie Wydziału i przyjęte na styczniowej RW w 2015 r.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia (*w tym także osiągniętych w ramach praktyk zawodowych*)

W roku 2014 dokonano weryfikacji efektów kształcenia na trzech kierunkach. Praca została wykonana przez KZZJK. Wnioski z prac zespołów są następujące:

- Ocena podsumowująca KZZJK na kierunku Geologia

Przeprowadzona ocena efektów kształcenia na kierunku Geologia w roku akademickim 2013/2014 jest zróżnicowana. Do oceny wybrano osiem przedmiotów. W przypadku jednego Zespół ma wiele zastrzeżeń i propozycji zmian. W kilku innych zakres stwierdzonych uchybień jest znacznie mniejszy, w przypadku dwóch stwierdzono tylko drobne nieprawidłowości. Wnioski i uwagi wiążą się głównie z brakiem zgodności odpowiednich zapisów opisu modułów i sylabusów. Zespół widzi również potrzebę dokonania przeglądu opisów modułów zatwierdzonych przez Radę Wydziału i wprowadzenia w nich ewentualnych korekt drogą formalną w odniesieniu do wszystkich modułów, które takich zmian wymagają. Powinno się to odbyć po uwidocznieniu opisów modułów w Karcie kierunku.

Zespół uczy wszystkich koordynatorów przedmiotów i osoby prowadzące aby przy wprowadzaniu zmian do dokumentów zatwierdzonych zachować drogę formalną. Opisy modułów powinny być tak skonstruowane aby nie wymagały corocznej korekty. Elementy, które mogą ulegać częstym zmianom, związane np. z rozwojem nauki, zmieniającym się stanem prawnym, możliwościami organizacyjnymi Uczelni umieszczać raczej w sylabusach, które co roku można uaktualniać. Dobrze skonstruowane sylabusy pozwalają zaoszczędzić czas na ćwiczeniach poświęcony na zapoznanie studentów z warunkami zaliczenia, systemem oceniania czy literaturą obowiązkową.

Na podstawie przeprowadzonej oceny Zespół zgłasza następujące propozycje zmian doskonalących ocenę.

Propozycje zmian doskonalących na kierunku Geologia: Kierunkowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia dla kierunku geologia proponuje:

A. Stworzenie stałego systemu kontaktu Zespołu z koordynatorem i wszystkimi osobami prowadzącymi dany przedmiot oraz kierownikiem Katedry realizującej ten przedmiot w celu przedstawienia uwag do ocenianego modułu i wypracowania możliwości poprawy sytuacji. Postulat ten był zgłaszany przez osoby, które koordynują moduły oceniane w tym roku.

B. Jak najszybsze zakończenie prac nad wprowadzaniem dokumentu elektronicznego „Karta kierunku” zawierającego wszystkie potrzebne elementy (efekty kształcenia, opisy modułów, matryce pokrycia efektów kierunkowych przez modułowe, aktualne plany studiów, warunki uzyskania dyplomu i in.) i opracowanie krótkiego „przewodnika” jak dokonać zmian w tych dokumentach.

C. Pilnego uregulowania wymaga doprowadzenie do zgodności liczby i rodzaju godzin kontaktowych podanych w zatwierdzonych planach studiów z opisami modułów, sylabusami, i innymi dokumentami. Dotyczy to również liczby godzin ECTS przypisanych do każdego modułu.

D. Ustalenie kryteriów oceniania i przebiegu procesu weryfikacji należy podać w sylabusach z największą możliwą dokładnością, tak aby student, jeszcze przed zakończeniem tego przedmiotu, wiedział co musi zrobić aby uzyskać konkretną ocenę, ile czasu na to musi poświęcić i gdzie może szukać informacji potrzebnych do uzyskania efektów kształcenia przewidzianych tym modułem.

E. Upowszechnianie dobrych praktyk w odniesieniu do form prowadzenia zajęć jak i sposobów weryfikacji efektów kształcenia poprzez tworzenie zbiorów najlepszych rozwiązań stosowanych przez pracowników naszego Wydziału. Zespół deklaruje inicjatywę w tym zakresie.

F. Ustalenie precyzyjnych zasad wpisywania określonych symboli do rubryki „ocena” w protokole zaliczenia przedmiotu i poinformowanie wszystkich pracowników dydaktycznych o tych zasadach. Zespół może się podjąć realizacji tego zadania. Propozycja ta była podawana już w roku ubiegłym

- Ocena podsumowująca na kierunku Geografia

A. Komisja zaleca ujednoczyć formy weryfikacji efektów kształcenia w module i w sylabusie.

B. Zwrócono uwagę na pojawiający się problem weryfikacji tych samych efektów kształcenia przez dwie formy (wykład i ćwiczenia)

C. Zaleca się zmniejszenie w niektórych modułach ilości efektów kształcenia ponieważ wymiar czasowy przedmiotu nie pozwala na realizację tak dużej ilości efektów

D. Zaleca się wykorzystanie wszystkich wskazanych w module narzędzi weryfikacji efektów kształcenia

E. W trakcie trwania zajęć nie należy zmieniać narzędzi weryfikacji efektów kształcenia.

F. Weryfikacja powinna obejmować wszystkie efekty kształcenia wyszczególnione w module.

- Ocena podsumowująca na kierunku geofizyka

Zwrócono uwagę na wyniki sesji, które pokazały, że studenci Geofizyki stosunkowo słabo radzą sobie z przedmiotami geologicznymi, szczególnie słabe były wyniki z egzaminu z Geologii Fizycznej.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

- a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (*dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników*)

W roku akademickim 2013/2014 przeprowadzono ankietyzację większości nauczycieli akademickich 26 w semestrze zimowym – na kierunku geografia – gdzie średnia ocena wyniosła 4,51, przy czym najwyższym punktowaniem, kryterium była postawa wobec studentów (4,83). W semestrze letnim objęto ankietyzacją 106 pracowników wszystkich 3 kierunków. Obliczona średnia ocen wyniosła 4,18. Najwyższym oceniono także kryterium postawy wobec studentów (4,34).

- c. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych (*jeśli je przeprowadzano; dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; sposób uwzględniania wyników*)

Decyzją WZZJK hospitacją objęto jedynie doktorantów. W roku akademickim 2013/2014 opracowano procedury hospitowania doktorantów WNoZ UŚ. Przygotowano odpowiedni formularz recenzji. Za hospitowanie doktorantów odpowiedzialni są Kierownicy Katedr lub/i wskazane przez nich osoby (najczęściej opiekunowie i promotorzy doktorantów). Wykaz hospitowanych osób jest zebrany w dokumentacji WZZJK, natomiast wypełnione formularze hospitacji są w dyspozycji Kierowników Katedr.

- d. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

W roku akademickim 2013/2014 Komisja ds. Oceny Nauczycieli Akademickich oceniła łącznie 8 pracowników dydaktycznych, spośród których 6 otrzymało oceny pozytywne, 2 osoby oceny warunkowo pozytywne. Nie było ocen negatywnych.

- e. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej (*minimum kadrowe, zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia, ewentualne zagrożenia*)

Wydział spełnia wymogi formalne dotyczące kadry dydaktycznej na wszystkich trzech kierunkach.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

- a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów
- opieki naukowej, zwłaszcza w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych oraz prac projektowych,
  - opieki nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami,

- *dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach,*
- *dostępności pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus),*
- *stopnia wykorzystania oferowanego wsparcia.*

Studenci i doktoranci otrzymują odpowiednie wsparcie przez prowadzących seminaria, zwłaszcza. Niewielka liczba studentów w grupach pozwala na kameralne zajęcia, podczas których możliwa jest indywidualizacja procesu nauczania w tych grupach. Opiekę nad poszczególnymi latami studiów powierza się doświadczonym nauczycielom akademickim uzyskującym dobre wyniki w nauce oraz w ocenie na podstawie ankiet studenckich.

Nauczyciele akademicy są dostępni na konsultacjach dla studentów dwa razy w tygodniu oraz dodatkowo dla studentów niestacjonarnych, a informacja o konsultacjach przedstawiona jest na stronie internetowej Wydziału oraz w systemie USOS a także dodatkowo w sekretariatach poszczególnych katedr. Na stronie tej przedstawione są także informacje dotyczące dostępności Dziekanatów, pracowników obsługi studentów, opiekunów lat oraz osób odpowiedzialnych za programy wymiany studentów.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- *infrastruktury dydaktycznej: sal dydaktycznych (w tym laboratoriów komputerowych i specjalistycznych), wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych itp.,*
- *dostępności pomocy dydaktycznych (podręczników, skryptów, notatek w Internecie i innych),*
- *wyposażenia bibliotek i czytelni, dostępu do komputerowych baz danych i katalogów w Uczelni i poza nią (liczba woluminów i warunki lokalowe),*
- *wyposażenia w sprzęt komputerowy,*
- *racjonalności harmonogramów zajęć i organizacji zajęć.*

Infrastrukturę dydaktyczną Wydziału Nauk o Ziemi aktualnie można ocenić jako bardzo dobrą. Składa się na nią, między innymi, 6 sal wykładowych z pełnym wyposażeniem w urządzenia multimedialne tj. rzutniki, projektory, komputery. Dodatkowo jedna z sal wyposażona jest w tablicę multimedialną. Wydział dysponuje również aulą na 550 miejsc wyposażoną w sprzęt multimedialny. Trwają dalsze prace nad wyposażeniem sal wykładowych urządzanych na niższych piętrach budynku. Dla celów dydaktycznych aula dzielona jest na dwie odrębne jednostki z pełnym wyposażeniem w środki audiowizualne. W ramach remontu powstało kilka sal spełniających wymogi sal wykładowych dla studiów magisterskich (wykłady dla ok. 25 osób), także kompletnie wyposażone w projektory i komputery. Na wydziale funkcjonują także 4 pracownie informatyczne z 42 stanowiskami. Na zajęcia prowadzone w grupach laboratoryjnych udostępniane są przenośne rzutniki. W 2013 r. ukończono remont i modernizację specjalistycznego laboratorium wydziałowego (Laboratorium Analiz Gleb, Gruntów i Skał, Laboratorium Analiz Wody).

Biblioteka WNoZ jest biblioteką specjalistyczną wchodzącą w skład systemu biblioteczno-informacyjnego Uniwersytetu Śląskiego. Zbiory biblioteki wydziałowej są w pełni skatalogowane i dostępne w systemie OPAC z możliwością wypożyczenia poprzez rezerwację elektroniczną. Liczą ponad 20 000 pozycji oznaczonych BNZ, 21 000 w pozostałych magazynach, 100 tytułów skryptów, spośród których każdy liczy kilka bądź kilkanaście egzemplarzy. Biblioteka posiada dostęp do pełnotekstowych czasopism naukowych oraz baz abstraktowych. W czytelni zainstalowane są komputery z dostępem do

Internetu. Pracownicy i studenci mają dostęp do bibliotek cyfrowych i platformy e-book oraz katalogów bibliotek polskich i światowych.

Warunki lokalowe są bardzo dobre. W roku 2013/2014 przeprowadzono wymianę sprzętu komputerowego w czytelni WNoZ. Dobry jest również stan dostępnych pomocy dydaktycznych w postaci podręczników, skryptów, które są na bieżąco aktualizowane w miarę zgłaszania potrzeb. Organizacją zajęć dydaktycznych zajmuje się Wydziałowa Pracownia Obsługi Dydaktyki i Prac Badawczych. Harmonogramy przygotowywane są zgodnie z założeniami regulaminu studiów i udostępniane na stronie internetowej Wydziału, gdzie przedstawiane są również informacje o wszelkich zmianach, terminach egzaminów i innych wydarzeniach dydaktycznych.

Z uwagi na specyfikę zajęć laboratoryjnych oraz prac terenowych z zakresu nauk o Ziemi postulowane jest zmniejszenie liczebności grup seminaryjnych do 8 osób.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

a. Stan wdrożenia karty nauczyciela akademickiego – w przygotowaniu, j

Nauczyciele akademicy na bieżąco uzupełniają niezbędne informacje, będą je aktualizować w systemie USOS, po zatwierdzeniu elektronicznej wersji Karty Nauczyciela Akademickiego

b. Publikowanie informacji o programach kształcenia (*w tym o efektach kształcenia i sposobach ich weryfikacji*)

Efekty kształcenia, Programy studiów, KRK oraz Sylabusy są zgodnie z wymogami dostępne na stronie <http://www.wnoz.us.edu.pl/krk.php> dostępne za pomocą systemu USOS

c. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

System Zapewnienia Jakości Kształcenia dostępny jest na stronie www.wnoz.us.edu.pl Na stronie WNoZ są opublikowane informacje o programach kształcenia realizowanych na wydziale oraz organizacji procesu kształcenia. Trwały przygotowania do wprowadzania ich do systemu USOS.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

W roku akademickim 2013/2014 przeprowadzono jedno zebranie ogólnowydziałowe w dniu 21.01.2014 na którym poinformowano wszystkich pracowników dydaktycznych WNoZ o przyjętym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia i obowiązkach z tego płynących. Ponadto co drugo miesiąc zbierał się pełny skład WZZJK, na którym rozwiązywano bieżące problemy SZZJK. Pełne protokoły i porządki zebrań są zgromadzone w dokumentacji WZZJK u przewodniczącej Zespołu. Ponadto KZZJK wychodzą z inicjatywą upowszechnianie dobrych praktyk w odniesieniu do form prowadzenia zajęć jak i sposobów weryfikacji efektów kształcenia poprzez tworzenie zbiorów najlepszych rozwiązań stosowanych przez pracowników naszego Wydziału. Zespół deklaruje inicjatywę w tym zakresie.

Raport przygotowała i przedstawiła na Radzie Wydziału 9.1.2 2014 r. - dr hab. Urszula Myga-Piątek - Przewodnicząca Wydziałowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia, we współpracy z Wydziałowym Zespołem ds. Jakości Kształcenia.

Raport z oceny własnej Wydziału Nauk Społecznych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK (*data powołania, składy, opis struktury*)

Wydziałowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia ukonstytuował się formalnie już po utworzeniu zespołów kierunkowych w związku z przyjęciem zasady, iż przewodniczący zespołów kierunkowych z urzędu wchodzi do zespołu wydziałowego. Utworzenie WZJK nastąpiło ostatecznie 11 grudnia 2012 r. W sprawozdawanym okresie zmiany w składzie WZJK nastąpiły 29 października 2013 r. Po nich WZJK działał w składzie:

Dr hab. Lech Krzyżanowski – przewodniczący, pełnomocnik Dziekana

Dr Jerzy Gorzelik

Dr hab. Grażyna Szumera

Dr hab. Mariusz Wojewoda

Dr Agata Zygmunt

Dr Witold Mandrysz

Prof. UŚ dr hab. Marian Mitreęga

Prof. UŚ dr hab. Zbigniew Oniszczyk

Dr hab. Piotr Boroń

Dr hab. Zbigniew Hojka

Mgr Łukasz Jończyk

Mateusz Witek

członkowie

Biorąc pod uwagę kierunki istniejące na Wydziale Nauk Społecznych, za jakość kształcenia odpowiadają poniższe Kierunkowe Zespoły ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia:

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Historia sztuki

Dr Jerzy Gorzelik - przewodniczący

Dr hab. Barbara Szczypka-Gwiazda

Dr hab. Irma Kozina

Dr Karolina Stanilewicz

członkowie

Dr Mirosława Sobczyńska-Szczepańska

Dr Aneta Borowik

Mgr Ryszard Szopa

Joanna Grzonka

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Filozofia

Dr hab. Grażyna Szumera – przewodnicząca

Dr hab. Gabriela Besler

Dr hab. Krzysztof Szymanek

członkowie

Mateusz Sawczyn

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Doradztwo filozoficzne i coaching

Dr hab. Mariusz Wojewoda – przewodniczący

Dr Piotr Machura – członek

Mateusz Sawczyn - członek

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Socjologia

Dr Agata Zygmunt – przewodnicząca

Prof. UŚ dr hab. Tomasz Nawrocki

Dr Andrzej Górny

członkowie

Dominik Skurzok

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Praca socjalna

Dr Witold Mandrysz – przewodniczący

Prof. zw. dr hab. Kazimiera Wódz | członkowie

Dr Sabina Pawlas-Czyż

Marek Ptak

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Politologia

Prof. UŚ dr hab. Marian Mitręga – przewodniczący

Dr Miron Lakomy – członek

Dawid Stucki – członek

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Dziennikarstwo

Prof. UŚ dr hab. Zbigniew Oniszczyk – przewodniczący

Dr Paweł Sarna – członek

Natalia Rączka – członek

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Historia

Dr hab. Piotr Boroń – przewodniczący

Dr hab. Norbert Rogosz

Dr Maciej Fic | członkowie

Mateusz Witek

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia na kierunku: Turystyka historyczna

Dr hab. Zbigniew Hojka – przewodniczący

Dr hab. Krzysztof Nowak

Dr hab. Norbert Rogosz

Dorota Kaczyńska

członkowie

Kierunkowy Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia dla studiów III stopnia

Mgr Łukasz Jończyk – przewodniczący

Mgr Anna Kubica

Mgr Agata Muszyńska

Mgr Dawid Duch

członkowie

2. Informacje o funkcjonowaniu SZJK w jednostce

Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia na Wydziale Nauk Społecznych został przyjęty decyzją Rady Wydziału na posiedzeniu, 26 marca 2013 r. W sprawozdawanym okresie zmiany w systemie przyjęła Rada Wydziału 14 stycznia 2014 r. Zmiana nie miała charakteru merytorycznego, wynikała z uruchomienia kierunku: Turystyka historyczna. Tym samym doszło do utworzenia kolejnego Kierunkowego Zespołu, a jego przewodniczący dr hab. Zbigniew Hojka zasilił WZJK.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce (o ile były takie w roku 2013/2014).

Postępowań akredytacyjnych w jednostce w sprawozdawanym okresie nie było

4. Inne.

Brak

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

a. Informacje o zmianach w programach kształcenia (*jakie kierunki z rozbiciem na formy, stopnie, poziomy*)

Na kierunku historia zmiany w programie kształcenia dotyczyły jedynie niewielkich modyfikacji w ilości godzin przewidzianych dla kilku modułów. Miały one na celu wyrównanie stosunku ilość godzin/iłość punktów ECTS.

Na kierunku praca socjalna rok akademicki 2013/2014 był drugim rokiem wprowadzania Krajowych Ram Kwalifikacji, w oparciu o dostosowany do wymagań i zasad KRK wcześniej istniejący program kształcenia. W ramach tego programu realizowano jednoprezedmiotowe moduły kształcenia, przy zachowaniu wymaganej liczby tematów „do wyboru” etc. Na wniosek członka KZZJK wprowadzono korektę programu kształcenia dotyczącą zmiany wymiaru i sposobu realizacji modułu „Projekt socjalny”. Zmiany zostały zatwierdzone przez Radę Wydziału Nauk Społecznych i będą wdrażane zgodnie z cyklem kształcenia, począwszy od roku akademickiego 2014-2015.

Na kierunku socjologia: W roku akademickim 2013/2014 dokonano modyfikacji w następujących programach kształcenia:

Studia I stopnia:

Moduł *Elementy filozofii*: zmieniono liczbę godzin:

studia stacjonarne: było 15h ćwiczeń i 15h wykładów, jest 30h wykładów;

studia niestacjonarne: było 10h ćwiczeń i 10h wykładów, jest 20h wykładów;

Zmieniono liczbę punktów ECTS: były 2 punkty ECTS, są 3 punkty ECTS.

Moduł *Elementy ekonomii*: zmieniono liczbę godzin:

studia stacjonarne: było 15h ćwiczeń i 15h wykładów, jest 13h wykładów;

studia niestacjonarne: było 10h ćwiczeń i 10h wykładów, jest 10h wykładów;

Zmieniono liczbę punktów ECTS: był 1 punkt ECTS, są 2 punkty ECTS.

Moduł *Metody badań społecznych (A)*:

Zmieniono formę zaliczenia modułu: było zaliczenie, jest egzamin.

Moduł *Wychowanie fizyczne*:

Wprowadzono zmianę polegającą na zmianie liczby godzin na studiach stacjonarnych; było 2x30h (semestr 1 i 2), jest: 30 h w semestrze 3 (zmiana wynika z Zarządzenia Rektora).

Studia II stopnia:

Moduł *techniki analizy i interpretacja danych (A)*:

Zmieniono formę zaliczenia modułu: było zaliczenie, jest egzamin.

Moduł *Wychowanie fizyczne*:

Został wprowadzony w semestrze 4 (zgodnie z Zarządzeniem Rektora) – 1 punkt ECTS.

Moduł *Przygotowanie projektu badań własnych*:

Zmieniono liczbę punktów ECTS: były 2 punkty ECTS, jest 1 punkt ECTS.

W opisach poszczególnych modułów dokonano stosownych poprawek wynikających z ww. modyfikacji.

Na kierunku politologia: w roku akademickim 2013/2014 prowadzono następujące kierunki studiów: Politologia — studia stacjonarne i niestacjonarne, I i II stopnia, Dziennikarstwo i komunikacja społeczna — studia stacjonarne i niestacjonarne I i II stopnia. Jednocześnie przygotowywano się do wdrożenia od roku akademickiego 2014/2015 kierunków: Bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe, Doradztwo polityczne i publiczne.

Na kierunku turystyka historyczna w okresie wdrażania SZJK dokonano modyfikacji w programie kształcenia na studiach stacjonarnych pierwszego stopnia na kierunku turystyka historyczna, która objęła: zwiększenie wymiaru godzin przedmiotów: „Cywilizacja świata starożytnego”, „Cywilizacja starożytnej Polski”, „Cywilizacja świata średniowiecznego”, „Cywilizacja średniowiecznej Polski”. Ponadto dokonano zmiany nazwy przedmiotów: „Przepisy prawne w turystyce i ubezpieczenia turystyczne” na „Przepisy prawne w turystyce, ubezpieczenia i ochrona własności intelektualnej” oraz „Emisja głosu” na „Savoir vivre i techniki prezentacji”. Wspomniane działania miały na celu zwiększenie atrakcyjności absolwenta turystyki historycznej na rynku pracy, co pokrywa się z zadaniami w ramach systemu Krajowych Ram Kwalifikacji. Na pozostałych kierunkach zmian w programie kształcenia nie było.

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych (kierunki, specjalności, zamiar utworzenia/zlikwidowania i stan zaawansowania prac)

Na kierunku doradztwo filozoficzne w roku akademickim 2013/14 trwały prace nad przygotowaniem studiów II stopnia dla kierunku doradztwo filozoficzne i coaching. Polegały one na przygotowaniu planów studiów dla dwóch specjalności oraz określeniu efektów kształcenia. Na kierunku dziennikarstwo w roku akademickim 2013/2014 podjęto następujące działania: rozpoczęto prace koncepcyjne nad nowymi specjalnościami w ramach kierunku: nowe technologie w dziennikarstwie oraz ekonomika i zarządzanie mediami. Na kierunku politologia uruchomione zostały nowe specjalności: usługi społeczne w politykach publicznych (specjalność tę uruchomiono na studiach stacjonarnych I stopnia), współczesne stosunki międzynarodowe (specjalność tę uruchomiono na studiach stacjonarnych II stopnia). Na kierunku praca socjalna złożono wniosek dotyczący utworzenia studiów II stopnia na kierunku Praca socjalna, o specjalnościach: a). Praca socjalna w środowisku; b) Mediacje i negocjacje oraz c) Europejskie studia pracy socjalnej i ekonomii społecznej. Na kierunku socjologia dla studentów rozpoczynających studia pierwszego stopnia (stacjonarne i niestacjonarne) w roku akademickim 2013/2014 uruchomiono nową specjalność do wyboru: Socjologia Organizacji i Zarządzania. Doprowadzono do uruchomienia nowego kierunku prowadzonego przez Instytut Socjologii: Stosowane Nauki Społeczne (studia stacjonarne i niestacjonarne pierwszego stopnia o profilu praktycznym). Studenci pierwszego naboru rozpoczęli studia 1 października 2014 roku. W roku akademickim 2015/2016 planuje się uruchomienie nowej specjalności, prowadzonej w języku francuskim na studiach drugiego stopnia: *Carrières en administration et affaires européennes*. Na kierunku turystyka historyczna rozpoczęto prace koncepcyjne nad nowymi kierunkami w ramach Instytutu Historii: Turystyka Historyczna studia II stopnia.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki (o ile jednostka je posiada – stan zaawansowania prac nad misją/strategią)

W sprawozdawanym okresie odnotowano zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki. W szczególności, na kierunkach dziennikarstwo oraz politologia, w roku akademickim 2013/2014 podjęto starania o utworzenie Instytutu Dziennikarstwa i Nauk o Mediach, jako strukturalnej zmiany niezbędnej dla dalszego rozwoju naukowego pracowników związanych z kierunkiem oraz koniecznej z perspektywy przygotowania programów kształcenia dostosowanych do współczesnych wymogów pracy w zawodach

dziennikarskich i okołomedialnych. Koncepcję poddano dyskusji w gronie pracowników INPiDz UŚ, a następnie przyjęto na posiedzeniu Rady Wydziału. Stwierdzono zgodność tego dokumentu oraz programów kształcenia ze Strategią Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego na lata 2012-2020. W Instytucie Nauk Politycznych i Dziennikarstwa w roku akademickim 2012/2013 została opracowana ponadto Strategia Rozwoju Instytutu Nauk Politycznych i Dziennikarstwa. Dokument ten, a także programy studiów prowadzonych w Instytucie są zgodne ze Strategią Rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2012–2020. Na kierunkach doradztwo filozoficzne oraz filozofia kontynuowano prace nad dostosowaniem programów kształcenia do Strategii Rozwoju Instytutu Filozofii na lata 2012–2020. Na kierunku socjologia w grudniu 2012 roku zostały podjęte działania mające na celu wypracowanie szczegółowej strategii rozwoju Instytutu Socjologii w oparciu o dokument „Strategia rozwoju Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach na lata 2012–2020“. Zostały dopracowane wszystkie cele strategiczne tak, aby w jak największym stopniu poprzez działania naukowo-badawcze oraz aktywne współdziałanie z otoczeniem wspierać i rozwijać kształcenie na kierunkach prowadzonych przez Instytut Socjologii. Działania podejmowane w tym wymiarze miały na celu wypracowanie nowoczesnej oferty edukacyjnej, która wspomaga zarówno rozwój studentów kierunków, jak i, poprzez elastyczne dostosowanie oferty edukacyjnej do zapotrzebowania lokalnego i regionalnego rynku pracy, zapewnia im dobry start w życiu zawodowym.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

Kontynuowano współpracę poszczególnych kierunkowych zespołów z Biurem Karier Uniwersytetu Śląskiego, przy czym na kierunkach doradztwo filozoficzne oraz filozofia wyniki badania losów absolwentów nie były do tej pory uwzględniane. Zakłada się rozpoczęcie tychże badań w bieżącym roku akademickim. Na kierunku socjologia oraz praca socjalna w zeszłym roku akademickim podjęto działania w zakresie opracowania narzędzia badawczego przeznaczonego dla badania losów absolwentów. Mimo opracowania odpowiedniego narzędzia nie doszło do wdrożenia właściwych procedur badawczych, co uniemożliwia dokonanie analizy losów absolwentów w sposób systematyczny i metodologicznie spójny. Na kierunku turystyka historyczna wyniki badania losów absolwentów nie były do tej pory uwzględniane. Zakłada się rozpoczęcie badania losów absolwentów turystyki historycznej od roku 2016 gdy zakończy się pełny cykl dydaktyczny

dla pierwszego rocznika, studiującego według programu studiów zgodnego z KRK. Na kierunku historia wyniki badania losów absolwentów udostępnione przez Biuro Karier objęły kilku- kilkunastu absolwentów kierunku historia. Niewielu z nich znalazło pracę w zawodzie.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

Udział interesariuszy, zwłaszcza zewnętrznych, jest coraz większy, stając się niejednokrotnie stałym elementem pracy koncepcyjnej poszczególnych KZJK. Na kierunku filozofia oraz doradztwo filozoficzne spotkanie z interesariuszami zewnętrznymi zorganizowano w październiku 2013 roku i poświęcone było prezentacji programów kształcenia, efektów kształcenia i planów studiów. Celem spotkania była prezentacja i przedyskutowanie programu nowego kierunku studiów Doradztwo filozoficzne i coaching. Celem spotkania była także prezentacja wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych absolwentów kierunków prowadzonych w Instytucie Filozofii. Na kierunku politologia oraz dziennikarstwo kierownicy Zakładu Dziennikarstwa i Zakładu Komunikacji Społecznej oraz KZZJK nawiązali kontakty z następującymi grupami interesariuszy zewnętrznych: dziennikarzami i pracownikami mediów, przedstawicielami środowiska medioznawców z całej Polski, przedstawicielami przedsiębiorstw Górnego Śląska, przedstawicielami środowiska naukowego z całej Polski, dyrektorami szkół ponadgimnazjalnych, lokalnymi strukturami władzy, pracownikami służ socjalnych samorządu terytorialnego, ekspertami wojskowymi ds. bezpieczeństwa. Efektem tej wymiany doświadczeń stało się uruchomienie nowej specjalności na kierunku politologia — usługi społeczne w politykach publicznych, a także zakończenie prac nad utworzeniem nowych kierunków w INPiDz: doradztwo polityczne i publiczne, bezpieczeństwo narodowe i międzynarodowe. W Studium Pracy Socjalnej, prowadzącym studia o profilu praktycznym, od początku jego działalności oparto się na współpracy i możliwie bliskich i intensywnych relacjach z przedstawicielami interesariuszy zewnętrznych. Potrzeby edukacyjne w zakresie Pracy Socjalnej wymagają ciągłego kontaktu i współpracy z przedstawicielami szeroko pojętej praktyki pracy socjalnej, polityki społecznej, ekonomii społecznej itp. Na kierunku socjologia udział interesariuszy wewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia polegał przede wszystkim na włączeniu organizacji studenckich w proces pozyskiwania informacji na temat oczekiwań pracodawców wobec absolwentów socjologii. Koło Naukowe Human Resources oraz Koło Naukowe Socjologów zorganizowali spotkania z pracodawcami, specjalistami ds. rekrutacji, jak również warsztaty, pozwalające na zdobywanie i doskonalenie praktycznych umiejętności możliwych do

wykorzystania w pracy zawodowej. Na szczególną uwagę zasługuje zorganizowane 3 marca 2014 roku przedsięwzięcie „Socjologia i co dalej?”, podczas którego przedstawiciele Biura Karier przedstawili swoją ofertę, a zaproszeni goście reprezentujący pracodawców opowiedzieli o szansach absolwentów kierunku socjologia na rynku pracy. O innych inicjatywach jest mowa w sprawozdaniu Zespołu Kierunkowego Socjologii. Na kierunku historia oraz turystyka historyczna w trakcie roku akademickiego 2013/14 prowadzone były rozmowy z podmiotami zainteresowanymi kształceniem historyków, m.in. z dyrektorem Archiwum Państwowego w Katowicach oraz kierownikami oddziałów. Ich sugestie zostały uwzględnione przy organizacji praktyk studenckich. Stały udział w opracowywaniu programów i organizacji praktyk biorą także pracownicy Kuratorium Oświaty oraz nauczyciele pełniący funkcje doradców dydaktycznych nauczania historii.

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

Wzorce międzynarodowe zostały uwzględnione przy tworzeniu programów kształcenia większości kierunków należących do oferty dydaktycznej WNS. Prześlędzono programy kształcenia analogicznych kierunków na zagranicznych uczelniach, a ponadto działalność instytutów badawczych zajmujących się praktycznymi zastosowaniami wykładanych w WNS modułów. W roku akademickim 2013/2014 porównano przyjęte rozwiązania ze wzorcami procesu bolońskiego. KZZJK dziennikarstwa uczestniczyło m.in. w seminarium bolońskim „Uczelnie wobec wyzwań wdrażania KRK i uczenia się przez całe życie”, które odbyło się 20 czerwca 2013 roku na Uniwersytecie Śląskim. Na kierunku historia stałe kontakty dydaktyczne podtrzymywane są z Uniwersytetem w Ostrawie oraz w Banskiej Bystricy. Wykorzystywane są także doświadczenia Uniwersytetów w Oslo i Reykjavíku w związku z wprowadzony modułem dotyczącym historii i kultury Skandynawii. W Studium Pracy Socjalnej na etapie dostosowywania programu studiów do wymogów KRK korzystano z doświadczeń projektu SOWOSEC (Master in Social Work and Social Economy) i współpracy, którą w ramach tego projektu Studium Pracy Socjalnej realizuje z uniwersytetami i szkołami wyższymi kształcącymi w zakresie Pracy Socjalnej z kilku krajów europejskich (Austria, Czechy, Francja, Niemcy, Rumunia, Słowacja, Szwajcaria i Węgry). Doświadczenia projektu SOWOSEC były szczególnie przydatne w kontekście budowania koncepcji modułów kształcenia. Szczegóły sposobu uwzględniania wzorców międzynarodowych na kierunku socjologia zamieszczono w sprawozdaniu tego kierunku.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

Potrzeby rynku pracy zostały uwzględnione. W przypadku kierunków filozofia oraz doradztwo filozoficzne i coaching skupiono się na diagnozie umiejętności i kompetencji rozwijanych na studiach pod kątem ich przydatności dla przyszłych pracodawców. Uwzględniono zapotrzebowanie na pracowników zdolnych do ciągłego rozwoju zawodowego (uczenie się przez całe życie), elastycznych, umiejących dokonywać złożonych analiz, syntetyzować informacje, myśleć kreatywnie, o wysokich zdolnościach komunikacyjnych. Na kierunku politologia oraz dziennikarstwo, w ramach uwzględniania potrzeb rynku pracy, w roku akademickim 2013/2014 podjęto współpracę z Biurem Karier Uniwersytetu Śląskiego. Ponadto kontynuowano proces dostosowywania oferty dydaktycznej do potrzeb rynku pracy poprzez prowadzenie nowej specjalności (na kierunku politologia) oraz zakończenie prac nad przygotowaniem nowych kierunków studiów. Wymagania dotyczące przygotowania zawodowego pracowników socjalnych regulowane są nie tylko przepisami prawa o Szkolnictwie Wyższym, ale również regulacjami resortowymi Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej. Program studiów na tym kierunku odpowiada tym wymaganiom. Jednocześnie w oparciu o analizę wyników realizowanych projektów badawczych i w odpowiedzi na nowe potrzeby, program studiów (wcześniej specjalności) w ostatnich kilku latach poddawany jest ciągłej ewaluacji. Wynikiem tych działań jest, między innymi, ciągła aktualizacja oferowanych seminariów specjalizacyjnych. Program studiów na kierunku socjologia oparty został o wzorce międzynarodowe, korzystano z doświadczeń ekspertów bolońskich, a także programów nauczania szkół wyższych kształcących na kierunku socjologia w krajach europejskich. Przy opracowaniu efektów kształcenia dla kierunku socjologia korzystano z *Subject Benchmark Statement* skonstruowanego, dla obszaru kształcenia obejmującego socjologię, przez brytyjską agencję rządową *The Quality Assurance Agency (QAA)*, której zadaniem jest zapewnienie jakości w zakresie ochrony standardów i poprawy jakości szkolnictwa wyższego w Wielkiej Brytanii. Informacje szczegółowe, patrz: raport KZJK socjologii.

h. Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji osób kończących studia

Raport z wyników ankiety oceny satysfakcji jest opracowywany przez Biuro ds. Jakości Kształcenia. Raporty cząstkowe nie zostały przekazane KZZJK do dnia złożenia

sprawozdania, co uniemożliwiło uwzględnienie wyników w niniejszym opracowaniu. Planuje się ich uwzględnienie w kolejnym roku.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia (czy zostały określone modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen, zasady realizacji praktyk)

Programy studiów realizowanych na WNS (zarówno na studiach I, jak i II stopnia) obejmują:

- opis efektów kształcenia;
- plan studiów;
- opisy modułów wraz z właściwymi dla nich efektami kształcenia;
- tabele pokrycia efektów kształcenia.

Metody weryfikacji efektów kształcenia określone są w sylabusach, podobnie jak kryteria zaliczania modułów. Kwestie organizacji studenckich praktyk zawodowych, reguluje Regulamin i ramowy program praktyk na Wydziale Nauk Społecznych, uchwalony przez Radę Wydziału, 18.06.2013 roku. Rodzaj i charakter praktyk uzależniony jest od kierunku, stopnia i specjalności. Programy studiów są na bieżąco analizowane na wszystkich kierunkach prowadzonych w WNS. KZZJK i kierownictwa instytutów nie stwierdziły nieprawidłowości w tym zakresie.

b. Zasady dyplomowania (czy są sformułowane i stosowane)

Zasady dyplomowania są sformułowane i stosowane. W sposób ogólny regulują je przepisy „Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim”. Oprócz tego organizacja procesu uzyskania dyplomu została ujęta w odrębnych dokumentach, stworzonych na poszczególnych kierunkach lub finalizowanych i wdrażanych od roku akademickiego 2014/2015.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia (w tym także osiągniętych w ramach praktyk zawodowych)

Monitorowanie efektów kształcenia odbywa się w trakcie zaliczeń i egzaminów, włącznie z weryfikacją efektów pracy własnej studenta. Wśród innych działań związanych z monitorowaniem weryfikacji efektów kształcenia znalazły się:

- analiza sylabusów, ze szczególnym uwzględnieniem narzędzi weryfikacji efektów kształcenia;
- analiza regulaminu i programu praktyk zawodowych na kierunku;

- analiza porównawcza wyników ankiet ewaluacyjnych modułów/ przedmiotów poddanych ocenie ewaluacyjnej w odniesieniu do zapisów sylabusów ewaluowanych przedmiotów.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (*dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników*)

W ankietach zajęć dydaktycznych dominują oceny dobre i bardzo dobre. Szczegółowe dane liczbowe zamieszczone zostały w sprawozdaniach przygotowanych przez poszczególne KZJK.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych (*jeśli je przeprowadzano; dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; sposób uwzględniania wyników*)

Hospitacje zajęć, zwłaszcza młodszych pracowników nauki, prowadzone są na bieżąco. Dane liczbowe zawarte zostały w zestawieniach przygotowanych przez poszczególne KZJK.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

Na kierunku doradztwo filozoficzne oraz filozofia w roku akademickim 2013/2014 nie było oceny okresowej pracowników ponieważ taka jest przeprowadzana co dwa lata. Osoby, które w poprzednim roku otrzymały ocenę warunkowo pozytywną odbyły rozmowę z Dyrektorem Instytutu. Podczas tej rozmowy został przedstawiony plan rozwoju naukowego lub poprawy pracy dydaktycznej. Na kierunku dziennikarstwo oraz politologia ocena okresowa, która odbyła się w roku akademickim 2013/2014 objęła wszystkich pracowników naukowo-dydaktycznych. W toku przeprowadzonych prac wszyscy uzyskali oceny pozytywne. Ocena okresowa pracy nauczycieli akademickich zatrudnionych w Instytucie Socjologii UŚ za okres 2009-2012 została przeprowadzona dnia 1 lipca 2013 roku. Ocenie podlegało 50 pracowników, w tym:

- ocenę pozytywną otrzymało 41 pracowników;
- ocenę warunkowo pozytywną uzyskało 4 pracowników;
- ocenę negatywną otrzymał jeden pracownik.

Czterech profesorów tytułarnych podlega ocenie komisji powołanej przez JM Rektora. Brak szczegółowych danych liczbowych dotyczących kierunków historia, historia sztuki, turystyka historyczna. Można jednak stwierdzić, iż ocena pracowników dokonuje się również na tych kierunkach.

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej (*minimum kadrowe, zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia, ewentualne zagrożenia*)

Na wszystkich kierunkach minimum kadrowe jest zachowane, a obszary kształcenia poszczególnych pracowników są na ogół zbieżne z prowadzonymi badaniami naukowymi. Niezgodności pojawiają się wówczas gdy w trakcie roku akademickiego Instytuty otrzymują nakaz kumulacji grup konwersatoryjnych. Wówczas, niejednokrotnie, głównym kryterium przydziału zajęć nie są zainteresowania naukowe prowadzącego lecz konieczność dopełnienia pensum. Likwidacja tego mankamentu nastąpić może poprzez rezygnację z ingerowania w ilość grup konwersatoryjnych w trakcie roku akademickiego.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

- *opieki naukowej, zwłaszcza w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych oraz prac projektowych,*
- *opieki nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami,*
- *dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach,*
- *dostępności pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus),*
- *stopnia wykorzystania oferowanego wsparcia.*

Seminaria dyplomowe realizowane są w zakresie tematycznym właściwym z punktu widzenia zainteresowań naukowych prowadzącego. Oferta seminariów jest szeroka, umożliwiającą realizację projektów zgodnych z zainteresowaniami studentów. Opiekunowie poszczególnych lat studiów i specjalności są wyznaczeni; realizują swe obowiązki bez zarzutu. Konsultacje prowadzone na bieżąco w ilości wystarczającej w stosunku do potrzeb dydaktyki. Dostępność pracowników i instytucji administracyjnych na ogół wystarczająca. Zbyt szczupła jedynie w okresie kulminacji pracy administracyjnej dziekanatów. Wówczas studenci oczekiwać muszą w tasiemcowych kolejkach.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- *infrastruktury dydaktycznej: sal dydaktycznych (w tym laboratoriów komputerowych i specjalistycznych), wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych itp.,*
- *dostępności pomocy dydaktycznych (podręczników, skryptów, notatek w Internecie i innych),*
- *wyposażenia bibliotek i czytelni, dostępu do komputerowych baz danych i katalogów w Uczelni i poza nią (liczba woluminów i warunki lokalowe),*
- *wyposażenia w sprzęt komputerowy,*
- *racjonalności harmonogramów zajęć i organizacji zajęć.*

Sale wykładowe wyposażone są coraz lepiej w urządzenia audiowizualne, choć nadal wątpliwości musi budzić brak możliwości korzystania z tablic interaktywnych, zainstalowanych kilka lat temu. Dostęp do baz komputerowych i innych pomocy dydaktycznych wystarczający. Problemem utrudniającym pracę jest brak dostępu pracowników dydaktycznych do nowszych wersji programów komputerowych.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

a. Stan wdrożenia Karty kierunku

W trakcie przygotowywania na poszczególnych kierunkach

b. Publikowanie sylabusów

Opublikowane w systemie USOS oraz na stronach internetowych niektórych Instytutów

c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Jak wyżej

d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Jak wyżej

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Do dobrych praktyk w zakresie jakości kształcenia zaliczyć można m.in.:

- systematyczne (dwa razy w roku) przeprowadzanie badania oceniającego zajęcia dydaktyczne;

- hospitowanie zajęć dydaktycznych, które ma na celu doskonalenie warsztatu dydaktycznego;
- współpracę nauczycieli prowadzących wykłady z osobami prowadzącymi ćwiczenia w ramach tego samego modułu. Skutkuje to wypracowaniem spójnej koncepcji zajęć, co uwidacznia się w treści sylabusu;
- łączenie różnych form oceniania efektów kształcenia studentów w ramach jednego modułu np. sprawdzianów pisemnych i/lub ustnych ze sprawdzianami praktycznymi i/lub problemowymi;
- organizowanie otwartych posiedzeń KZZJK oraz spotkań pracowników Instytutu, podczas których dyskutowane są problemy związane z zapewnieniem jakości kształcenia.

sporządził

Lech Krzyżanowski
(pełnomocnik Dziekana Wydziału Nauk Społecznych ds. jakości kształcenia)

Raport z oceny własnej Wydziału Prawa i Administracji w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I. Informacje wstępne

Zadania z zakresu zapewnienia jakości kształcenia wykonuje Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia, powołany przez Dziekana. W ramach Zespołu funkcjonują grupy problemowe, m.in. ds. modułów i sylabusów, ankietyzacji, kontroli prac dyplomowych.

We wskazanym roku akademickim nie była prowadzona akredytacja na kierunkach prowadzonych przez Wydział.

II. Działania na rzecz jakości kształcenia

2.1. Analiza opisów modułów i sylabusów.

Przed rozpoczęciem roku akademickiego 2013/2014 podjęto na Wydziale działania zmierzające do uaktualnienia modułów i sylabusów na wskazany rok akademicki. Cel ten został osiągnięty i przed rozpoczęciem roku akademickiego zgromadzono wszystkie moduły i sylabusy z poszczególnych Katedr. Stan realizacji tego aspektu zapewnienia jakości kształcenia ocenić należy jako w pełni zadowalający.

2.2. Konferencja Wydziałowa.

Problem jakości kształcenia był przedmiotem Konferencji Wydziałowej, zorganizowanej w dniach 12-13 czerwca 2014 r. w Ustroniu. Prodziekan WPiA UŚ wraz z Pełnomocnikiem Dziekana WPiA UŚ ds. Jakości Kształcenia przypomnieli obecnym na konferencji pracownikom Wydziału o obowiązkach wynikających z systemu zapewniania jakości kształcenia (m.in. o konieczności systematycznej aktualizacji sylabusów, o wymogach dotyczących prac kontrolnych i dyplomowych, o obowiązku kierowników katedr prowadzenia hospitacji zajęć), wskazali na wyniki ankiet za poprzedni rok akademicki oraz wyniki kontroli wybranych prac magisterskich i dyplomowych, zgłosili określone spostrzeżenia związane z prowadzoną wrywkowo kontrolą odbywania zajęć dydaktycznych.

2.3. Ankieta oceny zajęć dydaktycznych.

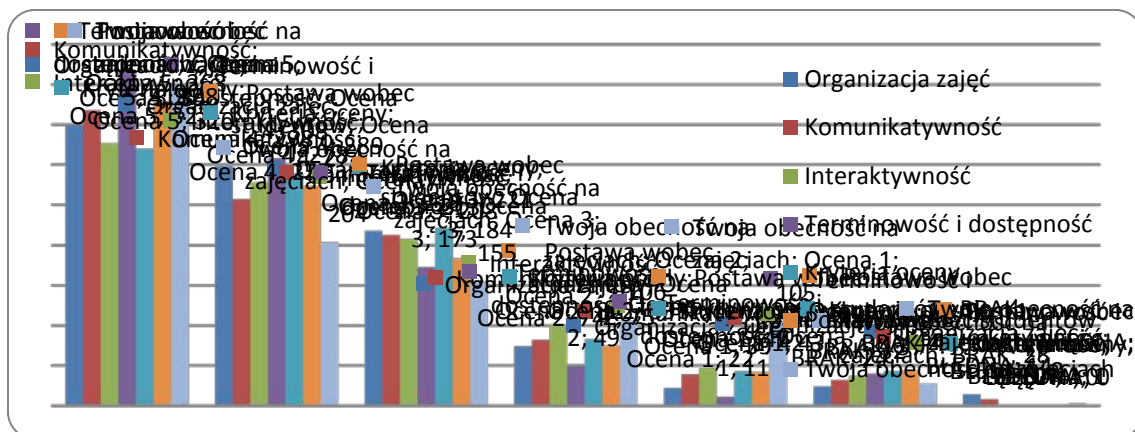
2.3.1. Informacje ogólne

Proces ankietyzacji przeprowadzony został przy użyciu papierowych arkuszy oceny umożliwiających zastosowanie do ich opracowania czynników optycznych. Ankietyzacja zajęć odbyła się w ostatnich dwóch tygodniach zajęć z danego przedmiotu. Wypełnianie ankiet przez studentów odbyło się pod nieobecność prowadzącego zajęcia. Wydziałowy Zespół działał w oparciu o wypracowane dobre praktyki polegające między innymi na monitorowaniu przebiegu badania ankietowego, w tym kompletności i jakości przeprowadzonych ankiet oraz spełnieniu wymagań związanych z zapewnieniem odpowiedniego *response rate*.

2.3.2. Wyniki

Łącznie w roku akademickim **2013/2014** ankietyzacji poddano **58** osób. Zebrano i opracowano **2425** ankiety, z czego w semestrze zimowym **1457**, a w semestrze letnim **968**.

	Organizacja zajęć	Komunikatywność	Interaktywność	Terminowość i dostępność	Kryteria oceny	Postawa wobec studentów	Twoja obecność na zajęciach
Ocena 5	349	368	327	418	320	379	398
Ocena 4	298	257	278	308	289	274	204
Ocena 3	218	213	208	173	221	184	155
Ocena 2	74	82	101	49	83	75	106
Ocena 1	22	39	47	11	43	42	105
BRAK	24	32	37	40	43	44	28
BŁĘDNA	14	8	1	0	0	1	3
ŚREDNIA	3,91	3,87	3,77	4,12	3,79	3,92	3,71
SUMA	961	959	961	959	956	954	968

Powyższa tabela i wykres obrazują rozkład odpowiedzi jakie zostały udzielone przez studentów w semestrze letnim. Średnia Wydziału za semestr letni wynosi **3.9**.

2.4. Analiza prac dyplomowych

W zakresie kontroli prac licencjackich i magisterskich przeprowadzono ocenę kilkunastu prac. Czynności kontrolne wykonuje zespół: dr hab. R. Koper oraz prof. dr hab. L. Zacharko. W protokołach pokontrolnych podkreślono, iż kontrolowane prace odpowiadają wymogom stawianym pracom magisterskim i licencjackim, a oceny promotora i recenzenta na ogół są adekwatne do poziomu pracy, jej zawartości merytorycznej i warsztatu.

2.5. Kontrola odbywania zajęć i konsultacji.

W celu zapewnienia formalnej prawidłowości prowadzonych zajęć członkowie Zespołu przeprowadzają kontrole odbywania i terminowości zajęć. Kontrole takie przeprowadzono w miesiącach październik i listopad 2013 r. Stwierdzono w ich wyniku, że zajęcia – co do zasady – odbywają się w wyznaczonych salach i rozpoczynają się punktualnie. Wyłonione nieprawidłowości – w stosunku do ustalonej siatki zajęć – wyjaśniono z pracownikami Wydziału.

2.6. Analiza doboru kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, w tym nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe

Dorobek naukowy pracowników zaliczanych do minimum kadrowego do kierunków prowadzonych na WPiA UŚ jest zgodny z obszarami kształcenia.

Według danych z dnia 31 grudnia 2013 r. na Wydziale Prawa i Administracji zatrudnienie w przeliczeniu na pełne etaty wynosiło 105,5 osób, w tym 14 osób z tytułem profesora, 34 osoby ze stopniem doktora habilitowanego oraz 19 osób ze stopniem doktora.

Raport z oceny własnej Wydziału Pedagogiki i Psychologii w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK

Skład WZJK na Wydziale Pedagogiki i Psychologii powołanego 1.10. 2012 roku:

dr hab. Irena Pilch (przewodnicząca)
dr hab. Beata Dyrda (z-ca przewodniczącej) w I semestrze
dr hab. Ewa Szadzińska (z-ca przewodniczącej) w II semestrze
dr hab. Danuta Rode
dr hab. Beata Mazepa-Domagala
dr hab. Beata Pitula
dr hab. Teresa Wilk
dr hab. Mirosław Kisiel
dr Joanna Mateusiak
dr Monika Sulik
dr Łukasz Jach
mgr Patrycja Wdowiak (przedstawicielka doktorantów)
Agnieszka Wysocka (przedstawicielka studentów pedagogiki)
Łukasz Palt (przedstawiciel studentów psychologii)

W skład WZJK wchodzi: przedstawiciele władz dziekańskich (prodziekani: ds. studiów stacjonarnych i ds. studiów niestacjonarnych), przewodniczące KZZJK kierunków: pedagogika i psychologia, kierownik studiów doktoranckich, zastępcy dyrektorów Instytutów ds. dydaktycznych, przedstawiciele niesamodzielnych pracowników nauki, doktorantów i studentów.

Skład KZZJK dla kierunków: pedagogika i pedagogika specjalna, powołanego 1.10. 2012 roku (od r. akad.2013/14 obejmuje także opieką nowo utworzony kierunek pedagogika specjalna):

dr hab. Beata Dyrda (przewodnicząca) w I semestrze
dr hab. Ewa Szadzińska (przewodnicząca) w II semestrze
dr hab. Mirosław Kisiel
dr hab. Ewa Bielska
dr hab. Krzysztof Maliszewski
dr Maciej Bernasiewicz
dr Krystyna Moczka
dr Irena Przybylska
dr Sabina Kocoń-Zurek
mgr Patrycja Wdowiak (przedstawicielka doktorantów)
Agnieszka Wysocka (przedstawicielka studentów)

Skład KZZJK dla kierunku psychologia, powołanego 1.10. 2012 roku:

dr hab. Danuta Rode (przewodnicząca)

dr Elżbieta Turska

dr Joanna Mateusiak

dr Agata Chudzicka-Czupała

dr Anita Gałuszka

dr Agnieszka Roszkowska

dr Yvona Woźniakova

dr Magdalena Rode

mgr Michał Brol

mgr Aneta Kałmuk

mgr Dagna Kocur

mgr Elżbieta Sanecka (przedstawicielka doktorantów)

Aleksander Tukaj (przedstawiciel studentów)

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce.

W roku akademickim 2013/14 Zespoły kierunkowe, pomocnicze oraz wydziałowy pracowały zgodnie z zatwierdzonymi przez Radę Wydziału Pedagogiki i Psychologii: regulaminem Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (26.02. 2013) oraz Harmonogramem prac w ramach WSZJK (23.04. 2013). Zmiany dotyczyły jedynie składów zespołów. Obsługą administracyjną zespołów zajmowała się nadal mgr Katarzyna Korner.

Powołane zostały dwa dodatkowe zespoły: do spraw zapewniania jakości kształcenia na studiach III stopnia oraz na studiach podyplomowych, które podjęły swe obowiązki. Przewodniczącą zespołu ds. studiów podyplomowych, obejmującego opieką 6 kierunków studiów aktywnych w roku w akad. 2013/14 (265 słuchaczy) została dr Anna Watoła. Przewodniczącą zespołu do spraw zapewniania jakości kształcenia na studiach III stopnia była dr hab. Beata Pitula.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce

W roku 2013/14 na WPiPs nie miały miejsca akredytacje kierunków.

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

- a. Informacje o zmianach w programach kształcenia wynikających z wymogu dostosowania do KRK

Na kierunkach: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia przygotowano kompletne, nowe programy kształcenia, dostosowane do KRK. Obecnie programy te realizowane są na 1. i 2. roku studiów I stopnia (pedagogika specjalna), na wszystkich latach studiów I i II stopnia (pedagogika) oraz na latach 1-3 studiów jednolitych magisterskich (psychologia), w trybie stacjonarnym i niestacjonarnym. W ramach studiów III stopnia opracowano komplet dokumentów, w pełni dostosowując program do wymogów KRK (zatwierdzony przez Radę Wydziału w

maju 2014 roku). Funkcjonujące na Wydziale studia podyplomowe posiadają programy i sylabusy zgodne z wymogami KKK.

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych

Na kierunkach: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia nie wprowadzono nowych specjalności ani nie zlikwidowano istniejących.

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki

Misja i strategia Wydziału zostały zatwierdzone na posiedzeniu Rady Wydziału w dniu 26 lutego 2013 r. i są zgodne z misją UŚ uchwaloną przez Senat w dniu 20.05. 1997 r. oraz z strategią UŚ uchwaloną przez Senat w dniu 24.01.2012 r. Kierunkowe ZZJK stwierdziły zgodność programów dla kierunków: pedagogika, pedagogika specjalna i psychologia z misją i strategią Wydziału i Uczelni.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów

Raporty Biura Karier, przygotowane dla WPiPs, były analizowane przez zespoły pomocnicze KZZJK w roku akad. 2012/13. W roku akad. 2103/14 źródłem informacji o tym, jak absolwenci oceniają proces kształcenia, była ankieta satysfakcji ze studiów na WPiPs.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia

W roku akad. 2013/14 odbyło się jedno spotkanie z Radą Pracodawców, utworzoną w czerwcu 2013 roku, skupiającą przedstawicieli instytucji i placówek oświatowo-wychowawczych regionu. Spotkania służą m.in. pozyskaniu informacji na temat stopnia dostosowania wiedzy i kompetencji absolwentów do wymogów środowiska pracy.

KZZJK zorganizowały otwarte spotkania ze studentami (odpowiednio: pedagogiki i psychologii), na których studenci przekazywali uwagi dotyczące programu nauczania, jakości zajęć, udzielanego wsparcia, problemów wymagających rozwiązania. Postulaty studentów były dyskutowane w ramach Rad Instytutów i są, w ramach możliwości, uwzględniane.

WZJK wraz z władzami dziekańskimi zorganizował 10 grudnia 2013 roku otwarte posiedzenie z udziałem społeczności WPiPs, na którym zapoznano pracowników i studentów z obszarami działań podejmowanych w ramach WSZJK.

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych

KZZJK dla kierunków pedagogika i psychologia analizowały wzorce międzynarodowe w roku akad. 2012/13. Raporty zawierały wniosek o zgodności obecnie obowiązujących standardów nauczania pedagogiki i psychologii z praktyką studiów na WPiPs.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy

Potrzeby rynku pracy są rozpoznawane dzięki kontaktom z Radą Pracodawców.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia

Określono modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen oraz zasady realizacji praktyk dla kierunków pedagogika (studia I i II stopnia), pedagogika specjalna (studia I stopnia) i psychologia (studia jednolite magisterskie). Określono modułowe efekty kształcenia i sposoby ich weryfikacji dla studiów III stopnia (decyzją Rady Wydziału z maja 2013).

b. Zasady dyplomowania

Określono zasady dyplomowania dla pedagogiki i psychologii. Regulamin wraz z dodatkowymi informacjami dla studentów oraz listą pytań egzaminacyjnych, losowanych w trakcie egzaminu dyplomowego, jest dostępny na stronach internetowych Instytutu Psychologii.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia powołały pomocnicze zespoły ds. programów kształcenia dla analizy sylabusów - merytorycznej oraz formalnej. Zespół pomocniczy dla kierunku pedagogika analizował wybrane losowo sylabusy. Zespół dla kierunku psychologia analizował 98% sylabusów z całego toku studiów, zwracając uwagę na stopień nakładania się treści nauczania oraz oceniając narzędzia weryfikacji efektów kształcenia. Wyniki analizy wraz z prośbą o dokonanie zmian (w razie stwierdzenia usterek) przekazano zainteresowanym nauczycielom akademickim; były one dyskutowane przez Rady Instytutów. Opisane w raporcie dla kierunku psychologia nakładanie się treści bloku przedmiotów stanie się podstawą do wprowadzenia odpowiednich zmian do sylabusów. Wyniki i wnioski z raportów zostaną przekazane wszystkim pracownikom na otwartych zebraniach KZZJK.

KZZJK dla kierunkach: pedagogika i psychologia powołały zespoły pomocnicze do spraw praktyk studenckich. Zespoły analizowały przebieg praktyk w poszczególnych placówkach na podstawie dokumentacji oraz ocen studentów (odpowiedzi na pytania specjalnie w tym celu skonstruowanej ankiety satysfakcji). Wyniki będą wykorzystane w organizacji praktyk w kolejnym roku akademickim.

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia wytypowały samodzielnych pracowników nauki do analizy prac dyplomowych, losowo wybranych spośród prac złożonych w r. akad. 2013/14. Przygotowane raporty, określające stopień zgodności prac oraz ich recenzji ze standardami przyjętymi dla obu kierunków oraz stopień osiągnięcia założonych efektów kształcenia, były dyskutowane przez Rady Instytutów. Ogólna ocena spełniania standardów była pozytywna. Wnioski

dotyczące zauważonych niedociągnięć zostały przekazane zainteresowanym promotorom.

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia dokonały analizy wyników wydziałowej ankiety satysfakcji ze studiów, kierowanej do absolwentów. KZZJK Analizie poddano 163 ankiety dla pedagogiki i 30 ankiet dla psychologii. Obydwa Zespoły określiły mocne i słabe strony studiów w opinii absolwentów i sformułowały propozycje doskonalące. Najistotniejszym wnioskiem z badania była obserwowana rozbieżność w ocenach satysfakcji ze zdobytej wiedzy i umiejętności (na korzyść wiedzy), i dotyczy to absolwentów obu kierunków.

KZZJK na kierunkach: pedagogika i psychologia dokonały analizy danych przedstawiających wyniki sesji egzaminacyjnej kończącej rok akademicki 2012/13, udostępnionych przez dziekanaty. Te dane nie sugerują nieprawidłowości w sposobie zaliczania przedmiotów i przedłużania terminów zaliczania oraz składania prac dyplomowych.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych

Procedurze ankietyzacji poddano ogółem 118 zajęć dydaktycznych – wykładów, ćwiczeń i seminariów (52 na kierunku pedagogika i 67 na kierunku psychologia). Opracowano dane zgromadzone w 3660 ankietach (pedagogika 1185, psychologia 2475). Uzyskane średnie ocen to 4,49 dla pedagogiki oraz 4,55 dla psychologii. W raportach przedstawiono wyniki cząstkowe dotyczące poszczególnych kryteriów oceny oraz porównano wyniki uzyskane przez grupy pracowników poszczególnych jednostek i przez grupy pracowników prowadzących różnego typu zajęcia. Wyniki ankiet zostały przekazane dyrektorom Instytutów oraz bezpośrednim przełożonym, którzy zobowiązani byli do poinformowania podwładnych o wynikach ankietyzacji i do przeprowadzenia rozmowy dotyczącej źródła ewentualnych problemów i sposobu ich eliminowania w przypadku, gdyby wyniki odbiegały na niekorzyść od średniej dla danej formy zajęć, realizowanych w instytucie. Wyniki w formie zbiorczej opublikowano na stronach internetowych Instytutów i stronie Wydziału.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

W Instytucie Pedagogiki przeprowadzono hospitacje zajęć dydaktycznych 12. osób. W Instytucie Psychologii przeprowadzono hospitacje zajęć 9. osób. Celem hospitacji było doskonalenie warsztatu dydaktycznego najmłodszych pracowników i doktorantów. Wyniki zostały przekazane hospitowanym wraz zaleceniami pohospitacyjnymi. Oceny hospitowanych zajęć były generalnie pozytywne; w protokołach pohospitacyjnych określono także konkretne wskazówki pozwalające młodym nauczycielom akademickim na doskonalenie swojego warsztatu pracy. Wysłunięto postulat, aby – poza najmłodszymi nauczycielami akademickimi – objąć hospitacjami osoby uzyskujące niskie oceny w ankietach satysfakcji studentów.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników

W roku akademickim 2013/2014 w Instytucie Pedagogiki ocenie poddano 1 osobę gdyż nie uczestniczyła w ocenie okresowej ze względu na urlop/zwolnienie; osoba ta uzyskała ocenę pozytywną. Także w Instytucie Psychologii ocenie podlegała 1. osoba w (z tego samego powodu); uzyskała ocenę negatywną.

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

Instytut Pedagogiki posiadał minimum kadrowe dla prowadzenia studiów I i II stopnia; prowadził badania zgodne z obszarami kształcenia. Instytut Psychologii miał zapewnione minimum kadrowe dla prowadzenia jednolitych studiów magisterskich; dla większości zajęć dydaktycznych zachodziła zbieżność pomiędzy tematyką prowadzonych zajęć a działalnością naukową wykładowcy.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

- Opieka naukowa odbywała się w ramach seminariów dyplomowych oraz działających na wydziale kół naukowych (także interdyscyplinarnego koła naukowego doktorantów), a także w ramach zajęć dydaktycznych poprzez pomoc i nadzór nad pracami projektowymi studentów.
- Na kierunku pedagogika studenci mieli wyznaczonych opiekunów lat z podziałem na specjalności. Na kierunku psychologia opiekę nad 1, 2 i 3 rokiem studiów sprawowali wyznaczeni opiekunowie; na 4. i 5. roku studiów opiekę sprawują promotorzy prac magisterskich Kierownik studiów doktoranckich sprawował opiekę nad studentami III stopnia. Doktoranci mieli także zapewnione wsparcie naukowe i pomoc opiekuna naukowego.
- Terminy odbywania konsultacji ustalane były z początkiem semestru i podane do wiadomości studentów poprzez umieszczenie na drzwiach pokoi asystenckich. Dodatkowo pracownicy Instytutu Psychologii zamieszczali terminy dyżurów na swoich stronach internetowych.
- Studenci mieli informację o dostępności pracowników administracyjnych, pracowników biblioteki wydziałowej i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych na stronach internetowych Instytutów.
- Studenci i doktoranci korzystali ze wszystkich przewidzianych regulaminem stypendiów.
- KZZJK organizują spotkania otwarte, na których studenci mogą zgłaszać swoje problemy.
- Godziny pracy dziekanatów uwzględniały - w ramach możliwości - tryb studiów (dla studiów niestacjonarnych – soboty, godziny popołudniowe). Jednak na

podstawie wyników ankiety satysfakcji absolwentów stwierdzić można, że studenci oczekują jeszcze większej dostępności dziekanatów w godzinach popołudniowych.

- Biblioteka wydziałowa (wypożyczalnia i czytelnia) była czynna w soboty i w godzinach popołudniowych. Opiekunowie praktyk i programu Erasmus byli dostępni zgodnie z harmonogramem dyżurów.
- Stopień wykorzystania oferowanego wsparcia: Studenci i doktoranci wykorzystują zaoferowane im wsparcie, o czym świadczy w większości pozytywna ocena absolwentów (wyrażona w ankiecie satysfakcji studiowania na wydziale), dotycząca dobrej ogólnej atmosfery, pozytywnej oceny pracy służb administracyjnych i personelu pomocniczego, oraz pozytywnej oceny wsparcia służącego rozwojowi naukowemu studentów.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- Wydział dysponował wystarczającą liczbą sal dydaktycznych, jednak ich wielkość nie jest optymalna w stosunku do potrzeb, tzn. niektóre sale ćwiczeniowe są zbyt małe w stosunku do rosnącej wielkości grup ćwiczeniowych. To sprawia, że tworzenie optymalnego z punktu widzenia studentów harmonogramu zajęć jest utrudnione. Jedynie 5 sal było wyposażonych w środki audiowizualne (projektory). Jednak wykładowcy mają dodatkowo do dyspozycji 5 projektorów przenośnych ogólnowydziałowych oraz projektory będące w dyspozycji każdej z Katedr i Zakładów. Studenci mieli dostęp do komputerów poza godzinami zajęć. Studenci mają dostęp do laboratorium psychologicznego.
- Podręczniki i skrypty były dostępne dla studentów w bibliotece wydziałowej oraz w czytelnii. W Instytucie Psychologii każdy wykładowca miał możliwość samodzielnego umieszczania materiałów do zajęć na własnej stronie internetowej. Pracownicy obu Instytutów mogą umieszczać materiały na uczelnianej platformie e-learningu Moodle. Praktykowane jest także przesyłanie materiałów i informacji dla studentów drogą mailową - na skrzynki mailowe poszczególnych grup i lat studiów.
- Studenci mieli dostęp do internetowych baz danych i katalogów na Wydziale i z komputerów domowych. Wyposażenie biblioteki i czytelnii wydziałowej ocenić można jako adekwatne w stosunku do potrzeb Wydziału. Biblioteka liczy około 78 tys. woluminów książek oraz 60 tytułów czasopism. Warunki lokalowe biblioteki są dobre.
- Na Wydziale działały 4 pracownie komputerowe: 2 dydaktyczne (razem 20 komputerów) oraz 2 ogólnodostępne (razem 16 komputerów). Dodatkowo przy Instytucie Psychologii działała pracownia komputerowa wykorzystywana dla celów dydaktycznych z 7. stanowiskami. Sprzęt komputerowy jest w trakcie wymiany.
- Harmonogramy zajęć ustalane były z dbałością o możliwie najbardziej efektywne wykorzystanie czasu studentów i nauczycieli. Od semestru letniego, na wniosek

studentów, wprowadzono zmiany dotyczące ram czasowych dla planu zajęć na studiach dziennych, polegające na skróceniu większości przerw z 30 do 10 minut.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

- a. Stan wdrożenia karty nauczyciela akademickiego: Wypełnianie kart zostało wstrzymane ze względu na to, że opracowywana jest jej nowa wersja.
- b. Publikowanie informacji o programach kształcenia
Programy wraz z sylabusami były dostępne na stronach internetowych Instytutów: <http://www.pedagogika.us.edu.pl/> (po zalogowaniu się, poprzez usoweb), <http://www.ip.us.edu.pl/> (w wolnym dostępie na stronie internetowej)

- c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Informacje dotyczące organizacji procesu kształcenia są publikowane na stronach internetowych Instytutów i na bieżąco aktualizowane.

- d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Na stronach Instytutów publikowane są zbiorcze wyniki ankiet satysfakcji studentów z zajęć. Na stronie Wydziału: <http://www.wpips.us.edu.pl/> publikowane są informacje na temat działań podejmowanych w ramach WSZJK.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Zgodnie z wytycznymi WSZJK, KZZJK organizowały cykliczne spotkania ze studentami kierunków, na których omawiano wszelkiego typu problemy związane z jakością kształcenia.

Strony internetowe Wydziału oraz obu Instytutów publikują przydatne dla pracowników i studentów dokumenty i informacje, oraz aktualności - informują na bieżąco o tym, co dzieje się na Wydziale i w jego najbliższym otoczeniu, o inicjatywach i sukcesach pracowników i studentów.

KZZJK dla kierunku pedagogika przeprowadził szkolenie dla doktorantów i młodych pracowników nauki, dotyczące prawidłowego przygotowywania opisów modułów i sylabusów.

przygotowała:

Dr hab. Irena Pilch
Pełnomocnik Dziekana Wydziału
Pedagogiki i Psychologii
ds. Jakości Kształcenia

Katowice, 09.12.2014

Raport z oceny własnej Wydziału Radia i Telewizji im. Krzysztofa Kieślowskiego w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

Informacje wstępne

Rada Wydziału zdecydowała o ograniczeniu struktury Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia jedynie do Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia, co jest spowodowane niewielką liczbą pracowników i studentów oraz integracją kształcenia na kierunkach Wydziału.

Zespół przygotował w okresie od października 2012 r. do listopada 2012 r. projekt Wydziałowego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Projekt ten został skonsultowany ze społecznością Wydziału.

Rada Wydziału Radia i Telewizji im. Kieślowskiego w dniu 22 listopada 2012 r. uchwaliła Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia Wydziału Radia i Telewizji im. K. Kieślowskiego.

Rada Wydziału Radia i Telewizji im. K. Kieślowskiego w dniu 21 lutego 2013 r. dokonała zmiany i rozszerzyła skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia. Na tym samym posiedzeniu Rada przyjęła informację przedstawioną przez Pełnomocnika Dziekana ds. Jakości Kształcenia dotyczącą pracy poprzedniego Zespołu w latach 2011-2012.

Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia odbył dziewięć spotkań poświęconych bieżącym aspektom badania jakości kształcenia i weryfikacji efektów kształcenia.

Działały zespoły pomocnicze ds. hospitacji, prac dyplomowych oraz oceny prac filmowych.

Komisja rekomendowała przyjęcie przez Radę Wydziału i Dziekana ocenę efektów w postaci raportu oceny własnej.

W dniach 22 – 24 stycznia 2014 r. miała miejsce wizytacja zespołu oceniającego Polskiej Komisji Akredytacyjnej w zakresie oceny instytucjonalnej. Wszystkie kierunki studiów prowadzone przez Wydział uzyskały oceny pozytywne.

Działania na rzecz jakości kształcenia

Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

Programy kształcenia na Wydziale zostały dostosowane do wymogów Krajowych Ram Kwalifikacji. Powstały zespoły, które podjęły prace w tym zakresie odpowiednio na kierunkach: Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej, Reżyseria i Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia.

W trakcie prac dostosowawczych w odpowiedzi na potrzeby nowoczesnego kształcenia, wymogi nowych regulacji prawnych, wyzwania rynku pracy oraz postulaty społeczności Wydziału zostały udoskonalone programy studiów. Udoskonalenie polegało na

wprowadzeniu nowych modułów przedmiotów obowiązkowych i do wyboru oraz zmianę punktacji ECTS.

Zasadnicza zmiana dotyczyła efektów kształcenia. Korekta efektów kształcenia polegała przede wszystkim na: zmianie proporcji między elementami wiedzy i umiejętności na korzyść tych ostatnich; uszczegółowieniu kompetencji społecznych; wprowadzeniu bardziej precyzyjnych i poprawnych językowo sformułowań w stosunku do pierwotnej wersji efektów kształcenia. Modyfikacje efektów kształcenia przyjęto na Radzie Wydziału, i zatwierdzono uchwałą Senatu UŚ w maju 2013 roku, a nowe plany studiów zatwierdzono w czerwcu 2013 roku.

Nowe programy kształcenia są zgodne ze strategią Uniwersytetu oraz Wydziału. Nowa strategia Wydziału obejmuje lata 2012 – 2020. Uwzględnia ona misję Wydziału, która sprowadza się do aktywności na trzech polach: sztuki, technologii cyfrowych oraz nauki. Cele strategiczne Wydziału poza wymienionymi obszarami obejmują także współdziałanie z otoczeniem oraz sprawne zarządzanie. Pracownicy Wydziału, z którymi konsultowano zmiany, są aktywnymi uczestnikami produkcji filmowych i telewizyjnych. Uczestniczyli oni w tworzeniu programów kształcenia, dlatego odpowiadają one w pełni potrzebom interesariuszy zewnętrznych (jednostek organizacyjnych telewizji, producentów filmowych).

Zespół zbierał i analizował informacje o losach zawodowych absolwentów. Z uwagi na fakt, iż roczniki na poszczególnych kierunkach - w porównaniu z innymi Wydziałami UŚ - są nieliczne, badania losów absolwentów polegają na: osobistym kontakcie absolwentów z Wydziałem, monitorowaniu udziału absolwentów w produkcjach filmowych i telewizyjnych, monitorowaniu udziału absolwentów w konkursach i festiwalach filmowych. Wydział posiada wykaz nagród zdobytych przez absolwentów.

System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

Na Wydziale opracowane zostały modułowe efekty kształcenia. Są one weryfikowane w różnych formach zależnie od kierunku.

Na kierunku Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej podstawową formą weryfikacji są: egzamin/zaliczenie w formie pracy pisemnej, test bądź egzamin/zaliczenie ustne. Na kierunkach Reżyseria oraz Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia oprócz wymienionych wyżej form, przedmiotem oceny są filmowe i fotograficzne prace praktyczne. Zespół przeanalizował kryteria oceny i narzędzia weryfikacji efektów kształcenia na podstawie informacji przekazanych przez wykładowców oraz Zespół pomocniczy ds. oceny prac filmowych. Przeprowadzono analizę wyników sesji egzaminacyjnych w badanym okresie. Stwierdzono opóźnienia w rozliczaniu sesji przez studentów. Przedyskutowano przyczyny i wyciągnięto wnioski.

W konsultacji z Zespołem pomocniczym ds. dyplomowania analizowano proces dyplomowania,

Organizacja procedury uzyskania dyplomów na Wydziale jest zgodna z odpowiednimi przepisami Regulaminu studiów w Uniwersytecie Śląskim (§§ 29 - 33).

Obowiązują następujące zasady organizacyjne w zakresie uzyskania dyplomu:

1) Na kierunku Reżyseria warunkiem przystąpienia do egzaminu licencjackiego jest przedstawienie pracy teoretycznej i praktycznej (filmowej etudy fabularnej lub

dokumentalnej). Praca magisterska zawiera część teoretyczną (praca pisemna) i część praktyczną (film fabularny lub dokumentalny).

2) Na kierunku Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia warunkiem przystąpienia do egzaminu magisterskiego jest przedstawienie pracy praktycznej (filmowej lub fotograficznej) i pracy teoretycznej, będącej uzupełnieniem pracy praktycznej.

3) Na kierunku Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej w obu formach studiów (stacjonarnej i niestacjonarnej) warunkiem przystąpienia do egzaminu licencjackiego, a także do egzaminu magisterskiego, jest przedstawienie pracy teoretycznej.

4) Studenci są zobowiązani do wybrania promotora pracy teoretycznej i, w przypadku Reżyserii i Realizacji obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografii, pracy praktycznej (opiekuna artystycznego) w następujących terminach:

- na kierunku Reżyseria: w semestrze letnim roku poprzedzającego ostatni rok studiów licencjackich; bezpośrednio po przyjęciu na studia magisterskie,

- na kierunku Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia: przed początkiem IV roku w odniesieniu do pracy praktycznej oraz przed początkiem V roku w odniesieniu do pracy teoretycznej,

- na kierunku Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej w semestrze letnim roku poprzedzającego ostatni rok studiów licencjackich oraz magisterskich.

5) Do wykonania pracy praktycznej na kierunkach Reżyseria oraz Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia studenci przygotowują się w okresie całych studiów przez sukcesywne realizacje etud filmowych (fabularnych i dokumentalnych), będących podstawą do zaliczenia wybranych przedmiotów kierunkowych. Stwierdzono opóźnienia w realizacji dyplomów na kierunku Reżyseria i Realizacja obrazu telewizyjnego, filmowego i fotografia.

Studenci kierunku Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej na studiach pierwszego stopnia mają obowiązek odbycia na pierwszym i drugim roku praktyki w wymiarze 90 godzin na pierwszym roku i 90 godzin na drugim roku. Praktyki odbywają w wybranych przez siebie jednostkach kinematografii, ośrodkach telewizyjnych, podmiotach funkcjonujących w sferze reklamy, a w szczególności mających związek z produkcją dystrybucją i rozpowszechnianiem przekazów audiowizualnych. Celem praktyk jest uzupełnienie wiedzy teoretycznej zdobytej na studiach poprzez praktyczne doświadczenia w wykonywaniu zawodu kierownika produkcji i zawodów współdziałających. W trakcie praktyki student powinien wzbogacić swoją wiedzę w zakresie organizacji i ekonomiki sektora audiowizualnego, technologii i techniki produkcji telewizyjno – filmowej oraz jej finansowych aspektów; nabyć praktyczne umiejętności związane z planowaniem, finansowaniem i organizowaniem produkcji telewizyjno – filmowej oraz pracą w wieloosobowych zespołach produkcyjnych. Współpraca w zespole powinna umożliwić nabycie odpowiednich kompetencji społecznych potrzebnych do efektywnego wykonywania zawodu, ze szczególnym uwzględnieniem odpowiedzialności za powierzone środki materialne oraz ekonomicznej i artystycznej strony przedsięwzięcia, jakim jest produkcja filmu. Analizowano pracodawców i firmy, w których studenci odbywali praktyki. Analiza wypadła pozytywnie.

Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych

Ankietyzacja została przeprowadzona w semestrze zimowym; objęła 167 przedmiotów i 56 prowadzących. Ankiety wypełnili studenci kierunku

Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej (studiów I i II stopnia stacjonarnych i niestacjonarnych) Wypełnionych zostało około 2000 ankiet.

Studenci ocenili osoby prowadzące zajęcia na kierunku Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej średnio na ocenę 4,04. Jest to ocena wyższa od uzyskanej w roku akademickim 2013/2014 (3,94 pkt). Ogólna ocena uzyskana przez pracowników Wydziału jest zadowalająca. Zespół uznał za wskazane podjęcie stosownych kroków celu poprawy wyników ankiet w przyszłości.

Działania podjęte w stosunku do osób, które uzyskały bardzo niską ocenę: z pracownikami, którzy uzyskali wyniki ogólne niższe niż 3,5 (lub niewiele wyższe od tej oceny) przeprowadzono rozmowy. Pracownicy ci zostali zobowiązani do przeanalizowania sytuacji i zaproponowania i dokonania zmian w sposobie prowadzenia zajęć. Kolejna ankietyzacja w roku akademickim 2014/2015 pozwoli ocenić, czy zaproponowane i wdrożone zmiany okażą się skuteczne i poprawią wyniki ankiet tych osób.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

Hospitowane były zajęcia prowadzone przez pracowników oraz osoby na umowie zlecenia wg wytycznych WSZJK.

- na kierunku Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej - 12 osób,
- na kierunku Reżyseria – 6 osób,
- na kierunku Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia – 7 osób.

Hospitowane zajęcia uzyskały pozytywne oceny.

c. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

Kierunki prowadzone na Wydziale (Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej, Reżyseria i Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia) spełniają wymogi dotyczące minimum kadrowego.

Badania prowadzone na wszystkich trzech kierunkach są zgodne z obszarami kształcenia.

Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

Ocena wsparcia dla studentów

Na kierunku Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej promotorami prac dyplomowych są następujące osoby:

- na studiach pierwszego stopnia: dr hab. E. Gębicka, dr E. Sałużanka, dr D. Drzazga, dr B. Dzieciuchowicz.
- na studiach drugiego stopnia: prof. UŚ dr hab. K. Doktorowicz, prof. UŚ dr hab. P. Ślęzak, prof. UŚ dr hab. M. Uhma, dr hab. E. Gębicka

Na kierunku Reżyseria promotorami są następujące osoby:

- na studiach pierwszego stopnia: dr M. Rosa, dr M. Piekorz.

- na studiach drugiego stopnia: prof. UŚ dr hab. L. Wosiewicz, dr M. Wrona

Na kierunku Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia promotorami prac teoretycznych są następujące osoby: prof. UŚ dr hab. A. Zakowicz, dr hab. A. Ramlau, dr A. Sikora.

Na Wydziale wyznaczeni zostali opiekunowie poszczególnych lat studiów:

- na kierunku Organizacja produkcji filmowej i telewizyjnej

Pierwszy stopień: I rok mgr A. Latos, II rok mgr B. Bogacka, III rok prof. UŚ dr hab. K. Doktorowicz,

Drugi stopień nie ma opiekunów;

- na kierunku Reżyseria:

Pierwszy stopień: I rok dr M. Wrona, II rok dr B. Dzianowicz, III rok dr M. Rosa,

Drugi stopień: I rok prof. dr hab. A. Fidyk, II rok, dr K. Lang;

- na kierunku Realizacja obrazu filmowego, telewizyjnego i fotografia: I rok mgr P. Kucia, II rok mgr T. Woźniczka, III rok mgr P. Chorzępa, IV rok prof. dr hab. J. Łukaszewicz, V rok prof. dr hab. B. Dziworski.

W zakresie działalności artystycznej Wydziału przeprowadzone zostały warsztaty dla studentów. Wydział zapewnił środki finansowe na realizację prac praktycznych. Ocena tych prac należy do Zespołu pomocniczego.

Pracownicy naukowi Wydziału odbywają dyżury w zaplanowanych terminach.

Na Wydziale przeprowadzone zostały rozmowy ze studentami dotyczące jakości pracy dziekanatu. Wynika z nich, że studenci pozytywnie oceniają pracę dziekanatu. Nie zgłaszali zwłaszcza zastrzeżeń co do dostępności (godzin otwarcia) dziekanatu. Dziekanat jest otwarty dla studentów codziennie za wyjątkiem środy w g. 9.00 – 14.00 oraz w soboty w godzinach 10.00 – 14.00

Bibliotekę Wydziałową obsługuje dwoje pracowników. Biblioteka jest otwarta dla czytelników 20 godzin w tygodniu od 10.00 do 15.00. Wtorki przeznaczone są na prace wewnętrzne, jednak jeśli pracownicy nie przebywają poza biblioteką, czytelnicy mogą korzystać z jej zasobów.

Dziekani są dostępni dla studentów w wyznaczonych dniach. Sprawy studenckie załatwiane są także w czasie obecności Dziekanów na Wydziale, o ile pozwalają na to okoliczności.

Dostępny dla studentów w wyznaczonych terminach jest także Pełnomocnik Dziekana ds. Erasmusa.

Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

Analizowano stan zaawansowania projektu nowej siedziby Wydziału oraz umowę z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wyższego ws. finansowania budowy i wyposażenia.

Aktualnie baza dydaktyczna Wydziału Radia i Telewizji im. K. Kieślowskiego obejmuje następujące sale wykładowe i ćwiczeniowe:

- sala audytoryjna – 542 m² na 550 osób przystosowana do wyświetlania filmów w formacie 35 mm

- sala wykładowa – 200 m² na 140 osób

- sala wykładowa – 138 m²
- 4 sale wykładowe na 30 osób
- 3 sale wykładowe na 20 osób
- 7 sal ćwiczeniowych na 5 – 15 osób
- 5 pracowni specjalistycznych
- 2 pracownie komputerowe na 5 i 2 osoby
- czytelnia biblioteki – 86 m²

Dla potrzeb dydaktycznych wykorzystywane są Centrum Sztuki Filmowej w Katowicach i zaplecze produkcyjne Ośrodka Telewizji Katowice. Wydział zawarł z wymienionymi jednostkami umowy o współpracę.

Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

Informacje o programach kształcenia, organizacji procesu kształcenia oraz o działaniach w ramach Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia są publikowane na stronie internetowej Wydziału: <http://www.writv.us.edu.pl/>

Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia

Jako dobre praktyki można wskazać następujące działania stosowane na Wydziale:

1. Zatwierdzanie tematów prac dyplomowych (licencjackich i magisterskich) na forum Rady Wydziału;
2. Przeprowadzanie egzaminów polegających na ocenie filmów studentów kierunków Reżyseria i Realizacja obrazu w specyficznej formie. Polega ona na ocenie przez zespół pomocniczy. Ocena jest wynikiem dyskusji między specjalistami;
3. Zebrania zakładów służące omawianiu bieżących problemów związanych z dydaktyką i jakością kształcenia;
4. Zapraszanie znanych postaci świata filmowego na wykłady gościnne;
5. Udział w festiwalach filmowych jako weryfikacja jakości kształcenia w obiegu publicznym;
6. Udział studentów w festiwalach w charakterze wolontariuszy.

Katowice, 10 grudnia 2014 r.

Raport z oceny własnej jednostki w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I. Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK

WZJK WTL UŚ został powołany decyzją Ks. Dziekana dr hab. Antoniego Bartoszka i przy pozytywnej opinii Rady Wydziału we wrześniu 2012 r.

Skład WZJK:

ks. dr Wojciech Surmiak	pełnomocnik Dziekana ds. jakości kształcenia/ przewodniczący
dr Marek Wójtowicz	minimum kadrowe: nauki o rodzinie II stopnia z urzędu/prodzikan ds. Studentów
ks. prof. zw. dr hab. Jerzy Szymik	minimum kadrowe: nauki o rodzinie I stopnia
ks. dr hab. Leszek Szewczyk	minimum kadrowe: teologia
ks. dr hab. Sławomir Zieliński	studia doktoranckie; minimum kadrowe: teologia
lic. Weronika Rękawek	studia podyplomowe; minimum kadrowe: teologia
mgr Łukasz Nocoń	przedstawicielka Studentów kierunku NoR
mgr lic. kan. Monika Gwóźdź	przedstawiciel Studentów kierunku teologia
	przedstawicielka Doktorantów

W ramach WZJK powołano także 6 zespołów pomocniczych:

1. ds. monitorowania ustnych sposobów weryfikacji efektów kształcenia
2. ds. monitorowania pisemnych sposobów weryfikacji efektów kształcenia
3. ds. monitorowania jakości dyplomowania
4. ds. ankietyzacji
5. ds. analizy sylabusów i programów kształcenia
6. ds. analizy dokumentacji praktyk studenckich
7. ds. hospitacji kierowników zakładów

W związku z ukończeniem studiów przez p. mgr Weronikę Rękawek i p. mgr lic. kan. Monikę Gwóźdź od nowego roku akademickiego zaistniała konieczność powołania nowych przedstawicieli doktorantów i studentów kierunku nauki o rodzinie.

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce

W roku akademickim 2013/2014 WZJK działał wedle zatwierdzonego przez RW we wrześniu 2012 r. Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce

W roku akademickim 2013/2014 nie zostały przeprowadzone w Wydziale żadne

akredytacje.

4. **Inne.**

W ramach Wydziału działa jeden Zespół obejmujący wszystkie prowadzone kierunki studiów (teologia, nauki o rodzinie, teologia studia doktoranckie). Odstąpiono - za zgodą JM Rektora - od tworzenia Kierunkowych Zespołów Jakości Kształcenia.

II. Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

a. Informacje o zmianach w programach kształcenia wynikających z wymogu dostosowania do KRK

Na pierwszym i drugim roku studiów wszystkich kierunków i stopni realizowane były programy kształcenia opracowane według wymogów KRK. W całości zgodnie z systemem KRK realizowane były studia na II stopniu studiów na kierunku nauki o rodzinie.

Na pierwszym roku były to programy uwzględniające zmiany w siatkach godzin i w przeważającej części redukcję kontaktowych godzin dydaktycznych w przypadku niektórych modułów.

Podobne zmiany wprowadzano także na studiach podyplomowych.

Stare programy będą stopniowo „wygaszane”.

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych

W ramach prac na nowych programach kształcenia opracowano zgodnie z wymogami KRK i przygotowano do uruchomienia od roku akademickiego 2014/2015 Studia Podyplomowe Teologii Duchowości. W planach Wydziału istnieje zamiar podjęcia prac nad stworzeniem nowych specjalności na kierunku nauki o rodzinie.

Przeprowadzono także zmiany w siatkach godzin studiów niestacjonarnych w celu uatrakcyjnienia tej formy studiów. W wyniku tych działań udało się uruchomić w roku akademickim 2014/2015 studia niestacjonarne z zakresu teologii i nauk o rodzinie (studia II stopnia).

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki

Programy studiów są zgodne z misją Uniwersytetu i zatwierdzoną przez Wydział wewnętrzną strategią.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów

Nie uwzględniano wyników tych badań.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia

W przypadku kierunku teologia stale były prowadzone rozmowy z Wyższym Śląskim Seminarium Duchownym, Wyższym Seminarium Duchownym OO. Franciszkanów oraz Wydziałem Katechetycznym Kurii Metropolitalnej w Katowicach. W przypadku kierunku: nauki o rodzinie rozmowy takie były prowadzone z Wydziałem Duszpasterstwa Rodzin Kurii Metropolitalnej w Katowicach.

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych

Przy opracowywaniu programów kształcenia dla kierunku teologia (specjalność: teologia pastoralna i teologia nauczycielska) były brane pod uwagę przepisy i wymagania ogólnokościelne dotyczące warunków prowadzenia studiów w zakresie teologii.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy

Wydział uruchamiając kierunek: nauki o rodzinie otworzył możliwość kształcenia w zakresie mediatora i asystenta rodziny.

Po specjalności: teologia pastoralna 100% absolwentów otrzymuje pracę.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia

Zostały jasno określone modułowe efekty kształcenia oraz sposoby ich weryfikacji. Każdy moduł ma swojego koordynatora, który czuwa nad całością realizacji efektów kształcenia i ustala końcową ocenę modułu. Koordynatorem jest zasadniczo osoba posiadająca tytuł lub najwyższy stopień naukowy.

Nad praktykami studenckimi: pedagogicznymi i zawodowymi czuwają opiekunowie praktyk. Zapewniają opiekę merytoryczną i organizacyjną.

b. Zasady dyplomowania

Zasady te są nie tylko sformułowane i zapisane w programie kształcenia, ale są także stosowane. Zespół pomocniczy ds. dyplomowania przeprowadził także analizę 10% wszystkich typów prac (licencjackich, magisterskich, licencjatów kanonicznych i doktoratów) – wyniki analizy były pozytywne. W roku akademickim 2013/2014 po raz pierwszy gmach Wydziału opuścili ze stopniem magistra absolwenci kierunku nauki o rodzinie

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia

W ramach prac pomocniczych zespołów jakości kształcenia przeprowadzono analizę ustnych sposobów weryfikacji oraz pisemnych sposobów weryfikacji efektów kształcenia – w wyniku analizy nie stwierdzono nieprawidłowości.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych

Ankietyzacji poddano wszystkich prowadzących zajęcia dydaktyczne w ramach Wydziału (pracownicy etatowi, prowadzący zajęcia zlecone i doktoranci). W sumie było to 91 osób. Wypełniono 1982 ankiet. Średnia dla Wydziału: 4,41 (etatowi: 4,49, doktoranci: 4,52; prowadzący zajęcia zlecone: 4,23). Wynik jest lepszy od roku ubiegłego o 0,06.

b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych

U każdego nauczyciela akademickiego i doktoranta przeprowadzono w roku akademickim 2013/2014 hospitacje prowadzonych przez niego zajęć. W przypadku kierowników zakładów hospitacje przeprowadzali Dziekani a u pozostałych kierownicy zakładów (względnie opiekunowie naukowci u doktorantów). W protokołach z hospitacji nie anonsowano rażących czy nawet niepokojących nieprawidłowości.

c. Zbiornice wyników oceny okresowej pracowników

W roku akademickim 2013/2014 ocena okresowa pracowników nie była przeprowadzana.

d. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

Wszystkie kierunki i stopnie studiów mają zapewnione niezbędne do ich prowadzenia minimum kadrowe. Przy jego ustalaniu bierze się pod uwagę zgodność prowadzonych przez pracowników badań z obszarami kształcenia.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów

Studenci Wydziału mają zapewnioną wysoką opiekę naukową (merytoryczną i formalną) w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych. Seminaria magisterskie prowadzą tylko samodzielni pracownicy naukowci.

Każdy rok studiów na poszczególnych kierunkach w ramach studiów stacjonarnych i niestacjonarnych ma swojego opiekuna. Wszyscy nauczyciele akademicy i doktoranci, prowadzący zajęcia dydaktyczne są zobowiązani do wyznaczenia godzin konsultacji dla studentów (90 minut w ramach pełnego etatu). Nie zauważono zaniedbywania tego obowiązku. Wszelkie zmiany konsultacji są anonsowane z wyprzedzeniem za pośrednictwem strony internetowej. Oprócz *stricte* wydziałowych konsultacji nauczyciele akademicy udzielają także stosownych wskazań drogą elektroniczną.

W ramach dodatkowych konsultacji dostępni są także Dziekani, pracownicy biblioteki, opiekunowie praktyk i programu Erasmus). W przypadku pracy Dziekanatu studenci zgłaszali pewne propozycje zmiany harmonogramu jego otwarcia. Niejednokrotnie jednak widoczne są pewne braki kadrowe, co skutkuje dłuższym okresem załatwiania spraw administracyjnych związanych z obsługą studentów.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

Studia są prowadzone w nowym budynku, który spełnia najwyższe standardy edukacyjne. Sale dydaktyczne i ćwiczeniowe są wyposażone w środki audiowizualne. Studenci mają dostęp do sali komputerowej także poza godzinami zajęć dydaktycznych.

Materiały dydaktyczne są udostępniane przez niektórych wykładowców za pomocą stron wsparcia dydaktyki. Wykaz stosownych podręczników jest udostępniony studentom na początku zajęć.

Księgozbiór biblioteczny jest stale uzupełniany o nowe pozycje a także te niezbędne do pracy naukowej pracowników. Funkcjonowanie biblioteki jest jednak utrudnione ze względu na prowadzony w budynku remont, nie wpływa on jednak na dostępność księgozbioru, czy funkcjonowanie czytelni. Biblioteka ma ponad 160 000 woluminów. Dostępny jest katalog tradycyjny „kartkowy”, jak i katalog elektroniczny. Biblioteka należy do Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES.

Harmonogram zajęć i sposób ich organizacji jest skrupulatnie opracowywany przez wydziałowych planistów. Zajęcia są układane w sposób racjonalny i umożliwiający także Studentom samodzielną pracę naukową.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

a. Stan wdrożenia karty nauczyciela akademickiego

Karta nie jest jeszcze wdrożona.

b. Publikowanie informacji o programach kształcenia

Programy kształcenia i sposoby weryfikacji programów kształcenia są publikowane na stronie internetowej Wydziału.

c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Informacje o organizacji procesu kształcenia (siatka godzin i plany zajęć) są publikowane na stronie internetowej Wydziału, a także w gablotach umieszczonych w budynku Wydziału.

d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Informacje o: WSJK, wynikach ankiet, przeprowadzonych analiz, posiedzeniach WZJK i przebiegu ich prac są publikowane na stronie internetowej Wydziału:

<http://www.wtl.us.edu.pl/page.php?455>.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Z pewnością jedną z dobrych praktyk, która utrwaliła się już w ramach naszego Wydziału jest stały punkt w programie obrad każdej Rady Wydziału poświęcony pracom WZJK i planowanym w najbliższym czasie działaniom zapewniającym lepszą jakość kształcenia i przedstawianie wyników podjętych działań. To z pewnością pomaga zespołowi w prowadzeniu jego prac i stanowi szersze forum wymiany myśli. Pewnym problemem jest przekaz informacji o pracach WZJK P.T. Pracownikom nie będącym członkami Rady Wydziału.

Ponadto w minionym roku akademickim postanowiono przeprowadzić ankietyzację zajęć dydaktycznych wśród wszystkich nauczycieli akademickich, co pozwoliło na rzetelniejszą analizę jakości dydaktyki. Szczególnie cenne były tutaj dane dotyczące nauczycieli prowadzących zajęcia zlecone. Postanowiono także udostępnić wyniki ankiet nie tylko samym zainteresowanym i Dziekanowi, ale i kierownikom poszczególnych Zakładów.

Szczegółowy wykaz przeprowadzonych w roku 2013/2014 prac w WZJK na Wydziale

Teologicznym jest opublikowany na stronie: <http://www.wtl.us.edu.pl/page.php?455>.

Z wyrazami szacunku

Ks. dr Wojciech Surmiak
Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości Kształcenia
Przewodniczący WZJK

Raport z oceny własnej Szkoły Zarządzania UŚ w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK

W r. akad. 2013/2014 wewnętrzny zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia (WZJK) pracował w składzie: dr Monika Sulimowska-Formowicz - pełnomocnik Dyrektora Szkoły Zarządzania UŚ ds. zapewnienia jakości kształcenia; dr Stanisława Mielimąka - Z-ca Dyrektora Szkoły Zarządzania UŚ; dr Jarosław Rybczyński; dr Barbara Batko, dr Barbara Smorczevska, Barbara Kulas - pracownik administracji; Mateusz Hyla - przewodniczący RSS.

Za zgodą Prorektora UŚ ds. kształcenia i studentów, zespół ten przyjął również obowiązki przewidziane dla kierunkowego zespołu zapewnienia jakości kształcenia na kierunkach zarządzanie – studia I stopnia oraz zarządzanie międzykulturowe- studia II stopnia.

2. Informacje o stanie prac nad wdrożeniem SZJK w jednostce.

Wdrożono WSZJK oraz systemy kierunkowe na kierunkach zarządzanie – studia I stopnia oraz zarządzanie międzykulturowe - studia II stopnia.

Podjęto również prace nad przygotowaniem KSZJK dla studiów podyplomowych prowadzonych w Szkole Zarządzania UŚ - powstał dokument roboczy, lecz prace zawieszono względu na brak przyjętego rozwiązania ogólnouczelnianego w tym obszarze.

3. Informacje o akredytacjach w jednostce

W r. akad. 2013/2014 w jednostce nie była prowadzona procedura akredytacji.

4. Inne.

Brak.

II Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów

a. Informacje o zmianach w programach kształcenia wynikających z wymogu dostosowania do KRK (*jakie kierunki z rozbiciem na formy, stopnie, poziomy*)

Na wszystkich kierunkach realizowano programy kształcenia przygotowane zgodnie z wymogami KRK.

Zakończył kształcenie ostatni rocznik przyjęty na studia prowadzone według wcześniej obowiązujących standardów (sprzed 1.10.2012).

b. Nowe programy kształcenia i likwidacja dotychczasowych (*kierunki, specjalności, zamiar utworzenia/zlikwidowania i stan zaawansowania prac*)

Ze względu na utratę minimum kadrowego dla nowootwartego kierunku zarządzanie międzykulturowe - studia II stopnia; zniesiono nabór na rok akad. 2014/2015, na podstawie decyzji Senatu Uniwersytetu Śląskiego, zawartej w Uchwale nr 270, z dnia 29 kwietnia 2014r., § 1 p. 1 f).

Nie uruchomiono kolejnej edycji studiów niestacjonarnych na kierunkach zarządzanie i zarządzanie międzykulturowe ze względu na zbyt małą liczbę kandydatów.

Prowadzono nabór na studia podyplomowe:

- zarządzanie zasobami ludzkimi,
- doradztwo zawodowe,
- bezpieczeństwo i higiena pracy
- akademia umiejętności biznesowych i osobistych;
- sprzedaż i negocjacje handlowe;
- organizacja i prowadzenie szkoleń oraz treningów grupowych;
- społeczna odpowiedzialność biznesu.

Uruchomiono studia z zakresu zarządzania zasobami ludzkimi i doradztwa zawodowego, pozostałe nie cieszyły się wystarczającym zainteresowaniem.

Na mocy zarządzenia nr 164 Rektora Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach z dn. 16.12.2013r. zlikwidowane zostały studia podyplomowe "Zarządzanie sytuacją kryzysową".

c. Zgodność programów z misją i strategią uczelni oraz jednostki (*o ile jednostka je posiada – stan zaawansowania prac nad misją/strategią*)

Szkoła Zarządzania UŚ przyjęła następujące cele dotyczące zapewnienia jakości kształcenia na kierunkach zarządzanie i zarządzanie międzykulturowe, wynikające bezpośrednio ze Strategii Uniwersytetu Śląskiego na lata 2012-2020, a zwłaszcza z Celu Strategicznego 2 – Innowacyjne kształcenie i nowoczesna oferta dydaktyczna:

- dążenie do zapewnienia możliwie najwyższego poziomu jakości kształcenia na kierunku zarządzanie, zgodnie z Celem Operacyjnym 2.4 Strategii UŚ na lata 2012-2020 oraz misją Szkoły Zarządzania, którą jest kształcenie profesjonalnych kadr zarządzających przedsiębiorstwami,
- stałe doskonalenie wdrożonego systemu zarządzania jakością na kierunku zarządzanie oraz służenie pomocą w sprostaniu problemom wynikającym z transformacji gospodarki poprzez rozwój kompetencji osób zarządzających.

Deklaracja taka została zawarta w treści WSZJK.

W r. akad. 2013/2014 kontynuowano prace nad opracowaniem strategii Szkoły Zarządzania zwłaszcza w kontekście nadchodzących zmian w ustawie prawo o szkolnictwie wyższym.

W związku z koniecznością dostosowania sposobu działania Szkoły Zarządzania do nowych wymagań stawianych przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego jednostkom uczelni prowadzącym kierunek/kierunki studiów i możliwymi rozwiązaniami dotyczącymi dalszego działania Szkoły podjęto kroki zmierzające do rozwiązania powstałego problemu. Podjęto rozmowy z Wydziałem Pedagogiki i Psychologii, Wydziałem Nauk o Ziemi, planuje się rozmowy w Wydziałem Nauk Społecznych oraz Wydziałem Prawa i Administracji. W oparciu o wyniki rozmów jak również po konsultacji z Rektorem Uniwersytetu Śląskiego, Komisją Rozwoju UŚ oraz Radą Szkoły Zarządzania podjęto starania ws. włączenia Szkoły Zarządzania w struktury Wydziału Pedagogiki i Psychologii.

d. Sposób uwzględnienia wyników badania losów absolwentów (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

W WSZJK przyjęto procedurę monitorowania dopasowania programów kształcenia do wymagań rynku pracy o następującej treści:

1. monitoring kariery zawodowej absolwentów prowadzony jest dla wszystkich studiów prowadzonych w Szkole Zarządzania UŚ przez WZJK i KZJK we współpracy z Biurem Karier UŚ / Biurem ds. Jakości Kształcenia. Wnioski determinujące kierunek zmian w procesie kształcenia na wszystkich kierunkach wyciągane są na podstawie analiz realizowanych w ramach WSZJK.
2. w ramach wewnętrznej dobrej praktyki monitorowane są losy absolwentów oraz badane opinie pracodawców, istotnych dla podnoszenia jakości kształcenia, w ramach kontaktów partnerskich Szkoły Zarządzania UŚ oraz prywatnych relacji pracowników Szkoły Zarządzania UŚ z absolwentami i podmiotami otoczenia. Informacje pozyskane tą drogą uzupełniają wyniki badań przeprowadzonych przez Biuro Karier UŚ / Biuro ds. Jakości Kształcenia.

Zebrane informacje własne nie mają sformalizowanego kształtu, jednak z zainteresowania losami absolwentów u promotorów, opiekunów praktyk i prowadzących zajęcia wynika, iż znaczna część studentów rozpoczyna pracę zawodową już w trakcie studiów (niektórzy studenci pracują dorywczo przez cały czas trwania studiów).

Przeprowadzono analizę dokumentacji wyników badań opracowanych i przedstawionych przez Biuro ds. Jakości Kształcenia podobnie jak w latach poprzednich ankietowani w większości dobrze oceniają studia w Szkole Zarządzania oraz swoje perspektywy zawodowe, spora część planuje dalszą edukację (w tym na innych kierunkach UŚ) należy jednak zwrócić uwagę na niski udział ogółu absolwentów w badaniu (ok. 1/5).

Wyniki badań rynku pracy prowadzone w UŚ upowszechnia się wśród studentów Szkoły Zarządzania w trakcie zajęć z modułu doradztwo zawodowe oraz w czasie przygotowania do praktyk zawodowych i po ich zakończeniu.

e. Udział interesariuszy wewnętrznych i zewnętrznych w tworzeniu programów kształcenia (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

Po zmianach dokonanych w latach ubiegłych, w roku akad. 2013-2014 skoncentrowano się głównie na stabilizowaniu jakości przyjętych programów kształcenia, w ich treści nie wprowadzano zasadniczych zmian, we współpracy z partnerami zagranicznymi oraz z zaprzyjaźnionych wydziałów UŚ dążono do jak najlepszej realizacji przyjętych programów kształcenia.

Wykorzystano opinie i sugestie studentów zawarte w raporcie Biura ds. Jakości Kształcenia oraz raporcie z badania opinii studentów Szkoły Zarządzania przeprowadzonego w kwietniu 2013r., m.in. wprowadzono postulowane zmiany w sylabusach, przeprowadzono hospitacje części zajęć dydaktycznych (objęto nimi połowę prowadzących zajęcia). Badanie opinii studentów w czerwcu 2014r. potwierdziło skuteczność pewnych działań i dostarczyło informacji do dalszych udoskonaleń.

f. Sposób uwzględnienia wzorców międzynarodowych (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

Wzorce międzynarodowe stosowane są do udoskonalania procesu kształcenia - wnioski z rozmów z odwiedzającymi Szkołę Zarządzania gośćmi w roli *visiting professors* oraz studentami przyjeżdżającymi w ramach programu Erasmus wpływają na stosowane metody dydaktyczne -zwiększa się udział form interaktywnych i podnoszących samodzielność studentów.

W ramach działań wspólnych prowadzono międzywydziałowe i międzynarodowe cykle szkoleniowe we współpracy z Wydziałem PiPs oraz Florida University of Technology (analiza studiów przypadków organizacji międzykulturowych w międzynarodowych zespołach studenckich, wspólne zajęcia w formie videokonferencji i co-workingu w Internecie).

Zajęcia prowadzone przez gości zagranicznych i anglojęzycznych pracowników Szkoły zarządzania rozszerzają ofertę kształcenia w języku angielskim.

Wstrzymano planowane działania związane z równoległą ścieżką studiów prowadzonych w całości po angielsku ze względu na niewielkie zainteresowanie studentów. Studenci narzekają na zbyt duży udział obowiązkowych zajęć w tym języku w toku studiów prowadzonych po polsku.

Ta sytuacja, połączona z obwarowaniami finansowymi Uniwersytetu w zakresie liczebności grup i liczby godzin dodatkowo płatnych doprowadziła również do zawieszenia oferty zajęć w języku angielskim dla studentów zagranicznych, w ramach programu Erasmus - bez ogólnouczelnianej polityki tworzenia międzywydziałowych grup tych studentów, Szkoła Zarządzania nie jest w stanie zapewnić im uzyskania wymaganej liczby ECTS, ponieważ polscy studenci (zgodnie z prawem) odmawiają udziału w kolejnych zajęciach prowadzonych w języku obcym.

g. Sposób uwzględnienia potrzeb rynku pracy (o ile zostały uwzględnione; opis na czym polegał)

Wobec braku bezpośrednich sygnałów z rynku pracy (za pośrednictwem Biura Karier) oraz faktu rosnącego zaangażowania naszych studentów w życie zawodowe - spora część studentów pracuje nawet od 1go roku studiów, w r. akad. 2013/2014 nie wprowadzono żadnych dedykowanych zmian w programach kształcenia na kierunkach zarządzanie i zarządzanie międzykulturowe. Programy kształcenia nasycane są

kompetencjami miękkimi z zakresu komunikacji społecznej, pracy zespołowej oraz zarządzania rozwojem osobistym. Coraz szerzej wykorzystywane są zespołowe prace projektowe i publiczne prezentacje wyników pracy własnej jako narzędzia dydaktycznych i weryfikatory efektów kształcenia.

Na zamówienie Katowickiego Holdingu Węglowego S.A. przygotowano program studiów podyplomowych dedykowanych jego pracownikom, jako wariant oferowanych przez Szkołę Zarządzania studiów pt. *akademia umiejętności biznesowych i osobistych*. Niestety tuż przed rozpoczęciem naboru, w lipcu 2014r., zamawiający zawiesił realizację projektu ze względu na trudną sytuację rynkową w górnictwie i zły stan finansów spółki.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

a. Proces weryfikacji efektów kształcenia (czy zostały określone modułowe efekty kształcenia, metody ich weryfikacji, kryteria ocen, zasady realizacji praktyk)

W roku akademickim 2013/2014 na kierunkach zarządzanie i zarządzanie międzykulturowe obowiązywał program kształcenia przygotowany w oparciu o KRK, zawierający modułowe efekty kształcenia, opisy modułów, plan studiów, Regulamin Praktyk i Regulamin Dyplomowania.

Przeprowadzono weryfikację efektów kształcenia z wykorzystaniem narzędzi opisanych w sylabusach i podanych do wiadomości studentów.

Ocena osiągnięcia efektów kształcenia przeprowadzona po zakończeniu sesji letniej r. akad. 2013/2014 nie wykazała znaczących uchybień.

b. Zasady dyplomowania (czy są sformułowane i stosowane)

Za podstawę organizacji dyplomowania i przeprowadzania egzaminu dyplomowego uważa się przepisy §29 - §34 Regulaminu Studiów w Uniwersytecie Śląskim w Katowicach z dnia 14 maja 2012 r. oraz ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365).

Opracowane w zgodzie z tymi przepisami Zasady dyplomowania w Szkole Zarządzania odnoszą się do kierunku zarządzanie I stopnia, zarządzanie międzykulturowe II stopnia oraz form studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, na których przewidziano przygotowanie pracy dyplomowej.

Szczegółowe zasady organizacji dyplomowania określa Regulamin Procesu Dyplomowania, który jest częścią programów kształcenia na kierunkach zarządzanie i zarządzanie międzykulturowe i precyzuje on:

- wybór seminarium dyplomowego, wyznaczenie i wybór promotora pracy dyplomowej,
- przygotowanie i zatwierdzanie tematu pracy dyplomowej,
- realizację, złożenie i ocenę pracy dyplomowej,
- przeprowadzenie egzaminu dyplomowego.

Za zapewnienie właściwej jakości procesu dyplomowania, szczególnie w zakresie oceny kompetencji merytorycznych promotorów prac, odpowiada Dyrektor Szkoły Zarządzania.

Regulamin ten obowiązuje od r. akad. 2012/2013.

W roku akad. 2013-2014 przeprowadzono ocenę prac dyplomowych, nie wykazała ona rażących zaniedbań, wnioski z oceny, zawarte w protokole z dnia 16.01 2014r., dotyczące dostrzeżonych nieprawidłowości oraz propozycje działań naprawczych przedstawiono pracownikom pełniącym rolę promotorów.

c. Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia (w tym także osiągniętych w ramach praktyk zawodowych)

Sposoby weryfikacji efektów kształcenia i przyjęte narzędzia opisane w programie kształcenia dla kierunkach zarządzanie i zarządzanie międzykulturowe zostały podane do wiadomości studentów i zastosowane w r. akad. 2013/2014 wobec studentów I i II roku.

Po zakończeniu letniej sesji egzaminacyjnej WZZJK przeprowadził ocenę efektów kształcenia i sposobów ich weryfikacji na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych, zgodnie z procedurą ogólnouczelnianą i zapisami WSZJK i KSZJK na kierunkach zarządzanie i zarządzanie międzykulturowe. Wnioski z tej oceny zawarte są w raporcie z oceny efektów kształcenia z 18.12.2014r.

Weryfikacja efektów kształcenia przyjętych dla praktyk zawodowych przeprowadzona na podstawie analizy raportów z praktyk dostarczonych przez studentów oraz bezpośrednich rozmów koordynatorów praktyk ze studentami wynika, że nabyli oni wiedzę i kompetencje niezbędne w funkcjonowaniu zawodowym. Wnioski z tej oceny zawarte są w raporcie: Zbiorcza ocena realizacji efektów kształcenia w ramach studenckich praktyk zawodowych w Szkole Zarządzania UŚ w roku akademickim 2013/14, z 26 listopada 2014r.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej

a. Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych (dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; średnia, jeśli ją obliczano, sposób uwzględniania wyników)

W ankietach studenckich w Szkole Zarządzania w roku akademickim 2013/2014 wypełnionych poprawnie zostało 482 kart ankietowych, oceniono 15 pracowników. Najwyższa uzyskana średnia ocen wyniosła 4,80, natomiast najniższa 2,79. Dla 10 osób zanotowano średnią powyżej 4.

Nie widać wyraźnej różnicy między średnimi ogólnymi w poszczególnych kategoriach: od 4,07 („Organizacja zajęć”) do 4,37 („Postawa wobec studentów”). Dla większości wykładowców różnice pomiędzy poszczególnymi kategoriami nie przekraczają 1 (w 12 przypadkach), a maksymalna wynosi 1,46.

Różnice między ocenami średnimi maksymalnymi oraz minimalnymi w poszczególnych kategoriach z reguły wynoszą około 2, od 1,71 do 2,49. Wartości średnie maksymalne dla poszczególnych wykładowców w kategoriach wynoszą powyżej 4,70, natomiast minimalne poniżej 3,20. Średnia ogólna dla wszystkich wykładowców wyniosła 4,21.

		Organizacja zajęć	Komunikatywność	Interaktywność	Terminowość i dostępność	Kryteria oceny	Postawa wobec studentów	Średnia
1	dr Barbara Smorczevska	4.65	4.85	4.90	4.83	4.65	4.89	4.80
2	dr Jarosław Rybczyński	4.68	4.55	4.73	5.00	4.73	4.86	4.76
3	dr Karol Szlichciński	4.76	4.67	4.68	4.80	4.54	4.88	4.72
4	dr Tomasz Sadowski	4.70	4.96	4.67	4.42	4.75	4.83	4.72
5	dr Daniela Dzienniak Pulina	4.38	4.73	4.52	4.50	4.69	4.81	4.61
6	dr Elżbieta Turska	4.53	4.58	4.46	4.38	4.69	4.53	4.53
7	mgr Elżbieta Kowalska	4.34	4.28	4.38	4.36	4.76	4.28	4.40
8	dr Monika Sulimowska-Formowicz	4.48	4.30	4.45	4.65	4.00	4.25	4.36
9	dr Stasiła Sieradzka	4.34	4.46	4.21	3.72	4.23	4.27	4.21
10	dr Andrzej Wilczyński	3.94	4.17	4.05	3.37	4.66	4.83	4.17
11	dr Ewa Mura-Pancerzyńska	3.15	4.15	3.79	4.30	4.05	4.20	3.94
12	dr Katarzyna Trynda	3.53	4.05	3.58	3.95	4.00	4.53	3.94
13	dr Patrycja Rudnicka	4.05	3.88	3.81	4.10	3.66	3.70	3.87
14	dr Ireneusz Wieczorek	2.98	3.11	3.49	3.63	3.60	3.47	3.38
15	dr Barbara Batko	2.59	2.64	3.14	2.91	2.27	3.18	2.79
16								
17								
	max	4.76	4.96	4.9	5	4.76	4.89	4.80
	min	2.59	2.64	3.14	2.91	2.27	3.18	2.79
	średnia	4.07	4.23	4.19	4.19	4.22	4.37	4.21

Wyniki ankiety oceny zajęć dydaktycznych posłużyły jako podstawa opracowania planu doskonalenia dydaktyki.

- b. Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych (jeśli je przeprowadzono; dane o skali – liczba arkuszy, liczba pracowników; sposób uwzględniania wyników)

W r. akad. 2013/2014 przeprowadzono hospitacje wobec połowy prowadzących zajęcia, w oparciu o pary hospitowany – hospitujący dobrane w ten sposób, aby udzielić jak najpełniejszej informacji zwrotnej na temat prowadzonych zajęć - zarówno strony merytorycznej jak i sposobu komunikowania, prezentacji treści, metod przedstawiania materiału jak i metod oceny studentów. Oceniono 13 prowadzących zajęcia, zarówno pracowników Szkoły Zarządzania, jak i prowadzących zajęcia zlecone wynik hospitacji był przekazywany hospitowanym bezpośrednio po ocenie, mieli oni możliwość ustosunkowania się do opinii hospitującego. Ocena nie wykazała nieprawidłowości. Jej wyniki zawarto w protokołach hospitacji.

c. Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników (*minimum kadrowe, zgodność prowadzonych badań z obszarami kształcenia,*)

Wszyscy pracownicy naukowo-dydaktyczni i dydaktyczni Szkoły Zarządzania otrzymali ocenę pozytywną. Ocena pozytywna wynika z przedstawionego dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego. Pracownicy są aktywnie zaangażowani w różne projekty naukowe i dydaktyczne, jak również w procesy umiędzynarodowienia Szkoły Zarządzania i prace organizacyjne w Uczelni. Czwooro pracowników Szkoły otrzymało zbiorową nagrodę rektora. Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej

W Szkole Zarządzania Uniwersytetu Śląskiego były i są prowadzone badania, które skupiają się w następujących nurtach badawczych:

- formy i rozwój międzynarodowej współpracy gospodarczej;
- kompetencja relacyjna przedsiębiorstwa jako determinanta skuteczności i efektywności kooperacji międzyorganizacyjnej;
- sieci i klastery i ich znaczenie w zarządzaniu;
- cele i rozwój człowieka w kontekście uwarunkowań kulturowych;
- doskonalenie zarządzania organizacjami sektora publicznego;
- zagadnienia związane z ryzykiem inwestycyjnym.

Problematyka ta znajduje odzwierciedlenie w realizowanych programach kształcenia.

Minimum kadrowe dla kierunku zarządzanie st. 1 stopnia, stan na rok akad. 2013/2014.

Tytuł	Nazwisko Imię	Dziedzina	Dyscyplina
dr	Batko Barbara	nauki ekonomiczne	ekonomia, nauki o zarządzaniu
dr hab.	Kadłubek Zbigniew	nauki humanistyczne	literaturoznawstwo
prof. dr hab.	Kozusznik Barbara	nauki społeczne nauki ekonomiczne	psychologia nauki o zarządzaniu
dr	Mielimąka Stanisława	nauki społeczne	psychologia,
dr	Mura-Pancerzyńska Ewa	nauki ekonomiczne	ekonomia
dr	Ochwat Michał	nauki prawne	prawo
dr	Rybczyński Jarosław	nauki fizyczne	fizyka, nauki o zarządzaniu
dr	Smorczevska Barbara	nauki społeczne	psychologia
dr hab.	Staszewska Jolanta	nauki ekonomiczne	ekonomia, nauki o zarządzaniu
dr	Sulimowska-Formowicz Monika	nauki ekonomiczne	ekonomia, nauki o zarządzaniu
dr	Szlichciński Karol (Wielka Brytania)	nauki społeczne nauki ekonomiczne	psychologia, nauki o zarządzaniu

dr	Teichmann Mare (Estonia)	nauki społeczne nauki ekonomiczne	psychologia, nauki o zarządzaniu
dr	Wilczyński Andrzej	nauki techniczne	inżynieria, informatyka

Wymóg formalny zw. z minimum kadrowym został spełniony.

Minimum kadrowe dla kierunku zarządzanie międzykulturowe st. 2 stopnia, stan na r. akad. 2013/2014. Minimum to nie jest wystarczające, nabór na studia na tym kierunku został zawieszony decyzją Senatu UŚ.

Tytuł	Nazwisko Imię	Dziedzina	Dyscyplina
dr	Batko Barbara	nauki ekonomiczne	ekonomia, nauki o zarządzaniu
dr	Mielimąka Stanisława	nauki społeczne	psychologia, psychologia zarządzania
prof. dr hab.	Sławek Tadeusz	nauki ekonomiczne	ekonomia
dr	Smorczevska Barbara	nauki społeczne	psychologia
dr	Szlichciński Karol (Wielka Brytania)	nauki społeczne nauki ekonomiczne	psychologia, nauki o zarządzaniu
dr hab.	Tkocz Maria	nauki o ziemi	geografia
dr	Trynda Katarzyna	nauki ekonomiczne	ekonomia

Obserwuje się jednak istotne zagrożenia dla stabilności tego minimum, zwłaszcza w stosunku do samodzielnych pracowników nauki, w tym zwłaszcza pracowników reprezentujących nauki ekonomiczne.

Ze względu na politykę zatrudnienia przyjętą w UŚ oraz status jednostki, Szkoła Zarządzania nie jest w stanie konkurować z innymi pracodawcami - publicznymi i prywatnymi uczelniami w regionie. Pomimo ogłaszanych kilkakrotnie konkursów na wakujące stanowiska samodzielnych pracowników nauki, nie udało się ich uzupełnić.

Zgodnie z nowymi wytycznymi Ministerstwa wobec jednostek prowadzących kierunki studiów Szkoła Zarządzania jako jednostka podstawowa decyzją Senatu do końca 2014 roku musi w oparciu o przepisy § 221a ust. 1 statutu oraz kolejno § 96 i 101 statutu a także art. 2 ust. 1pkt 29 oraz art. 67 ust. 1 od 2-5 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym zmienić i zwiększyć swój stan kadrowy Szkoły: według prof. R. Mikosza, Rada jednostki musi się składać minimum z 15 członków, w tym 8 pracowników „samodzielnych” zatrudnionych w tej jednostce.

Pojawiło się więc wymaganie znacznie większej liczby samodzielnych pracowników niż Szkoła posiada dla spełnienia wymagań ministerialnych dla jednostki podstawowej.

Problem ten jest nowy dla Szkoły Zarządzania, gdyż do tej pory korzystaliśmy z wsparcia profesorów zatrudnionych w innych jednostkach Uniwersytetu, którzy deklarowali swój udział w minimum kadrowym (prof. Tadeusz Sławek, prof. Zbigniew Kadłubek, profesor

Maria Tkocz, prof. Wiaczesław Andrejczuk i in.). Obecnie, samodzielni pracownicy muszą być zatrudnieni w jednostce, aby spełnić wymagania wobec podstawowej jednostki uczelni.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się

a. Ocena wsparcia dla studentów

- *opieki naukowej, zwłaszcza w ramach prowadzonych seminariów dyplomowych oraz prac projektowych*

Opieka realizowana jest nie tylko w ramach prowadzonych seminariów i konsultacji, ale także indywidualnie dostosowana do potrzeb studentów, również w formie elektronicznej (w postaci prowadzonej korespondencji e-mailowej).

Z przeprowadzonego w 2014r. badania opinii studentów wynika, że są oni zadowoleni z relacji z prowadzącymi zajęcia i seminaria. Podkreślają zwłaszcza indywidualność relacji i bezpośredniość pracowników naukowo-dydaktycznych w kontaktach ze studentami oraz przygotowanie merytoryczne pracowników.

- *opieki nad poszczególnymi latami studiów i specjalnościami*

Opiekę nad pierwszym i drugim rokiem studiów stacjonarnych i niestacjonarnych sprawują wyznaczeni opiekunowie, a opiekunami trzeciego roku są promotorzy prac dyplomowych;

- *dostępności nauczycieli akademickich na konsultacjach*

Pracownicy dydaktyczni są dostępni na konsultacjach w Szkole Zarządzania UŚ - przeprowadzone wrywkowe kontrole w trakcie r. akad. 2013/2014, wskazują na rzetelność pracowników w realizacji swoich obowiązków w tym zakresie. Dodatkowo powszechną praktyką są konsultacje w formie elektronicznej.

Studenci nie zgłaszali zastrzeżeń co do dostępności nauczycieli na konsultacjach, ani w formie oficjalnych skarg do Dyrekcji, ani podczas anonimowego badania opinii na temat warunków kształcenia w Szkole Zarządzania.

- *dostępności pracowników administracyjnych i dydaktyków pełniących funkcje opiekunów specjalnych (w tym zwłaszcza dziekanatów, biblioteki, opiekunów praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus)*

Pracownicy dziekanatu i biblioteki są dostępni dla studentów studiów stacjonarnych 4 dni w tygodniu, dodatkowo w każdą sobotę zjazdową dla studentów studiów niestacjonarnych. Opiekunowie praktyk i projektów dydaktycznych oraz Erasmus dostępni są na konsultacjach oraz indywidualnie w ramach potrzeb studentów.

Opinia studentów na temat funkcjonowania administracji oraz pracy opiekunów specjalnych również była pozytywna; nie zgłaszali formalnych skarg.

- *stopnia wykorzystania oferowanego wsparcia*

Studenci korzystają z oferowanego wsparcia adekwatnie do potrzeb. Administracyjna obsługa toku studiów wykorzystywana jest w pełni, natomiast w wykorzystaniu wsparcia dydaktycznego nauczycieli akademickich i opiekunów prac dyplomowych widać wyraźne nasilenie kontaktów w okresie bezpośrednio przed sesją i w trakcie sesji, natomiast w ciągu semestrów skłonność studentów do korzystania z tego wsparcia jest znacznie niższa. Studenci w wielu dziedzinach wykazują się dużą samodzielnością.

b. Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie

- *infrastruktury dydaktycznej: sal dydaktycznych (w tym laboratoriów komputerowych i specjalistycznych), wyposażenia w środki audiowizualne, dostępu studentów do komputerów poza godzinami zajęć dydaktycznych itp.,*

W budynku Szkoły Zarządzania o powierzchni użytkowej 2353 m² znajdują się 4 duże sale wykładowe 60 - 120 osobowe, 6 sal ćwiczeniowych 40 osobowych, laboratorium komputerowe, 2 laboratoria technik audio-video, 4 sale seminaryjne, pomieszczenia pracowników administracyjnych, czytelnia i biblioteka, sala do spotkań i prac zespołowych oraz bar dla studentów.

W drugim budynku w Kampusie w Chorzowie na powierzchni 692 m² dla Szkoły Zarządzania Uniwersytetu Śląskiego zostały przeznaczone 2 sale wykładowe 80 osobowe, 3 sale ćwiczeniowe 30-40 osobowe, 1 laboratorium komputerowe.

Warunki lokalowe są wystarczające dla realizacji procesu dydaktycznego wobec wszystkich przyjętych studentów - nie ma potrzeby wynajmowania dodatkowych sal.

Posiadane sale dydaktyczne wyposażone są jedynie w podstawowe urządzenia dydaktyczne - stoły, krzesła twarde i wyściełane (10% zasobów) oraz tablice do pisania kredą, tablice suchościeralne (3szt.), flipczarty (6szt.). Sale dydaktyczne, w których są tablice tradycyjne (kredowe) mają zainstalowane umywalki, natomiast żadna z nich nie działa. Pisaki do tablic suchościeralnych i flipczartów oraz papier kupowane są w minimalnych ilościach, co powoduje rezygnację prowadzących z ich używania lub konieczność pracy z własnym wyposażeniem.

Problemem jest również wyposażenie w aparaturę wspierającą proces dydaktyczny - rzutniki, projektory oraz sprzęt audio - video i nagłaśniający. Większość posiadanego przez Szkołę Zarządzania sprzętu jest przestarzała, co sprawia, że nie jest używany, mimo, że jest w salach dydaktycznych (rzutniki pisma, telewizory kineskopowe, odtwarzacze wideo) znaczna jego część wymaga napraw, wiele z nich na granicy opłacalności.

Żadna z sal dydaktycznych nie jest wyposażona w zamontowany na stałe projektor multimedialny i podłączony do niego komputer. Tylko jedna sala laboratoryjna posiada umożliwiającą to instalację elektryczną i słaboprądową. Szkoła nie posiada sprzętu audio, co zmusza lektorów języków obcych do przychodzenia z własnym sprzętem.

Do dyspozycji dydaktyków pozostają 4 sprawne przenośne projektory starego typu oraz dwa komputery przenośne średniej klasy, kilkuletnie, każdorazowo pobierane z dziekanatu. Nauczyciele prowadzą zajęcia wykorzystując prywatne komputery przenośne. Niedobór projektorów powodował trudności organizacyjne przy układaniu harmonogramu zajęć na

studiach stacjonarnych oraz na zajęciach organizowanych w weekendy oraz uniemożliwiało stosowanie wielu atrakcyjnych form dydaktycznych dlatego środki wypracowane w roku akad. 2013-2014 przeznaczono na zakup nowych urządzeń - 3 projektory, 2 komputery na potrzeby biblioteki, laptop.

Sprzęt nagłaśniający w salach wykładowych jest przestarzały i w założeniu producenta przeznaczony do innych celów niż jest wykorzystywany - wymagana byłaby zmiana całego nagłośnienia od okablowania po urządzenia nagłaśniające. Nauczyciele mają do dyspozycji jedynie dwa mikrofony przenośne, co w praktyce uniemożliwia wsparcie w trakcie zajęć innych niż wykłady, a prowadzonych dla licznych grup w salach ćwiczeniowych.

- *dostępności pomocy dydaktycznych (podręczników, skryptów, notatek w Internecie i innych)*

Studenci otrzymują wsparcie dydaktyczne w postaci podręczników, skryptów, notatek drogą elektroniczną i na nośnikach danych bezpośrednio od prowadzących, korzystają również ze zbiorów biblioteki. Oprócz tego słuchacze studiów podyplomowych otrzymują materiały dydaktyczne w formie tradycyjnej, papierowej w sekretariatach studiów podyplomowych lub na zajęciach.

- *wyposażenia bibliotek i czytelni, dostępu do komputerowych baz danych i katalogów w Uczelni i poza nią (liczba woluminów i warunki lokalowe)*

Biblioteka Szkoły Zarządzania zajmuje łącznie powierzchnię ok. 125m², na której znajdują: wypożyczalnia, czytelnia, magazyn książek i czasopism, oraz pokój dla bibliotekarza (miejsce gromadzenia i opracowania zbiorów).

Szkoła Zarządzania posiada obecnie w swoich zbiorach 6162 wol. książek i 12 czasopism polskich. Cały księgozbiór opracowany jest elektronicznie i dostępny dla wszystkich studentów i pracowników Uniwersytetu Śląskiego. Użytkownicy zapisani do biblioteki, mogą zamawiać, rezerwować, prolongować książki *on-line*. Czasopisma są dostępne do korzystania na miejscu w czytelni. W wypożyczalni znajdują się 4 stanowiska komputerowe dla czytelników, oraz 1 stanowisko dla bibliotekarza do obsługi czytelników. Na stanowiskach komputerowych można korzystać z elektronicznych źródeł informacji udostępnianych nieodpłatnie w Internecie, oraz z bazy zbiorów wszystkich bibliotek Uniwersytetu Śląskiego. W czytelni znajdują się zbiory w wolnym dostępie, w ilości ok. 1100 wol. i 24 miejsca przeznaczone do pracy dla czytelników, z możliwością podłączenia własnego komputera. Na prośbę czytelnika udostępnia się również książki i czasopisma z magazynu.

Nie ma możliwości kopiowania i przechowywania danych przez Użytkowników na komputerach biblioteki jak i na własnych nośnikach pamięci (blokada administratora ze względu na ochronę komputerów przed wirusem). Możliwe jest natomiast korzystanie z poczty elektronicznej w zakresie przewidzianym w konstrukcji oprogramowania baz danych (możliwość przesłania pliku z poszukiwanym dokumentem na prywatne konto poczty elektronicznej).

Ze zbiorów korzystają studenci Szkoły Zarządzania UŚ, jak i studenci innych wydziałów oraz pracownicy Uniwersytetu Śląskiego. Natomiast z czytelni mogą korzystać również użytkownicy nie związani z Uniwersytetem Śląskim.

Biblioteka czynna jest cztery dni w tygodniu (poniedziałek przeznaczony jest na sprawy administracyjne związane z funkcjonowaniem biblioteki) oraz dwie soboty w miesiącu z uwzględnieniem harmonogramu zajęć studentów studiów niestacjonarnych i podyplomowych.

Brak wolnych środków finansowych Szkoły powoduje, że od 2011r. nie zostały zakupione nowe książki i zawieszono prenumeratę czasopism naukowych.

Korzystanie z baz danych i innych zasobów elektronicznych jest utrudnione ze względu na zły stan techniczny dostępnych komputerów.

Studenci w nieznacznym stopniu korzystają z zasobów biblioteki UŚ w systemie *onelog*, niewielka grupa stale korzysta z zasobów CiNIBA w jej lokalizacji, ze względu na odległość i skomplikowane/rzadkie połączenia komunikacji publicznej z kampusu w Chorzowie do Katowic (spory odsetek studentów Szkoły pracuje podczas studiów na stałe i dorywczo, dlatego cenią sobie rozwiązania najmniej czasochłonne).

- *wyposażenia w sprzęt komputerowy,*

Dla ułatwienia opisu do oceny zastosowano tradycyjną skalę od 2 do 5, gdzie 2 oznacza, że sprzęt może być używany, ale jest na granicy użyteczności, 5 oznacza ocenę bardzo dobrą - sprzęt sprawny, nowoczesny, adekwatny do potrzeb.

Żaden z elementów infrastruktury informatycznej Szkoły Zarządzania nie może być oceniony jako bardzo dobry. Ze względu na brak środków finansowych na modernizację sprzętu, jego stan w stosunku do roku ubiegłego nie poprawił się.

Szkoła Zarządzania dysponuje jedną pracownią komputerową wyposażoną w:

- 10 komputerów z procesorem Intel Celeron 3,2 GHz i RAM 1GB (ocena 3).
- 5 komputerów z procesorem Intel Celeron 2GHz i 256 MB RAM (ocena 2).
- 4 szt. niesprawnych komputerów Intel Celeron, które mogą być uruchomione we własnym zakresie (opiekun pracowni komputerowej usprawnia je samodzielnie, ale nawet po tych zabiegach ich ocena to 2).
- 3 komputery uszkodzone, których naprawa jest nieopłacalna.

Komputery w pracowni są wykorzystywane do prowadzenia zajęć, niestety ich przestarzałość (wyprodukowane co najmniej 10 lat temu) mocno to ogranicza, niemożliwe jest zrealizowanie sporej części zamierzonych przez wykładowców celów dydaktycznych.

Dla studentów są udostępnione 4 komputery w bibliotece - ocena 2, ich stan pozwala jedynie na przeglądanie katalogów i obsługę kontaktów z biblioteką.

1. sprzęt do użytku pracowników

Szkoła Zarządzania dysponuje 5 względnie nowoczesnymi komputerami HP Compaq 8000 Elite (procesor Intel Core 2 Duo 3GHz, RAM 2GB – ocena 4). 3 z nich pracują w dziekanacie, pozostałe dwa są wykorzystywane do obsługi sieci (jako np. serwery licencji i serwery kopii zapasowych).

Pozostali pracownicy mają do dyspozycji niskiej klasy komputery z procesorem AMD Athlon 64 i RAM 1GB lub podobne (ocena 3). Wszystkie podłączone są do Internetu i sieci uniwersyteckiej. Część z nich pozostaje niesprawna.

Pracownicy do pracy naukowej oraz zajęć dydaktycznych i kontaktu z interesariuszami, wykorzystują własny sprzęt komputerowy i oprogramowanie. Nieodpłatnie użyczają go do przechowywania danych - materiałów dydaktycznych oraz weryfikatorów efektów kształcenia, o których zdecydowano, że będą miały formę elektroniczną (jak np. raporty, prezentacje, prace zaliczeniowe, kolejne wersje prac dyplomowych itp.).

Opiekę nad uczelnianym sprzętem komputerowym sprawuje jeden z pracowników dydaktycznych oraz administrator, który nie jest pracownikiem uczelni, a jedynie zewnętrznym zleceniobiorcą, co sprawia, że nie tylko realizacja napraw, ale nawet bieżąca obsługa sprzętu w obszarach wymagających zgody administratora jest bardzo utrudniona. W praktyce pracownicy zmuszeni są do korzystania z własnych urządzeń, co utrudnia im korzystanie z usług sieciowych Uczelni.

Szkoła dysponuje 2 dość nowoczesnymi notebookami DELL z procesorem I5 i 3 GB RAM (ocena 4). Są one używane przez Dziekanat.

Na potrzeby funkcjonowania biblioteki przeznaczone są 2 komputery oceniane na 3.

2. infrastruktura sieciowa

Największym zagrożeniem dla funkcjonowania Szkoły Zarządzania, zwłaszcza jej administracji jest zły stan infrastruktury sieciowej - ocena 1.

Sieci w każdej chwili grozi zapaść.

Urządzenia sieciowe są w bardzo złym stanie, kilka kluczowych to prywatne urządzenia osób opiekujących się siecią, używane grzecznościowo. Awaria dowolnego urządzenia sieciowego może mieć poważne konsekwencje.

Opracowany został projekt kompleksowej modernizacji sieci, której koszt został oszacowany na 15000zł. Nie ma innej możliwości niż kompleksowa zmiana infrastruktury. Niestety wciąż brakuje środków na dokonanie modernizacji.

Pracownicy i studenci mogą korzystać z sieci bezprzewodowej, jednak jej zasięg jest ograniczony. Pracownicy i studenci skarżą się, że korzystanie z wi-fi jest praktycznie niemożliwe.

- *racjonalności harmonogramów zajęć i organizacji zajęć*

Harmonogram zajęć jest konsultowany z pracownikami naukowo-dydaktycznymi oraz z Samorządem Studenckim i konstruowany tak, aby uniknąć zablokowanych przerw między poszczególnymi zajęciami. Rozkład zajęć został pozytywnie oceniony przez studentów.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

- a. Stan wdrożenia karty nauczyciela akademickiego

Karta nauczyciela akademickiego nie została wdrożona ze względu na brak rozwiązania ogólnouczelnianego.

- b. Publikowanie informacji o programach kształcenia (*w tym o efektach kształcenia i sposobach ich weryfikacji*)

Program kształcenia publikowany jest na stronie WWW Szkoły Zarządzania, bieżący plan zajęć, jak również aktualności zamieszczane są dodatkowo w gablotach.

W dniu zamknięcia niniejszego raportu programy kształcenia na obu kierunkach zostały prawie w całości przeniesione do Karty Kierunku.

- c. Publikowanie informacji o organizacji procesu kształcenia

Informacje publikowane są na stronie WWW Szkoły Zarządzania, bieżący plan zajęć umieszczany jest również w gablotach, dziekanacie i na portierni Szkoły. Dobrą praktyką jest przekazywanie planów i informacji o zmianach pocztą elektroniczną na adresy grupowe poszczególnych roczników studiów.

- d. Publikowanie informacji o działaniach w ramach SZJK

Informacje o Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia w roku akademickim 2013/2014 są publikowane na stronie WWW Szkoły Zarządzania, szczegółowe notatki z prac zespołu ds. jakości kształcenia przechowywane są w miejscu dostępnym dla wszystkich pracowników Szkoły. Odpowiedzi Dyrekcji na pytania studentów i raport RSS ws. oceny studiów i Szkoły kierowane są bezpośrednio na ręce przedstawicieli samorządu.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia

Kontynuowana jest praktyka zebrań otwartych społeczności studentów i stałego zbierania opinii studentów na temat procesu kształcenia i funkcjonowania Szkoły Zarządzania.

Dbłość o interdyscyplinarne podejście do zarządzania jako dziedziny wiedzy - włączanie do planu studiów modułów zawierających wiedzę niezbędną do poruszania się w świecie biznesu, jednak pochodzącą z szeroko definiowanego obszaru nauk społecznych.

Pobudzanie aktywności i kreatywności studentów poprzez realizację modułu - praktyki modelowe, zakładającego samodzielne działania na rzecz społeczności lokalnej i akademickiej.

Przyjęto, że rolą Szkoły powinno być zachęcanie studentów jeszcze w toku studiów do aktywnego uczestnictwa w przyszłych badaniach losów absolwentów poprzez ukazanie wagi i wartości tego typu działań - do treści modułu obowiązkowego doradztwo zawodowe wprowadzono analizy losów absolwentów m.in. wykorzystując raporty roczne Biura Karier oraz działania na rzecz samooceny i planowania własnej kariery przez studentów z wykorzystaniem oferowanego w Uniwersytecie wsparcia w postaci Biura Karier i Inkubatora Przedsiębiorczości.

Stopniowo zwiększa się udział zajęć prowadzonych w języku angielskim przez pracowników i partnerów szkoły - ograniczeniem tej działalności jest polityka Uczelni w zakresie kosztów

pracy, zwłaszcza unikania nadgodzin co jest niemożliwe ze względu na niewielką liczebność kadry Szkoły Zarządzania UŚ.

Inicjatywy międzynarodowe w procesie kształcenia :

- wymiana studencka w ramach programu Erasmus (w r. akad. 2013/2014 Szkoła Zarządzania miała 8 umów partnerskich, wyjechała 1 studentka do Hiszpanii, gościliśmy 5 studentów - z Francji i Hiszpanii w ramach umów własnych Szkoły oraz 2 studentów innych wydziałów, którzy wybrali oferowane przez Szkołę moduły kształcenia(po 1 z Hiszpanii i Portugalii);

Studenci zagraniczni zgłaszają spore zainteresowanie ofertą dydaktyczną Szkoły w języku angielskim, jednak ze względu na brak jednolitych ustaleń co do puli przedmiotów wykładanych po angielsku oferowanych wszystkim przybywającym studentom zagranicznym, co skutkuje trudnościami w zebraniu grupy rentownej zgodnie z zaleceniami (zarządzenie rektora ws. liczebności grup) oraz wobec wielu niejasności dotyczących źródła finansowania zajęć i wobec polityki ograniczania nadgodzin, zajęcia te nie są uruchamiane.

- wspólne projekty dydaktyczne realizowane z WPiPS oraz Florida Institute of Technology;
- Kontynuowane były zajęcia prowadzone przez gości zagranicznych:
  - visiting professors: Richarda Griffitha z Florida University of Technology w USA, Juana Jose Garcíę Machado z Universidad de Huelva w Hiszpanii;
  - zespołu prof. Mare Teichmann z Tallin University of Technology w Estonii;
  - Danutę Pieter - eksperta trzeciego sektora ze Szwajcarii.
- kontynuowana jest współpraca z Tallin University of Technology w zakresie:
  - wymiany dydaktycznej - pracownicy Szkoły Zarządzania i WPiPs gościli w Tallinie z wykładami w ramach programu Erasmus, podpisano umowę partnerską Erasmus Plus; pracownicy uczelni z Tallina gościli w Chorzowie prowadząc zajęcia dla studentów Szkoły Zarządzania
  - e-learningu - studenci Szkoły Zarządzania UŚ mogą korzystać z bazy wiedzy tej uczelni;
  -
- projekt badawczy NEIRE realizowany z WPiPS oraz partnerami z Portugalii, Niemiec i Łotwy;
- we współpracy z Biurem Karier UŚ, Biurem Współpracy z Gospodarką UŚ oraz z własnej inicjatywy Szkoły Zarządzania UŚ, podobnie jak w latach ubiegłych, organizowane są wykłady ekspertów zewnętrznych - praktyków gospodarczych.

przygotowała:
dr Monika Sulimowska-Formowicz
Pełnomocnik Dyrektora Szkoły Zarządzania ds. jakości kształcenia

Chorzów, 8 stycznia 2014r.

Raport z oceny własnej Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

I. Informacje wstępne

1. Informacje o WZJK i KZZJK

W roku akademickim 2013/2014 w skład Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w SPNJO UŚ, powołanego decyzją Kierownika Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ z dnia 23.11.2013, wchodziły następujące osoby:

mgr Agata Adamczyk-Gzara	z-ca Kierownika SPNJO
mgr Joanna Jakubiec-Bontko	z-ca Kierownika SPNJO, reprezentantka SPNJO w UZJK, przewodnicząca WZJK w SPNJO
mgr Anna Kluczka	przedstawiciel pracowników SPNJO w Radzie Studium
mgr Iwona Mrozińska	przedstawiciel pracowników SPNJO w Radzie Studium
mgr Lucyna Niedobecka	Kierownik Zespołu Języka Angielskiego

Cały skład osobowy WZJK w SPNJO uczestniczył we wszystkich cyklicznych spotkaniach roboczych, których harmonogram był dostosowany do terminów posiedzeń UZJK. Rekomendacje UZJK stanowiły podstawę, którą kierował się WZJK w SPNJO przy omawianiu i określaniu efektywnego sposobu realizacji nowych zadań.

W roku sprawozdawczym 2013/2014 swoją działalność kontynuowały 4 zespoły pomocnicze powołane przez Kierownika SPNJO w roku akademickim 2012/2013:

Zespół pomocniczy ds. narzędzi weryfikacji efektów kształcenia (powołany 17.04.2013), w składzie:

- mgr Lucyna Niedobecka (przewodnicząca)
- mgr Małgorzata Bronder
- dr Aleksandra Golik-Prus
- mgr Iwona Wojtala

Zespół pomocniczy ds. analizy modułów kształcenia i sylabusów (powołany 19.04.2013), w składzie:

- mgr Agata Adamczyk-Gzara (przewodnicząca)
- mgr Joanna Jakubiec-Bontko
- mgr Marzena Tofiliska
- mgr Andrzej Wojtala

Zespół pomocniczy ds. e-learningu został (powołany 27.05.2013), w składzie:

- mgr Ryszard Kalamarz (przewodniczący)
- mgr Katarzyna Banaś-Sieradzka
- mgr Anna Kluczka
- mgr Iwona Mrozińska
- mgr Iwona Wiąk

Zespół pomocniczy ds. opracowania narzędzi weryfikacji efektów kształcenia (powołany 13.09.2013), w składzie:

- mgr Iwona Mrozińska (przewodnicząca)
- dr Bogdan Moczko
- mgr Anna Kluczka
- mgr Katarzyna Banaś-Sieradzka
- mgr Jerzy Gzara

Równocześnie, na wniosek Zespołu ds. JK w SPNJO, Kierownik Studium wyraził zgodę na utworzenie Zespołu pomocniczego ds. monitorowania efektów kształcenia (powołany 15.04.2014), w składzie:

- mgr Liliana Kałafatiuk
- mgr Katarzyna Radzięda

II. Informacje o funkcjonowaniu SZJK w jednostce.

Wzór Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w SPNJO UŚ (opracowany przez WZJK, zaakceptowany po konsultacji społecznej i zatwierdzony przez Radę Studium w dniu 21.03.2013 roku) określa zasady funkcjonowania SZJK w Studium. Wybrane aspekty *Wzoru*, szczególnie istotne dla pracowników dydaktycznych SPNJO, zostały ponownie zaprezentowane i omówione na II. Otwartym Posiedzeniu Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia w dniu 21.03.2014.

II. Działania na rzecz jakości kształcenia

1. Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów.

Przyjęty w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych *Wzór Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w SPNJO* zakłada weryfikację efektów kształcenia, której znaczącym elementem jest analiza sylabusów i modułów. Tak jak w roku poprzednim, analiza sylabusów przeprowadzona została przez WZJK zgodnie z 4.5 *Wzoru*, tj. bezpośrednio przed rozpoczęciem zajęć semestru 1. oraz w pierwszym miesiącu zajęć drugiego semestru i dotyczyła w szczególności:

- 1) zgodności sylabusów z opisami modułów, zwłaszcza w odniesieniu do zakładanych efektów kształcenia i metod ich weryfikacji;
- 2) kompletności i czytelności danych, zwłaszcza w części dotyczącej sposobów weryfikacji efektów kształcenia modułu pod kątem możliwości ich osiągnięcia w ramach opisanych w sylabusie treści i form kształcenia oraz sposobów weryfikacji efektów;
- 3) kompletności i spójności sylabusów w kontekście zapisów Zarządzenia nr 77/2013 JM Rektora UŚ.

Analizę przeprowadzono oddzielnie dla każdego stopnia i formy studiów w ramach WZJK w SPNJO. Każdorazowo, w przypadku wykrycia nieprawidłowości, mogących negatywnie wpłynąć na proces osiągnięcia i weryfikacji efektów kształcenia, ZP WZJK niezwłocznie przekazywał autorowi danego sylabusu odpowiednie uwagi w celu bezzwłocznego dokonania niezbędnej korekty.

W ramach zaplanowanych działań Zespół Pomocniczy WZJK ds. analizy modułów kształcenia i sylabusów określił terminy progowe złożenia sylabusów do weryfikacji:

- sylabusy na semestr zimowy 2013/2014 - do 31.10.2014 r.;
- sylabusy na semestr letni 2013/2014- do 07.01.2014 r.

Termin złożenia sylabusów na semestr zimowy został przesunięty ze względu na wprowadzenie w życie przepisów Zarządzenia nr 77/2013 JM Rektora UŚ w sprawie organizacji nauki języków obcych w Uniwersytecie Śląskim, zakładającym upasmowanie lektoratów. Wprowadzenie systemu pasm, umożliwiającego migrację studentów w ramach określonych obszarów kształcenia wygenerowało konieczność zredagowania sylabusów dopiero z chwilą zakończenia procesu logowania się studentów do poszczególnych grup, w ramach których w zajęciach uczestniczą niejednokrotnie studenci kilku kierunków.

Analizę modułów kształcenia i sylabusów przeprowadzono pod kątem określonym we *Wzorze Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia*.

Przyjęto następującą metodę pracy: przeprowadzenie analizy wszystkich sylabusów sporządzonych przez każdego pracownika (analiza całościowa). W celu optymalizacji podjęto decyzję o opracowaniu ujednoczonego Wzoru Sylabusu dla kierunków rozpoczynających naukę języka obcego w roku akademickim 2013/2014 z uwzględnieniem specyfiki zapisów wynikających z postanowień Zarządzenia nr 77/2013 JM Rektora UŚ. Wzór taki został opracowany w roku bieżącym przez ZP WZJK i zamieszczony na platformie e-learningowej Moodle w kursie organizacyjno-szkoleniowym dla pracowników SPNJO.

W roku akademickim 2013/2014 zweryfikowano 1164 sylabusy.

Wnioski pokontrolne z prac Zespołu Pomocniczego WZJK w SPNJO ds. analizy modułów kształcenia i sylabusów dotyczyły:

- terminowości składania sylabusów (przeważająca większość pracowników złożyła sylabusy w terminie, zaobserwowano sporadyczne przypadki niezłożenia sylabusów w terminie; pracowników, którzy nie wywiązali się z zadania w terminie wezwano na spotkania z przedstawicielami WZJK i zweryfikowano przyczynę niezłożenia sylabusów; każdorazowo ze spotkania została sporządzona notatka służbowa),
- treści sylabusów (w celu zharmonizowania zapisów sylabusów w części „Treści zajęć” Zespół Pomocniczy opracował ujednoczone wzorcowe treści zajęć, które zostały zamieszczone na platformie Moodle w kursie organizacyjno-szkoleniowym pracowników SPNJO; jednocześnie przyjęto, iż każdy z pracowników ma możliwość swobodnego formułowania treści zajęć, pod warunkiem zachowania spójności treści sylabusów z opisem modułu),

Wnioski końcowe: weryfikacja wszystkich sporządzonych sylabusów przyniosła pozytywne efekty - z jednej strony - w postaci usunięcia nieprawidłowości w ramach korekty jednostkowych nieprawidłowości (skala mikro), a z drugiej – pozwoliła na dostrzeżenie niespójności systemowych i na opracowanie ujednoczonych zapisów wspólnych dla wszystkich pracowników SPNJO (skala makro).

Podczas walnego zebrania pracowników SPNJO w dniu 10 czerwca 2014 r. szczegółowo omówiono wnioski z prac Zespołu pomocniczego i podjęto decyzję o wdrożeniu proponowanych przez Zespół działań korygujących. Jednocześnie przedstawiono zadania związane ze sporządzaniem sylabusów na kolejny rok akademicki.

Sylabusy na nowy rok akademicki 2014/2015 zostaną zmodyfikowane poprzez:

1. uaktualnienie dat (nowy rok akademicki) oraz kodów;
2. uaktualnienie treści (zwłaszcza w kontekście wyników monitoringu narzędzi weryfikacji efektów kształcenia dokonanego przez zespół pomocniczy WZJK ds. analizy narzędzi weryfikacji efektów kształcenia);
3. wprowadzenie treści dla semestrów 3 i 4 (nowe podręczniki), opracowanych przez ZP WZJK do pobrania na platformie SPNJO KOS *Kurs organizacyjno-szkoleniowy*;
4. do każdego sylabusu (poza j. rosyjskim) w kategorii „Literatura obowiązkowa” zostaną wprowadzone informacje o językowym module e-learningowym „E-lektorat” przygotowanym dla UŚ w ramach projektu UPGOW na platformie projektu <http://el.us.edu.pl/upgow>.

Określono termin jednoczesnego złożenia sylabusów na semestr pierwszy i drugi nowego roku akademickiego: 05.09.2014.

Raport z działalności Zespołu Pomocniczego WZJK w SPNJO ds. analizy modułów kształcenia oraz sylabusów w roku akademickim 2013/2014 został zamieszczony na stronie Studium w zakładce *System Zapewniania Jakości Kształcenia w SPNJO*.

2. System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków

Ze względu na specyfikę jednostki, SPNJO nie posiada własnych modułowych efektów kształcenia. Jego funkcją jest doprowadzenie studentów do osiągnięcia przez nich efektów kształcenia określonych w programach studiów przez dany wydział/kierunek. Ujednolicone metody weryfikacji efektów kształcenia przedstawione są w sylabusach modułów języków obcych oraz języków klasycznych.

Zgodnie z postanowieniami punktów 4.2-4.6 *Wzoru Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w SPNJO*, w Studium prowadzona jest systematyczna weryfikacja efektów kształcenia osiąganych przez studentów. W ślad za Zarządzeniem nr 77 Rektora Uniwersytetu Śląskiego z dnia 13 czerwca 2013 r., od roku akademickiego 2013/2014 wprowadzono nauczanie języków obcych w ramach lektoratów w pasmach językowych. Jednocześnie wskazano podręcznik wiodący dla grup o danym poziomie językowym. W rezultacie tych zmian, WZJK w SPNJO podjął decyzję o ujednoczeniu systemu weryfikacji efektów kształcenia dla języków nowożytnych. Nowo powołany Zespół pomocniczy ds. opracowania narzędzi weryfikacji efektów kształcenia przygotował w listopadzie 2013 roku Szablon Testu Śródsesemestralnego z języka obcego, przeprowadził szkolenie dla pracowników SPNJO w zakresie konstruowania w/wym. narzędzia oraz przedłożył w maju 2014 roku formułę egzaminu końcowego przeprowadzanego w SPNJO UŚ po zakończeniu lektoratu z języka obcego dla poszczególnych zespołów językowych oraz poziomów kształcenia językowego (nowy format Egzaminu Końcowego w SPNJO UŚ stał się obowiązujący od roku akademickiego 2014/2015).

Szablony testów śródsesemestralnych dla poszczególnych języków obcych oraz format egzaminu końcowego zostały zamieszczone na platformie e-learningowej SPNJO KOS *Kurs organizacyjno-szkoleniowy*.

W oparciu o przygotowany wzór testu śródsesemestralnego oraz katalog typów zadań testowych obowiązujących od października 2013 roku, po konsultacji społecznej i akceptacji przez Radę Studium, Zespół pomocniczy WZJK ds. analizy narzędzi weryfikacji efektów kształcenia

kontynuował analizę stosownych narzędzi weryfikacji efektów kształcenia. W trakcie procesu mającego na celu doskonalenie metod skutecznej weryfikacji, Zespół pomocniczy uwzględniał zarówno zgodność narzędzi weryfikacji z sylabusem, jak również wskazówki formalne dotyczące formatu testu.

Zespół przeprowadził selektywną kontrolę narzędzi weryfikacji stosowanych w ramach modułu: „język obcy” w pierwszym semestrze roku akademickiego 2013/2014 w sześciu grupach z językiem angielskim, dwóch grupach z języków niemieckim i łacińskiego oraz w jednej grupie z językiem francuskim. W semestrze letnim przyjęto ten sam schemat kontroli.

Przeprowadzona analiza wykazała w większości zgodność narzędzi weryfikacji efektów kształcenia z treściami zajęć przedstawionymi w sylabusie oraz efektami kształcenia przewidzianymi dla danego modułu. W kilku przypadkach wniesiono drobne uwagi dotyczące niepełnego odzwierciedlenia treści zajęć w stosowanych narzędziach weryfikacji. Analiza zgodności kontrolowanych szablonów testów ze wzorem testu śródsesemestralnego wykazała nieco większą liczbę uchybień. Zalecono m.in. większe zróżnicowanie typów stosowanych zadań oraz zachowanie proporcji części gramatyczno-leksykalnej w stosunku do pozostałych typów zadań, tj. komunikacji językowej, rozumienia ze słuchu czy wypowiedzi pisemnej. Wszyscy nauczyciele akademicy, których system weryfikacji osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia poddano analizie, zapoznali się z ewentualnymi uwagami, aby móc wprowadzić niezbędne korekty w przyszłym roku akademickim.

Raport z działalności Zespołu Pomocniczego WZJK w SPNJO ds. analizy narzędzi weryfikacji efektów kształcenia w roku akademickim 2013/2014 został zamieszczony na stronie Studium w zakładce *System Zapewniania Jakości Kształcenia w SPNJO*.

3. Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej.

W roku sprawozdawczym 2013/2014 przeprowadzono ankiety zajęć dydaktycznych wśród 55 pracowników SPNJO (poddano ocenie 39 pracowników dydaktycznych w zespole języka angielskiego i 16 w zespole pozostałych języków). Proces ankietyzacji objął wszystkich nauczycieli Studium aktualnie wypełniających swoje obowiązki zawodowe. Do opracowania oddano 1778 arkuszy ankiet, a średnia ocen wyniosła 4,4. Szczegółowy rozkład ocen wynikających z ankietyzacji, przedstawia się następująco: 34 pracowników z oceną powyżej 4,5; 14 pracowników z oceną powyżej 4,0; 4 pracowników z oceną powyżej 3,5 oraz 3 osoby z oceną poniżej 3,5.

Wyniki ankiet zostały przekazane Kierownikowi Studium, który poinformował podwładnych o wynikach ankiet. Osoby, które osiągnęły wynik poniżej 3,5 uzyskały zapewnienie o wsparciu metodycznym oraz zostały poinformowane o konieczności przeprowadzenia hospitacji ich zajęć dydaktycznych, między innymi w celu wspólnego określenia planu naprawczego.

Wysokie wyniki uzyskane w ankietach zostały wzięte pod uwagę we wnioskach o przyznanie nagrody Rektora za działalność dydaktyczną. Dodatkowymi formami uwzględnienia wyników ankiet oceny zajęć dydaktycznych było powierzanie nowych, odpowiedzialnych zadań w ramach prac zespołów pomocniczych w SPNJO, rekomendacja do prowadzenia zajęć w ramach kursów dokształcających SPNJO oraz delegowanie pracowników na konferencje i szkolenia.

b) Hospitacje zajęć dydaktycznych zostały przeprowadzone wśród 7 pracowników wskazanych przez Kierownika Studium i kierowników zespołów językowych. Kierowano się kryteriami określonymi w punkcie 4.4. Wzoru Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia w SPNJO, tj. u 4 osób przeprowadzono hospitacje ze względu na uzyskanie przez nie w ankietach studenckich ocen poniżej 3,5, a u 2 osób jako nowo zatrudnionych pracowników. Ponadto, odbyła się zapowiedziana w poprzednim roku akademickim re-hospitacja u jednego z nauczycieli akademickim. Planowana re-hospitacja u drugiego pracownika nie była możliwa z uwagi na fakt przebywanie pracownika na zwolnieniu lekarskim. Hospitacje były przeprowadzone według protokołu hospitacji zajęć dydaktycznych opracowanego przez WZJK w SPNJO w roku 2013. Wyniki hospitacji były zadawalające w czterech przypadkach, a w pozostałych wskazano hospitowanym nauczycielom program naprawczy oraz podjęto decyzję o ponownym sprawdzeniu sposobu prowadzenia zajęć w nowym roku akademickim 2014/2015.

c) Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników.

Ocena zbiorcza pracowników dydaktycznych za okres sprawozdawczy 2009-2013 została zakończona we wrześniu 2013 roku. Oprócz jednego pracownika, który otrzymał ocenę warunkowo pozytywną, wszyscy pozostali nauczycieli akademicki zostali ocenieni pozytywnie. Kolejna ocena okresowa pracowników jest przewidziana na rok 2015.

4. Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się.

a) Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów.

Na stronie internetowej Studium: www.spnjo.us.edu.pl są podawane aktualne terminy dostępności pracowników administracyjnych, konsultacji nauczycieli akademickich dla studentów wraz z adresami poczty elektronicznej każdego pracownika. Na stronie są również na bieżąco aktualizowane informacje o zmianie terminu lub odwołaniu zajęć wraz z ewentualnym terminem odrabiania takich zajęć.

W celu ułatwienia studentom korzystania z konsultacji prowadzonych przez nauczycieli Studium, pracownicy SPNJO są zobowiązani do odbywania dyżurów w dni zjazdów studentów studiów niestacjonarnych oraz rozplanowania odbywania dyżurów z uwzględnieniem godzin popołudniowych.

W ramach opieki sprawowanej nad doktorantami, na stronie platformy elearningowej WPiA został zamieszczony kurs przygotowujący do egzaminu doktorskiego z zakresu języka obcego.

W związku z wynikającą z wdrożenia postanowień Zarządzenia Rektora nr 77/2013 rezygnację z wprowadzania w ramach lektoratu na I stopniu studiów oraz na studiach jednolitych magisterskich elementów języka specjalistycznego właściwego dla poszczególnych kierunków, pracownicy SPNJO, pełniący niejednokrotnie funkcję opiekunów kół naukowych języka obcego specjalistycznego, udoskonalili istniejące oraz uruchomili kolejne kursy e-learningowe j. specjalistycznego na platformie Moodle. Kursy te, będące odpowiedzią na zapotrzebowanie studentów na realizację komponentu języka obcego specjalistycznego oraz wychodzące naprzeciw oczekiwaniom Wydziałów w tym zakresie, stanowią doskonałe jakościowo uzupełnienie treści lektoratu, gwarantujące osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia w zakresie języka ogólnego.

Na rok akademicki 2014/2015 zaplanowano uruchomienie regularnych spotkań w ramach funkcjonujących Kół Naukowych Języka Obcego Specjalistycznego.

b) Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie.

W roku akademickim 2013/2014 Studium dysponowało 3 komputerami stacjonarnymi, jednym laptopem i dwoma projektorami multimedialnymi do wykorzystania na zajęciach dydaktycznych.

Na stronie platformy elearningowej SPNJO: <http://el.us.edu.pl/spnjo/> są dostępne kursy do nauki języków obcych dla poszczególnych kierunków, także w zakresie języka łacińskiego. Podobne kursy, również autorstwa pracowników SPNJO, udostępnione zostały na innych portalach edukacyjnych (międzywydziałowym, WPiA, WNoZ).

Dla studentów zainteresowanych przystąpieniem do ogólnouczelnianych egzaminów certyfikujących został opracowany e-learningowy kurs przygotowawczy z języka angielskiego do egzaminu na poziomie C1, a także uaktualniono kursy na poziomie B2.

Zespół pomocniczy ds. e-learningu kontynuował pracę nad rozbudową elearningowego kursu „*Practice Makes Perfect*”, którego celem jest wspieranie lektoratu języka angielskiego na poziomach niższych niż B2 oraz w szczególności, zapewnianie wsparcia dla studentów w ich pracy własnej. Kurs jest przeznaczony do wykorzystywania przez studentów w roku akademickim 2014/2015.

Dla potrzeb Studium, członkowie zespołu przygotowali elektroniczne narzędzie monitorowania efektów kształcenia w programie Google Dysk oraz prowadzili serwis informacyjno-szkoleniowy dla pracowników SPNJO w formie kursu na platformie SPNJO *KOS Kurs organizacyjno-szkoleniowy*.

Zespół zainicjował wykonanie korekty nowych modułów elearningowych w zakresie języków obcych przygotowanych według koncepcji SPNJO w ramach projektu UPGOW („E-lektorat: język angielski, francuski, niemiecki”). Po wprowadzeniu poprawek moduły będą systematycznie wykorzystywane w ramach lektoratów w roku akademickim 2014/15.

Korzystając z przygotowanego elektroniczne narzędzie monitorowania efektów, Zespół pomocniczy ds. monitorowania efektów kształcenia opracował statystki dotyczące zdawalności testów śródsesemestralnych w pierwszym terminie i w terminie poprawkowym.

Ponadto na platformie elearningowej Studium zostały zamieszczone ogólnodostępne testy poziomujące dla studentów programu Erasmus,

Zgodnie ze sprawozdaniem złożonym przez kustosz biblioteki SPNJO, w roku sprawozdawczym przybyło ogółem 571 woluminów (w tym 524 książek oraz czasopisma i materiały audiowizualne). W wypożyczalni Biblioteki SPNJO jest zarejestrowanych 1693 czytelników, w tym 144 pracowników naukowych. Biblioteka dysponuje 3 komputerami, w tym jednym przeznaczonym dla czytelników. Zgodnie z zarządzeniem JM Rektora, Biblioteka SPNJO UŚ zostaje włączona do CINiBA z dniem 01.01.2015.

5. Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia

Na stronie Studium, w zakładce *System Zapewniania Jakości Kształcenia w SPNJO* zamieszczane są aktualne informacje dotyczące działalności WZJK oraz zespołów

pomocniczych w ramach SZJK, w tym raporty z działalności w roku akademickim 2013/2014 złożone przez przewodniczących poszczególnych zespołów pomocniczych.

W ramach działań innowacyjnych, w semestrze zimowym Wydziały otrzymały drogą elektroniczną pełne zestawy sylabusów sporządzonych przez prowadzących na poszczególnych kierunkach nauczycieli akademickich. W celu usprawnienia przekazywania sylabusów Wydziałom w pierwszym miesiącu semestru letniego 2013/2014, na stronie spnjo.us.edu.pl w zakładce *System Zapewniania Jakości Kształcenia w SPNJO* wprowadzono foldery zawierające sylabusy skatalogowane imiennie oraz wydziałowo. Poinformowano Wydziały o konieczności pobrania właściwych sylabusów ze strony spnjo.us.edu.pl. Pozwoliło to na samodzielne pobieranie materiałów przez wszystkich zainteresowanych bezpośrednio ze strony SPNJO.

Przyjęte rozwiązanie zapewnia

1. wydziałom - szybki dostęp do właściwych sylabusów wg. zastosowania klucza „nazwisko prowadzącego” lub „nazwa kierunku”;
2. studentom - nieograniczony godzinami prac Dziekanatów dostęp do właściwych sylabusów, weryfikację realizowanych treści zajęć z zakładanymi w sylabusie, kontrolę spójności sposobów weryfikacji efektów kształcenia stosowanych przez nauczyciela z deklarowanymi w sylabusie dostęp do informacji o skali ocen i sposobie ustalania OKM itd.;
3. w kolejnych semestrach, wprowadzona modyfikacja usprawni zarówno sporządzanie kolejnych sylabusów (ograniczone do pobrania pliku i wprowadzenia modyfikacji przez pracownika) jak i weryfikację sylabusów przez ZP.

Na przełomie czerwca i lipca oraz we wrześniu 2014 roku w SPNJO uaktualniono zasady rejestracji studentów na lektoraty, zasady uczestnictwa w lektoratach, w tym informacje o zasadach weryfikacji efektów kształcenia oraz dotyczące testów poziomujących przygotowanych przez SPNJO. Zaktualizowano elektroniczną ankietę wstępną umożliwiającą pozyskiwanie informacji na temat wstępnych kompetencji językowych studentów przystępujących do testu poziomującego oraz informację zwrotną po rozwiązaniu testu zawierającą komentarz do osiągniętego wyniku i wskazanie dotyczące wyboru poziomu grupy.

6. Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia

Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych organizuje wewnętrzne szkolenia i warsztaty. Członkowie Zespołu pomocniczego ds. elearningu zorganizowali i przeprowadzili szkolenia w zakresie wykorzystywania metod i technik nauczania na odległość, w szczególności platformy elearningowej w pracy lektora oraz prowadzili konsultacje dla nauczycieli akademickich w zakresie tworzenia i wykorzystywania kursów na platformie.

W celach organizacyjnych i szkoleniowych wykorzystywana była witryna *KOS Kurs organizacyjno-szkoleniowy* na platformie elearningowej SPNJO, umożliwiająca między innymi wymianę doświadczeń, dobrych praktyk, dzielenie się materiałami i pomysłami.

Katowice, 01.12.2014

Sporządziła: mgr Joanna Jakubiec-Bontko
Przewodnicząca WZJK
w Studium Praktycznej Nauki Języków Obcych UŚ

Raport z oceny własnej Studium Wychowania Fizycznego i Sportu w zakresie jakości kształcenia w roku akademickim 2013/2014

1 Informacje wstępne.

Uczestnictwo Studium Wychowania Fizycznego i Sportu UŚ w strukturach Zespołów ds. Jakości Kształcenia obejmuje reprezentanta w Uczelnianym Zespole ds. Jakości Kształcenia (UZJK).

2 Działania na rzecz jakości kształcenia.

2.1 Doskonalenie programów kształcenia i jego efektów.

2.1.1 Informacje o zmianach w programach kształcenia wynikających z wymogu dostosowania do KRK.

W ramach zmian wynikających z dostosowania do KRK zostały opracowane/zmodyfikowane sylabusy modułów z zajęć Wychowania Fizycznego.

2.2 System weryfikacji efektów kształcenia dla poszczególnych kierunków.

2.2.1 Proces weryfikacji efektów kształcenia.

Proces weryfikacji efektów kształcenia został określony w sylabusach poszczególnych modułów jak również zostały określone same efekty kształcenia, metody weryfikacji oraz kryteria ocen.

2.2.2 Monitorowanie weryfikacji efektów kształcenia.

Monitorowaniem weryfikacji efektów kształcenia zajmuje się Rada Studium Wychowania Fizycznego i Sportu Uniwersytetu Śląskiego, w skład której wchodzi członek UZJK. Docelowo planowane jest powołanie WZJK.

2.3 Zapewnienie wysokiej jakości kadry dydaktycznej.

2.3.1 Raport z wyników ankiety oceny zajęć dydaktycznych.

Ankieta oceny zajęć dydaktycznych została przeprowadzona dla 25 pracowników Studium Wychowania i Sportu. Każdy pracownik został oceniony przynajmniej przez 3 grupy dydaktyczne prowadzone w różnych dniach tygodnia. Uzyskane średnie ocen poszczególnych pracowników wahają się w zakresie 4,26 do 5,00 a średnia ocena z wszystkich ankiet wynosi 4,83.

2.3.2 Raport z hospitacji zajęć dydaktycznych.

Kierownictwo Studium WFIS prowadziło kontrole z jakości prowadzenia zajęć na wybiórczo wybranych zajęciach w ciągu roku akademickiego i nie stwierdziło żadnych uchybień w prowadzeniu zajęć przez prowadzących.

2.3.3 Zbiorcze wyniki oceny okresowej pracowników.

Przeprowadzona okresowa ocena pracowników Studium WFIS zakończyła się oceną pozytywną dla każdego zatrudnionego pracownika.

2.3.4 Ocena spełnienia wymogów formalnych dotyczących kadry dydaktycznej. *Osoby zatrudnione w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu spełniają wymogi formalne dotyczące prowadzenia zajęć WF. Nauczyciele prowadzą zajęcia w oparciu o własne programy autorskie korelujące z ich wykształceniem/uprawnieniami. Pracownicy regularnie podnoszą swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w kursach i szkoleniach prowadzonych przez Polskie Związki Sportowe, Zarząd Główny AZS lub inne organizacje sportowe.*

2.4 Działania na rzecz zapewniania studentom dydaktycznego, naukowego i materialnego wsparcia w procesie uczenia się.

2.4.1 Ocena wsparcia dla studentów i doktorantów.

Każdy pracownik Studium Wychowania Fizycznego i Sportu dostępny jest dla studentów w ramach prowadzonych zajęć fakultatywnych/konsultacji. Pracownicy dydaktyczni dostępni są dla studentów minimum 2 razy w tygodniu. Dodatkowo dla studenta codziennie dostępny jest pracownik administracyjny w sekretariacie Studium WFIS oraz 2 razy tygodniowo odbywają się konsultacje kierownika Studium WFIS.

2.4.2 Ocena zasobów materialnych wspierających kształcenie.

Infrastruktura dydaktyczno-sportowa opiera się na 5 salach gimnastycznych w Katowicach, 2 w Sosnowcu oraz 1 w Cieszynie. Dostępne są również pomieszczenia siłowni oraz pływalnia w Katowicach i Cieszynie. Natomiast tylko obiekty w Cieszynie oraz jedna sala w Sosnowcu spełniają wymogi do przeprowadzania zawodów i tym samym prowadzenia sekcji wyczynowych oraz aktywnej promocji Uniwersytetu Śląskiego.

Wyposażenie obiektów sportowych w przybory sportowe (piłki itd.) jest na bieżąco kontrolowane i uzupełniane ze środków własnych. Przyrządy sportowe (wyposażenie stałe sal, siłowni, itd.) są w miarę możliwości kontrolowane i naprawiane natomiast ze względu na swój „wiek” część z nich jest już przestarzała.

2.5 Gromadzenie i udostępnianie informacji o programach i procesie kształcenia.

Wszelkie informacje dotyczące programów kształcenia, organizacji procesu kształcenia w Studium Wychowania Fizycznego i Sportu są udostępniane na stronie internetowej Uniwersytetu Śląskiego i/lub na bezpośredniej stronie Studium WFIS.

2.6 Dobre praktyki jednostki w zakresie jakości kształcenia.

Kierownictwo Studium Wychowania Fizycznego i Sportu oraz nauczyciele dydaktyczni wypracowali szereg praktyk, które uznać można za dobre w zakresie jakości kształcenia.

Studium Wychowania Fizycznego raz w roku organizuje szkolenie dla wszystkich pracowników z zakresu wybranej dyscypliny sportowej w celu poprawy jakości szkolenia w tym zakresie.

Przeprowadzane są ankiety dotyczące zainteresowania poszczególnymi przedmiotami jak również monitorowana jest frekwencja na zajęciach rekreacyjnych oraz na

sekcjach sportowych. Wyciągnięte informacje i wnioski bezpośrednio przekładają się na układaną ofertę zajęć w siatce godzin WF.